

CHIP

Számítógép magazin

III. évf. 8. szám

1991. augusztus

Ára: 198 Ft

CHIP-exkluzív

Mac ↔ PC

CHIP-teszt

CsoportSX

DTP

Adobe
Calamus-PageMaker
QuarkXPress
Ventura
WordPerfect

**tt a
KÁOSZ!**

Zorán zené

VIGYÁZAT! Jól bevezetett és hírnévnek örvendő márkanévünkkel kétes minőségű, hasonló hangzású nevek élnek vissza!

Ha a megbízhatóság döntő...

A MITAC 17 éves információipari háttérével a technológia egyik távol-keleti vezetője. Igen szigorú minőségbiztosító rendszerének és hatalmas kutató-fejlesztő beruházásainak eredményeképpen termékei a világ 65 országában váltak a korszerűség és a megbízhatóság szinonimájává.

A megbízható gyártó termékei csak megbízható forgalmazó tevékenysége nyomán képesek a felhasználó javát szolgálni. Ezért esett a MITAC választása hazánkban az INTERAG-ra...

Forgalmazó:

INTERAG INFORMATIKA
Budapest XIII., Pannónia u. 11.
Telefon/fax: 132-9375, Molnár Péter, Sugár Mihály

People Committed to InfoTech

Kedves Olvasó!

A nyári szabadság után pihenten térhetünk vissza a számítástechnika világába. A friss energia szinte követeli az új feladatokat. S ahogy az új műsorhoz is kell új férfi, az új feladatokhoz is új, nagy teljesítményű eszközök kellene. A CHIP egy fantasztikus testsorozattal szeretne segítséget nyújtani a választáshoz. Ebben a számunkban a hazai piac kínálatából tizenegy 386SX-PC-t teszteltünk. Remélhetőleg mindenki megtalálja közöttük a maga gépét. Ehhez kapcsolható az is, hogy egyre gyakrabban vetődik fel a kérdés: PC vagy Macintosh? A CHIP a két világ közötti kapcsolat lehetőségeit mutatja be egy gyakori problémán, a DTP-n keresztül. S ha már a DTP-nél járunk, gondoltuk, nem lesz haszontalan, ha ennek különböző lehetőségeit körbejárjuk. Reméljük, tanulságos lesz!

Davos Csiki

Bemutkozunk

Egy régi motoros

Bérces László lapunk egyik főszerkesztő-helyettese. Szakmailag ellenőrzi a cikkeket, s egyben a CHIP házszerzője. Mivel számítástechnikai szakember, nagy lelkesedéssel teszteli a gépeket és a szoftvereket. Minden munkát nagy gonddal, aprólékosan végez, s ha tehetné, megszüntetné a lapleiadással kapcsolatos határidőket, amelyek mint Damoklesz kardja lebegnek felette.

Íme, a boldog percek

A 91/6. számunkban beszámoltunk az Output-CHIP játék nyertesairól, akik egy szombat délelőtt vették át az értékes nyereményeket.

Csiki Attiláné rendszeres olvasója a CHIP-nek, nyomdaipari szolgáltatásban dolgozik. Csulya László a MÁV-ISK hatvani ki-
rendeltségének vezetője, munkája a számítógépes bérszámfejtés

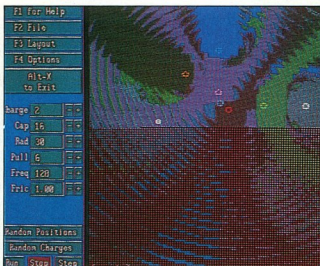
és anyagnyilvántartás. Németh László a távközlés területén tevékenykedik. Szívesen olvasgatja a vállalatához érkező CHIP-eket. Gável Iván a Miskolci Gépipari Műszaki Szakközépiskola tanulója, régebben C64-en és XT-n ismerkedett a számítástechnikával, most pedig már PC-re készített programokat.

Egyes kritikusok véleménye szerint a zene nem változott, de a modern elektronikának egyre nagyobb szerep jut a minőség javításában.

Számítógép a stúdióban

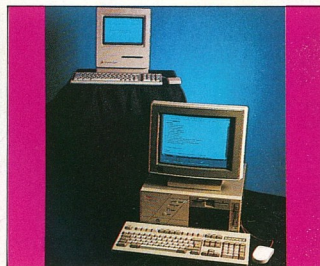
6

Az Autodesk ezúttal is egy új területen próbálta ki kreativitását, a számítógépes művészetet kombinálta a legtisztább tudománnyal, a szórakoztatást az elmélyült matematika bemutatásával.

A Chaos képei

14

A felhasználók kegyeiert vívott hosszú harcban az Apple-gépek évekig igen előkelő helyen álltak. A CHIP bemutatja, hogy melyik számítógép-összeállítás mit nyújt a felhasználónak.

Mac kontra PC

38

MAGAZIN

Számítógép a stúdióban
Hahó, ki zenél?

6

A két zeneszerző

Zorán és a számítógép

Munkatársunk többek között a technika és a zene viszonyáról kérdezte Zorán Sztevanovityt.

12

A Chaos képei

14

HARDVER

CHIP -teszt: Vezéregér
Logitech-egér tesztje

Napjainkban kezd alapvető eszközzé válni a számítógép-használók számára az egér.

36

PC-Mac meccs

Konfigurációk és koncepciók összehasonlítása

38

CHIP -teszt: CsoportSX
386SX-alapú PC-k tesztje

46

Cserecsoda

A kaliforniai SyQuest Technology cég SQ555 cserélhető lemezes, félmagas, 5 1/4 colos SCSI

82

meghajtójáról, amely új megoldás kínál az adatok tárolására.

SZOFTVER

CHIP -teszt: Az arany fényesebbé vált

19

Ventura 3.0

Sokan várták Magyarországon a Xerox Ventura Publisher programcsomag új kiadását, ami végre megérkezett.

Pillantás az ablakba

23

Ventura 3.0 – Windows alá

Ha valaki jó üzletet akar, akkor bevett alkalmazásait át kell írnia a kor követelményeinek megfelelően. Így lépett a Xerox is, amikor a korábban GEM rendszerkörnyezetre írt Xerox Ventura Publisher Gold Editiont Windows alá is kifejlesztette.

Facelift és Adobe Type Manager a Windows 3.0 számára

26

WordPerfect 5.1

Magyarból (Word)Perfect

32

CHIP-exkluzív

**Mac kontra PC
Konfigurációk és koncepciók
összehasonlítása**

Három szobában, öt asztalon és egy főkösszékrenyven folyt a hejehuja – tizenegy résztvevővel rendezett a CHIP SX-tesztbulit. Most olvasóinknak is beszámolunk a Nagy Gruppen-SX eredményeiről.

Az Adobe Type Manager és a Bitstream Facelift programrendszerekkel újabb programtípus jelent meg a DTP-piacon, a fontok menet közbeni generálását, változtatását végző type manager programok típusa.

A CHIP tesztelés céljából kapott egy „Mac” rendszert, amely lehetőséget adott a szerkesztőség PC-n nevelkedett gárdájának, hogy összehasonlítsa a két rendszert megismerhesse korlátaikat.

CsoportSX

46

Fontmenedzserek

26

„Mekegtünk” egy keveset

86

Ritkaság az olyan külföldön készült szövegszerkesztő és DTP rendszer, amelyik minden módosítás, átirás nélkül, kifogástalanul írja a magyar nyelv ékezetes betűit. Nos, a WordPerfect egy ilyen program.

A szépség részletei

62

DTP-programok párbaja

Két nagy teljesítményű elektronikus kiadványszerkesztő program áll egymással szemben a CHIP-párviadalban: az Aldustól a piacot vezető PageMaker és a DMC cégtől a Calamus.

A DOS 5.0 rejtelmek – I. rész

70

DOS 5.0 – IBM- és Microsoft-változatban

Ez régóta várt újdonság Magyarországon: a Microsoft DOS 5.0 végleges változata.

A nagy vírusvadász

77

A Scan-család Magyarországon

McAfee is beszállt a víruskereső programok számháborújába. Scan 77 víruskereső programja 240 vírus keresésére képes.

„Mekegtünk” egy keveset

86

Apple Macintosh – PC-s szemmel

ALKALMAZÁS

ÁBÉCÉDÉ, rajtam kezdé
A Windows magyartítása

80

VÁLLALKOZÁS ÉS PIAC

CHIP -fórum kisvállalkozóknak Gyártókapacitás tervezése

73

A munkafolyamat megszerzése a kapacitások kihasználásának megtervezésével tehető teljessé. Ehhez nyújt segítséget az alábbiakban ismertető módszer.

Együtt vagy egymás ellen

83

Compair képviselője, Ihrig Péter az Ifabóról.

VEGYES ROVATOK

Hírek, aktualitások

11,24,43,44,94

Riport

68

Könyvkritika: Pethő Ádám: abC

78

CHIP -tartalom angol nyelven

97

CHIP -CLUB hírek

96

Tippek kezdőknek: Egy sorozat elé

92

Hirdetőink

97

CHIP -előzetes

98

Impresszum

98

Számítógép a stúdióban

Azt rebesgetik a mai zenéről, hogy sok nagy sikerű szám igazából a technikusokat dicséri; ők keverik ki azokat a jól felszerelt stúdiókban. Egyes kritikusok véleménye szerint a zene nem változott, de a modern elektronikának egyre nagyobb szerep jut a minőség javításában.

Hahó, ki zenél?

Egy épület bújik meg feltűnés nélkül a müncheni élelmszerpiac közelében az egyik hátsó udvarban. Külsejéről senki sem sejténé, hogy itt sztárok adják egymásnak a kilincset. Hiszen Falco, a Münchner Freiheit, Gianna Nannini, a Saga és Margot Werner számára a Pilot stúdió a legjobb hely, ha dalaikat lemezre, hangszalagra szeretnék rögzíteni. A három műszaki helyiségből álló Pilot stúdió Németország egyik legnagyobb zenei stúdiója.

Csúcstechnika minden sarokban, zugban: kis lámpácskák adnak piros és zöld jelzéseket, a monitorokon számok és görbék villognak, egy hatalmas keverőpultot kismillió kapcsológomb díszít, a speciális állványokon elektronikus eszközök állnak. Igazi sci-fibe illő környezet, már meg sem lepődnének, ha egy űrhajósba botlanánk.

„Ez azért nem annyira bonyolult” – nyugtat meg bennünket, ámuldoló látogatókat Hans Singer hangmérnök. „Hát igen – gondoljuk magunkban –, Hans Singer számára biztosan nem bonyolult, hiszen úgy ismeri a Pilot stúdiót, mint a tenyerét.” De valószínűleg még egy veterán hangmérnök is elámulna a zenei csodaország láttán.

Egy stúdióban ritkán található ennyi technika: két digitális, 32 sávú magnó, egy 48 sávú digitális és három 24 sávú analóg készülék,

egy Harrison-MR10 és egy SSL G sorozatú keverőpult. És emellett egy rakás egyéb műszer és számítógép. Mi tagadás, igencsak hatalmas technikai apparátussal tökéletesítik a zenét. Nem csoda, hogy a sztárok szívesen jönnek a Pilot stúdióba. Hans Singer természetesen elsősorban a német énekeseknek dolgozik.

A stúdió több millió márkás elektronikus berendezéseinek láttán az ember önkéntelenül is felteszi magának a kérdést: a naponta hallható hírességek talán kontárok, és csak a legmodernebb zenei eszközöknek köszönhetik sikereiket? Pótolja-e a zenei tudást a technika?

Az elmúlt hónapokban nagyon felforrósodott e probléma körül a levegő. A vitát a Milli Vanilli együttés zenéje robbantotta ki azzal, hogy koncerteken esztétikai okokból a valódi zenészek helyett két „álénekes” lépett fel, a muzsikát viszont számítógéppel vezérelt play back-gépek szolgáltatták.

Koncerteken még az olyan szupersztárok, mint Madonna sem mondanak le alkalomadtán a play back segítségéről. De másképp nem is tudnák végigtáncolni, mozgani show-jaikat, pedig a mai közönség ezt éppúgy igényli, mint magát a zenét.

Nagyot fordult a világ a Beatles feltűnése óta. Egy hangfelvételi készítésekor akkoriban az együttesek

A müncheni Pilot stúdió rendezőhelyiségét az SSL cég 700 ezer márkás keverőpultja uralja. A pultól be lehet látni a kétszintes felvételi helyiséget, amelynek a jobb akusztika érdekében mozgatható tükröfalai vannak. A pult feletti képernyőn a felvett zeneszámokról különböző információkat lehet előhívni

nem hangszerenként, hanem együtt játszották le a számokat.

Manapság már teljesen természetes, hogy hangszereszmólamként, egymás után veszik fel a zenét. Például hétfőn a dobos „lever” a ritmust, kedden a basszusgitáros játssza le a kottáit, szerdán a gitáros és a billentyűs ehhez hozzáteszi a dallamot – és csütörtökön már kész is a play back. Hét végén pedig az énekes befejezi a darabot.

Már a felvételnél – egy szintetizátorban vagy egy elektronikus dobgepben – is nagy szerep jut egymásik chipnek. Alkalmanként chip irányítja az összes hangszert, de használják úgynevezett sequencerként (jelvevő) is, úgy mint egy magnót.

Kétféle sequencer van: hardverként – ez egy kis doboz tele memóriachipekkel, közvetlenül a szintetizátorhoz köthető, vagy a stúdió berendezéseinél kell elhelyezni –, illetve speciális programként, egy hagyományos személyi számítógépen futtatva.

Egy úgynevezett MIDI interface-en keresztül az összes elektronikus készülék összekapcsolható egymással és egy számítógéppel. A gépek között ezen az interface-en keresztül áramlanak a digitális adatok. Például a billentyűs egy dallamot játszik a szintetizátoron, a szintetizátor egyik speciális chipje át küldi a hangmagasság s a hanghosszúság adatait a csatlakoztatott

sequencerhez, és az rögzíti ezeket az információkat.

Így teljes zenekari kísérleteket lehet keverni. Hiszen ha valamilyen vezérlőn keresztül lehívjuk a sequencerből a feljegyzett információkat, a szintetizátor automatikusan eljátssza a tárolt dallamot.

A stúdió sztárja azonban a mintavevő, hangdigitalizáló készülék (sampler). Ez egy tetszőleges rögzített hangjelet 20 000-40 000 kis sza-

hető az éppen szükséges effektus. Leggyakrabban a reklámokban hallunk mintavevő készülékkel létrehozott hangokat, például ajtónyitkorgást vagy esőcseppek kopogását.

De csak erre használni nagy pazarlás lenne, amikor arra is képes, hogy egy billentyűzeten fűvös hangszer valóságghú hangját vagy akár gombnyomásra vonós zenekart szóllattathassunk meg.

Fantáziákat szabadon használhatjuk. Zeneműveket nyújthatunk, tömöríthetünk a hangmagasság megváltoztatása nélkül, visszafelé játszhatunk egy hegedűszólamot, ritmusokat ismételtethetünk vég nélkül.

A mintavevő készülék már egy

A stúdióban a speciális átványokon mindenütt elektronikus készülékek állnak – többségük drága effektus-készülék

kaszra bont, digitális értékeké alakítja és tárolja. Ez tulajdonképpen egy egészen egyszerű technikai eljárás, amivel a legkülönfélébb hangeffektusokat – például egy vízcsep csobogását vagy egy macskanyávogást – tudunk zenébe építeni. A zörejek egy óriási archívumba kerülnek, amelyből bármikor előve-

ű zenei stílus is teremtett, az úgynevezett „hip-hop”-ot. A frankfurti Techno-Band Snap „I Got The Power” című száma például mintavevő készülékkel összerakott zenedarabkákból áll. Érdekes, hogy bár Németországban ez nagy siker volt, a Snap tagjai zenei amatőröknek vallják magukat, inkább értenek a technikához, mint a zenéhez.

A mintavevő készülékkel előállított zenetöredékek egyre gyakrabban származnak már kiadott lemezekről vagy CD-kről (kompakt lemez). A jogászok ezt egyszerűen kalózkodásnak, plágiumnak ítélik. Egy müncheni, elsősorban korálkat éneklő együttes, a „Capella Antiqua” ügyvédje például bírósági feljelentéssel fenyegette meg az Enigma társaságot, mert – állítása szerint – a társaság a nagy sikerű „Sadness Part I” című, szakrális

**Hans Sieger
ügy ismeri
a számítógép-vezérelt
Harrison-keverőpultot,
mint a saját teremtét.
Egy gombnyomás,
és minden szabályozó
felveszi tárolt pozícióját**

szerzetesi énekeket tartalmazó lemezőnek anyagát engedély nélkül, egy mintavevő készülék segítségével átvette a „Capella” egyik lemezéről.

Persze ez a készülék önmagában még kevés a sikerhez, a neheze, az igazán finom munka csak a felvétel után kezdődik. A stúdióban szalagra vett anyagot rendszerint a gyártási stúdió speciális, finom készülékeivel dolgozzák fel. Néhány stúdióknak – ahogy a Pilotnak is – van felvételi helyisége, és a gyártás is itt történik.

Ezután a hangmérnökök leülnek a keverőpulthoz, gombokat forgat-

nak, szabályozókat tologatnak, összeigazítják a különböző sávok hangereőségét, módosítják a zenei jelet különféle effektus-készülékeken, míg végül, éjszakákon át tartó fáradságos munkát után elégedetten felállhatnak – elkészült a kitűnő hangzású felvétel.

Ez hatalmas koncentrációt követel. Hans Singernek sokszor kell

visszahallgatnia egy darab bizonyos részleteit, számtalanszor kell változtatnia a keverőpult beállításain, amíg a hangzás tökéletes lesz. Nem csoda, hogy örül minden technikai segítségnek – például a számítógépnek –, amely megkönnyíti munkáját.

A stúdió berendezéseit – például a 1,5 millió márkás Harrison-MR10 keverőpultot (ebből Németországban is csak kettő van) – általában számítógépek ellenőrzik.

A számítógépek nem ismerik az érzelmeket

Curt Cress dobos

CHIP: Ma ön a legkeresettebb német dobos. Használ ön elektronikus hangszereket?

Cress: Már 1964-ben dolgoztam egy Moog dobgéppel. Azt hiszem, Németországban ilyet én használtam elsőként. Mindig idegesített, ha az emberek azt mondták, hogy kiestem a ritmusból. Furcsa módon mindig a dob hangja „lóg ki”, még akkor is, ha a gitár vagy egy másik hangszer szólal meg túl korán vagy túl későn. Ezért örültem nagyon az elektronikus „ütemadóknak”.

CHIP: Korlátozza-e az elektronika az ön kreativitását?

Cress: Részben igen. De a technikát mindig is segítségnek tartottam, ami lehetőséget ad az embernek arra, hogy más értelemben váljon kreatívá. Az elektronika egészen új perspektívákat nyitott meg a dobosok előtt, például most jobban ügyelnek a hangzásra és az időzítésre. Másfelől az elektronika sokkal nagyobb pontosságra kényszeríti a többi zenészt is. Persze a precizitás nem min-

den. Azt hiszem, néhány zenész és producer téves útra lépett: a technikával nemcsak a zenét, hanem részben kreativitásukat és zenei tehetségüket is megölik.

CHIP: Mi a döntő különbség egy dobos és egy dobgép között?

Cress: Egy számítógép technikailag ugyan tud mindent, de nem reagál érzésekre és érzelmekre. Erre csak egy hús-vér zenész képes.

CHIP: Ön most producerként is sokat dolgozik. Producerként miben látja a technika előnyeit?

Cress: Ezt legjobban egy példával tudom megmagyarázni. Legutóbb éppen a londoni Royal Philharmonic Orchestra producere voltam, amely a Queen együttes dalainak át dolgozásait vette hanglemezre. A munka során sokszor 70-80 sávot kevertünk a Harrison-pulton. A Bohém Rapszódia meghallgatásakor a darab végén egy gitár túl halknak tűnt. Leültem a keverőhöz, és megváltoztattam a gitár sávjának hangerejét. Ez mindössze négy percet igényelt, régebben ehhez egy egész napra lett volna szükségem.

CHIP: Ön szerint hol vannak a technika határai?

Cress: Ha a dobolást nézem, azt kell mondanom, hogy a technika lassan fejlődik. Például évek óta várak egy „trigger”-re, ami lehetővé tenné, hogy az élő zenét egy mintavevő készülékkel előállított térbeli hangzással gazdagíthassam.

CHIP: Ön alárendeli magát a technikának?

Cress: Nem. Tudni kell, hogy mire képes, és azt ki is kell használni, de nem szabad az ember fölé helyezni.

A technika tehermentesíti az embert

A Harrison-MR10 „intelligens” keverőpult. Még arról is gondoskodik, hogy a hangmérnököknek, producereknek ne kelljen a szabályozókat a kívánt helyre tologatniuk.

A pultban 55 kettős modul, tehát két egymás feletti szinten 55 csatorna van – ez megfelel egy hagyományos 110 csatornás keverőpultnak. A csatornában lejátszódó folyamatokat egy monitor kijelzi az aktuális beállításokkal és funkciókkal együtt. Ezeket a beállításokat egy trackball és néhány billentyűvel lehet változtatni.

Mintha szellemkezek mozgatnák, úgy suhannak halk sziszegéssel a szabályozók a keverőpulton, és veszik fel a képernyőn beadott új pozíciót. Ugyanez történik, ha Hans Singer egy gombnyomással átkapcsol egy másik csatornaszintre.

Ha a hangmérnök kézzel mozgatja az egyik szabályozót, a beépített számítógép azonnal tárolja az új beállítást a memóriájában. Ennek az az előnye, hogy ha az ember egyszer megtalálta a legjobb beállítást, azt bármikor megismételheti.

Ha szükséges, újra elő lehet venni a tehetséges mintavevő készüléket, és ezzel tökéletesíthetők egyes részek. Ezt Alexander Catarinelli, a München melletti zomedingi ATV Syncwork stúdiójának zeneszerzője és munkatársa mutatta be egy rövid reklámzenén. A basszusgitáros szólamában volt egy háromszor ismétlődő bonyolult rész, amit a felvételnél csak egyszer játszott le hibátlanul. Ekkor jött Catarinelli a mintavevő készülékkel: elektronikus úton kivágta a dalból a tökéletes részletet, majd átmásolta a

rosszabbul lejátszott szakasz helyére – és már tökéletes is volt a szólam.

Ez a trükk mindennapos rutinmunka minden stúdióban. És nemcsak a popzenében és a reklámzenében – a klasszikus zenében és a népzében ugyanígy szükség van az elektronikus trükkökre a vásárlók megkövetelte tökéletes hangzshoz. Az ilyen eszközökre specializálódott gyártók pedig újabb és újabb chipekkel tömött eszközökön török a fejüket. „A teljesen digitális stúdió felé halad a szakma” – állítja Hans Singer.

A cél az, hogy a lehető legjobb, legelőtérűbb zenét adják a fogyasztóknak. Ez pedig digitális hangfeldolgozással érhető el. Számítógéppel csak digitális hanganyagot lehet dolgozni, de ez olyan lehetőségeket ad, amit a hagyományos technikával, a hangszalaggal szinte lehetetlen elérni. Például egy gombnyomással el lehet tolni a hangsávokat, hanggörbék editálhatók, vagy egyes részek tetszés szerint átállíthatók.

Digitális stúdiók

Egy kaliforniai cég, a Wave Frame már próbálkozott digitális stúdió kiépítésével. Ez az Audio Frame rendszer, amely egy kiépített munkahely részese, de egy komplett hangstúdió minden lehetőségét nyújtja. Azonnal merevlemezen tárol minden adatot, 1,2 Gbyte kapacitással, ami kétórányi zene tárolását teszi lehetővé a rendszer két sávján.

Az Audio Frame-mel a billentyűs improvizációkat is lehet elemezni: grafikuson ábrázolja a harmónia összefüggéseit, és akár ki is nyomtatja kontaktként. De, többek között komplett keverőpultként is működik.

A teljesen digitális stúdió még a jövő zenéje. A rendszerek meglehetősen drágák. Az Audio Frame minimális felszerelése is 120 000 márkába kerül, és ez a felszerelés profi munkához még nagyon kevés.

Mindezt végiggondolva újra feltehetjük a kérdést: a technikai fejlődés láttán vajon bízhat-e még az ember a saját füleiben? Hans Siegel erre csak ennyit mond: „Rossz énekesből még a jövőben sem lehet jót csinálni – de sikereset igen.”

Jan Vollmuth

Házi stúdió

Egyik-másik sikeres énekes meghallgatása után az ember néha eljátszik a gondolattal: „Ezt én is meg tudnám csinálni.”

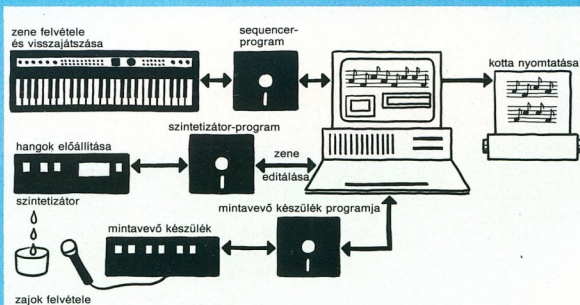
És valóban nem kellene hozzá horribilis összegek, hogy az ember zenehallgatóból aktív zenészé, producerré váljon. Egy billentyűzet, egy egyszerű mikroszámítógép és a megfelelő szoftver – már készen is van a kis házi stúdió.

A technika fejlődése ezt már

gokat, zenei részleteket lehet átrendezni, hangjegyeket lehet kinyomtatni...

Leggyakrabban az Atari ST-t használják, mert ennek beépített MIDI interface-e van. Más számítógépeket viszont – mint az IBM-kompatibilis PC-ket, az Apple Macintoshokat és a Commodore Amigát – utólag kell ellátni ilyen interface-szel.

Az Atari számára készült igen összetett programok – például a C-Lab Notator/Creator 3.0 verzió-

A komponálástól a zenéig: számítógéppel vezérelt zenestúdió

az elektronikus hangszereknél és a szoftvereknél is lehetővé teszi. A modern billentyűs hangszerek ma már olyan csodásabbnál csodásabb funkciókat tartalmaznak, amikhez néhány éve még mégdrága speciális készülékek kellettek.

Igy például a legtöbb billentyűzet az saját előre programozott hangzások és dobhangok mellett szintetizátorként is használható. Ezekbe a szerkezetekbe sokszor már az effektusokat is beépítik – például a visszahangosítást –, vagy hardver-sequencerként használva egy magához hasonlóan felveszi és visszajátszsa a zenét.

Már 1500 márkáért lehet vásárolni egy Yamaha, Korg, Roland vagy Casio márkájú nagy teljesítményű billentyűzetet.

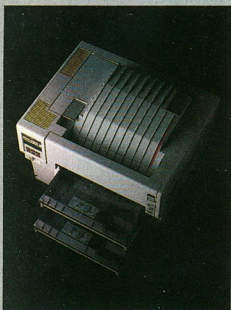
De csak egy számítógéppel lesz teljes a házi stúdió. Hiszen segítségével a zenét fel lehet venni és vissza lehet játszani a zenét, utánozni lehet egy keverőpultot, át lehet alakítani a han-

ja és a Steinberg Cubase-e – egy-egy szervere szolgálhatnak sequencerként, editorként és keverőpultként. Ráadásul ezekkel a programokkal vezérelni lehet minden csatlakoztatott hangszert. Egy Atari ST szoftverrel együtt körülbelül 2000 márká-

Ha az ember a billentyűzetet lejátszotta, szoftverrel átdolgozta és kikeverte a saját kompozícióit, ezeket a hagyományos adatokhoz hasonlóan tárolhatja floppy vagy merevlemezen. Ezzel a diszkkel aztán már be-mehet a hobbitészenés egy stúdióba, hogy kompozícióját profi berendezéseken átdolgozza, és többszörösen szalagra vigye – már jó néhány sikeres zenész indult el így a pályán.

Egy félprofi stúdió felépítése drága. Ha valaki szerez egy mintavevő készüléket, egy szintetizátor-modult, dobgepet, esetleg egy többszörös felvételt, a felszereléstől függően máris 15-20 ezer márká található a „kis” házi zenészkabánban.

Mawex

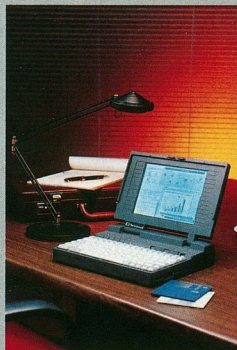
A japán Citizen cég termékeinek itthoni forgalmazója. A Citizen a professzionális nyomtatóira egységesen két éves garanciát nyújt. A PROfessional sorozat két csúcsmoделljé a ProLaser 12 és a ProScript 12 Postscript-interpretes nyomtató (a ProLaser 12 csak az XScript kártyával képes Postscriptre). Mindkettő igen gyors, 11 oldal/perc nyomtatási sebességgel, s emulálni képesek többek között a HP LaserJet II-t, az Epson FX80-at és az IBM Printer II-t. A ProLaser 12 összesen tizenegy beépített HP fontkészlettel, a Proscript 12 nyomtató ezen felül huszonegy további beépített fontkészlettel rendelkezik. Mindkét nyomtatóra 300 ezer példányszámú nyomtatást szavatolnak, s rendkívül csendes működésűek. A ProLaser 12 memóriája alapbeépítésben 512 Kbyte, a Proscript 12 alapmemóriája 2,5 Mbyte, mindkettő 5 Mbyte-ig bővíthető. Lapadagoló fiókjaik 2x250 lapot képesek befogadni. Opcióként 4 portos elosztókat kínálnak hozzájuk.

Twinhead

A SuperNote-SL-t a gyártó szerint legjobban a „state of the art” (megközelítő fordításban: a művészet csúcsa) kifejezéssel lehet jellemezni azon hordozható számítógépek világában, amelyek az Intel 20MHz-es 80386SL CPU-jában rejlő lehetőségeket használják ki. Az alapkonfiguráció egy 3,5 colos floppy disk meghajtót, egy 2,5 colos, 40 Mbyte kapacitású merevlemez és 2 Mbyte RAM-ot tartalmaz. Ez utóbbi 4-8 Mbyte-ig bővíthető az opcionális 2 vagy 6 Mbyte-os memóriamodul használatával.

A rendszer áramellátása automatikusan átkapcsoló AC adapteren keresztül, vagy NiCAD elemekkel biztosítható. A géphez 10 colos - papírféher, 64 szürke árnyalattal rendelkező és 840X480-as felbontású - LCD képernyő tartozik. Lehetőség van szimultán videokimenet használatára az LCD-n és egy külső monitoron.

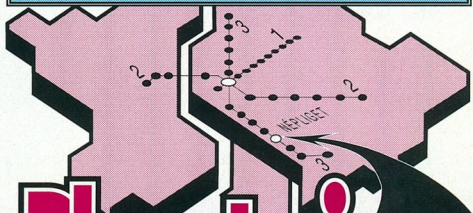
A SuperNote-SL-ben található egy fogalalat az opcionális fax- és adatmodemhez, és egy a 80387-es matematikai coprocesszorhoz. Opcióként kapható egy 5,25 colos külső floppy meghajtó, külső numerikus billentyűzet és egy zseb Ethernet LAN adapter. A SuperNote-SL 280 mm széles, 220 mm hosszú, elől 49 mm, hátul 53 mm magas. A rendszer még az elemekkel együtt is nagyon könnyű, mindössze 2,9 kg.

A SuperNote-SL-t video- és egyéb segédprogramok, magas felbontású képernyőmeghajtók, MS-DOS 5.0 és felhasználói kézikönyv, valamint hordtáska és egy zseb-útnyitató egészítik ki.

LaserTheater

FANTASTIC LIGHT SHOWS

Planetarium

1991 SUMMER

PINK FLOYD

Tuesday, Thursday, Saturday 9.30 p.m.
and Wednesday 6.30 p.m.

U2

Monday, Wednesday, Saturday 8.00 p.m.

GENESIS

Tuesday 8.00 p.m., Saturday 6.30 p.m.

DIRE STRAITS

Monday, Wednesday and Friday 9.30 p.m.

J.M. JARRE

Tuesday 6.30 p.m., Friday 8.00 p.m.

DEPECHE MODE

Thursday 6.30 p.m.

Mike Oldfield

Thursday 8.00 p.m.

Tickets are available at the Planetarium.
Ticket can also be ordered by phone
on 134 1161 from 10.00 a.m.

A KÉT ZENESZERZŐ

Zorán és a számítógép

Egyre-másra jönnek a hírek a legújabb „Stradivarisokról”. Ugyanakkor egyre gyakrabban idézik azt az anekdotát, amely szerint Askenazy egy hangfelvételnél elhibázott egy ütemet. Amikor a hangmérnök megkérdezte tőle, hogy nem akarja-e kijavítani, a híres mester csak annyit mondott: „Legalább tudják, hogy ember játszotta.”

Munkatársunk többek között a technika és a zene viszonyáról kérdezte Zorán Szevanovityot.

CHIP: Múlt, jelen és jövő, elválaszthatatlan fogalmak Zorán dalaiban. Nála a múlt nem nosztalgiaóra csábít, hanem az örök emberi értékek megőrzésének értelmére, újrarendelésére hívja fel a figyelmet. Egy ilyen típusú embertől látszólag távol áll a számítástechnika, amit korunk „humanistái” az alkotó ember fegyverek nélküli száműzését végrehajtó tudományágnak minősítenek.

Zorán: Először is engedtessek meg nekem, hogy ezzel a véleményemmel ne értek egyet. A számítástechnika nem ellensége az embernek, nem elpusztítója az értékeknek. Ellensége csupán a kóballát visszasiroinok lehet, illetve azoknak, akik az előbb, a dalaim kapcsán említett idő és ember által történelmileg produkált eredményeket nem életük jobbá tételeként említik.

CHIP: Ez után, a számítástechnika melletti pozitív kiállása után, hadd ismerkedjenek meg lapunk olvasói az Ön nem pusztán zenészi életpályájával.

Zorán: A zenélés mellett is sikerült felvételt nyernem a BME Villamosmérnöki Karára, de két és fél év után megszakítottam tanulmányaimat.

Köztudott, hogy a hatvanas években a pop-zenekaroknak nem voltak menedzserei. Egyrészt emiatt ott kellett hagynom az egyetemet, másrészt ennek köszönhetően, hogy a hazai zenei viszonyokhoz képest már nagyon korán megismerkedhettem a vállalkozás nehézségeivel.

CHIP: Hogyan inspirálta Önt ez a korszak a vállalkozásra?

Zorán: Csak a menedzszeripusú zenekarvezetők együttesei voltak képesek fenmaradni a zenei élet piaci hullámszáisaiban. Pályám kezdetén elsősorban külső kényszerítő hatásról, nem pedig belső késztetésről beszélhetünk. Több mint tízéves ezelelt Compinfo néven egy információi iródat alapítottam, amelynek feladata volt a művészek szabad kapacitásának, a rendelkezésre álló berendezéseknek és fellépési lehetőségeiknek az összehangolása. Ez a vállalkozásom másfél év után megbukott, mert művészársaim nem szolgáltattak adatokat. Egyesek azért zárkóztak el ettől, mert nem merték bevallani átmeneti sikertelenségüket, mások azért, mert félték, hogy a jövedelmük nyilvánosságra kerül.

CHIP: Mikor, milyen komputer mellett kötelezte el magát? S a számítástechnikában oly fontos tényező az „idő” hogyan befolyásolta?

Zorán: Tíz évvel ezelőtt sikerült vásárolnom egy Commodore 64 komputeret, C-LAB szoftvert és egy sequencert. Ezek révén ismerhettem meg, hogy a számítástechnika milyen – számomra addig elképzelhetetlen – segítséget adhat a zeneszerzéshez. Fantasztikus élmény volt, hogy ezek az eszközök, egy szintetizátorral nagyzenei hangzást képesek elővarázsolni. Jelenleg egy PC AT gépem van, amit kedvezményes akció keretében egy volt Metrók közreműkö-

désével vettem a MŰSZI-től. A Posport cég Master Tracks Pro szoftverét használok, amely 64 sáv, s amellyel Atari-kompatibilis kimeneti file is előállítható.

CHIP: Mennyiben határozza meg zenei tevékenységét a számítógép?

Zorán: A számítógép óriási segítséget nyújt számomra a zeneszerzés technikai, de szigorúan csak a technikai menetében. A lemezfelvételekről és az élő koncertekről viszont szigorúan számítózom. Itt már a hangulatokon és a pillanatnyi érzéseken, illetve a koncerteken a közönséggel való össz-tűző kapcsolatteremtés van a hangsúly. Ezen nemszak, hogy nem tudnék, de nem is akarok változtatni.

CHIP: Önről tudjuk, hogy régi és hűséges olvasója lapunknak. Miért állt be a CHIP olvasóinak táborába?

Zorán: Ámióta ezt a lapot kapom, rendszeres kitekintést nyerek az engem annyira izgató komputervilágra. Kellemes „up to date”, azaz „naprakész” érzést nyújt. Még azokat a cikkeket is igyekszem végigolvasni, amelyek csak a legképzettebb számítástechnikai szakemberekhez szólnak, mert az ismeretnőrszák is, amelyeket ezáltal megszerezhetek, intellektuális örömmel töltönek el.

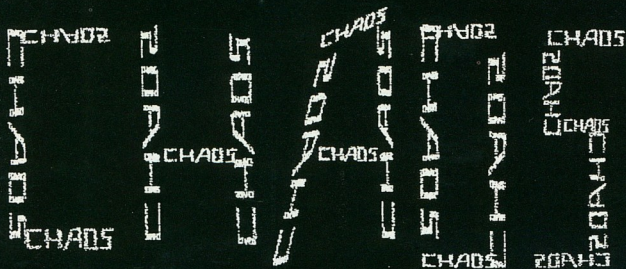
CHIP: Köszönöm az interjút és sok sikert kívánok zenei pályáján.

Zorán: Magam is örültem a beszélgetések és hasonló eredményeket, sikereket kívánok lapunknak, mert elajult én is gazdagodom.

Kovács Nóra

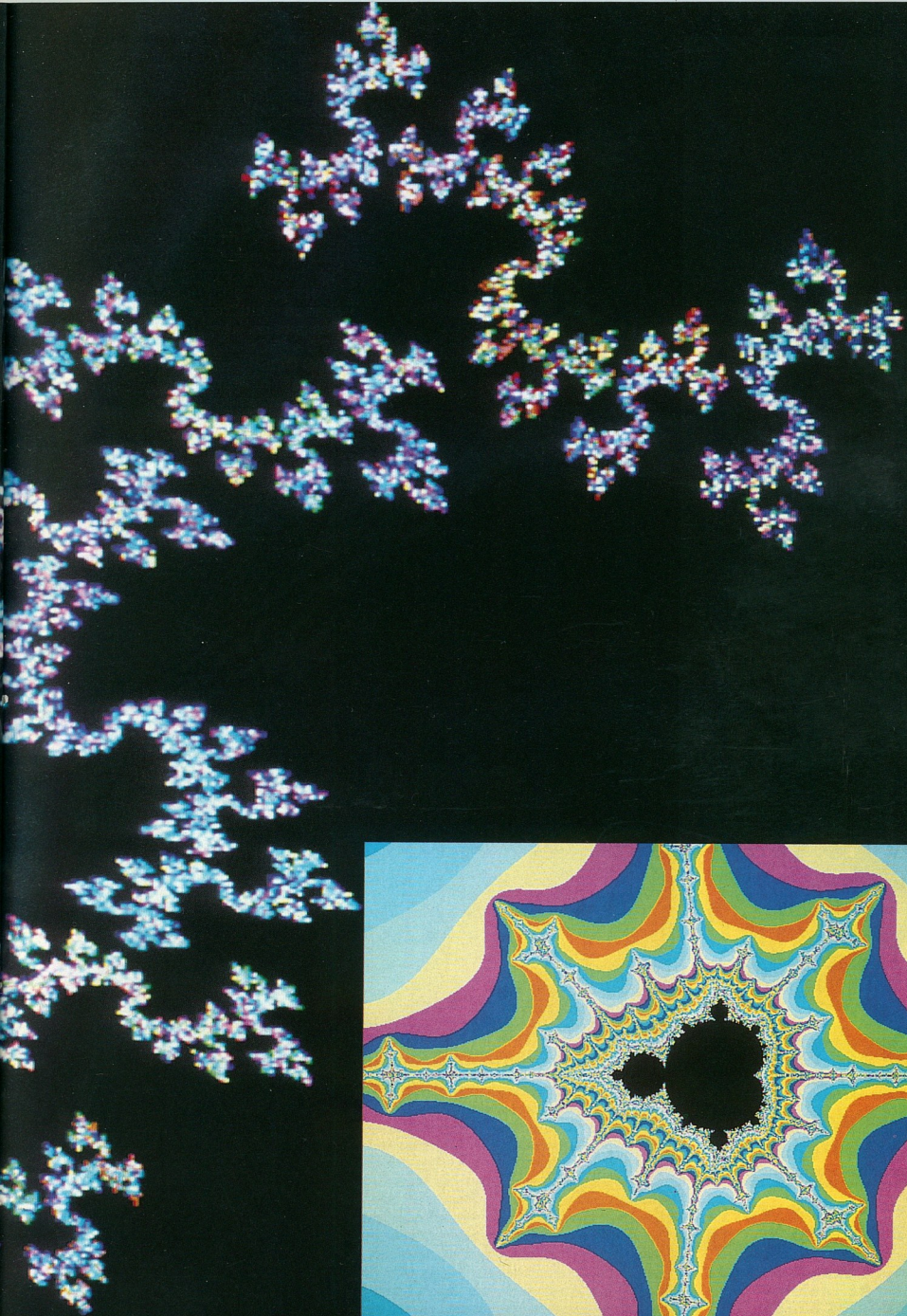
A

CHAOS
CHAOS
CHAOS
CHAOS
CHAOS
CHAOS
CHAOS
CHAOS

képei

„Ismerjük meg a világegyetem örületét!” Ezekkel a szavakkal invitálja nézőit James Gleick, az Autodesk programozó matematikusa új szoftverének megvásárlására.

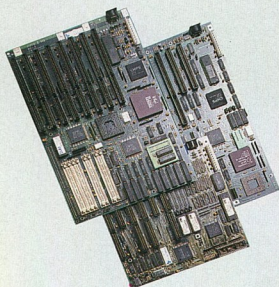

START FROM STANDARD

Különlegesen konstruált és alaposan kipróbált számítógépbereendezések vannak uton Önökhöz. Az XT-től a 286, 386 és 486-os rendszereken át a zsebkomputerig.

STANDARD, mint a nagyteljesítményű minőség jelképe, teljes gyártási programot biztosít komputerek részére monitorok, munkatárolók, VGA-kártyák stb. szállítása által. Eredeti felszerelések előállítóival szívesen lépünk üzleti összeköttetésbe. Forduljanak, kérjük, hozzánk!

Manufacturer & Exporter

STANDARD COMPUTRONICS LTD.

Headquarter:

Unit 705-B, 7/F, Prosperity Centre,
77-81 Container Port Road, Kwai Chung,
N.T., Hong Kong.

Tel: (852) 487 9892

Fax: (852) 481 6866, 481 6876

Telex: 48719 STDCC HX.

Canada Branch:

Unit 333, Cambridge Industrial Centre,
13988 Cambie Road, Richmond, B.C.
Canada. V6V 2K4.

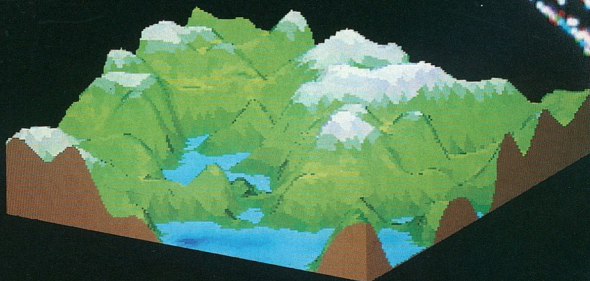
Tel: (604) 273 7886 Fax: (604) 273 7889

All brand names are registered trademarks of their respective owners. Specifications are subject to change without prior notice.

tudásunk szerint – valós világunk is működik. A program egyes állomásain végighaladva egyben egy csodálatos grafikus show-nak is tanúi lehetünk. Száraz képletek szólnának meg a látvány nyelvéen.

A programcsomagot egy tudományos igényű kézikönyvvel, négy 360 Kbyte-os, illetve két 720 Kbyte-os floppy-n szállítják. Üzembe helyezése egyszerű, a másolásvédelem nélküli programot egyszerűen egy alkönyvtárba másolja be az installáló rutin. A program Metawindows környezetben fut, amely nem tűr maga alatt rezidens programokat, és sajnos nem fér össze semelyik 5.0-s DOS-szal (DR-DOS, PC-DOS, MS-DOS) – legalábbis jelenlegi verziójában. Minimum színes EGA monitor szükséges a program futásához, matematikai koprocesszor használata nem kötelező, de ajánlott. A program támogatja a Micro-

A tervezőrendszeréről és animációs programjáról ismert szoftvercég ezúttal is egy új területen próbálta ki kreativitását, a számítógépes művészetet kombinálta a legtisztább tudományal, a szórakoztatást az elmélyült matematika bemutatásával. E furcsa szintézis terméke a várhatóan több hasonló darabból álló *Science* sorozat első része. Gyönyörködve szemlélhetjük a kaoszelmélet matematikájához kapcsolódó képeket, azoknak a matematikai tereknek a grafikus ábráit, amelyek alapján – jelenlegi

soft-kompatibilis egér használatát. Képeit más programmal elmenteni nem lehet, de nem is szükséges. Az általunk kiválasztott képet bármikor elmenthetjük GIF formátumban.

A program hat, önállóan is indítható programszekcióból áll: a *The mandelbrot sets* (Mandelbrot-halmazok mikroszkópja), a *Magnets and Pendulum* (ingamozgás bonyolult mágneses térben), a *Strange attractors* (egymással függésben lévő pontok térbeni mozgása), a *The Chaos Game* (a Chaos játék), a *Fractal Forgeries* (fraktálműhely), valamint a *Toy Universes* (játékuniverzumok – amit mi Elejték néven ismerünk) programokból. A programok a Chaos program grafikus menüjéből is indíthatók. A menük értelmezéséhez a kézikönyvön kívül mindössze alapfokú angoltudás szükséges, no meg az, hogy emlékezzünk némi alapvető matematikai fogalmakra középiskolai tanulmányainkból.

Miként cseppben a tenger, úgy

a Mandelbrot-halmazok világában is – ahogy egyre újabb és újabb részleteit számíttatjuk ki a géppel – ismét újabb halmazok rejlenek. Ráadásul a Mandelbrot-halmazok is sokféle lehetnek, a leírásukhoz használt egyenlet függvényében. A program a szakirodalomban leírt látványos halmazok közül a Julia, a Rudy, a Cubic Julia, illetve a klasszikus Mandelbrot-halmaz különböző változatait jeleníti meg. A halmaz egyes részeire a paraméterek változtatásával közelíthetünk rá. Ha a programot békén hagyjuk, akkor egyre nagyobb és nagyobb felbontásban számolja ki az adott területet. Mivel ez a szoftver minden eddigi programnál jobb képességű ezen a téren, nagyon könnyen fellelhetjük a Mandelbrot-halmaz homogén részeit, azon kivételes területeket, ahol hiába megyünk egyre lejjebb a felbontásban, csak nem bukkan fel egy újabb minihalmaz. S akit érdekel, a matematikájával és némi programozási titokkal is megismerkedhet a kézikönyv idevágó lapjairól. Ez a megállapításunk mind-egyik programfejezetre igaz.

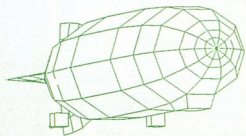
A *Magnets and Pendulum* nem öncélú játék. Ezzel a játékkal először az atomfizikusok ismerkedtek meg, onnan került át a mindennapi életbe. Fogalmazzuk meg a problémát hétköznapi módon! Milyen mágneses teret kell létrehozni ahhoz, hogy a térben egy bekerülő részecske örökös keringésre kényszerüljön, és azután hogyan kell ezt a teret

Grafika és alírástároló rendszer

CompuGRAF
2.0

NetWare

DOS

MS-DOS 5.0 9 900 Ft

AT 286 69 000 Ft
12 MHz, 1 MB RAM,
40 MB HDD, 1.2 MB FDD
monochrom monitor

AT 386 139 000 Ft
25 MHz, 1 MB RAM,
80 MB HDD, 1.2 MB FDD,
monochrom monitor

AT 486 247 000 Ft
25 MHz, 4 MB RAM,
128 KB cache, 80 MB HDD,
1.2 MB FDD,
monochrom monitor

300 MB HDD 153 000 Ft

1.6 GB HDD 599 000 Ft

Áraink az ÁFÁ-t
nem tartalmazzák!

faxtor

Kereskedelmi és
Számítástechnikai
Szolgáltató Kft.

1116 Budapest,
Hunyady J. u. 1.
Levél cím:

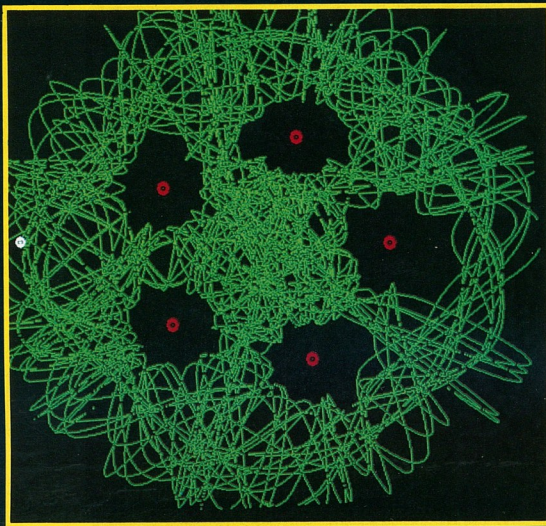
1519 Budapest, Pf. 229.
Telefon: 181-1550
Fax: 136-3932

megváltoztatni, hogy onnan egy adott irányba kirepüljön? Ez az atomfizikai tárológyűrűk tervezésének régi problémája. Itt az egér segítségével és a menüvel saját magunk állíthatunk elő ilyen furcsa mágneses erőtereket. S ha újabb opciók segítségével láthatóvá tesszük az eddig befutott pályát, akkor érdekes minták alakulnak ki a szemünk előtt. Általában pedig tollal és ceruzával akar utána számolni, az megtalálhatja az alapegyenleteket a könyvben.

A mágnes és az inqa problémájától egy lépés az attraktoroknak nevezett matematikai operációk világa. Hénon, Lorenz és Yorke találta meg azokat a matematikai formulákat, amelyek leírják egy pont mozgását valamilyen két-, illetve háromdimenziós térben. A Chaos elmélete itt jelentkezett először, amit itt a programban CHAOTICITY változónevel jelennek is. Ez meghatározza a mozgás véletlenszerűségének mértékét. Az ilyen típusú egyenletmegoldások csak látszólag öncélúak, de ha csak az általuk a monitoron előállított kép szépségét nézzük, már ezért is megérné.

A matematikai prognosztika és a futurologia szakemberei viszont sok esetben alkalmazzák egyes trendek, irányzatok előrejelzéséhez, az ismert trendek további extrapolálásához a különböző logisztikai attraktorokkal operáló egyenletrendszereket. Ezeket a demográfiai Robert May amerikai biológus használta először. Alkalmazással például láthatóvá válik a népesség növekedése, stagnálása és az a szakasz, amikor a szabályozási rendszerek megszabadásával a rendszer csakis a kaoszmélettel magyarázható – látszólag a véletlen irányította – növekedési és csökkenési szakaszokon megy keresztül. Újabbban a tőzsdei matematikával és a biztosítások matematikájával foglalkozó szakemberek is megpróbálják hasznosítani e kutatási terület eredményeit.

Teremtünk furcsa világokat! Mit

szólnánk például ahhoz, ha a világegyetemről kiderülne, hogy a CHAOS szó betűit formázza? Nos, ez nem lehetetlen, miként az sem, hogy világunk csígvonalon vagy éppen falevél alakú. Ha ugyanis megalkotunk bizonyos növekedési és pusztulási szabályokat, akkor az elindított pont egy sajátos teret, az úgynevezett sejtteret hozza létre. S ha meghatározzuk annak valószínűségét és szabályait, hogy egy pont mikor szülhet maga mellé újabb pontot, és az milyen feltételek esetén pusztul el, akkor a dinamikus növekedés után eljut a rendszer az oszcilláló szakaszba. Ilyenkor külső körvonalai stabilizálódnak, a tér maga már nem terjeszkedik, csak belül van dinamikus mozgásban, amit a monitoron a levél, a sárkány vagy éppen a nautilus alakzat egyes pontjainak villódzása jelez.

A Fractal Forgeries a bolygóképzéstés varázslóvá avathat bennünket. A fraktáloknak nevezett, speciális törtek tartalmazó egyenletrendszerekkel ugyanis bármilyen szabálytalan körvonalú alakzat egyértelműen leírható. A térképzések, a cirkálótrakéták és űrhajók tájékozódási és alakfelismerő rendszereinek programozói, de még az olvasószoftverek írói sem hagyhatják figyelmen kívül a fraktálkutatás eredményeit. Mi itt egy bolygót

tudunk felépíteni, annak vizrajzával, felhőrendszereivel, azok mozgásaival. Talán ez az egyik olyan része a programnak, amelyik az emberi sebességtől futáshoz igencsak komoly, nagy sebességű matematikai koprocesszoros gépet igényel. De akinek hagyományos gépe van, annak sem kell elkeserednie, mért a kiszámitott képek elmenthetők, és összefűzhető animációs állományba. Ezeket az állományokat az Autodesk Animator program készséggel megemészti.

Mikor már megismertük azt, hogyan is működik az a világ, amelyet kaosznak neveznek, még ott a vizsgafeladat: az Eletjének.

Ennek során általunk megszabott feltételek mellett – amit a matematikai egyenletek paramétertábláinak kitöltése során adunk meg úgy, hogy szinte nem is sejtjük: egyenleteket oldunk meg – élnek a életüket a sejtek. Szülemek, vegetálnak, illetve elpusztulnak, foltoz és színek kavalkádját hagyva emlékezetünkben.

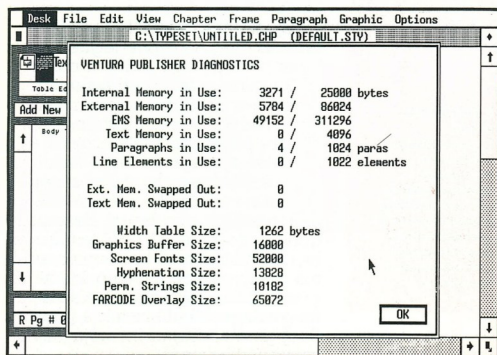
A Chaos szép, mint egy kaleidoszkóp. De a színek villódzása, az alakzatok változása egyben arra is utal, hogy egy olyan nyolcszögletű tudományágban, mint a matematikában, a matematikai statisztikában vagy éppen a kaoszméletben is a hozzáértő szem a hozzáértő programozóval megtalálja a szépséget. Kiváncsian várjuk, mi lesz a sorozat következő darabja, milyen elvont tudományterületek kapnak képi megfogalmazást a következő programcsomagban. A képekben gyönyörködve egy dologra azonban nem kaptunk választ: a tudomány művészetét vagy a művészet tudományát látjuk megfogalmazódni a számítógép monitorán? A program kiváló oktatási segédanyag a fizika, a biológia és a matematika, de még a meteorológia és a térképzészet oktatásához is, és az esztétikai élvezet szinte csak ráadás. És még csak nem is drágább, mint egy komoly nyugati szakkönyv...

Kis János

Az arany fényesebbé vált

Ventura 3.0

Sokan várták Magyarországon a Xerox Ventura Publisher programcsomag új kiadását, ami – némi késéssel – az év elején jelent meg. Kellemes meglepetés, hogy most már nemcsak a megszokott GEM alkalmazású környezetre, hanem Apple Macintosh és OS/2 kiadásban, valamint MS-Windows 3.0 alatt futó változatban is.

A DOS&GEM Ventura-verzió rejlett információk panelje, amely akkor jelenik meg, ha az információs táblában a XEROX szóra kétszer rákattintunk

A mindennapi életbe, a hazai nyelvi környezetbe – mint várható volt – a GEM alatti változatot sikerült legelőször beilleszteni. A tesztkörhöz kiválasztott szoftverpéldány – a Xerox Ventura Publisher International Edition Gold DOS környezetben futó változata – egy cég megrendelésére érkezett az elsők között hazánkba. Mivel a kópiát regisztrálták, a Xerox cég kinti vevőszolgálatától viszonylag egyszerűen sikerült hozzájutni a 2.0 és a 3.0 DOS-verzió kompatibilis file-jainak jegyzékéhez. Így viszonylag egyszerű volt átállítani a programot magyar karakterkészletre és magyar elvá-

lasztási algoritmusra. Éppen ezért – részben üzemszerű körülmények között, részben pedig teszt-környezetben – már csak a magyarított verzió viselkedését vizsgáltuk.

A programcsomag nem tartalmaz semmilyen másolásvédelmet. Installálni a megszokott módon, az első lemezről a VPPREP elindításával kell... és mindjárt kellemes meglepetés ért bennünket. A programcsomag ugyanis egyszerre tartalmazza az alapváltozatot, a professzionális bővítést és a több hálózatot is támogató hálózati professzionális változatot. Apró öröm, hogy rájöt-

tünk, itt a forgalmazó alkalmazott egy kis trükköt. A professzionális változatról tudniillik úgy lesz hálózati, hogy a Ventura alkönyvtárba a szoftver az installálás során behelyezi a VP.NET definíciós file-t és egy NET.LOD meghajtót – ezzel válik alkalmassá az alapszoftver hálózati használatra. A kópia sorszámát a VP.SRN file tartalmazza, hiánya esetén a rendszer érezhetően „lebutul”.

Mivel mindegyik tesztgépünkben volt EMS – 80286-os AT, 4 Mbyte RAM-mal, EGA színes monitorral, matematikai koprocesszorral, illetve egy másik tesztkonfigurációban 80486-os AT, 6 Mbyte RAM-mal és Cornerstone A3-as monokróm monitorral –, a professzionális bővítéssel kezdtük a vizsgálatot, 3.30 verziójú Tandon MS-DOS alatt.

A tapasztalat szerint az EMS kezelése egy picit jobb, mint a magyar 2.0 változatoké. A 286-os gépen végül is sikerült életet lehelni bele Above és Turbo EMS kezelővel, a 486-os gépen a Turbo EMS-nél sokkal jobb eredményt adott a Quarterdeck QEMM szoftver. Néhány esetben nagyobb rezidens programot is sikerült gond nélkül installálni alá – például képernyőelmentő PZP programot –, de a legtöbb esetben a legváltozatosabb módon tiltakozott (miként a 2.0-nál megszoktuk). Ha van rezidens program alatta, akkor sok esetben apró pettyekkel összeszemelteti a képernyőt, vagy teljesen eltűnik a kép. Ilyenkor csak a rendszer újraindítása segít. Ugyanakkor – ha elég a memória – az MS-Windows 3.0/N opcióval indított üzemmódjában s néhány gépen az /R üzemmódban is kifogástalanul fut, elműlnak az EMS-nyalványai. Mindössze legalább 6 Mbyte memóriabővítés kell hozzá. Ne lepődjünk meg, ha 3.30-as DOS-nál FILES=20 BUFFERS=15 beállítást kell megadni a CONFIG.SYS-ben, és jó pár gépen a

4.xx-es DOS verzióval a szükséges memóriára való hivatkozással el sem indul.

Próbaként megkíséreltük a 486-os gépen installálni a tízezer szavas angol elválasztási szótárt. Az eredmény rapszodikus volt – hol sikerült betöltenie, hol nem. A tapasztalat alapján a Ventura DOS-álvázata még mindig erősen EMS belépés-cím-függő és gépfüggő. Próbaként betöltöttük az EMS-t nem igénylő alapváltozatot is. Problémamentesen betöltődött, még Hercules-kártyás XT-n is, csak a táblázatfunkciókat nem ismerte.

A sebessége normál AT-n igen sok kívánivalót hagy maga után. Ha a merevlemezhez fordul, kin kívármí – valószínűleg a GEM rend-

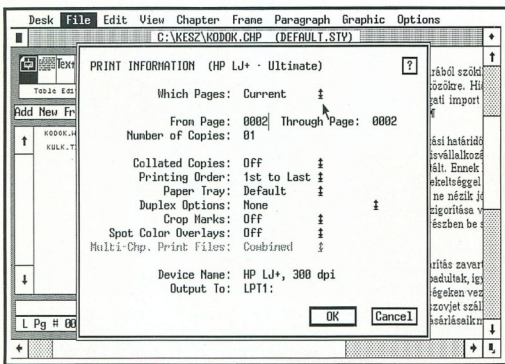
software-készlete tökéletesen alkalmas hozzá, de magyarításkor minden eredeti fontot ki kell törölni!

Beépített formátumnevei nem kompatibilisek a magyar verzióval. Így a magyar, hasonló kód kiosztású verzióhoz képest sem a Z-vel kezdődő alapformátumok, sem a lapszámozás (angolban P, magyarban O), sem pedig a táblázateditor formátumnévként üzemelő parancsai (például az angolban ZHead, a magyarban ZFej) nem kompatibilisek. Az alkalmazott nyomda rendszergazdája pillanatok alatt megtalálta a megoldást: irt rá egy egyszerű konverterprogramot a szöveges file-ok átalakításához. Sajnos, ez a következetlenség – hiszen más

azokkal a gondokkal is küszködik, mint kisebb testvére. Például nem tudja a nyolcezer karakternél hosszabb bekezdéseket kezelni, ezeket előbb szét kell tagolni. (Szegény modern magyar regényírók, akiknél egy könyv egy bekezdés! Vajon ki szedi ki műveiket?) A szöveg átformálása, a nagyítás, de még a rövidített billentyűparancsok is a megszokottak. Szerencsére pár korábban meglévő hibát is kijavítottak.

Igy ha a sorok száma páros, de a lefutó hasábok (lábak) száma páratlan, vagy fordítva, akkor az első hasábban nem kell trükközni a vakkeretekkel, hogy éppen ne a legelső hasáb legyen a rövidebb. A szöveg betöltésénél újdonság, hogy most már jól működik a több szövegrészlet folyamatos betöltése, tehát amikor vágólapra töltjük a szöveget, és a szövegkurzor helyétől folytatólagosan öntjük be a stíluslapra.

A DOS&GEM verzió nyomtatómeghajtói nem bővítik számottevően, például hiányzik a HP LaserJet III meghajtója is. A printerpanel sem változott jelentősen

szet pufferproblémái miatt –, míg megjelenik a lemez könyvtári panelje, hogy onnan beolvashassuk a file-t. Utána már elviselhető a sebessége. Igen sokat dolgozik a merevlemez, miként a korábbi változat. Különösen akkor, ha sok a HP font és a képernyőfont. Ezeket induláskor mindig végigellenőrzi. A képernyőfontokat elsüllyeszthetjük a Ventura alkönyvtár alá a PVFONTS nevű könyvtárba, míg a HP-fontokat és a Postscript fontokat a Ventura alkönyvtárban elhelyezett .CNF file-okba a betöltési útvonal megjelenésével más meghajtón, akár pedig a hálózati server optikai lemezén is elhelyezhetjük, így ugyanaz a fontkészlet egy hálózaton belül csak egyszer kell elhelyezni. A 2.0 verzió magyarított Bitstream

formátumnevek minden kiadásban azonosak – megkeseríti a más nyelvtörületekre bér munkát válaló életét.

A magyarítás és az installálás, valamint a formátumnevek cseréje után a korábban a magyar változattal készített file-ok kompatibilisnek bizonyultak. Még egy apró eltérés volt: az angol verzió BODY TEXT alapértelmezésű formátumnevet alkalmazott, míg a magyar SZÖVEGTÖRZES-et, így a váltáskor az erre vonatkozó paramétereket újra meg kellett adni.

Ennyi konfigurációs nyavalya után végre munkához láthatunk. A menürendszeren végigszaladva azt tapasztalhattuk... hogy nem tapasztaltunk semmit. Mintha a 2.0 angol nyelvű verzióját látnánk. Ugyan-

Sajnos, megmaradt jó pár tipográfiai korlát. Az egyik legkellemetlenebb, hogy egy oldalon mintegy 25-30 keret után – ami sajnos gép-függő – a szoftver egyszerűen kimerevedik. S ami még rosszabb: először kifogászatlanul végrehajtja a műveletet, majd ismételt betöltésnél – különösen, ha az más gépen történik – valamilyen üzenettel lemerevedik a rendszer. Hasonlóan gondja, hogy ha a VGR file túlságosan nagyra nőtt, akkor annak tartalma is elveszhet hasonló körülmények között. Ezt akkor hízalhatjuk, ha gyakran alkalmazzuk a [Del] és [Ins] gombok kombinációjával való szövegáthelyezést.

Könyvszedéséke korrektek. Probléma, szokás szerint, az úgynevezett accidentál (aprónyomatvány, illetve névjegy), valamint az újságszedésnél van. Bár legtöbbször erre használják – s a korlátok kiismerése után ez megtehető –, igazából nem a sok keretet tartalmazó napilapoldalak készítésére íródott. Itt okozhat problémát a táblázateditor néhány örülete. Például, ha egy táblázatot egy oldalra elhelyeztünk, az szövegként viselkedik, és nem lehet mozgatni. Illetve ha megkíséreljük ezt, akkor a gép és a program pillanatnyi hangulatának függvényeként vagy lemerevedik a rendszer, vagy pedig a táblázat anyaga örökre eltűnik. A megoldás kissé kényelmetlen: a

táblázatot mindig külön keretlapra kell vésni.

A magyarított verzió, ha belehelyezzük a korábbi Ventura MARGYAR.HY1 file-t és az eddigi munkánk során szorgalmasan kibővített kivételstóztárt, akkor elfogadhatóan választ el. A nagy elválasztási stóztárrendszer használata érzésünk szerint csak a szoftver korlátait emelnie ki. Nem véletlen, hogy hiányzik a többi Ventura-verzióból.

A meghajtók száma is bővült. Ugyanakkor nem kell kidobni a 2.0 verziórnál már bevált képernyő- és nyomtatómeghajtókat, sem a sok munkával kijavított és a leváltatóknak sajátosságaihoz alaposan átir PS2.PRE file-t, sem pedig a 8 bites ASCII, valamint más szövegszerkesztő-betöltő programot. A vevőszolgálat szerint ezek áttölthetők az új verzióba. Egy gond azért akad. Mivel az ASCII file betöltője most nem külön loader, ezért a **Betöltés** menüben a mi 8 bites ASCII betöltőnk nem abban az ablakban bukkan fel, mint amit ráirt a rendszer. Ezt némi próba során ki lehet találni. Ugyanakkor arra is kell figyelni, hogy a rendszer csak a betöltő helyét jegyzi meg. Ha egy másik konfigurációban más loaderek vannak, akkor a CHP file betöltése során hibák léphetnek fel, mivel a rendszer más szövegszerkesztő szerint kísérli meg betölteni. A normál ASCII importnál ismeri a „számás ASCII” Venturatól megszokott formátumát, ami sok szövegkonverziót jelentősen megkönnyít. De továbbra is megmaradt az a hibája, hogy az egyes szövegszerkesztő-importok esetében nem lehet saját konverziós táblákat definiálni. Az viszont már kifejezetten bosszantó, hogy olyan szövegszerkesztőből sem tudok áthozni magyar ékezetes szöveget, amelyiket az eredeti angol verziójában is felkészítettek magyar nyelvi karakterkészlettel (WordPerfect 5.0). Ezeknél előzetes makrózással létre kell hozni konverziósorozatot, és így lehet a Ventura számára emészthetővé tenni a szöveget.

Változtatta a Ventura képletditor: továbbra is igen nehéz a bonyolult képletek és kifejezések elfogadható minőségű elkészítése, például a gyökjel nagyon nehezen „önthető formába”. Ugyanakkor a

képlet tagolása már normalisabb, és nem kell megtanulni ennek a sajátos programnyelvét, mert a képletditorban makrókkal vezérelhető.

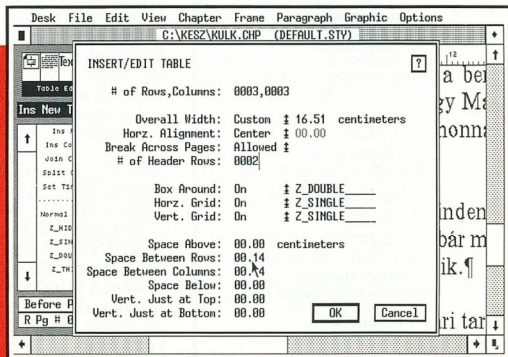
A táblázateditor szintén változtalt. Itt nagyon hiányzik a közvetlen interface például a dBase, Lotus, Quattro programokhoz, az ezekből átvett adatok használata ugyanis hozzátartozik a könyvkészítés szokásos feladataihoz. Hasonlóan szinte lehetetlen a táblázateditorral úgynevezett paraméterezett formalevelek készítése. (Igaz, ezt a funkciót a WordPerfect támogatja, hisz a szövegszerkesztőből indul el.)

A Ventura képezése sem változott valami sokat. A képeket csak

a szoftver nem ismer fel jó pár újabb megjelent színes scanner által előállított TIF formátumot. Sajnos, az újabb .PCX formátumokkal is hasonló probléma van. Ilyenkor az eredmény néhány zavaros csík, a rendszer lemerevedése, vagy az ismeretlen formátumra utaló üzenet. Szerencsére a magyar 2.0 verzió legkihírdetebb hibáüzenete, a „19-es tábla” – belső rendszerhiba, forduljon szakemberhez – üzenet itt nem fordul elő. De azért a 3.0 verzió is gondoskodik változatos szórakoztatásunkról. Rádadásul van közte olyan, amit a Xerox amerikai supportja sem tudott megfejteni...

Színbontása továbbra is a spotszínre korlátozódik, ami legfeljebb

A táblázatok létrehozásakor szövegesen is megadhatjuk a jellemzőket, amit azután módosíthatunk egérrel

Postscript üzemmódban – ha a betöltött kép formátuma EPS – kezeli kifogástalanul. Ilyenkor a betöltött kép torzítható, átméretezhető. Ne esünk kétségbe, ha a monitoron egy szálkás, szögletes képet látunk. Ez annak a következménye, hogy a Ventura minden képet GEM.IMG formátumra konvertál, és ezt jeleníti meg a monitoron. Sajnos, ennek egyenes következménye, hogy a gép hamarosan tele lesz szerzőstört, az általunk használttal azonos nevű, de IMG kiterjesztésű file-okkal. Persze .TIF formátum használatával sem jutunk mindig előbbre. Ez az épphogy „cipőkanállal” gépbé préselhető Venturanak ennél a verziójánál is használhatatlan, mert a konverzió elvégzéséhez nem elegendő a gép memóriája. Rádadásul

csak a szitanyomáshoz vagy kísérőszínes lapokhoz alkalmas. Ez a funkció – pontosabban az ezzel kapcsolatos nyomtató felé való paraméterátadás – azonban felhasználható a PS2.PRE megfelelő átrásvál akár makrózással, akár speciális címbe-tűrtorzításokra. Magyarországon több újságszerkesztőség szövegei összefogtak egy ilyen file kifejlesztésére, munkájuk már a cél közelében jár. Erre a megoldásra nagy szükség lenne, mert eddig a magyar PS2.PRE ismert verziói mindig hibásnak bizonyultak valamilyen szinten.

Igencsak memóriagyényes, ha a program egész oldalas (full page) monitorokkal működik együtt. Csak akkor dolgozik velük elfogadhatóan, ha a gyártó a monitorhoz

A CHIP MAGAZIN RÉGEBBI SZÁMAI MEGVÁSÁROLHATÓK A KÖVETKEZŐ BUDAPESTI ÁRUHÁZAKBAN

Műszaki Könyvárház
VI., Liszt Ferenc tér 9.
Illés Lajosné,
T.: 142-0353, 142-1317

A-D Elektronik
Híradástechnikai és
Számítástechnikai
Alkatrész Szaküzlet
VI., Bajcsy-Zs. út 37.
Garai László,
Szöke Károly
T.: 112-1261

SKV Könyvesbolt
II., Keleti K. u. 10.
Szabó Pálné,
T.: 115-8018

Present
Számítástechnikai
Szaküzlet
VI., Nagymező u. 64.
Szabó János,
Rakainé Badár Olga,
T.: 132-7751

Sanyo Mille
Márkából, Ramovill
V., Váci utca 40.
Pintér László,
T.: 118-0394

Kandó Kálmán
Műszaki Könyvesbolt
V., Bajcsy-Zs. út 20.
Polgár László,
T.: 131-3391

Saldo
Pénzügyi Szervező és
Tanácsadó Vállalat
VI., Paulay Ede u. 15.
Baranyai Katalin,
T.: 142-1764

Softinvest
Szoftverkereskedelmi
és -Fejlesztési Rt.
Bennutatóterem
1137 Budapest,
Jászai Mari tér 3.
Tel./fax: 112-4873

UNITRADE
Szervezési,
Számítástechnikai és
Kereskedelmi Kft.
1073 Budapest,
Lenin krt. 48.
Tel.: 187-1122

mellékelte a Ventura 2.0 vagy 3.0 meghajtót – mindkettő egyformán alkalmazható. Ha A3-as, netán színes monitorral alkalmazunk, akkor a gép órajelének legalább 25 MHz-nek kell lennie. Bár nem ajánlják, de a koprocesszor a tapasztalat szerint hatásos, különösen a képernyő-műveleteknél – s ha valaki Windows-t is alkalmazna, akkor szinte kötelező.

A szoftver együttműködése más programokkal komoly kívánnivalót hagy maga után. 286-os gépen nem sikerült alá installálni a QMS Superscript PostScript-emulátor programot sem. Szerencsére annak Capture segédprogramját elfogadta, így LPT3-ra file-ba tudtunk nyomtatni, amelyet utólag küldtünk ki a 24 tús normál printerre. A képernyőmentő programokkal csak egyes gépeken hajlandó gond nélkül dolgozni (386-os gépek, szabványos EGA vagy VGA monitor, mint 4 MB LIM EMS 4.0), más esetben a képernyő „szemetelése” vagy éppen a betöltődés elmaradása a válasz. A 286-os gépek esetén ilyen egyértelmű a helyzet, de a 386-os gépeknél egy kicsit jobb a kép. Ha elég nagy az EMS – 4 Mbyte vagy a fölötti –, akkor akár Norton Commanderből is indítható. A Novell NETx hálózati shell programjánál ragaszkodik az újabb verzióhoz, miként a Windows. A hálózati változat csak abban tér el az alapváltozattól, hogy a hálózati printert képes korrekten kezelni. Ilyenkor azonban az installáláskor nem szabad elfeledkeznie a rendszeradminisztrátornak a printer queue, illetve a capture megfelelő beállításáról.

A szoftver érzékeny vírusokra. Sajnos, maga is forrássá válhat. Ugyanaz loader programjai, meghajtói belsőleg .COM formátumúak, így a nem file-formátumra, hanem a kiterjesztésre vizsgáló víruskeresők nem veszik észre a bennük megbúvó vírust. E probléma elkerülhető, ha a SCAN antivírusprogramot az /A opcióval használjuk. Sajnos, a helyreállítás során a Ventura egyes részei megsérülnek, ami a konfúz működésben mutatkozik meg. Ilyenkor újra kell installálni a rendszert, vagy ami még jobb, a már konfigurált verziót mentésről kell visszatölteni. Egyes vírusok jelenléte a képernyő szétesésében, az egér „koszolásában” vagy a cí-

kozódásban is megmutatkozik. Akkor is vírusokkal kell gondolni, ha a nyomtatás nem megy – persze, ha korábban működött –, vagy ismételt rendszerindítás után sem töltődik be a rendszer a memória elégtelenségére hivatkozva. A rendszernek nincsen önvédelmi mechanizmusa, de vírusfertőzés esetén kárt sem okoz.

Összességében a Ventura 3.0 for DOS Gold Edition a Ventura Professional 2.0 javított, de alapultásában attól nem különböző verziója. Előnyve, hogy egyetlen csomag tartalmazza elfogadható áron az alapváltozatot, a professzionális és a hálózati bővítést. A korábbi magyar kiadásnál bizonyos megszorításokkal file-, illetve teljes egészében font- és meghajtó-kompatibilis. Képes együttműködni saját, más operációs rendszerre írt változataival (for Windows, for Macintosh), de ebben az esetben azok a magyarnál egészen más kódoktárat használnak. Így az átvétel csak a szövegfile-ok konverziója után lehetséges. Nem igazán érthető a fő verziószám váltása, ha csak az nem indokolja, hogy fejlesztői léptek a több operációs rendszerben és több gépi környezetben alkalmazható termék-családt felé. A Ventura éppen ezért a könyvtördelésben kezd elhódítani a PageMaker-ériptakat, mert annál lényegesen egyszerűbb.

Nyomdai szempontból a szoftver lényeges újdonságot nem tartalmaz. A formátumlap szerkezete olyan maradt, hogy továbbra is a könyvek készítését támogatja – a szöveg beleolvasását egy adott formába, tárgyutató generálását stb –, ugyanakkor hírlaptördelésre kevésbé alkalmas. Gépígyéne erősen megnőtt, újonnan alkalmazásba állításához lehetőleg 25 vagy 33 MHz-es 386-os AT kell, mintegy 4 Mbyte memóriával. Így is – különösen ha sok HP-font van a rendszerben – a szoftver felállása akár egy percet is igénybe vehet. Megtanulása – főleg nyomdászati alapképzettségűek számára – továbbra is nehézkes, mert a számítástechnika szabályait és logikáját követi. Igaz, utána az eddig megismert verziók között az átállás akár pofonegyszerű is lehet, hiszen a menük ugyanott vannak az egymást követő verziókban, és nagyjából ugyanazt is csinálják.

Kis János

Pillantás az ablakba

Ventura 3.0 – Windows alá

Ma már senki sem hagyhatja figyelmen kívül a Microsoft Windows 3.0 rendszerkörnyezetet, hiszen egyre többen használják. Ha valaki jó üzletet akar, akkor bevett alkalmazásait át kell írnia a kor követelményeinek megfelelően. Így lépett a Xerox is, amikor a korábban GEM rendszerkörnyezetre írt Xerox Ventura Publisher Gold Editiont Windows alá is kifejlesztette.

A felhasználó most már – ha eltekinthetünk a magyarosító munkától – egy valóban nagy teljesítményű DTP rendszert kap kézhez. Csak éppen mindig legalább „egy szám-nyal nagyobb” gépet kell vennie, mint a GEM-változat használóinak. Ismerkedjünk meg közelebbről a Windows változatával.

Korábban a Windows alatti DTP rendszerek közt a PageMaker, ez az eredetileg Apple gépekre írt szoftver IBM PC-s átirata volt a „menő”. Ma már a Ventura is elérhető, ha valaki ezzel kíván foglalkozni. Bár Magyarországon csak a hálózati Gold Windows változat kapható, mégis sok gond van az installálásával. Még az sem segít, ha a hálózati javítólemezről nyomtatjuk. Ezzel csak a hálózat nyomtató erőforrásait tudjuk használni. Csak véletlenül jöttünk rá, hogy létezik egy igazi hálózati, többfelhasználós változat – bár némileg drágábbban – az amerikai piacon, ennek ugyanis nincsen Internationál változata.

A Windows magyarításához hasonlóan kemény munka megtanítani a Ventura for Windowst magyarul. Ugyanis a Windows sajátosságai miatt – a Ventura for DOS GEM SZKI-kiosztást használ, míg a Windows-változat ANSHU3-at, amely lényegesen bővebb, de el is tér az előbitől – szinte reménytelen a két változat között a közvetlen, barkácsolás nélküli szöveg-és adatszer. Hasonlóan gondban van a felhasználó akkor is, amikor más Windows-alkalmazásokból szeretne szövegeket átvenni ékes-édes anyanyelvén. Ezek a problémák hazai szoftvereseink lelemé-

nyeire várnak. Az is nehézséget jelent, hogy sem az elválasztási algoritmus, sem a fontok nem csereszabatosak a Windows- és a DOS-változatban. Ha ezeket a gondokat megoldja valaki, akkor ez a verzió is egy jól bevált program-mal gyarapíthatja a hazai DTP keltárát.

A Rank Xerox nem szán szoftverének közeli véget, bár ezek a változatok igazából aolyan kompatibilitási kísérletek, hiszen nem tudnak többet, mint a 2.0 Professional, de a Rank Xerox megkísérelte összebékíteni az egymással – a PageMakerhez hasonlóan – adatkompatibilis GEM&DOS, OS2, Unix és Apple változatot.

Az első feltűnő dolog a Windows alatti változat installáló készletének nagysága. Míg a GEM-változat tizenöt lemezen fér el, addig a Windows-változat két 1,2 Mbyte-os lemezen, s ehhez jön az USA-ban a hálózathoz egy harmadik, szerverlemez. Az installálás során a program a WIN.INI-ből veszi a gép paramétereit, és ennek köszönhetően a felhasználónak nem kell válogatnia a terjedelmes menük között.

A program a Windows karakterkészletét, az ENVIRON.WID-et használja. Ez viszont, ha nem Windows-változathoz emelünk át fejezetet, számos konfliktus forrása – még akkor is, ha a konverziós gondokat legyűrjük.

A képernyő is alkalmazkodik a Windows sajátosságaihoz. A GEM rendszernél megszoktuk, hogy a bal oldalon találhatjuk az eszközböveket, itt viszont – kiharaszálva a Windows szolgáltatásait – ezeket oda pakolhatjuk, ahova

kedvünk tartja. Ugyanilyen szabádon alakítható (áthelyezhető, átméretezhető) a *Format* ablak is. Ezek akár együtt, akár egyenként el is tüntethetők, ha éppen zavar-nak bennünket.

Bár a GEM-változathoz képest a rendszeren nem vehető észre semmi különös átalakítás, mégis, aki már megszokta a Windows logikáját, gazdaságosabban tudja használni. Itt is áll az alapigazság: egy ilyen bonyolult rendszerből mindenki azt tanulja meg, amit gyakran alkalmaz. A segédlet-rendszere helyezhető igazodó, miként a GEM-változaté, de több-letszolgáltatásként ez elérhető – a Windows sajátosságainak megfelelően – az [F1] gombbal, vagy a *Help* parancsra való rákattintással is.

Egy kicsit bonyodalmasabb, ha speciális karaktereket szeretnénk elérni. Ehhez először is tudni kell, hogy az ANSI és az ASCII kódtábla csak hasonló egymásra, de az ANSI jóval bővebb. Ezt a Windows úgy különbözteti meg, hogy ha [Alt]-kódot nullával kezdve billentyűzünk be, akkor ANSI, ha pedig szokásosan – kezdő nulla nélkül –, akkor ASCII kódot értelmez. Éppen ezért nem ártana egy behívható külön táblázat az így elérhető speciális jelekhez.

Sajnos, a szokásos gépeken a Windows-alkalmazások egy állapotos anyatét sebességével építik fel a bonyolultabb grafikákat. Így azoknak nem kifízetődő az állás, akik már felszerelkeztek a GEM Ventura-változatra. Van azonban még egy szoftveresen megoldandó probléma is. Ha az elterjedt magyarító rendszereket alkalmazzuk (Titán, aPlus) akkor a Windows Ventura képletszedés közben sok parancs kiadásakor csendesen „megőrül”.

A Windows Venturára való áttá-lás nem jelent problémát. A korábbi ismeretek itt jól kamatoztat-hatók, sőt az egyes ablakok át-pakolása még meg is könnyítheti a munkát. De még sok nyitott kérdés vár megoldásra a magyarítás során. Jelenlegi fejlettségi fokán a Windows-változat magyarításai üzemszérű használatra csak korlátozottan alkalmazhatók.

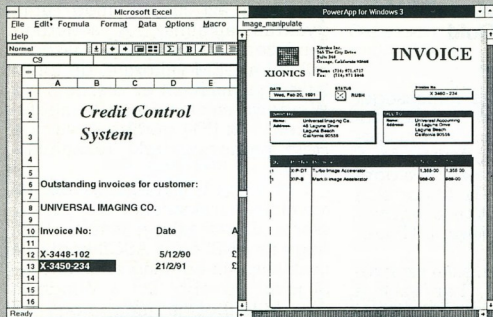
Kis János

UniQum

Az UniQum Systems House Kft. nagy teljesítményű dokumentum-archiváló és -vizsgáló (Document Image Processing, röviden DIP) rendszereket forgalmaz.

A DIP elterjedéséhez arra volt szükség, hogy a hardver fejlődése elérje azt a pontot,

nyelven írt programkönyvtár (forráskódban adják), amellyel a dokumentumok scannerrel való beolvasása, visszakeresése, megjelenítése és nyomtatása végezhető. A PowerApp magasszintű alkalmazási modulcsalád, amely más programokból

amikor elérhetővé vált a nagy teljesítményű személyi számítógépek és a hatalmas háttértár-kapacitások alkalmazása a mindennapi gazdasági életben. Az igény ugyanis már régóta és égetően jelentkezett. Hiszen gyakori, hogy amikor egy nagy szervezetben gyors információkra lenne szükség, akkor napokat kell várni a szükséges adatokra. A gazdasági élet különböző területein használt óriási mennyiségű információt papíron tárolják, s kézi feldolgozásuk előbb-utóbb kaotikus állapotokat eredményez. Ezt a nehézséget oldja meg a dokumentumok számítógépes tárolását és visszakeresését végző, PC alapú *ImagePower* rendszer, a Xionics cég terméke. A Xionics egy valódi nemzetközi vállalat, amelynek három amerikai és két európai központja van (ez utóbbiak Nagy-Britanniában és Franciaországban).

Az *ImagePower* ötrétegű szerkezetben alapszik, amelyben a legfelső réteg a fejlesztők által készített alkalmazás. A második réteget a *PowerTools* és a *PowerApp* alkotja. A *PowerTools* C program-

hívható képműveletek széles választékának végrehajtására. Windows alatti változata teljes DDE támogatást nyújt, DOS alatti változata a képműveleteken kívül a képek ablakokban való megjelenítését is vezérli. A harmadik réteg az *ImageSoft* könyvtár (C nyelvű), amely részletes ellenőrzést tesz lehetővé az *Image Accelerator* és a perifériaműveletek felett. Az *Image Accelerator* a negyedik réteg – ez olyan szoftverek és bővítmények összefoglaló neve, amelyek a Xionics gyárt a DIP műveletek gyorsítására – például a beolvasással egyidejű, folyamatos lemezzírásához és megjelenítéséhez. Az ötödik, legalsó réteget a nagysebességű periféria-interface-ek alkotják, például scannerekhez, lézernyomtatókhoz, faxokhoz, lemezzátviteli optikai lemezmeghajtókhoz.

A Xionics széles körű szolgáltatásokkal segíti a termékeit használó fejlesztők munkáját, a begyakorlástól kezdve a mindennapi munkán át a rendszeres továbbfejlesztések átvételéig. Termékeit több mint 32 országban hasz-

nálják, s többek közt az IBM, a Wang, az NCR, a Philips, az ICL és a FileNet is beépítette termékeibe.

A képen látható, hogy egy *Egy Excel-makro irányítja egy kép megjelenítését*, Windows 3.0 alatt a DDE-n keresztül, a *PowerApp* segítségével.

BLAST

A számítástechnikai kultúra kialakításához a számítógép elterjedése csak az első lépés. A második – legalább ennyire alapvető – lépés az, hogy az elkülönülten működő számítógépes rendszereket összekapcsolják. Ehhez két járható út vezet. Az egyik, hogy azonnal, hihetetlen költségekkel kiépítik az alapot: adatkommunikációs hálózatot. Európában Franciaország járta ezt a fejlődési utat. A másik lehetőség, hogy a technológiát, a kommunikációs rendszert adaptálják a rendelkezésre álló kriminálisan rossz telefon- és adatvonalakhoz. Ez az út rövid távon a leggyorsabb, és egyben talán a legolcsóbb változat is. Hatása szinte azonnal érezhető.

A megoldásban a magas szintű és titkos katonai technika „polgáriusulása” sokat segít. A hatvanas évek végén az USA-ban katonai célokra dolgozták ki a *Microcom Network Protokoll*ot, amelynek az MNP5 jelzésű változata Magyarországon is egyre jobban terjed a *COCOM*-szabályok enyhülésével. Ezzel a meglehetősen zavaros és lassú (300 baud-os) kommunikációt felváltotta a telefax adatátviteli sebességével működő, elfogadható minőségű és 9600 baud gyorsaságú átvitel. Az MNP5 szabvánnyá vált, és az U.S. Robotics modeljei éppen ennek kiváló minőségű megvalósításává – éppen úgy, mint a *Compaq* a számítógépek között – váltak a modemgyártó cég precizitásának jelképeivé. A kérdés már csak az volt, lehet-e ez a sebességet és az adatok megbízható továbbítását tovább tökéletesíteni?

Erre a kérdésre az U.S. Robotics érdekltségű köré-

be tartozó *Communicaton Research Group* adott feleletet nem olyan régen. Tudnillik a csoport kidolgozott egy új, a csomagkapcsolt eljárások és az MNP protokoll előnyös tulajdonságait ötvöző új adatátviteli eljárást, amely a *BLAST* protokoll nevet kapta. A *Blocked Asynchronous Transmision* (magyarul: blokk szervezésű aszinkron adatátvitel) mintegy 50 százalékkal több adatot képes átvinni a hagyományos eljárásoknál.

Megszoktuk, hogy a modemkommunikáció *ACK/NAK* szervezésű: azaz az egyik átlomás leadja az adatsomagot, majd – következő adása előtt – megvárja a nyugtát, hogy a csomag megérkezett-e. A *BLAST* esetében a rendszer úgynevezett full duplex. Tehát úgy működik, mint egy kétirányú csövezeték, egyik irányba folyamatosan áramlanak az adatok, a másik irányba pedig a nyugtázó blokkok. Ha a modem ehhez megfelelő sávészélességgel rendelkezik, és például a hardver egy MNP5-ös, akkor hihetően hangzik a gyártó által rendelkezésünkre bocsájtott referenciainyag azon állítása, miszerint ez 50 százaléknál is nagyobb sebességnövekedést eredményez. Ez ugyan látszólagos, mert a szoftver az adatokat továbbítás előtt on-line tömöríti, a beérkezetteket pedig kiteríti, de a felhasználó számára jelentős könyvelőbővelet jelent, és számára ugyanis csak a látszólagos sebesség a mérhető, illetve az, hogy mindent a szoftver intéz.

A szoftver hasonló programokkal felszerelt ellenállomásokkal *BLAST* protokoll szerint, míg az ilyenmel nem rendelkező, hagyományos ellenállomásokkal *Xmodem*, *Kermit* vagy *RTTY* protokoll szerint is képes kommunikálni. Próbaképpen többször kapcsolatot létesítettünk a Budapesti BBS-sel, természetesen nem *BLAST* üzemmódban. A kezdeti – a program kezelésének nem ismeretéből eredő – zavaroktól eltekintve minden ment, mint a karikacsapás. A *BLAST*-kapcsolatot csak null-módban összeköttetésen, *PC-VAX*-on keresztül tudtuk kipróbálni. A terminálemuláció és a kapcsolat zavartalan volt.

A kommunikációs szoftvernek harminc operációs rendszerhez – többek között *VAX Ultrix*hez, *VMS*-hez, *Unix*hoz, *DOS*-hoz –, de *Apple-*

gépekhez is kifejlesztették a megfelelő változatait. Az MS-DOS alá készült változat igen olcsó – igazából csak a cég reklámtevékenységén múlik, hogy a felhasználók mennyire fogják megismerni s aztán vásárolni ezt a terméket. Mindenesetre lehet számítani az elterjedésére, mivel lehetővé teszi a beépített nagyszámú terminálemulációjával és a minden operációs rendszer alatt egyformán alkalmazható, hordozható BLAST parancsnyelvével, hogy az egyik operációs rendszeren már bevált kommunikációs alkalmazást változtatás nélkül át lehessen vinni egy másikra. A szoftver kifejezetten támogatja a nagygépes rendszerek és számítógépes hálózatok távoli terminálról történő, teljes értékű használatát.

A szoftver által alkalmazott protokollt jelenleg is alkalmazza az USA-ban a BYTNET adathálózat és számos egyesült államokbeli katonai és polgári telekommunikációs szervezet. Európában még csak most kezd terjedni. Ezt valószínűleg csak gyorsítani fogja az egész Európát lefedő vevőszolgálat, a megdöbbentően olcsó ár és az, hogy a program csak rosszszállal védett. Hazai széles körű elterjedésre csak ak-

kor számíthatunk, ha a felhasználók egymás közötti kommunikációján kívül megjelennek az MNP6 mellett a BLAST protokollt is támogató nyilvános adatbázisok; és az sem lenne ilyen szempontból hátrányos, ha esetleg a Please Kft. lehetőséget adna arra, hogy ezzel az eljárással be lehessen lépni az ősszel induló nemzeti csomagkapcsolt adathálózatba a telefonvonalai végpontokon. Ez nagyon sok előnyös is járna! Például a hibajavító protokollok jelentősen növelnék a hazai telefonvonalak áteresztőképességét.

A programot előnyösen alkalmazhatják a DTP-vel készülő lapok szerkesztőségei és a hírügynökségi adatbázisok, hiszen minden számbajelölhető géptípushoz van megfelelő változata.

Data General

Az egyesült államokbeli *Data General Corporation* június 4-én sajtófogadást tartott a Nemzetközi Kereskedelmi Központban.

A Data General az USA egyik vezető számítógépgyártója, elsősorban a nyitott architektúrájú közepes és

nagy teljesítményű gépek területén ért el sikereket. Negyven országban működnek képviselői, 8500 alkalmazottja tavaly 1,2 milliárd dollár forgalmat bonyolított le. Unix alatt működő, RISC processzoros gépekre alapozott server/munkahely-rendszereit igényes ügyfelek számára állítja elő. Rendszereit közös kezelői felület, gazdag fejlesztési környezet (Oracle, Informix stb.) jellemzi. Az általuk kínált megoldások fő előnyei: igen jó teljesítmény/ár arány, rugalmas és bővíthető gépcsalád, a szabványok előnyeinek kihasználhatósága.

Az 1968-ban alapított Data Generalt kezdettől fogva a nyitott rendszerek elkötelezett híveként ismerik a világon. Mostantól magyar ügyfeleink is teljes gépcsaládot és komplett megoldásokat kínál. Az új AViiON gépcsalád a munkaállomásoktól a gazdagépekig átfogja a teljes spektrumot, s egységes Unix-plafonon egyaránt alkalmas iparvállalati, államigazgatási, banki és iroda-

automatizálási feladatok hálózatos megoldására. A gépcsaládon belül teljes, bináris szintű a kompatibilitás, a rendszerek minden fontos Open Systems-szabványt kiélegítenek a Unix operációs rendszerek, a RISC architektúra és a hálózati szabványok (Novell, TCP/IP) terén. E rendszerek kitűnő lehetőséget kínálnak azoknak, akik meglévő Novell hálózatukon tovább dolgozva nagyobb teljesítményt igényelnek, vagy egyidejűleg fokozatos átterést terveznek Unix/Oracle környezetre. A nyitott platformú AViiON gépeken futnak mindazok az alkalmazói szoftverek, amelyek Unixra készültek.

„Mi erős, hosszú távú kapcsolatokra törekszünk magyar partnereinkkel, a Datexszel és a Microsystem Kft-vel. Ez magas színvonalú ügyfélszolgálatot és minőségi megoldásokat jelent magyar ügyfeleink számára” – mondta Peter Gyenes, a Data General elnökhelyettese.

A jelen jövője...

OKTATÁS

SERVICE

SOFTWARE

HARDWARE

PERIPHERIA &

Apple

1122 BUDAPEST, SZÉKÁCS U.24

TELEFON/FAX: 202-63-39

BUSINESS GAIGER CENTER
COMPUTER

Facelift és Adobe Type Manager a Windows 3.0 számára

Most már egy egyszerű HP LaserJeten vagy egy mátrixnyomtatón is készíthetők nyomdai minőségű PostScript betűk az Adobe Type Manager és a Bitstream Facelift programrendszerekkel. Velük egyben egy újabb programtípus jelent meg a DTP-piacon, a fontok menet közbeni generálását, változtatását végző *type manager* programok típusa.

Fontmenedzserek

Eddig négy ilyen, egymással (szokás szerint) nem kompatibilis program jelent meg a piacon: a Bitstream Facelift, a ZSoft SoftType, valamint az Adobe True Type és Type Manager. Összeállításunkban ezek közül mutatunk be hármat.

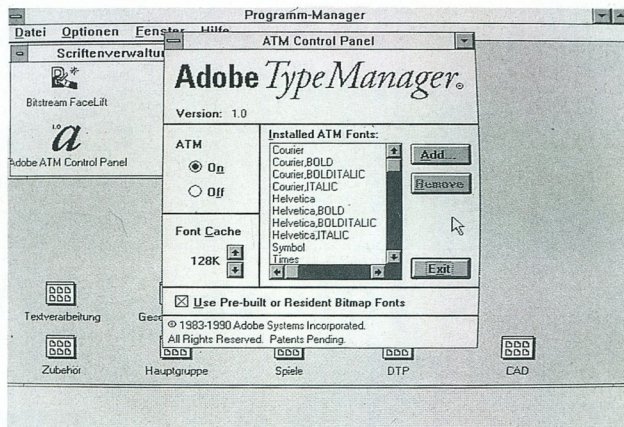
Eddig komoly hátrányokkal járt, ha valaki egy IBM PC-kompatibilis számítógépet szeretett volna használni a DTP területén. Újabbban egyre többször olyan Windows 3.0 alkalmazásokat használnak erre a célra, amelyek betűi nem igazán teljesítik az úgynevezett WYSIWYG (What You See Is What You Get) ígéretet. A monitoron minden méretben és formában megjelenő rengeteg betű nem úgy néz ki, mint a későbbi kinyomatáskor: kirottosodnak, és gyakran még a formájuk sem felel meg a kinyomatott képnek. Az is keveset segít, ha a számítógéphez egy drága PostScript nyomtató van köve összes, fokozat nélkül méretezhető betűjével. A PostScript (eddig) kizárólag a kinyomatással törődik – a betűk képernyőn való megjelenítéséhez segédeszközöket kell alkalmazni.

Nemrég még a DTP-ben világszónék kikiáltott gép, az Apple Macintosh is kilódott ezzel a problémával. De megjött a segítség: az Adobe Type Manager (röviden ATM). Az ATM pontosan ugyanazt végzi el a képernyőn, amit a PostScript a nyomtatókon: a karakterkészlet egyetlen definíciója alapján állít elő tetszőleges méretű finom felbontású betűket. Az eredmény: a képernyő betűi tökéletesen élesek.

A Windows-felhasználók számára ez az áldás most egyszerűen két

program formájában is eljött. Egyrészt nemrég megszületett az ATM a Windows 3.0 számára is, a betűspecialista Bitstream pedig bemutatott egy új típusú, hasonló fontmenedzsert, a Faceliftet. Ráköszöntött a Windowsra is a WYSIWYG-korszak a DTP-ben: a betűk a képernyőn is tűrhető minőségben jelennek meg, nem cicoakkos alakzatokként, hanem sima körvonallakkal, amelyek felbontása csak a monitor és a grafikus kártya képfelbontásától függ.

Az új programok nagy előnye, hogy a merevlemezt betérítő (és ezáltal pénzfaló) bitterképes file-ok feleslegessé váltak. Eddig ugyanis azt lehetett csinálni, hogy minden betűfont minden méretét legeneráltuk egy képernyő- és egy nyomtatófont formájában. Ezek a bitterképes fontok rendkívül merevek voltak: ha megváltozott a betűmé-

Az Adobe Type Manager vezérlőprogramja egyszerű és áttekinthető

A lézernyomtató nagy felbontásának köszönhetően alig lehet „recékelt” látni

Még egy mátrixnyomtatón is tűrhető a nyomtatási minőség

ret, akkor hasznavehetetlenné váltak, és új bittrékes file-okat kellett gyártani. Így a magyar nyomdákban előfordult, hogy a Venturának 200 Mbyte-nyi nyomtató- és képernyőfontot generáltak le az elfogadható megjelenítés és a hagyományos nyomdának megfelelő betűválaszték elérésére. A Facelift és az ATM vektorregényletek segítségével építik fel karakterkészleteiket, és pedig menet közben, amikor a felhasználó begépel a szöveget. Ebben az eljárásban többé nincs szükség kiegészítő file-okra az egyes betűméretekhez. Típusonként egyetlen file-t, a betűképet tároló vektorgrafikus file-t kell megszerezni és tárolni.

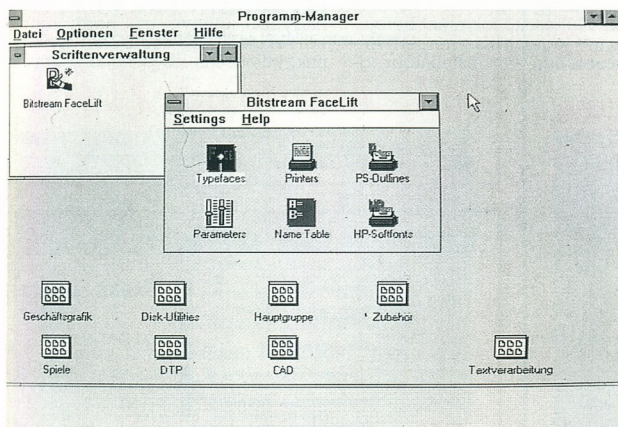
A használható képernyőképen kívül mindkét programcsomagban van még egy a felhasználót segítő előnye. Mivel betűkezelésükkel

Times Roman 72 pontos méretben. Mind az ATM, mind a Facelift már tartalmaz egy tucat olyan standard betűtípust, amelyek minden PostScript nyomtatóban megtalálhatók. Ennek a megoldásnak az anyagi előnyei főleg a HP-kompatibilis lézernyomtatóknál jelentkeznek, mivel egy 3000 márkás lézernyomtatóval és az 500 márkás szoftverrel helyettesíteni lehet egy 7000 márkás PostScript nyomtatót, legalábbis a betűk feldolgozásánál. A grafika esetében egy PostScript nyomtató természetesen most is főenyben van! A mátrixnyomtatóknál ugyan még nagyobb az árkülönbség, de professzionális felhasználásra ezek nem alkalmasak a korlátozott minőségű nyomtatás miatt.

Az Adobe Type Manager tizenkét betűfajta kínál: Courier, Times, Helvetica, Helvetica Condensed,

a tárban lévő fontok száma tetszőlegesen beállítható, addig az Adobe-terméknél ugyan be lehet állítani a közbenső puffer méretét, de nem tud céltartományban definiálni egy file-t a merevlemezen az adatok kimentéséhez. A közbenső puffer mérete azért olyan fontos, mivel a kezelőprogram a merevlemez helyett a memóriában tudja tartani a leggyakrabban használt betűket – feltehetően, ha a tár elég nagy. Ezáltal a nyomtatás során megnő a feldolgozási sebesség.

A betűfajta neveinek és a nyomtatók betűfajtaik egymáshoz rendelésénél is számos lehetősége van a Faceliftnek. A *Name Table* programmodul segítségével össze lehet kapcsolni egy Bitstream-betűt egy olyan betűtípussal, amely a nyomtatóban van tárolva. Ezáltal a Bitstream segítségével nemcsak felhasználni lehet a rendelkezésre álló fontokat, hanem a képernyőn is ki lehet jelezni. Ennek egyik nagyon kellems mellékhatása, hogy a már rendelkezésre álló betűfajtaik esetében a Facelift ezeket már nem a számítógépből, hanem a nyomtatóban számítja ki. A Faceliftben ezenkívül a *PS-Outlines* program segítségével a Bitstream PostScript Type 1 betűfajtaikhoz lehet tölteni a meglévő

A Facelift több vezérlőmodulra van felosztva, a számítógép teljesítményéhez igazodva

gyakorlatilag minden nyomtató számára lehetővé teszik, hogy úgy bányon a betűkkel, ahogy csak egy drága PostScript nyomtató tud, a felhasználó komoly összegeket takaríthat meg a kisebb igényű rendszerek vásárlásakor. Ezekkel a szoftvercsomagokkal a tús, a tinta-sugaras, a HP-kompatibilis lézernyomtató egyaránt képes tetsző szerinti méretű betűk megjelenítésére. Jelentősen megnő a nem PostScript nyomtatók betűkínálata is: tudniillik fontmenedzser segítségével azonnal használhatják az Adobe és a Bitstream óriási betűtárát. Tehát ha a pénztárcánk csak egy 24 tús nyomtatót enged meg, az ATM segítségével akkor is kinyomtatható például egy tűrhét

Symbol, Palatino, Avant Garde, Line Draw, New Century Schoolbook, Bookman, Zapf Cancery és Zapf Dingbats. A Faceliftben ehhez jön még a Park Avenue, a Cooper Black, a Brush Script, a Formal Script 421 és a Monospace 821. Ha az ATM-ben is szükségünk van ezekre az extra betűfajtaakra, akkor külön kell őket megrendelni. A programot és a betűfajtaikat 5 1/4 és 3 1/2 colos floppy-n szállítják mindkét termékhez.

Az eddigiek alapján úgy tűnhet, nincs is igazán eltérés a két programcsomag között. De ha megnézzük a két termék kezelését, azonnal szemünkbe ötlenek a különbségek. Míg a Facelift konfigurációs menüjében a fontmemória (font cache) és

Bepillantás a technikába

A számítások ésszerű elosztása

A Facelift és az Adobe Type Manager azonos elven működik. A képernyőn való megjelenítéshez a számítógép a betűket egyenként kiszámítja, és bittrékes grafikaként illeszti be.

A betűmenedzserek ezzel szemben a nyomtatóknál rugalmasan kell reagálnia: ha a csatlakoztatott nyomtató rendelkezik PostScript értelmezővel, akkor a program magához a nyomtatóhoz is továbbíthatja a vektorregényletet. A nyomtató ezt lefordítja, és felhasználja az egyes kinyomtatóndó karakterek kiszámításához. A mátrixnyomtatóknál ezzel szemben az egyes pontok kiszámítása magában a számítógépből történik meg, és a nyomtatóhoz már a kinyomtatóndó pontok koordinátái kerülnek.

A döntő különbség tehát abban van, hogy PostScript nyomtatók esetében az adatátvitel az oldalról szövegállományra, azaz programra korlátozódik, míg a mátrixnyomtatóknak betűnként több száz pontot kell fogadniuk és feldolgozniuk. Emiatt a megjelenítési sebesség egy PostScript nyomtatón lényegesen nagyobb, mint egy mátrixnyomtató. Ennek ellenére nagyon öröndetes, hogy egy mátrixnyomtató nyomtatási minősége alig rosszabb, mint egy lézernyomtatóé.

betűfajtákhoz. A HP-Softfontok modullal ezzel szemben Bitstream-betűket lehet bittérképes soft fontokká konvertálni a HP LaserJet Plus, II, IIP, IID és III nyomtatókhoz.

A Printer modulban minden fontos paramétert be lehet állítani egy mátrixnyomtató üzemeltetéséhez. Ezek között be lehet adni a pontok számát és a szűrkefokozatot. A nyomtató felbontásának megfelelő nyomtatásfelbontási értéket a Facelift kézikönyvének egyik táblázata alapján kell beírni. Ha például a mátrixnyomtató felbontása colonként 360 x 360 pont, akkor a 129 600 értéket kell beírni. Azért olyan fontos a szűrkefokozat, mivel egy nagy felbontású (tehát nagy pontsűrűségű) és magas szűrkefokozatú nyomtatás sötét, hullámos felületeket hoz létre. Ez leginkább azon múlik,

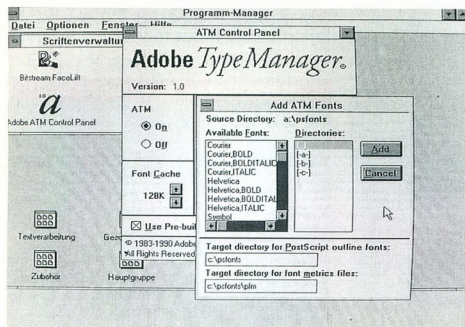
hogy a papír a sötét részekben erősen elkopik és a tinta miatt rendkívül nedvessé válik. Ugyanez érvényes a tintasugaras nyomtatókra. Ha ezzel szemben alacsonyabb szűrkefokozatot választunk, a sötét felületek sötétebb maradnak anélkül, hogy a papír lényegesen rongálódna.

A kényelemnek ugyan nem sok köze van egy szoftver képességeihez, de a felhasználónak sokkal kellemesebb egy felhasználóbarát programot használni, mint egy olyat, amiben minden konfigurációs lépést kézzel kell elvégezni. Az Adobe Type Managernél a Windowsból a konfigurációt minden változtatása után kézzel ki kell lépni, és azt újból be kell indítani. A Faceliftben ezzel szemben egy beépített rutin és egy grafikus ablak gondoskodik arról, hogy a felhasználó egy gombnyomással mindent el tudjon intézni – még akár a Windows újraindítását is.

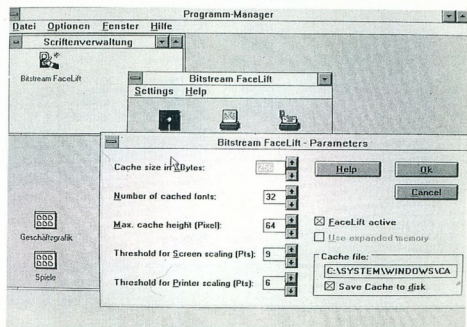
Az sem szolgál az ATM előnyére, hogy az előkészítő folyamat befejezése után – legalábbis a német Windows esetében – az installálópro-

gram nem kapcsolja be automatikusan a konfigurációs programot a Windows keretrendszerébe. Ezzel szemben a kézikönyvben az áll, hogy az úgynevezett *ATM Control Panel*-t az installálóprogram készíti elő, mégpedig a *Main* csoportban. Mivel a Windows 3.0 német változatában nincs ilyen csoport, világos, hogy hol a hiba. A Magyarországon használt angol nyelvű verzióknál nem jelentkezik ez a probléma.

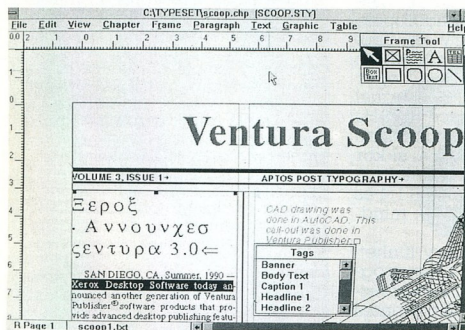
A Facelift a sok előnye mellett messze nem tud annyira betűtípussal szolgálni, mint az ATM. Az ATM képes az összes PostScript Type 1 betű kezelésére, és a betűfajtáknak éppen ezt a csoportját használják a profi felhasználók a szedőkisvállalkozásoknál és a nyomdákban. Nyilvánvaló, hogy azok fogják előnyben részesíteni az ATM-et, akik már rendelkeznek Adobe- vagy Linotype-betűkkel, mivel azt profi betűk használatára készítették. Az Adobe és Linotype-betűk egyik legnagyobb előnye az, hogy extra korrekciós algoritmusokat nyújtanak, különösen kis pontméretekhez,

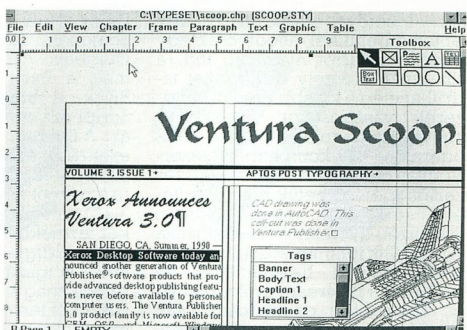
Az ATM-nél egyszerű a funkciók fontos paramétereinek beállítása

Minden paramétert a számítógéphez lehet hangolni

Az ATM csak a szabványos PostScript betűket kínálja készen. A további fontokat külön kell megrendelni

A szabványos betűkön kívül egyéb betűtípusok is vannak a Facelift-nél

FAN
computer

**KIVÁLÓ MINŐSÉGŰ SZÁMÍTÓGÉPEK
24 HÓNAP GARANCIÁVAL!**

**DIGITALIZÁLÓ TÁBLÁK, SCANNEREK,
MOUSE-OK, QUANTUM WINCHESTEREK,
RÉSZEGYSÉGEK NAGY VÁLASZTÉKBAN**

Készpénzfizetéses árainkból:

AT-12/16 MHz SZÁMÍTÓGÉP

1MB RAM, 1.2MB FDD, 40MB HDD
MONOKRÓM MONITORRAL
VGA MONITORRAL

**65 960 Ft
90 210 Ft**

386SX-20 MHz CACHE SZÁMÍTÓGÉP

2MB RAM, 16KB CACHE
1.2 MB FDD, 40MB HDD
MONOKRÓM MONITOR

95 060 Ft

Ígény szerinti XT, 286, 386, 486 konfigurációk.
KERJEN RÉSZLETES ÁRLISTÁT!

ORSZÁGOS HÁLÓZATUNKBA VISZONTELADÓT VÁRUNK!

FAN Electronics Ltd

Tajvani-Magyar Vegyesvállalat
1118 Budapest, Késmárki u. 6. (volt Friss István u.)
Tel./fax: 185-0813

Információs szám: 169

SZÁMÍTÁSTECHNIKA KULCSRAKÉSZEN!

- XT, AT, 386, 386SX, 486, Laptop minden kiépítésben.
- EPSON, STAR, NEC nyomtatók teljes választéka.
- MODEMEK és egyéb tartozékok széles választéka.
- Magán személyeknek KÉSZPÉNZFIZETÉS ESETÉN KEDVEZMÉNY!
- ASHTON-TATE, BORLAND, MICROSOFT, NANTUCKET, LOTUS szoftverek.
- SHAREWARE programok (1200 féle) 360 Ft+ÁFA áron.
- MODEMEK távadatviteli és BBS rendszerek szállítása.
- VIRUSÓLO program (120 féle vírusot öl!).
- NOVELL HÁLÓZATI SZOFTVEREK, hálózatépítés.

Ajánlatunk:

NOTEBOOK: 383SX 20 MHz/20 MB HDD
1.44 MB FDD/LCD VGA (640 x 480/16 szürke)
AKKUMULÁTOR/3 Kg súlyú 199 900 Ft+ÁF Á

AT számítógép: 1 MB RAM/40 MB HDD
1.2 MB FDD/Mono 14" (Philips)
1S/IP/101 bill. 64 900 Ft+ÁFA
(Készpénzért 81 600 Ft+ÁFA)

Amikor ezt a hirdetést Ön olvassa áraink már úgyis alacsonyabbak!
Ezért kérjük telefonáljon vagy írjon, és mi
örömmel adunk felvilágosítást, küldünk részletes árjegyzéket!

QWERTY

High Tech Kft.

1117 Budapest, Orlay u. 4.
Tel.: 166-3098, 185-2687
Fax: 185-2687
BBS: 118-7950 BUDAPEST BBS

NE FELEDJE: Nevünk ott található az Ön számítógépének
billentyűzetén is!

Információs szám: 162

cordata
VILÁGMÁRKA

cordata

cordata

cordata

cordata

cordata

**Egészségügyi és oktatási
intézmények számára
kedvezményes áron**

AT 286-os PC

1 MB RAM, 40 MB winchester, 1.2 floppy
VGA 12" mono monitorral: **72 300 Ft+ÁFA**
VGA 14" mono monitorral: **74 700 Ft+ÁFA**
VGA színes monitorral: **91 900 Ft+ÁFA**
SVGA színes monitorral: **96 000 Ft+ÁFA**

**GARANCIA, SZERVIZ,
SZOFTVERFEJLESZTÉS!**

**Hepta
Electronics**

1165 Budapest,
Jókai Mór u. 4.
Hív-vel az Őrs Vezér térről
Tel.: 252-1677, 252-1737
Fax: 252-1737

East Comp
Szervezési,
Számítástechnikai és
Kereskedelmi Kft.
H-5351 Tiszafüred,
Kossuth L. tér 15.,
Pf. 11.
Telefon: 06-58-11885,
Telefax: 06-58-11704

Információs szám: 160

úgyhogy egy 6 pontos betű is ugyanolyan jó lehet, mint egy 12 pontos.

Ugyanakkor felmerül a hagyományos magyar kérdés: hogyan kell ezeket a fontmenedzser-programokat átkarácsozni ékes anyelyvünkre? Mert emléünk ezek a programok alkalmazhatatlanok a hazai gyakorlatban. S aki rájön a trükkre, az közkinccsé teszi-e, vagy újabb lehetőséget tart fenn magának a felhasználó megválaszolására? Mert a PostScript technológia lehetőséget ad az ékezetesítésre, csak a hogyanját kell megtalálni. S még egy kérdés merülhet fel ilyenkor a felhasználóban: ha tud is magyarul a rendszer, akkor milyen ködkiosztással?

Akinek nincs dolga professzionális nyomdai levilágitóval, hanem összes megírandó anyagát a szokásos lézernyomtatóval készíti el, az probléma nélkül fordulhat a Facelifthez. A Bitstream a szokatlan betűtípusokat minden mennyiségben kínálja. A félprofesszionális alkalmazás számára a Bitstream saját PostScript Type 1 betűket nyújt. A

dolog bőkenője, hogy ezeknek a fontoknak nincs mindig olyan jelzőstük, amelyek azonosak a lézernyomtatógépek betűivel, és ez néha nehézségekhez vezethet: azaz a printer és a DTP-szoftver nem érti meg egymást. Az eredmény pedig a papíron étketlenkedő ronda courier betű. A megoldás ilyenkor megint csak a barkácsolás.

Mindkét programcsomag kézikönyve angol nyelvű, jól megszerkesztett, és tartalmaz egy praktikus tartalomjegyzéket, valamint egy hasznos címszójegyzéket. Az egyes alapsomagok árai egyáltalán nem esnek messze egymástól – mind a Facelift, mind az ATM körülbelül 300 márkába kerül. Ha azonban nem lennének elegendők a mellékelt betűfajták, akkor az egész jelentősen megrágl.

A Facelifthez összesen három kiegészítő csomag van: a *Value Pack* 24 betűfajttal mintegy 500 márkáért, a *PostScript Pack* 35 betűfajttal mintegy 400 márkáért, és a *HP Companion Pack* tizenkét betűfajttal mintegy 300 márkáért. Az Adobe Type Managerhez nincsenek ilyen összeállítások. Ehelyett az Adobe egységcsomagokban kínál egyes betűfajtaikat. Egy ilyen csomag körülbelül 550 márkába kerül. Terjedelmesebb gyűjteményekért, például a Helvetica Condensed számos eltérő

vágású változatáért persze már mélyebben kell a zsebébe nyúlnia a vásárlónak: ez a kiegészítés mintegy 1100 márkába kerül. A különleges, ritkábban használatos típusok körülbelül 250 márkáért kaphatók.

Mindent egybeveve: a két termék megjelenítési sebessége nem nagyon tér el. Jelentős különbségek csak az árban, a kezelhetőségben és a program rugalmasságában jelennek meg a Facelift javára. Erdemes azonban meggondolni, hogy az ATM-nél lényegesen nagyobb betűállományból meríthetünk, ráadásul olyan profi betűtípusokból, amelyeket a lézerlevilágitók is használnak.

Toni Antoniadis – Kis János

A teszt menete

Egy PostScript lézer- és egy mátrixnyomtatón teszteltük a Faceliftet és az Adobe Type Managert. PostScript készülőként egy NEC Silentwriter 2 S60P szolgált, míg a mátrixnyomtatók közül egy 24 tűs Panasonic KX-P1123 nyomtató választottunk ki.

Nyomtatóválasztásunkat az indokolta, hogy a NEC PostScript értelmezője felel meg leginkább az Adobe által definiált PostScript szabványoknak. A 24 tűs printerék közül németországi árúk miatt leginkább elterjedtek a Panasonic-sorozat modelljei.

A mintalapot a Ventura Publisher 3.0 verziójából vettük, hiszen az futtatható a Windows 3.0 alatt. Példafüle-ként a SCOOP.CHIP dokumentum szolgált, amely igazán valóságosan használ számos grafikus elemet, egy vektorgrafikát, egy bitlépképes grafikát és több betűfajta. Különösen a betűkél volt fontos az eléggé kicsi sorok 6 pontos és a viszonylag nagy címsorok 12 pontos kinyomtatása. Mivel egyik betűmenedzser sem tud megkenni a mellékelt grafikákkal, az itt leírt összeállítás egyben kompatibilitási teszt is lett. A

fontmenedzserek esetében ugyanis figyelembe kellett vennünk azt a fontos szabályt, hogy valamilyen új szolgáltatás – ez esetben a skálázható fontok használata – semmiképpen sem ronthatja a hagyományos elérhető minőséget, nem korlátozhatja azoknak a szolgáltatásoknak az elérhetőségét.

Először is olyan formátokkal láttuk el a dokumentumot, amilyenek a PostScript lézernyomtató betűit adták a szövegnek. A nyomtatóba épített fontok e tesztjében sem az ATM-nek, sem a Faceliftnak nem kellett betűket kiszámítania, hanem csupán a rendelkezésre álló betűket kellett korrektil kezelnie.

A második tesztben a betűket úgy változtattuk meg, hogy a Faceliftnak a saját betűi közül kellett adnia a lézernyomtatónak. Ebből a tesztből kizártuk az ATM-et, mivel nem tartalmaz extra betűket.

A harmadik és egyben utolsó tesztben a mátrixnyomtatót használtuk megjelenítésre. Mivel a Panasonic KX-P1123-ban nem álltak rendelkezésre tárolt fontok, ezért mind az ATM-nek, mind a Faceliftnak magának kellett kiszámítania a Times Roman és a Helvetica betűtípusokat több pontméretben, és a betűképet a párhuzamos interface-en keresztül kellett bitlépképpént továbbítania a nyomtatónak.

CHIP-értékelés

Osztályzat: Adobe Type Manager	
Teljesítmény:	● ● ● ●
Felszereltség:	● ● ● ●
Kezelhetőség:	● ● ● ●
Dokumentáció:	● ● ● ●
Árfekvés:	● ● ● ●
Ami nekünk tetszik:	
– kompatibilis a PostScript Type 1-gyel	
Ami nekünk kevésbé tetszik:	
– viszonylag magas ár	
– kevésbé rugalmasan alkalmazkodik a számítógéphez	
Legjobb érdemjegy: 5 pont (CHIP)	
CHIP-értékelés	
Osztályzat: Facelift	
Teljesítmény:	● ● ● ●
Felszereltség:	● ● ● ● ●
Kezelhetőség:	● ● ● ● ●
Dokumentáció:	● ● ● ●
Árfekvés:	● ● ● ● ●
Ami nekünk tetszik:	
– rugalmas alkalmazkodás a számítógép teljesítményéhez	
– mellékelt extra betűfajta – jutányos áron	
Ami nekünk kevésbé tetszik:	
– a betűfajta egyenként nem kaphatók	
Legjobb érdemjegy: 5 pont (CHIP)	

Kiegészítő tortúra:

ZSoft SoftType

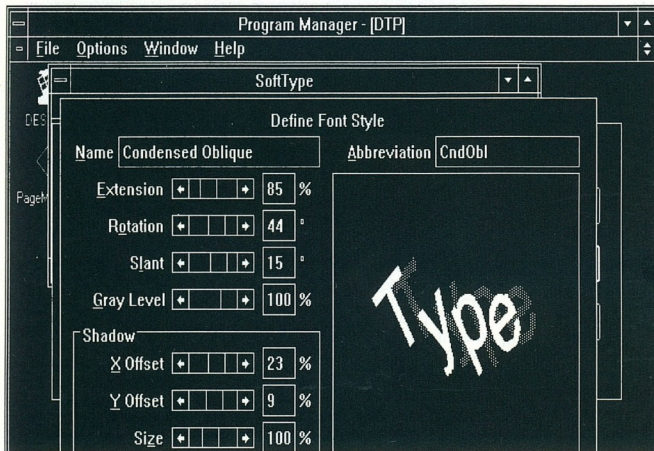
Úgy tűnik, hogy a Bitstream és az Adobe gyilkos csatájában nevető harmadikként a professzionális képfeldolgozásról és egyre inkább a fontgyártásáról, no meg természetesen a PaintBrush-programról ismert ZSoft cég kerül ki győztesen. Míg a nagyok vitakoztak, hogy milyen rendszerrel válasszanak, ők megjelen-

grafikus fontformátuma adja az átjárót, amihez a szükséges konverziós programok be is szerezhetők. Ehhez a szoftverhez Nyugaton mintegy 15 ezer (!) generáló alapbetű, azaz ÚRW font kapható. Ezt akár egyenként, akár egységcsomagokban meg lehet vásárolni. Nyomdák számára kitalálták a részletvásárlási akciót, amolyan

állítani az *outline* típusú betűket. Korrekt a 3D effektusa. A pár fokkal elforgatott, és a reklámgyakorlatban alkalmazható font létrehozásának lehetősége a vizsgált programok közül egyedül itt van meg.

A magyar ékezetesítést még nem oldották meg, de ezen egymástól függetlenül több szoftveres csoport is dolgozik. Ha ez megvalósul, akkor a hagyományos rendszereket használók előtt is megnyílik a betűfajták újabb univerzuma. A magyar ékezetesítés megoldására minden esély megvan, mert a karakterkiosztása az új Bitstream fontware-hez hasonlóan szöveges kódtáblákkal (szerverekkel) vezérelt. A rendszer annyira korrekt – és gyors gépen még elég gyors is –, hogy megéri egy-egy alkalomra saját, alkalmi betűfajta előállítani. Ha a generáló panel adatait feljegyezzük, akkor az bármikor reprodukálható. Külön pozitívuma, hogy saját fontjainkat (OTL és HP) is fel tudjuk használni megfelelő konverztalások után újabb fontok előállítására.

Kis János

A SoftType a betűk Paganinije: minden paraméter beállítható, s generálás előtt még szemmel is ellenőrizhető az eredmény

tek a Bitstream rendszer utódjával, a SoftType programcsomaggal.

Ez a Windows alá írt fontmenedzser nem valós időben (azonnal), hanem hagyományos módon gyártja le a bitterképes, illetve PostScript letölthető fontokat. Nagy előnye, hogy a ZSoft cég a Publisher Type Foundry hagyományait követve sok irástipushoz rendelkezik export-import funkcióval. Egyedül a Bitstream generáló font formátumát nem ismeri. Ez sok esetben korlátozza a már meglévő íráskész felhasználatát. Ugyanakkor már sikerült olyan – meglehetősen bonyolult – konverziós utat választani hozzá, amivel mégis ráerőszakolhatók a konkurens írásképei. Az egyes fontok között a Paintbrush Professional Publisher és a Publisher Type Foundry OTL jelzésű vektor-

ZSoft módra. A nyomda megveheti egy optikai lemezen az összes eddig létező írásfajta. Ehhez kap egy menedzser szoftverrendszert. S ahogy fizeti a részleteket, úgy látogatja meg a cég képviselője, hogy a kódolt fontok közül egyre több elérésére jogosítsa fel a rendszert.

A fontgenerátor egyaránt képes a hagyományos PostScript és a HP LaserJet III skalázható fontjainak előállítására. A képernyőfontok közül a GEM és a Windows alkalmazások mellett tud dolgozni. Kérésre előállítja a Ventura-szelességtáblákhoz szükséges alapállományokat, és tudja installálni és törölni is a fontokat.

Az teszi minden eddigi rendszernél jobbá, hogy az alapbetűt elektronikus úton bárhogyan lehet torzítani, elforgatni, árnyékolni, és elő lehet

CHIP-értékelés	
Osztályzat:	ZSoft SoftType
Teljesítmény:	● ● ● ● ●
Felszereltség:	● ● ● ● ●
Kezelhetőség:	● ● ● ● ●
Dokumentáció:	● ● ●
Árfekvés:	● ●
Ami nekünk tetszik:	<ul style="list-style-type: none"> - korrekt fontgenerálás és font fokozat nélküli torzítása - definiálható kódiosztás, többféle fontformátum-generálás
Ami nekünk kevésbé tetszik:	<ul style="list-style-type: none"> - ha magunk akarunk fontot tervezni, akkor meg kell vennünk a Publisher Type Foundryt és a Corel Draw 2.0-t (a WFN Bossért, illetve a többi fontkonverterért)

Legjobb érdemjegy: 5 pont (CHIP)

Magyarból (Word)Perfect

Ritkaság az olyan, külföldön készült szövegszerkesztő és DTP rendszer, amelyek minden módosítás, átírás nélkül, kifogástalanul írja a magyar nyelv ékezetes betűit. Nos, a WordPerfect egy ilyen program.

Igaz, a program a számítógépes átbarkácsolása nélkül csak EGA és VGA grafikus kártyán képes használni azt az 512 karakteret tartalmazó képernyő-karakterkészletet, amelyben nyelvünk minden betűje (ezenkívül az összes latin betűs nyelv, sőt a héber és a görög karakterkészlete is!) szerepel. Monokróm EGA vagy VGA monitor használunk, a legtöbb esetben a szövegszerkesztő behívása előtt le kell futtatni valamilyen, a grafikus kártyához adott segédprogramot, hogy a kártyát valóban annak lássa, ami, és hogy alkalmazza a képernyőfontokat. Enélkül a program rosszul ismeri fel a kártyát, és az automatikus detektálás következtében el sem jutunk az extended karakterek kiválasztására szolgáló menüpontig. Amikor a Műszertechnika tanácsadó szolgálatától kérdeztük a probléma feloldását, ők egy olyan makro írást javasoltak, ami felülbírálja a szoftvert és hibáját. Mi Tseng Labs kártyával vezérelt monokróm VGA monitort használunk, és ennél mindkét megoldás bevált.

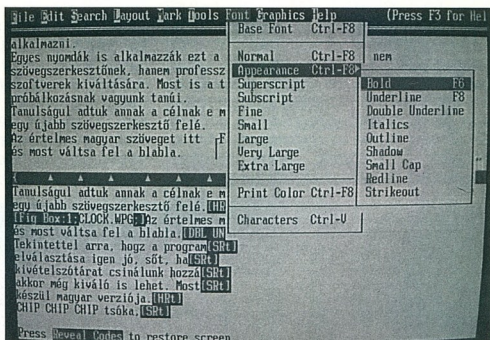
A WordPerfect szövegszerkesztő és DTP rendszer az első PostScript lézernyomatókkal egy időben jelent meg Magyarországon, mivel a speciális nyelvi karaktereket – az 5.0 verzió előtt – külön letölthető fontok nélkül csak PostScript printerekben állított elő. A Műszertechnika szoftverirodája által rendelkezésünkre bocsátott 5.1 és 5.1B verzióknál megoldották, hogy ha egy speciális karakter nem

szerepel a nyomtató belső fontkészletében, akkor a program automatikusan előlítja grafikusan a mátrixnyomtatón.

A WordPerfect által támogatott nyomtatók skálája is alaposan megváltozott. De az ilyen szempontból elavultak sem kell kidobni, mert a PTR segédprogrammal a korábbi verziók minden bevált nyomtatómeghajtója átkonvertálható az 5.1 verzióba.

A PostScript levilágító használók korrekte ékezeteket kaphatnak, de csak Adobe-ék szerint. Ha azonban valaki itt akarna egy kicsit változtatni (ami a PostScript preambulumban alapos átírásával lehetséges), például egy ne a szabványos – és a magyar ékezeteknek idegen – „nyuszifül” vesszőket kapjuk, akkor problémával állunk szemben. Ugyanis a PTR jelenlegi változata csak rövid preambulumban képes befördíteni a meghajtóprogramba, és külön letölthetőmátrixnyomtató eglyelőre nem lehet definiálni, mint például a PS2.PRE-t a Venturánál.

A program DTP-ként kedvence lehet minden olyan nyomdásznak, aki a régi, billentyűparancsokkal működtethető ACFA Compugraphic rendszer kezdett dolgozni. Egeret a WordPerfecthez csak a menükijelölések és a blokkok kiválasztásakor használhatunk. Az érdemi utasításokat menüben parancsmódban kell kiadni. Csak azok számárá szokatlan a [Ctrl], az [Alt], a [Shift] és a funkciógombok használata, akik korábban Microsoft Worddel, Keddittel vagy WordStarral dolgoztak. A nem módosítható preview (előkép) és a parancsokkal való tördelés pedig csak a Ventura, a PageMaker és a Winword felől nézve tűnik kissé maradinak. Ez látszólag a TEX öröksége. A kép vízszint ékezet- és szürkefoltíthetősége, de nem betűtípushelyes. A szövegek betűit egy Timeshoz hasonló, vékony, a címetek pedig egy meghatározhatatlan típusú fűtött betűvel szí-

A WordPerfect 5.1-ben a parancsokat menükön át is megadhatjuk. A szövegben elrejtett parancskódok az előhívható második ablakban találhatóak

mulja grafikus üzemmódban, megfelelő kártyatípusokon. A preview 200 százaléki nagyítható, így az elválasztási hibákat is észre lehet venni, de javításukhoz vissza kell menni a szövegszerkesztő üzemmódba.

A program helyesírás-ellenőrző szótárát automatikusan és kézzel is feltölthetjük. Több nyelvi modul vásárolható hozzá, a magyar szótárt pedig az ezzel foglalkozó nyomdák vagy már maguk megcsinálták, vagy a valahol már elkészített és egyre bővülő változat – mindig az új verzióhoz konvertálva – kézzel kézzel jár. Ez utóbbira utal az is, hogy meglehetősen sok benne – legalábbis a hozzánk eljuttott nyelvi modulban – a munkaszámolási és a számítástechnikai szak kifejezés. Várható, hogy a WordPerfect cég rövidesen elkészíti a normális magyar nyelvi modult is. A beépített általános elválasztási algoritmus a megszokott angol algoritmusokhoz képest igen jól használható a magyar nyelvről is, csak a kivételek esetén kell kézzel beavatkozni.

Ezzel a programmal is megcsinálható minden – viszonylag gyorsan –, ami a jóval drágább, nagyobb gépigényű rendszerekkel. Nem véletlen, hogy Magyarorszá-

gon egy kiadó és több nyomda is eredményesen használja ezt a programot professzionális kiadványok készítéséhez. Igazából a WordPerfect átmenet a DTP, a parancsorientált szédőrendszer, a hagyományos technológiára alapozott nyomdai rendszer és a nagy tudású szövegszerkesztő között. Ha megszoktuk sajátos logikáját, legalább olyan eredménnyel tudjuk használni, mint a TEX parancsorientált szédőszoftvert, hiszen matematikai szédőrszéze kiváló, sőt legjobb az általunk tesztelt rendszerek közül!

A program teljes egészében támogatja a hálózati üzemmódot – a nálunk elterjedt Novellenépp úgy, mint a most feltörekvő minihálózat, a Lantastic-on –, és a korábbi verziókkal szemben az EMS-t és az XMS-t korrekten kezeli.

Ha hálózatosra installáljuk a programot akár a SETUP-ból (B változat), akár a WinSETUP programmal, és annak típusára 0-t adunk meg, akkor lehetőségei egy érdekes szolgáltatással bővülnek. Ilyen installálás esetén a bejelentkezőkör kérde egy háromkarakteres azonosítót, amire hozzárendeli az alpheálósításokat. Így mindenki elmentheti a

kedvenc szín-, billentyű- és munkakönyvtár-definióit anélkül, hogy az ugyanezen a gépen dolgozó kollégája az elállítgatás miatt a polkra kívánná.

Örök igazság: egy program annyit tud, amennyit megtanultunk belőle. Viszonylag könnyen elsajátíthatók a levélkészítés alapvető fogásai, de már egy formalevel elkészítése nem éppen a legegyszerűbb eljárás. A B verzió már képes az elterjedt szímolótáblaformátumok közvetlen átvetelére és táblázatos feloldozására. Parancsai – beleértve az alapfont átállítását és a margók változtatását – mindig attól a ponttól kezdik elni, ahol definiáltuk őket, és egészen addig maradnak érvényben, míg egy másik parancs alátámasztja az állítgatást. Így a programunk valójában nincs DTP-ből megszokott alapértelmezése. Igaz, ha valaki reménytelenül össze-vissza állítgatta a programot, akkor az /X opcióval keil behívni, és minden visszaáll a gyári beállításra.

Fontos kérdés, hogy a kódok hogyan helyezkednek el a szövegben belül. Ha ezt meg

Kéthasábos munkaoldal

akarjuk nézni, akkor egy kódablakot keil nyitnunk, amelyben – amikor ráállunk – színesen kinyílik a rejtett gével a szövegben viszonylag egyszerűen megtalálhatunk – és kiírthatunk vagy módosíthatunk – például egy

...a TDK nemcsak a videokazetában a legjobb

...a TDK nemcsak a videokazetában a legjobb

...a TDK nemcsak a videokazetában a legjobb

arányosságának megfelelően rendezte el. Ezért, ha megkérdeztük a tördelést, hihetetlenül kaotikus képet mutathat a képernyő. S ha valaki nem ismeri a programok ezt a tulajdonságát, akkor könnyen sírórgörcsöt kaphat. A kézikönyv és egy hozzáértő ember oktatása – legalábbis kezdetben – ennél a programnál nélkülözhetetlen.

A fenti problémához hasonlóan zavaró az is, hogy a betűtípusokat színekkel jelzi a monitoron. Így a kiadvány megtervezésénél gyakran keil kapcsolgatni a nézőképre. Mivel ez csak a nyomtatás menü keresztül érhető el, készítenünk egy makró, ami az [Alt E]-re ezt egyszerűen kapcsolja. Ha viszont így módon „felöltöztetjük” a programot, akkor már egészen kényelmessé válik.

Tetszetős megoldás, hogy [Ctrl 6] gombkombinációval visszamerítünk az angol billentyűzetkészletéhez, onnan [Ctrl 66-tal] újra visszatérhetünk a magyar billentyűzethez. Viszonylag egyszerűen lehet saját billentyűmeghajtót definiálni, csak a megfelelő menük megfelelő úrlapjait keil kitölteni. Itt csak egy gond lehet: néhány nyomda a Vi-

...a TDK nemcsak a videokazetában a legjobb

termékek árait átlagosan 15%-kal csökkentettük!

BaSys Kft. a TDK termékek magyarországi forgalmazója
 1064 Budapest, Teréz krt. 31. Telefon: 132-2562, 131-1986; Fax: 131-1786

ÁZSIÓ-MICROTRADE Kft.

1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 3.
Tel.: 122-3025, 122-9651, 142-0176; Fax: 142-3765; Tx.: 22-5654

MÁR NEM BERUHÁZÁS!

AT 286-12/16 MHz
(1 MB RAM, 1,2 MB FDD, 14" mono) **49 900 Ft**

AT 286-10 MHz 59 900 Ft

(1 MB RAM, 1,2 MB FDD, 40 MB HDD, 14" mono)

AT 286-12/16 MHz 69 900 Ft

(1 MB RAM, 1,2 MB FDD, 40 MB HDD, 14" mono)

AT 286-12/16 MHz 94 900 Ft

(1 MB RAM, 1,2 MB FDD, 40 MB HDD, 14" mono)

AT 386-25 MHz 169 000 Ft

(2 MB RAM, 1,2 MB FDD, 80 MB HDD, 14" mono)

TC FS 1201 (40-120 MB leíró szoftver) 39 900 Ft

STAR LC 20 (a legolcsóbb multiműt nyomtató) 22 300 Ft

STAR LC 24-10 (24 tűs levélnyomtató) 31 900 Ft

STAR LC 15 (EPSON FX-1050-kompatibilis 36 000 Ft

nyomtató) 46 000 Ft

EPSON FX-1050 46 000 Ft

HP III lézernyomtató 99 000 Ft

HP III lézernyomtató 239 000 Ft

POLAROID DS DD (5,25") 660 Ft

DS DD (5,25") 1 100 Ft

Fenti áraink 12 havi garanciát tartalmaznak!
BEMUTATÓTERMÜNKBEN (VII. ker. Kisdófa u. 2.,
tel.: 122-0037) tetszés szerinti konfigurációjú
gépeket monokróm, EGA, VGA és SVGA
kivitelben, működés közben is megtekintheti,
tesztelheti!

ALKALMAZÁS

deoton & Cherry cég magyar kiterjesztett billentyűzetét használja, s ez a program nem ad lehetőséget az úgynevezett scan kódok alapján való definiáláshoz. A karakterek viszont egyszerűen, kódtáblák alapján választhatók ki. A két, vesszővel elválasztott szám közül az első a kódtábla, a második a karakter sorszáma. Ezt a CHARACTER.DOC kiegészítő file és a kézikönyv egyaránt tartalmazza.

A WordPerfect programozható belső matematikai funkcióival is rendelkezik. Ennek segítségével olyan táblázatot tudunk definiálni, ahol az egyik rovatban végzett javításoknak megfelelően automatikusan a többi, vele kapcsolatban definiált rovat tartalma is módosul. Milyen hasznos lehetne ez például egy olyan kiadónál, amely rendszeresen közöl keresztfolyamokat!

Makronyelvek sokat fejlődött az idők során. Kicsit emlékeztet egy intelligens BASIC-re. Ezzel éppúgy megadható viszonylag bonyolult, feltételes karakter- és szövegcsere vagy tördelés művelet, mint egy hagyományosan szükséges csereparancs. Magam a kézikönyv és a program segédletrendszere segítségével mintegy húsz perc alatt hoztam össze a Ventura „sor-szamos” ASCII konverziót. A program szokásos ASCII szövegek importjára és exportjára egyformán képes. A magyar Ventura felé a hid a sor-szamos ASCII formátum, amit nem ASCII-ben, hanem WordPerfect 4.1 formátumban kell elmenteni, és ezt közvetlenül, karakterhelyesen olvassa. A program támogatja a korábbi verziók felé a szövegexportot és -importot. De a régi verziók szótárát, makróit és printer-meghajtó csak az új verzióba importálhatók.

Ennél nagyobb gond a képek kezelése. Ugyanis hiába van a külön megvásárolható DrawPerfect editor program, sokan a saját, bevált és esetleg más rendszerekkel is támogatott grafikus programjaikat szeretnék használni. Sajnos, a konverziók egyirányúak. Ugyan grafikus konvertáló programja segít

ségével sok formátumot tud fogadni, de exportálni még semmilyen formátumban nem tud. Nem ártana legalább egy PCX, TIFF, GEM és esetleg egy EPS kimenet!

Mint már említettük, a rendszer menü- és parancsorientált. Minden megválasztható benne, de ez sok esetben a menülapokon kitöltendő értékek kiszámítását igényli (a mértékegység választását, talán csak a nyomdaiparban megszokott pontrendszer hiányzik). A hasábokat például a lap bal szélétől kell számolni. Ez – miként a leniai elhelyezése is – kezdetben némi gondot jelentett. Nyomdász barátaim viszont állították, hogy számukra ez egyáltalán nem zavaró. Talán ezen a téren a legkonvertatívabb még a WordPerfect cég. A kiutat azonban keresik.

A budapesti bevészolgaat szivességből sikerült – sajnos, csak videofilmen – megtekinünk a Windows alkészített verziót, amely láthatóan megtartva a parancs üzemmód előnyeit, a valódi megjelenített oldalképre törekszik, mégpedig úgy, hogy azokon valóban grafikai és kijelölt műveletek lehet végezni. Ugyanezt tudja az Apple- és a Next-gépekre már forgalomban lévő változat, amely a forgalmazó szerint tökéletesen adatkompatibilis a DOS-változattal.

Mindent összevetve: egy alacsony áron beszerezhető, kiváló tudású programmal állunk szemben, amit egy iroda-automatizálási rendszer (WordPerfect Office, illetve WordPerfect Executive) részeként fejlesztettek ki. Létezik ennek kifejezetten titkárságok számára készült, egyszerűbben kezelhető változata is, némileg kisebb tudással, a speciális nyomdai funkciók nélkül: a LetterPerfect. A programhoz névleges árt külön vásárolható önálló terméként hagyományos Bitstream-lemezeket ismerő Fontware fontbővítő és képernyő-fonteditor programcsomagok, valamint külön nyomtatókhoz és néhány faxkártyához meghajtóprogramok.

Kis János

Információs szám: 151

A számítástechnika komfortja

Új üzletünk ajánlata:

HB-2000 SunRace Notebook

- 80286-12 CPU 1 MB RAM
 - 640 x 480 felbontás
 - 20 MB hard disk drive
 - 1.44 MB floppy disk drive
 - Autó akku csatlakozó
- 168.000 Ft + ÁFA

CRUISER-2 Laptop

- 80C286-16 CPU 1 MB RAM
 - 640 x 480 felbontás
 - Irásvetítőre helyezhető kijelző
 - 40 MB hard disk drive
 - 1.44 MB floppy disk drive
- 225.480 Ft + ÁFA

Megvásárolható: Bp. VII. Thököly út 32. Tel: 14-22-972

Egyedülállóan széles számítástechnikai kellekválasztékunkkal továbbra is készséggel állunk tisztelt partnereink rendelkezésére.

Bp. VII. Damjanich u. 23.
Tel/Fax: 12-10-561

Bp. XIII. Sallai I. u. 8.
Tel/Fax: 13-15-705

Debrecen Baththyány u. 10.
Tel/Fax: (52) 17-683

Információs szám: 102

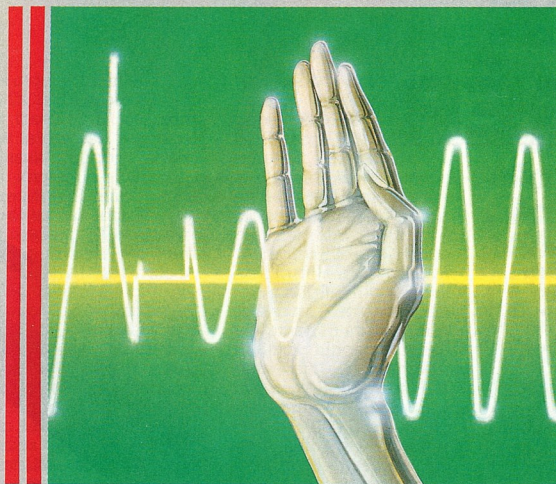
FISKARS

POWER SYSTEMS

FISKARS SZÜNETMENTES ÁRAMFORRÁS = BIZTONSÁG SZÜNET NÉLKÜL

- különleges megbízhatóság
- magas hatások
- valódi ON-LINE működés
- szinuszos jelkimenet
- a legelőnyösebb méret/teljesítmény viszony
- karbantartást nem igénylő akkumulátorok
- különböző típusok 400 VA-tól 250 kVA-ig
- MEEI engedély minden típuscsaládra

**Válassza a biztonságos jövőt,
keresse a FISKARS termékeket az
Omikronnál!**

Omikron Számítástechnikai Kiszövetkezet

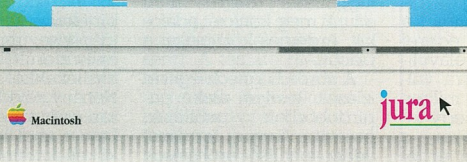
1084 Budapest, József u. 53.

Telefon: 113-7853 és 113-7854, Fax: 114-0090

Információs szám: 165

Felvirrad a nap!

Macintosh

Magyarországon színes Macintosh

rendszereket forgalmaz és szervizel:

a Jura kft. Macintosh Szerviz

1065 Budapest, Podmaniczky u. 20.

Tel.: 112 6645 • Fax: 112 0827

Computer Technology Solutions

Macintosh

jura

Információs szám: 177

VEZÉREGÉR

Logitech-egér tesztje

Napjainkban kezd alapvető eszközzé válni a számítógép-használók számára az egér. A Windows 3.0 megjelenése óta egyre többen találják szembe magukat azzal, hogy nincs egerük, pedig nagy szükségük lenne rá.

Persze nem most kezdődött az egerláz. Csak most egyre többen kapják meg e könnyű, átmeneti lázzal járó betegséget – amelynek egyik fő terjesztője a Windows 3.0. Gyógyszereinek ára 1200 és 17 ezer forint közt található, plusz áfa.

A legtöbben olcsó, távolkeleti gyártmányú egereket vásárolnak – még akkor is, ha tudják, hogy ezek minősége gyengébb. Közülük sokan saját bőrükön tapasztalják, mit jelent e kockázat vállalása: váratlan bosszúságokat, korai meghibásodást.

A minőségű egerek (Microsoft, Logitech) vevőinek száma jóval kisebb. Ez nyilván az árral magyarázható. Panaszt viszont – legalábbis én – még nem hallottam ezekre az egerekre.

A svájci Logitech cég gyártja a legtöbb egeret a világon. A Logitech Series 11 sorozat egereit például ők maguk nem forgalmazzák, viszont 5 ezer darab feletti megrendelés esetén olyan logóval látják el, amelyet a megrendelő kíván. Így például a nálunk lévő, illetve korábban itt járt Mitac gépek közül kettőhöz is „Mitac” feliratú egeret adtak – ezek valójában Logitech Series 11 egerek, mint az a hasukon lévő feliratról is látszik. Ezekre az egerekre is igaz, amit itt lefrünk: használatuk során

nem adódott semmilyen gondunk velük. Ez az elismerés a Mitacnek is szól, hiszen jól választotta meg egerei szállítóját – a legnagyobb számítástechnikai gyártócégek sem állíthatják elő maguk az összes részegységet.

A Logitech egyik magyarországi képviselőjétől, a BaSys Kft.-től két egeret kaptunk tesztelésre – sajtópéldányként. Az egyik egy buszegér – ennek jellegzetességeire egy másik cikkünkben fogunk visszatérni. Most a szokásos csatlakozású, soros Logitech Series 9 egeret mutatjuk be. Ez ugyan nem a legújabb Logitech-egérgeneráció tagja – hiszen már kaphatók a MouseMan-sorozat egerei is – de nem érződik elavultnak. Elsősorban arra voltak kíváncsiak, milyen többlet(ek)et nyújt egy kiváló minőségű egér, s hogy e többleteket érdemes-e, illetve kinek érdemes megfizetni. Egyéb-

ként a Series 9 sorozatú Logitech-egerek soros, buszos és PS/2-változatban kaphatók (ez utóbbi a PS/2 sajátos csatlakozójához van felkészítve); az új MouseMan sorozat egerei soros és buszos, valamint vezeték nélküli („Cordless”, rádiós működésű) soros változatban kaphatók; különlegesség a Trackman elnevezésű soros csatlakozású trackball-egér kombináció. E termékek árai a tucathalmiké és a Microsoft egereié közt találhatóak – s mivel a forgalmazótól is függenek, ezért nem adunk meg konkrét adatokat, érdemes körülnézni a piacon.

A soros Logitech-egeret ízléses, lexikon alakú papírdobozban szállítják, préselt műanyag formával védik a külső erőhatások ellen, e formában az egeren kívül még egy 9/25-

pólusú soros illesztőtagot is elhelyeztek. A dobozban három floppyt adtak: két 360 Kbyte-ost, az egyiket a Mouseware Utilities 5.0, a másikon a Pop-up DOS 2.02, valamint egy 720 Kbyte-ost (3 1/2 colos floppy), amin az előbbi két szoftver együtt van rajta. A jótállási és regisztrációs kártyát postakészen adták, kitöltése után mindössze el kell távolítani egy öntapadó csíkot, mögötte öntapadó ragasztósvan van, e csíkot az előhajtogatott vonal mentén rá kell hajtani a papír túlóldalára, s kész a postára adható levél. A kártya két oldalán mellesleg megintérvöljölják újdonsult felhasználójukat: milyen Logitech-termékek birtokosa, milyen a gépe kiépítése, milyen problémája merült fel a Logitech-termékekkel eddig stb. Néhány rövid kérdés, igazán csak a leglényegesebbek, s ahol lehet, ott csak ki kell ikszelni a választ. Két kézikönyv teszi teljessé a készletet: az egérről szóló

154 oldalas füzet és a Pop-up DOS-ról szóló 28 oldalas füzetke. E kézikönyvek felépítése átgondolt, stílusuk világos, élvezetes, kivitelük – bár szolid – rendkívül alapos munkáról tanúskodik.

En eddig – hosszabb-rövidebb ideig – hét egeret használtam, köztük a legolcsóbb tajvani műtűröket, közepes árú holmikat, és a Microsoft – orrukát magasan hordó – egerei közül a soros egyik példányát is. Kettőjükkel gyúlt meg a bajom, kétheti használat után kipukkadt egy olcsó Genius (javítható volt), s – használat során mindvégig, rendszeresen – kellemtelen, spontán kurzorremegést produkált egy ALR fedőmárkjú, de nyilvánvalóan OEM-úton forgalmazott másik bajszos-farokos távol-keleti ügynök.

A Logitech soros egereinek tesztelése (eddig) hat hétig tartott. Könnyű volt megbarátkozni ezzel a kis jószággal. Azok közé a példányok közé tartozott, amelyeket gond nélkül lehet használni – úgy, mint egy székelt, mint egy vízscapot. Ennél többet nem is kívánhatunk egy egértől. Az egerekhez ma már menükészítő segédprogramot is adnak, amelyekkel olyan programokhoz is készíthetők praktikus kiegészítő menük, amelyek nincsenek felkészítve egeres kezelésre. A Logitech soros egereinek e kiegészítője átlagos képességű, hozzá azt a szintet, amit e téren eddig elérték. Viszont egyedi különlegesség (legalábbis én még nem találkoztam hasonlóval) a Pop-up DOS, egy olyan file-kezelő program, amely elvégezhető az alapvető file-műveletek – lokális hálózati lemezekre is –, tartalmaz egy határ-érvényesítést (beállítható figyelmeztetésekkel), egy óraprogramot, egy kár-

tykezelőt, szövegszerkesztőt, és egy számoló-gépet. Hasonló programokat persze már sokan készítettek, shareware-ként is elérhető több ilyen, de ez egy jól dokumentált, ízeléses, kiegészítő holmi – hab a tortán.

A cikkünk elején hosszasan felsorolt kiegészítő, a Logitech-egér megjelenése, kezelése egész egyszerűen az optimumot nyújtja minden tekintetben – erre csak egyetlen mérhető jellemző lehet megemlíteni: a felbontása 50 és 19 000 (hoppá!) dpi közt állítható. A Logitech minden lehetséges módon fényesre pucolja a vezető hátsó felületét, s ezzel számomra bebizonyította, hogy igazi profi cég. A világban ők gyártják a legtöbb egeret – feltehetően nem a távol-keleti és kelet-európai piacokra. S itt van az egyetlen bökkenő. A cikkünk elején vázolt szempontokra tehát a következő válaszokat adhatjuk: a Logitech soros egér által nyújtott többlet az a kényelem, amellyel egy átgondolt és elsőrangúan kivitelezett eszköz használata jár; e többletet érdemes megfizetni, s annak érdemes megfizetni, aki megteheti, hogy igényesen válogassa össze gépét, annak részegységeit és kiegészítőit. Hogy élettartama vajon sokszorosa-e az olcsó versenytársainak, nem lehet eldönteni – de feltehetően igen –; hogy annyszorosa-e, mint amekkora arányt az árak sejtetnek, még kevésbé lehet eldönteni. Viszont a belépőt ebbe az elegáns klubba még sokáig, sokan nem fogják megfizetni (elárulom: én sem). A témára még vizsgálatunk a Logitech buszgegrébe kapcsolatban – hiszen legközelebb azt mutatjuk be, a soros egérnél szerzett további tapasztalatainkkal együtt.

Bérces László

Microsoft Microsoft Microsoft

aPLUS

Ugyanazt a programot hasonló áron több helyen is megveheti.

Mi alapján döntsön valamelyik cég mellett?

Egy fontos szempont, hogy az aPLUS TELEFONOS FORRÓDRÓT SZOLGÁLTATOT – egy szakértőkből álló csoportot – tart fenn, a vevők problémáinak megoldására. Érdeklődjön azoknál, akik már vásároltak az aPLUS-tól! Ez a legbiztosabb.

aPLUS Informatikai és Műszaki Kft.
Budapest, VIII., Bacsó Béla u. 49-51. I. em.
Telefon: 114-00-95 Fax: 135-65-22

Microsoft®

SCH

Microsoft Microsoft Microsoft

szép kiadványok egyszerűen, gyorsan:

FINESSE

KIADVÁNYSZERKESZTŐ PROGRAM

szinte vezeti önt a szerkesztés folyamatában

prospektusok, árlisták, jelentések, brossúrák előállításához

LOGITECH kézi scanner és egér

rövid idő alatt látványos eredmények

SZKI RECOGNITA RT

1011 Budapest, Iskola u. 16.

Léví: 1251 Budapest, Postafiók 55.

Telefon: 201-8925, 201-8452

Fax: 201-7607, Telex: 22-5381

Konfigurációk és koncepciók összehasonlítása

A felhasználók kegyeiért vívott hosszú harcban az Apple gépek évekig igen előkelőnek számítottak. A CHIP bemutatja, hogy melyik számítógép-összeállítás mit nyújt a felhasználónak.

PC-Mac meccs

Az elektromos hálózathoz láncolva: az Apple Macintosh akku segítségével tíz-tizenkét órát tud hálózat nélkül dolgozni, a Toshiba-gép nem képes erre

Konceptiójukat tekintve az Apple Macintosh-gépek mindig a kor színvonalán álltak. Alighanem már jó néhány meggyőzött IBM-felhasználó tekintett irigykedve egy villódzásmentes Apple-monitorra, és csodálkozott azon, hogy lám, még a kezdők is milyen ügyesen irányítják a legbonyolultabb műveleteket.

Hogy mégsem az Apple lett a győztes a piacon, hanem az IBM, azt a számítógépei, perifériái és szoftverei részben rendkívül magas árnak köszönhette. Egy Apple Macintosh fx-ért – tehát egy 80386-os számítógépnek megfelelő összeállításért – jelenleg is mintegy 20 ezer márkát kell fizetni. A gyártó azzal indokolta ezt az árpolitikát, hogy az Apple-nek és a másodkínálóknak a termékeik eladásával kell fedezniük a roppant nagy fejlesztési költségeket. „Ezenkívül a felhasználóbarát üzemmódnak is megvan az ára” – nyilatkozott annak idején a konzern egyik vezető menedzsere.

Időközben megváltozott ez a magatartás – legalábbis részben. A Macintosh számítógépek új generációját „emészhető” áron kínálják. Az Apple Macintosh LC például mintegy 5000 márkába kerül, tehát ugyanannyiba, mint egy 80286-os NEAT-komputer VGA grafikus kártyával és színes monitorral.

A másik oldalról viszont az IBM-kompatibilis gépek roppant nagy számításit teljesítménnyel, a képernyő előtti minimális várakozási idővel, és sokféle, az irodai és iskolai igényeket egyaránt kielégítő szoftvertermékkel csábítanak.

Tény, hogy az MS-DOS operációs rendszer önmagának viszonylag

Műszaki adatok:

Toshiba T3100/20

Processzor: 6/12 MHz-es Intel 80286

Memória: 640 Kbyte

Grafika: CGA doublescan

Kijelző: plazmaképernyő

Merevlemez: 20 Mbyte-os

Csatlakozó: soros, párhuzamos, külső monitor, bővíthetődoboz, külső floppy meghajtó

Operációs rendszer: MS-DOS 4.01

Forgalmazza: Toshiba, Neuss

Műszaki adatok:

Apple Macintosh Portable

Processzor: 16 MHz-es Motorola 68CH000

Memória: 2 Mbyte

Grafika: fekete-fehér

Monitor: LCD-kijelző

Virtuális tárkezelés: nincs

Merevlemez: 20 Mbyte-os

Interface: SCSI, 2 db soros RS422

Operációs rendszer: Finder 6.0.5

Forgalmazza: Apple Computer, München

Árlista

Mac Port./Toshiba T3200

Mac Portable

Finder, trackball, hálózati egység és hordtáska	13 000 DM
--	-----------

Összesen:	13 000 DM
------------------	-----------

ToshibaT 3100/20

MS-DOS 4.01	6600 DM
4 Mbyte RAM	3800 DM
Microsoft egér	400 DM
Windows 3.0	500 DM

Összesen:	11 300 DM
------------------	-----------

kis rendszerkapacitását igényel, így az alkalmazások számára végül is nagyobb számítási teljesítmény marad, mint az Apple Macintoshnál. Az utóbbi számítógéptípus esetében a grafikus megjelenítés és az operációs rendszer felépítése olyan összetett, hogy hozzávetőlegesen a számítási kapacitás jó egyharmadát az operációs rendszer használja fel. A felhasználóbarát gépek tehát nemcsak pénzbe kerülnek, hanem számítási teljesítménybe is. Ez a szituáció némileg megváltozott az elmúlt hónapokban, mivel a Microsoft új grafikus kezelői felülete, a Windows 3.0 szintén leköti a számítási kapacitás jókora részét. A „vegyes rovatban” tehát a Windows programok esetén is kisebb számítási teljesítményt kell írni, mint Windows nélkül.

Felmerül a kérdés: melyik számítógépes koncepcióból van több haszna a felhasználónak azonos költségek mellett? A CHIP azt a célt tűzte ki, hogy megkísérel erre választ adni. Hogy jobban megértsük a teljesítménybeli különbségeket, öt csoportba soroltuk a gépeket, és minden csoportban összehasonlítottunk egy Apple- és egy IBM-kompatibilis gépet.

Hordozható számítógépek utazáshoz

A Toshiba T3100 laptop egy 20 Mbyte-os merevlemezzel felszerelt 80286-os számítógép. Ez elég helyet biztosít a szokásos programok, például egy szövegszerkesztő, egy adatbázis-kezelő vagy egy táblázat-kezelő lefuttatásához. Azonban kép-

feldolgozás vagy DTP (Desktop Publishing), valamint a számítógéppel támogatott tervezés (CAD) már nehézséget jelent a gép számára, mivel feldolgozási sebessége és grafikus képessége korlátozott.

Az Apple Macintosh Portable esetén aligha lehet szó „hordozható” gépről, mert ez valódi nehézsúlyú laptop. A szövegszerkesztés, a táblázatkezelés és az adatbázis-kezelés minden probléma nélkül megoldható vele, mégpedig elfogadható sebességgel. A Finder operációs rendszer ezenkívül könnyű kezelhetőséget biztosít, valamint WYSIWYG-et (What You See Is

What You Get – azt látod a képernyőn, amit kinyomtatva kapsz majd) a szövegszerkesztés és grafika számára. A CAD- és DTP-alkalmazásokhoz túl gyenge ez a számítógép. Végeredmény: az Apple hordozható számítógépe nagyobb kényelmet, azonban kisebb számítási teljesítményt nyújt – lényegesen magasabb ár mellett.

Otthoni gépek

A leginkább kelendő IBM-kompatibilis számítógépek a körülbelül 3000 márkás ársávban találhatók. Ezek közül egy tipikus gép az A&M

Az A&M-gépnek ebben a kiépítésben túl kevés memóriája van ahhoz, hogy gyorsan dolgozhasson a Windows 3.0 verzióval. Az Apple Mac Classic ezzel szemben multitaskingra is képes

Műszaki adatok:

A&M 286-12

Processzor: 12 MHz-es Intel 80286

Memória: 4 Mbyte

Grafika: Hercules monokróm

Monitor: monokróm, 14 colos

Merevlemez: 40 Mbyte-os

Interface: soros, párhuzamos, game port

Operációs rendszer: MS-DOS 4.01 (német változat)

Forgalmazza: A&M, München

Műszaki adatok:

Apple Macintosh Classic

Processzor: 8 MHz-es Motorola 68000

Memória: 2 Mbyte

Grafika: monokróm, szűrkeárnyalatokkal

Monitor: fekete-fehér, 12 colos

Merevlemez: 40 Mbyte-os

Csatlakozók: ADM, külső floppy-meghajtó, SCSI, 2 db RS422 soros, Apple-Talk, sztereó hangkimenet

Operációs rendszer: Finder 6.0.5

Forgalmazza: Apple Computer, München

Árlista

Mac Classic/A&M 286-12

Apple Mac Classic Finder és egér	3000 DM
Összesen:	3000 DM

A&M 286-12

4 Mbyte RAM	1700 DM
VGA-grafika	600 DM
40 Mbyte merevlemez	200 DM
Hercules monitor	200 DM
MS-DOS 4.01	200 DM
Windows 3.0	500 DM
Összesen:	3200 DM

286-12. 4 Mbyte memóriával van felszerelve, amelyet a Windows 3.0 és a HIMEM.SYS segítségével is tud használni. Komoly korlátja a gépnek, hogy kizárólag a Windows-alkalmazások tudják az új memóriainterface-t használni. Ezenkívül a 80286-os gépen multitasking is csak Windows-programokkal lehetséges – ha viszont elindítottunk egy szokásos DOS-programot, arra az időre leállnak a párhuzamosan futó folyamatok. Ennek a géptípusnak a leggyakoribb felhasználási területei a szövegszerkesztés, a táblázatkezelés, az adatbázis-kezelés és a programozás. Akinek van türelme,

még egy kis DTP-vel is próbálkozhat, s a CAD-feladatok is nagyon lassan oldhatók meg az efféle gépeken.

Az Apple Macintosh Classic nagyon tömör kis készülék. Az áramkörök, a háttértároló, a grafikus kártya és a monitor egyetlen gép-házban található, s így szinte hordozhatóvá válik a gép. Az IBM-kompatibilis gépek ezzel szemben terjedelmesebbek, több részből állnak, és csak sok vesződséggel szállíthatók. A Classic legnagyobb hátránya, hogy kisméretű fekete-fehér képernyővel szerelték fel. Ennek ellenére a megjelenített kép meg-

lepően éles, és kiváló kontraszttal rendelkezik. A Finder piktogramokkal és egérvezérléssel segíti a mindennapi munka egyszerűsítését. A Windows szintén képes a PC kezelésének megkönnyítésére, azonban a teljesítményben jelentős különbségek vannak közöttük. A Mac operációs rendszere átkapcsolható multitasking módba, és ezután Multifindernek nevezik. A Mac Classic felhasználási területei: szövegszerkesztés, táblázatkezelés és adatbázis-kezelés. Ennél többre nem elég a központi processzorának teljesítménye.

Nagy teljesítmény otthon

Akinek nagyobb teljesítményre van szüksége, de nem akar sok pénzt befektetni, annak egy új gépcsoporthoz kell fordulnia, például a 80286-os NEAT-gépekhez. Az itt bemutatott számítógép különösen nagy teljesítményű, mivel 24 MHz frekvenciájú órajellel dolgozik. Számítási teljesítménye még arra is elegendő, hogy a szövegszerkesztés, az adatbázis-kezelés és a programozás mellett DTP is futtatható legyen a gépen. A képernyő megszerkesztése és a számítási feladatok gyorsan elintézhetőek. A számítógépet még egy VGA grafikus kártyával és egy színes monitorral is ellátták. A legnagyobb felbontás 800x600 képpont, ami megfelel egy egyszerűbb DTP számára. A konfiguráció egyetlen hátránya, hogy – mivel a gépet 80286-os processzorral szerelték fel – multitasking lehetőséget csak a Windows-alkalmazások számára tud nyújtani. A Windows 3.0 egyébként a számítógép

Nyers számítógéperő: habár a Windows 3.0 nagy számítógépteljesítményt igényel, az AD Super-NEAT sebessége nagyobb, mint az Apple LC

Műszaki adatok:

AD Super-NEAT 24 MHz

Processzor: 24 MHz-es 80286

Memória: 4 Mbyte

Grafika: 16 bites VGA-kártya, 256 Kbyte RAM-mal

Monitor: 14 colos, színes Tystar VGA monitor

Merevlemez: 40 Mbyte-os

Interface: soros, párhuzamos, game port

Operációs rendszer: MS-DOS 4.01

Forgalmazza: AD Komputertechnik, Parsdorf

Műszaki adatok:

Apple Macintosh LC

Processzor: 16 MHz-es Motorola 68020

Memória: 2 Mbyte

Grafika: 256-16 000 szín

Monitor: 12 colos színes monitor

Merevlemez: 40 Mbyte-os

Csatlakozók: ADB, floppy meghajtó, SCSI, 2 db RS422 soros, Apple-Talk, sztereó hangkimenet, audio-bemenet

Operációs rendszer: Finder 6.0.5

Forgalmazza: Apple Computer, München

Árlista

Mac IILC/AD Super-NEAT

Apple Mac IILC Finder és eger	5000 DM
Összesen:	5000 DM

AD Super-NEAT/24 MHz	3000 DM
Memóriabővítés	800 DM
Microsoft eger	400 DM
MS-DOS 4.01	200 DM
Windows 3.0	500 DM

Összesen:	4900 DM
-----------	---------

egyszerű kezelhetőségéről is gondoskodik.

Fontos szempontot vesz figyelembe az Apple. Egy Apple Macintosh gép operációs rendszerének kezelését bárki könnyen megtanulhatja. A felhasználónak csak félre kell tennie a számítógéppel szemben kialakult ellenérzéseit és félelmeit, majd a kézikönyvet áttanulmányozva bátran munkához kell látnia. Ezzel szemben egy IBM-kompatibilis gép összeállítása gyakran olyan probléma elé állítja a felhasználót, amelynél néha még egy számítógép-szakértő is kudarcot vallana. Az Apple Macintosh LC-t Motorola 68020 típusú processzorával látták el. Ezáltal úgy megnőtt a teljesítménye, hogy a DTP mellett már képfeldolgozásra is használható. A géphez mellékelnek egy színes monitort, amely a beépített grafikus kártya segítségével maximum 256 színárnyalatot tud megjeleníteni. Magától értetődő módon a gép repertóriumában szerepelnek a szövegszerkesztők a szövegbe beépített grafikával együtt, valamint az adatbáziskezelő-programok is.

Számítógépek a profiknak

Az Amstrad 3386SX PC az Intel 80386SX típusú processzorával valódi, Windows 3.0 alatti multitaskingot tesz lehetővé, mégpedig nemcsak a Windows-programok, hanem a szokásos DOS-alkalmazások számára is. A magas frekvenciájú órajel és a processzor típusa ezenkívül sok profi alkalmazási területet támogat, például a DTP-t, az igényes szövegszerkesztést és a táblázatkezelést.

Az Apple Macintosh SI a Motorola 68030 típusú processzorával képes virtuális memóriakezelésre is. Ha tehát megtelt a gép memóriája, az adatokat és a programokat automatikusan kimentí merevlemezre. Ennélfogva ezen a gépen már valóban memóriai igényes alkalmazásokat is – például képfeldolgozást, DTP-t és CAD-et – lehet futtatni.

A krémekek krémje

A Siemens PCD 3-TS ott használható ki legjobban, ahol igen nagy teljesítményre van szükség. A 80386DX

típus 32 bites processzora 25 MHz-es frekvenciájával játszva kezeli az olyan alkalmazásokat, mint a CAD vagy a DTP. Különösen a képfeldolgozás területén bizonyíthatja nagy teljesítményét. Egyet azonban világosan kell látni: a képfeldolgozás olyan alkalmazási terület, amelyet csak egy 80386DX-géppel lehet kényelmesen művelni, míg egy tíz ezer márkás Apple a retusálásokat és a négy színű kivonatokat elkészítését igazán elhanyagolható várakozási idő mellett végzi el. A Siemens-gép processzorának teljesítménye a Windows 3.0 alatt érvényesül igazán. Ennek az összeállítás-

Az Intel 80386SX processzorral először van lehetőség multitaskingra a Windows 3.0 alatt. Ennek ellenére a Macintosh Finder – egyszerűbb kezelhetősége miatt – kedvezőbb a felhasználók számára

Műszaki adatok:

Amstrad PC 3386SX

Processzor: Intel 80386SX

Memória: 6 Mbyte

Grafika: 16 bites VGA-kártya

Monitor: 16 colos színes monitor

Merevlemez: 70 Mbyte-os

Interface: párhuzamos, soros

Operációs rendszer: MS-DOS 3.3

Forgalmazza: Amstrad, Mörfelden

Műszaki adatok:

Apple Macintosh SI

Processzor: 20 MHz-es Motorola 68030

Memória: 2 Mbyte

Grafika: 256 – 16 000 szín

Monitor: 12 colos színes monitor

Merevlemez: 40 Mbyte-os

Interface: ADB, SCSI, floppy-meghajtó, 2 db RS422 soros, mono audio-kimenet, mono fehallgató

Operációs rendszer: Finder 6.0.5

Forgalmazza: Apple Computer, München

Árlista

Mac Ili/Amstrad PC3386SX

Apple Mac Ili
Finder és egér 10 000 DM

Összesen: 10 000 DM

Amstrad PC3386SX

MS-DOS 3.3 6000 DM

5 Mbyte RAM 1300 DM

Microsoft egér 400 DM

Windows 3.0 500 DM

Összesen: 8200 DM

HARDVER

nak az a nagy előnye, hogy a multitasking és a képszerkesztés is gyors.

Az Apple Macintosh IIfx is „östehetség”. Teljesítménye elég ahhoz, hogy viszonylag összetett animációkat és digitalizált képeket gyorsan feldolgozzon. A gépet a nagy memória, a színes monitor és a tágas merevlemez is támogatja munkájában. Amikor ugyanannak a feladatnak a megoldásáról van szó, az Apple-gép – az IBM-konkurensekkel ellentétben – kevesebb memóriát igényel. Ennek oka egyrészt a virtuális tárkezelés, másrészt az, hogy a Motorola-processzorokon futó programok alapvetően összefogottabb és hatékonyabb gépi nyelvet használnak.

Toni Antoniadis

A Siemens-gép ugyanannyi pénzért körülbelül fele olyan gyors. Koprocesszor nincs beépítve

Műszaki adatok:

Siemens PCD 3-TS

Processzor: 25 MHz-es Intel 80386DX

Memória: 4 Mbyte

Grafika: 16 bites VGA grafikus kártya

Monitor: 14 colos, színes VGA

Merevlemez: 80 Mbyte-os

Interface: soros, párhuzamos, game port

Operációs rendszer: MS-DOS 4.01

Gyártó: Siemens AG

Műszaki adatok:

Apple Macintosh IIfx

Processzor: 40 MHz-es Motorola 68030

Memória: 4 Mbyte

Grafika: 256 – 16 000 szín

Monitor: 12 colos színes monitor

Merevlemez: 80 Mbyte

Interface: SCSI, 2 db RS422 soros, sztereó audiokimenet

Operációs rendszer: Finder 6.0.5

Gyártó: Apple Computer, München

Árlista

Mac IIfx/Siemens PCD-3TS

Apple Mac IIfx Finder és egér	25 000 DM
Összesen:	25 000 DM

Siemens PCD-3TS	16 000 DM
4 Mbyte RAM	3020 DM
Monitor	1500 DM
Billentőrzet	580 DM
Microsoft egér	400 DM
MS-DOS 4.01	300 DM

Összesen: 21 800 DM

CHIP-sebességtesztek, ezúttal egészen másképp

A gépfüggetlen sebességtesztek felfedik a gyengébb teljesítményeket

Le kellett mondanunk a megszokott sebességmérő programokról, hogy megvizsgáljuk a számítógépek számítási teljesítményét. Segítségül hívtunk két, a nagyszámítógépeknek elterjedt programot: a Dhrystone- és a Whetstone-tesztet. A Dhrystone egy sebességmérő program, amelyben közel 40

programmodul fut végig, s aztán megméri, mennyi időt használt fel hozzá a gép. Ezekben a modulokban a szövegszerkesztés, a compiler-algoritmusok és más programok leggyakrabban előforduló műveleteit hajtják végre. A Whetstone esetében lebegőpontos műveleteket végeznek.

	Toshiba T3100	Apple Mac Portable	A&M 286-12	Apple Classic	AD Super-NEAT 286	Apple Mac II LC	Amstrad PC 3386SX	Apple Mac II SI	Siemens PCD-3TS	Apple Mac FX
Dhrystone	1468	1587	2859	789	4817	2000	4226	2189	4999	9375
KWhetstone	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2000

Szines digitalizáló

A Ventek cég VIP 640C video-digitalizáló kártyája 640x480 képpontos felbontást tesz lehetővé 24 bites színelbontás mellett. A kártya AT-kompatibilis gépekkel használható, és segítségével például videokamerával felvett képeket tölthetünk be, feldolgozhatjuk és tárolhatjuk ezeket. A VIP 640C színerősítő hardvere több mint 125 000 szint szimulál. Bármely szabványos VGA monitoron elvégez a videokép valós idejű megjelenítését. Gyártója Fotofiler képadatbázis-kezelő szoftverrel és Picture Publisher Pluszal árulja.

Medorg – MAGIC

1991 június 4-5-én rendezték meg a visegrádi Sylvanus Hotelban a 3. MAGIC Felhasználói Klubot. A rendezvényen résztvevők számos MAGIC-alkalmazás mellett megismerhették az új fejlesztéseket és a távlati terveket.

„Örült” egerek

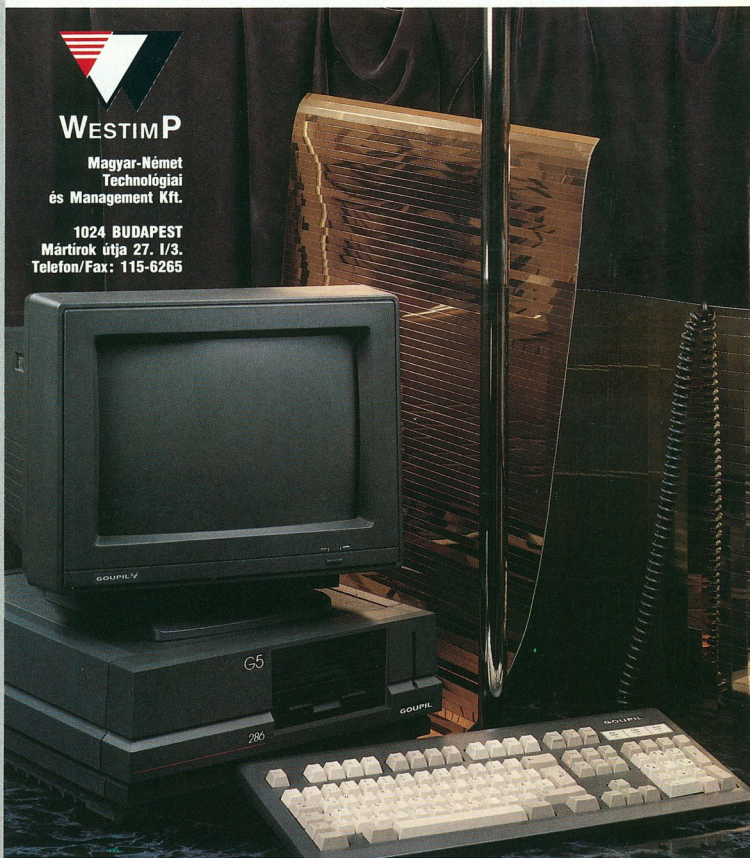
Sokan szívesen vennék, ha a gépek egerei nem amolyan egyszínű egérszürkék lennének. Erre az igényre reagált az újításairól híres távolkeleti cég, a Xecos az új termékeivel. Képzünk a Fancy-Mice egérfamília látható, amelyet kézhez idomuló, lekerekített formával és meglehetősen örült színezéssel készítettek el tervezői. Az egér 1200 dpi-s felbontásával nem is olyan örült, kategóriájának legjobbjai közé tartozik. A háromgombos verzió PS/2-höz és normál kivitelben készül. A készülék ismeri a Microsoft és a Mouses Systems egereinek normáit is. Ugyanígyen színezéssel a cég Apple-gépekhez egygombos egeret készít, de Atari-, Commodore- és Amiga-gépekhez való egeret is kínál a vásárlóknak.

A cég másik terméke, a Handy Scanner 256 CS, a kézi digitalizáló technológiáját forradalmasítja. A PS/2-gé-

pekhez, AT-khez és Apple-készülékekhez egyformán illeszthető okos szerkezet számára most már teljesen lényegtelen a kézzel való mozgás sebessége és iránya. Az elektronika és a szoftver segítségével kiegyenlíti az eddigi – a kép minőségét lerontó – egyenetlenségeket. A szoftverrel akár A/3 méretig egyesíthetjük a részképeket, amelyeket a minden DTP által emészthető TIFF formátumban tárol.

G5 a GOUPIL klasszikusa

WESTIMP

Magyar-Német
Technológiai
és Management Kft.

1024 BUDAPEST
Mártírok útja 27. 1/3.
Telefon/Fax: 115-6265

Rolitron

A Rolitron Bioelektronikai Rt. az elmúlt hónapok során számos stratégiai lépést tett a cég piaci pozícióinak megerősítéséért, illetve megerősítéséért.

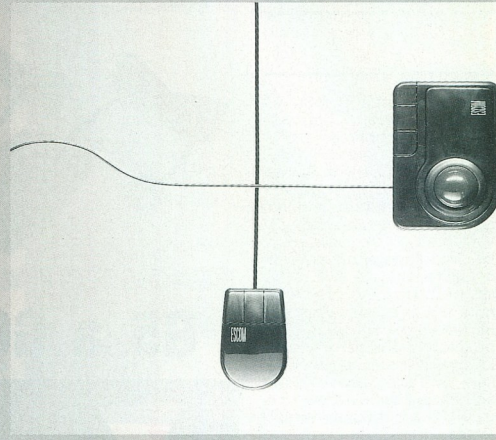
Például a számítástechnika területén System Integrator-i szerződést kötött a BICC DATA NETWORKS céggel. A BICC közismerten a világ egyik vezető cége a nagy megbízhatóságú lokális számítógéphálózatok tervezése és gyártása terén. A kapcsolattal a Rolitron a legfejlettebb technikát szeretné biztosítani a lassan Magyarországon is egyre aktuálisabbá váló nagy megbízhatóságú hálózatok iránti kereslet kielégítésére. Következő – az előzőből automatikusan adódó – lépésként disztribútori szerződést kötött a Microtest céggel, amely lokális hálózatok tesztelésére szolgáló mérőeszközök gyártója és forgalmazója.

De a cég nem feledkezett meg az orvostechikai vonal

fejlesztéséről sem. Két vegyesvállalatot alapított a B.BRAUN AG osztrák leányvállalatával. A B.BRAUN-ROLITRON Orvos- és Biotechnológiai Kft. veszi át a nemzetközi konszern egyszer használatos dialízis és plazmaferézis szerelvényeinek gyártását, valamint a Rolitron Rt. eddigi kutatási, fejlesztési, gyártási és egészségügyi fővállalkozói tevékenységét. A ROLICARE Egészségügyi Szolgáltató Rt. magán kórházhálózatot kíván létrehozni, és meg szeretné honosítani a nyugaton már bevált „nursing home” rendszert.

ESCOM

Az ESCOM júniusban hivatalosan is bemutatta a Black Label, sorozathoz illeszkedő „fekete” egerét és trackballját. Az ESCOM DR MOUSE és TRACKBALL nevű termékeket a gyártó az alábbi adatokkal jellemezte: mindkettő maximum 800 dpi-s felbontást, teljes mértékben kompatibilis-

isek a Microsoft és Mouse-Systems egérrrel, automatikusan át kapcsolnak a Serial Microsoft illetve a PC-Mouse System módba, valamint szoftverkompatibilisek a leggyakrabban használt programcsomagokkal.

A cég budapesti leány-

vállalata a Longshine-termékek magyarországi disztribútoraként is bemutatkozott. Néhány termék a kínálatból: hálózati kártyák és tartozékok, kontrollor kártyák, modemek, 650 Mbyte-os újírható optikai lemezzegység.

COMPUTER **ESCOM** TECHNIKA

1089 Budapest Vizi Imre u. 6. H-P: 9-18
Tel: 133 1121 Fax: 113 1045 Sz: 9-13

ESCOM	80286, 16 MHz, 1 MB, 20 MB HDD, HERC. KÁRTYA, 2 SOR, 1 PÁR, 1.2 MB FDD, 108 gombos billentyűzet	53.700,-	40 db 3.5" lemez részére	Lemeztartó dobozok	432,-
	HERCULES monochrom monitor 14"		80 db 3.5" lemez részére		624,-
	FELÁR VGA kártya+monochrom monitor		50 db 5.25" lemez részére		552,-
	FELÁR VGA kártya+color monitor 1024 x 768		120 db 5.25" lemez részére		792,-

FELÁR VGA kártya+monochrom monitor	9.000,-
FELÁR VGA kártya+color monitor 1024 x 768	28.000,-
FELÁR 52 MB WINCHESTER Quantum 16 Msec	13.000,-
KOPROCESSZOR 80287	5.000,-
STAR LC 10 9 tús, 144 karakter/sec	17.200,-
STAR LC 24-10 24 tús, 150 karakter/sec	25.900,-
STAR LC 15 9 tús, 150 karakter/sec	33.500,-
STAR L58 II Lézer 8 oldal/perc 300 X 300 DPI	115.900,-
NEC P 6+ 24 tús, 300 karakter/sec	58.400,-
NEC P 7+ DIN A3, 24 tús, 300 karakter/sec	72.900,-
HP-Deskjet Plus tintasugaras, 240 karakter/sec	58.000,-
EPSON LQ 400 9 tús, 150 karakter/sec	26.900,-

ESCOM papírok:	
1000 lap 40 g-os	1.200,-
1000 lap 80 g-os profivonalas, mikroperforációval	1.480,-
Másolópapír 500 lap 80 g-os	700,-
Faxpapír 30m	292,-
Faxpapír 50m	492,-
EPSON LX	512,-
EPSON LQ	552,-
STAR LC 10	280,-
STAR LC 24-10	420,-
STAR LC 15	420,-
NEC P 6+/ NEC P 7	640,-
HP DESKJET + patron	2.880,-
STAR LS 8/II Toner	19.900,-

EGY TELJES PÉNZTÁRI RENDSZER!

HARDWARE

+ STAR LC 15 nyomtató

SOFTWARE

együtt csak

ESCOM 286 (16 MHz; 1 MB RAM; 1,2 MB FDD; 20 MB HDD; VGA), billentyűzet (108 gombos), VGA monochrom monitor (14")

Raktár- és bevénynyilvántartás, számlázás, pénztár, nyereségszámítás, áralkulációs + leltári segédlet, statisztikai funkciók stb... + magyar nyelvű kézikönyv

99.000,-

5.25" 360 KB	1.408,-
5.25" 1.2 MB	2.528,-
3.5" 720 KB	2.528,-
3.5" 1.44 MB	3.808,-
MEGA 720 KB	2.848,-

40-et fizet 50-et kap!

Áfa nélkül

Ez év júniusában a *Bosch csoport* közös információs és szervizirodát nyitott Budapesten. Ennek célja a magyarországi forgalmazási és vevőszolgálati tevékenység ellátása. Elsősorban a magánéletű távközléstechnika, a gépjárműfelszerelés, az elektromos szerszámok, a mobil távközléstechnika, valamint a Junkers hőtechnikai (gázkészülékek) területére szeretnének koncentrálni.

A Bosch csoport – amely a Bosch, az ANT, a Bauer, a Blaupunkt, a Junkers, a Teldix és a Telenorma márkaneveket takarja – forgalma tekintetében Németország tíz legnagyobb vállalata közé tartozik, például 1990-ben 31,8 milliárd márkás forgalmat ért el.

IBM a felsőoktatásban

Másodpercenként közel 20 millió műveletet végző, 128 millió byte központi memóriájú és 10 milliárd jel egyidejű tárolására és elérésére alkalmas lemezkapacitással rendelkező IBM 3090 Modell 170J érkezett 1991. június 19-én a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemre.

A gépet az IBM által létrehozott Academic Initiative program keretében kapta a magyar felsőoktatás. A programmal az IBM a kelet-közép-európai országok tudományos kutatásait és számítástechnikai oktatásait szeretné támogatni. Múlt év novemberében Magyarországon is aláírták az együttműködési szerződést a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem, a Budapesti Műszaki Egyetem, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, valamint az IBM Európa képviselői. A programban az IBM biztosítja a nagy teljesítményű számítógépet és a hozzá tartozó

teljes szoftvert. A magyar fél vállalta a gép működéséhez szükséges infrastruktúra kialakítását, és a rendszer üzemeltetését.

A 170J modell az IBM 3080-es szuperszámítógépek közül a legkisebb, de technológiai felépítését tekintve az egyik legmodernebb. A központi gép mellé az IBM telepített mindhárom egyetemesre egy-egy Token Ring hálózatot is. Az ebben lévő PS/2 személyi számítógépek önálló gépként is használhatók, de egymással és a központi nagy géppel is tudnak kommunikálni. A jelenleg le szállított hardver és szoftver értéke közel 10 millió dollár.

Az új lehetőségekkel megjelenő új igények kielégítésére a BKE keretében meg alakult az IBM Referencia, Fejlesztés és Oktatóközpont. Az első munkák az 1991/92-es oktatási év kezdetén indulnak, és a rendszer hamarosan teljes kapacitással a magyar felsőoktatást és kutatást fogja szolgálni.

**ISMERT SZOFTVERÚJDONSÁGOK
MAGYARORSZÁGON ELŐSZÖRI**

MICROSOFT	MS-DOS	5.0	14.900,-
Central Point	PC TOOLS	7.0	16.600,-
FOX Software	FOXPRO	2.0	65.955,-
	– Extended version		44.755,-
	– LAN version		95.690,-

Kinyitottuk az ablakokat!

Ájánlatunk WINDOWS környezetben:

MS-WINDOWS 3.0	14.500,-
– Magyar kiegészítés	8.500,-
ADOBE Type M. for Windows	11.700,-
– Magyar kieg. (4 font)	1.990,-
COREL Draw 2.0	56.964,-
– Magyar kiegészítés	10.000,-
AMI Professional for Windows	42.522,-
INFORMIX Wingz 3.0	48.276,-
TURBO Pascal for Windows	20.990,-
BORLAND C++	32.000,-

Látogassa meg bemutatótermünket!

Trading Consultants

1061 Budapest, Andrásy út 15. Tel./Fax: 122-2446

**a 90-es évek
HATÁSOS SOFTWARE VÉDELME-
HARDWARE-REL**

HARDLOCK E-Y-E

Fast Electronic Gmbh

Több mint 10 000 programciklus

Magyarországi képviselőlet:

SZKI RECOGNITA RT

1011 Budapest, Iskola u. 16.

Lévéli: 1251 Budapest, Postafiók 55.

Telefon: 201-8925, 201-8452

Fax: 201-7607, Telex: 22-5381

CsoportSX

386SX-alapú PC-k tesztje

Három szobában, öt asztalon és egy fiókosszekrényen folyt a hejehuja – tizenegy résztvevővel rendezett a CHIP SX-tesztbulit. Most olvasóinknak is beszámolunk a Nagy Gruppen-SX eredményeiről.

EIZO

JAPÁN
PROFESSIONÁLIS
MONITOROK
ÉS
VEZÉRLŐK

HIVATALOS
FORGALMAZÓK:

ALLTRADE Kft.
115-2771

ALLEGROBt.
188-4282

KOLONART Rt.
155-2670

MIKROSZERVIZ Rt.
252-4515

MULTICAD STÚDIÓ
113-8217

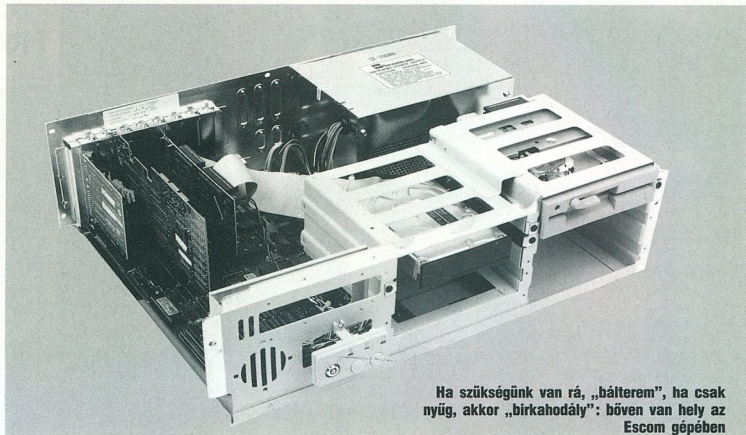
REALCOMP Kft.
185-3873

SANDSOFT Kft.
175-3898

TITÁN Ksz.
251-2516

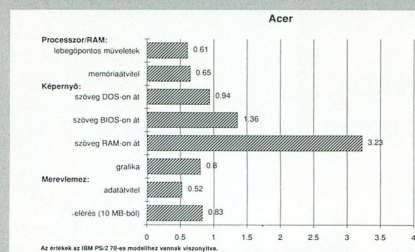
EIZO

Tíz cég gépeit hívtuk meg a viadalra, közülük kilenc küldött gépet (két cég ketőt is). A versenyfeltételek így szóltak: 386SX processzorú gép, 1 és 2 Mbyte közötti memóriával, 40 és 80 Mbyte közötti kapacitású merevlemezzel, s Hercules-től VGA-ig bármilyen monitorral. Kértük, hogy lehetőleg 20 MHz-es órajelű processzort tegyenek a gépekbe – lévén ez cikkünk fő témája –, s azt is, hogy lehetőleg kerüljék a különleges VGA-kat és a 14 colosnál nagyobb monitorokat. Mivel e feltételek elég tág lehetőséget hagytak az összeállításra, ezért azt javasoltuk a cégeknek, hogy olyan kiépítésű gépet küldjenek szorítóba, amelynek

Ha szükségünk van rá, „báterem”, ha csak nyűg, akkor „birkahodály”: bőven van hely az Escsom gépében

CHIP-sebességteszt

Műszaki adatok

Acer
Processzor: 20 MHz-es Intel 80386SX
BIOS: 80386SX, ACER BIOS V1.00
Memória: 1 Mbyte
Floppymeghajtó: 1,2 Mbyte-os Panasonic (japán)
Merevlemez: 3 1/2 colos Miniscribe 8051A (42 366 976 byte)
Videokártya: Acer VGA
Monitor: 14 colos, színes Acer AcerView 33LR multisync VGA
Csatlakozók: 2 soros, 1 párhuzamos, bővíthetők: 4x16 bites
Tápegység: Delta Electronic (tajvain: 145,5 W), német érnítés-védelmi teszttel
Billentyűzet: 101 gombos, angol kiosztású, magyar feliratozástú
Gyártó/Torgalmazó: Acer/Adatrend
Ár: 173 ezer Ft, a monitor külön 44 ezer Ft
Garanciája: 1 évre 8%, 2 évre 14%, 3 évre 22% feláért

CHIP-értékelés

Osztályzat: Acer

Teljesítmény:	● ● ● ●
Felszereltség:	● ● ● ● ●
Kezelhetőség:	● ● ● ● ●
Dokumentáció:	● ● ● ● ●
Ártekvés:	● ● ●

Ami nekünk tetszik:
 – esztétikus külső

Ami nekünk kevésbé tetszik:
 – a BIOS hibája

Legjobb érdemjegy: 5 pont (CHIP)

szertünk a lehető legjobb az ár-teljesítmény viszonya. Nem ragaszkodtunk mereven a kiírásban szereplő merevlemez-kapacitáskorlátozó és monitor-minőségkorlátozóhoz azokban az esetekben, ahol a cég állítása szerint e korlátozásokat kéznél levő gépkonfigurációk egyike sem elégitette ki, és a szűkre szabott határidőn belül nem volt más választási lehetőség a barkácsoláson kívül. A beérkezett gépek közül hat 20 MHz-es, öt 16 MHz-es volt; mindegyikhez színes VGA-t adtak – a Qwerty kivételével: ök monokrom VGA-t küldtek; a merevlemezek 40 és 100 Mbyte, a memóriakiépítések 1 és 2 Mbyte közöttiek voltak.

Bár a kiírás (szűkre fogott) laztatása jobban széthúzta a mezőnyt, de ez inkább átfogóbbá tette áttekintésünket anélkül, hogy csapongóvá vált volna. Szokásunktól eltérően az összefoglalással kezdjük, mert ezúttal ez a legfontosabb tanulsága a tesztnek. A mezőny gépei – meglepő módon – egészen jól álltak a próbákat, s csak apróbb kellemetlenségeink támadtak velük. Úgy tűnik, hogy a PC-c gyártástechnológiája mára kiforrottá vált, s betegeskedő géppel egyre ritkábban találkozunk az ember – a vevő és a mindennapi használó. Az árakat a felszereltség és a várható élettart-

tam (avagy a meghibásodások közti várható időtartam) szabja meg, persze a márkás nevek joggal várják el kiépitett hírnevük kamatozását, s a beszerzési forrástól is függ, hogy ki mennyire versenyképes a folyamatosan zuhanó árakkal.

Mivel a tesztek ezúttal csak két hétig tartottak, s nem hibásodott meg egyik gép sem, nem értékeltük a gépek megbízhatóságát és szervizét. Eddigi tesztjeinket követően adódott néhány apróbb nézeteltérés a (talán kissé túl érzékeny) gégek és a (talán kissé nyeglén fogalmazó) tesztelőink között, emiatt szeretnénk világosan kifejtetni teszticikkeink filozófiáját. A pártatlanság és objektivitás alapkövetelménye, de a „nyak-kendős” stílus minden minden tekintetben az. Ha egy gép amúgy meggyőzően izmos és elegáns, de egyszer-kétszer „elköhinti” magát, akkor várhatóan a következők írjuk majd róla: ez a gép meggyőzően izmos és elegáns, de bizony egyszer-kétszer elköhintette magát, és mivel a tesztek időtartama meg sem közelítheti a gép elvárható élettartamát, lehet, hogy később naponta fog küzdeni fuldokló köhögési rohamokkal. Többé-kevésbé előkészített gépeket kapunk kézhez, s eddigi teszt-eredményeink azt mutatják, hogy apróbb bakiktól elte-

A dél-koreai Hyundai gépének doboza sima vonalú, kellemes a szemnek

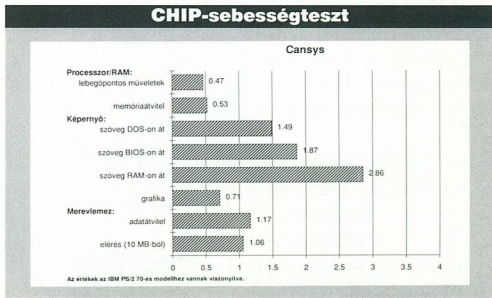
kintve nem várható nagyobb probléma egyikükkel sem – rövid távon. Mindazok a jelek, amelyek kiforrotlan felépítésre, felületes előkészítésre, hiányos dokumentációra vallanak, számunkra és a figyelmes olvasó számára azt kell jelezzük, hogy ilyenekre számíthat vásárláskor *általában*, s csak ezen belül az adott cégnél, az adott márkánál. Mindaddig, amíg nem tesztelünk géptípusokat *folymatosan*, addig *egyedi* problémákat fogunk tapasztalni, s az érintett cég joggal (!) hivatkozhat arra, hogy az általuk forgalmazott gépekre.

Megtehetnénk, hogy lemondunk a hardver-teszteléstől. Szerintünk azonban szükség van rájuk – nekünk is, olvasóinknak is, az érintett cégeknek is –, ezért érdekes vállalni mindannyiunknak a vele járó kellemetlenségeket és kockázatokat, mert az előnyök felülmúlják a hátrányokat. Mindenki másképp dönt vásárlásai során, mindenki másképp szemléli a piacot – ez minden vásárlásra és piacra vonatkozik, átvitt értelemben is. En a magam részéről minden elfogulatlan (és elfogult!) véleményre kíváncsi vagyok. A hír-és értékelési források nem egyenrangúak számomra – ráadásul megbízhatóságuk idővel változik

a szememben –, s az általam legmagasabba tartott források álláspontját sem fogadom el kritikátlanul. Ezek – reméljük – közhelyek. S természetesen azt is reméljük, hogy tesztjeink egyre nagyobb megbecsülést vívnak ki olvasóink és cégpártnerünk körében. Ennyit magyarul, többet nem fogunk visszatérni e témára.

Tesztelési módszereinkről is írni akartunk valahá, de valahogy mindig fontosabbnak éreztük többi mondanivalóinkat, s kissé feleslegesnek a kulisszatitkok taglalását. E „bepillantásra” még most sem kerítünk sort, de néhány dolgot – az előbbiekkal összefüggésben – most tisztázunk. A *CHIP-értékelés* pontszámjai a gyors tájékozódást szolgálják. Bár – miként a cikkek minden mondatát, minden jelzőjét és az összhatást – a pontszámokat is mérlegre tesszük, de egyrészt minden értékelés szubjektív (még a számadatokat szolgálító sebességeszték is azok – mit és hogyan néztek, minek mekkora fontosságot tulajdonítanak; egész pontosan: úgy tűnik, hogy tulajdonítanak), másrészt sokszor nagyobb különbség van mondjuk két 3 pontos érték mögött, mint amekkorát egy 3 pontos és egy 4 pontos értékelés rejti (iskolai bizonyítványokban gondolkodva: a 2,51 és a 3,49 átlagérté-

kek kerekítve egyaránt 3 egész adnak, míg 3,49 és 3,51 esetén 3, illetve 4 egész jön ki kerekítés után). Ezen az sem segítene, ha mondjuk 10 pontot adnánk a legjobbaknak, de az ennyire finom osztályozás szerintünk túllepne az emberi itélőképeség pontosságán. Talán a *Teljesítmény* és a *Felszereltség* szempont a legkényesebb: ezek ugyanis nem rangsorolnak, bár minősítenek. Több pénzért több és jobb kapható, emiatt például kevesebb pontot érdemel egy Hercules monitoros gép a felszereltségére, és egy 16 MHz-es 386SX a teljesítményére, de ettől még egyik sem lesz rosszabb... Meg kell nézni az alkonfiguráció felszereltségét, annak és a tesztkonfigurációnak az

Műszaki adatok

Cansys

Processzor: 16 MHz-es Intel 80386SX
BIOS: 386-BIOS (C)1989 AMI
Memória: 1 Mbyte
Floppymeghajtó: 1,2 Mbyte-os J.P.N.
Merevlemez: 3 1/2 colos Maxtor 7080 AT (79 953 920 byte)
Videokártya: 16 bites OTI VGA, 512 Kbyte RAM-mal, 1024x768
Monitor: 14 colos, színes 3 Lynx VGA Supra (tajvani)
Csatlakozók: 2 soros, 2 párhuzamos, bővíthetőhelyek: 2x8 és 5x16 bit
Tápegység: tajvani no-name, 200 W
Billentyűzet: 102 gombos, angol kiosztású
Gyártó/forgalmazó: Cansys
Ár: 157 280 Ft
Garancia: 12 hónap

CHIP-értékelés

Osztályozt: Cansys

Teljesítmény: ● ● ● ●

Felszereltség: ● ● ● ● ●

Kezelhetőség: ● ● ● ● ●

Dokumentáció: ● ● ● ● ●

Árfekvés: ● ● ● ● ●

Ami nekünk tetszik:
 – nagyon csinos külő

Ami nekünk kevésbé tetszik:
 – megtevesztő MHz-kijelzős – csíkos képháttér

Legjobb eredmény: 5 pont (CHIP)

Három fontos érv amely a tiz féle Copam PC mellett szól.

COPAM®

Az Ön pénze.
A Copam számítógépeket a Copam cég fejleszti és gyártja. Ezért különösen gazdaságosak az Ön számára, amelyekre három év garanciát adunk Önnek.

Az Ön vállalatának fejlődése.

3 év Garancia:

A jövő számára

tervezett Copam PC biztonságos beruházás. A PC berendezést a folyamatosan változó technológiai szinthez adaptálhatja – a laptoptól a professzionális 80486/EISA – számítógép-rendszerekig.

Az Ön egészsége.

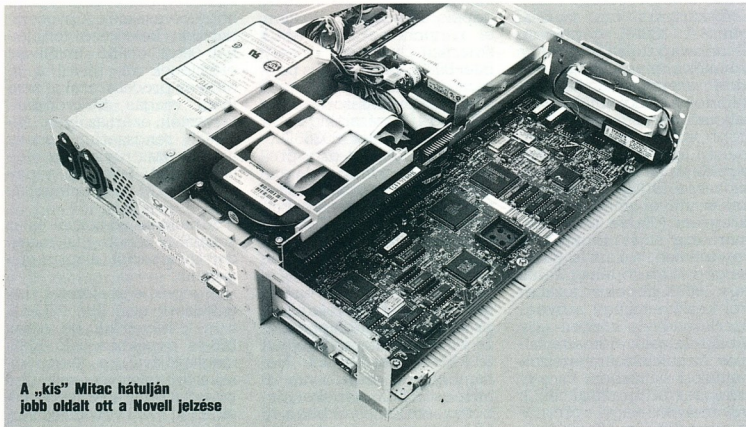
A Copam monitorok a legkorszerűbb technológiának köszönhetően rendkívül alacsony sugárszintűek, így a szigorú svéd SSI normáknak is megfelelnek. Vajon az Ön monitorja is?

**Authorized
Copam Distributor:**

MAWEX
Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
1062 Budapest
Aradi u. 22
Tel. 132-0126, Fax 131-5562

Információs szám: 164

A „kis” Mitac hátulján jobb oldalt ott a Novell jelzése

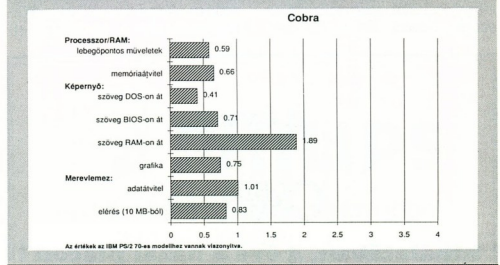
árát, körülnézni a hirdetésekben és árlistákban, meghallgatni az ismerősök véleményeit, megjegyzéseit, mérlegelni igényeinket és anyagi lehetőségeinket stb., stb.

A filozófiálás után térjünk vissza a buli forgatagába. Ma az első gépüket vásárlók világszerte legtöbbször 286-os AT-t vesznek. Az USA-ban e szerep részben a 16 MHz-es 386SX gépeké, s a 20 MHz-es 386SX-ek már kezdik felváltani mindkét típust e piaci területen – eszerint nemsokára nálunk is így lesz. Még virágzik a 286-os AT-k piacát, de amerikai piackutatók szerint másképp éven belül a 80386-os processzorú AT-k összesítésben is meg fogják előzni a 286-osokat. Ez nem is csoda, hiszen jelenleg az ár-teljesítmény viszony egyetlen más processzornál sem ennyire kedvező: ezer darab feletti vásárláskor egy 16 MHz-es 80386SX processzor 1990 végén valamivel 60 dollár feletti összegbe került az Intelnél (megjelenésekor, 1989 nyarán még 165 dollár volt az ára), s egy 20 MHz-est 100 dollár alatt árultak. Ez a kis árkülönbség a 16 MHz-es és 20 MHz-es változatok között már alig van hatással a gépek eladási árára. Ezért a 16 MHz-es 80386SX gépek várhatóan rövidesen eltűnnek a piacról, követte a 16 és 20 MHz-es 80386DX gé-

pek (a „DX” az SX-ektől való megkülönböztetést szolgálja) útját a mikroprocesszorok árának gyors csökkenése miatt a legtöbb gyártó 386-os termékcsaládjának kezdőmodelljeiként 25 MHz-es 80386-osokat kínál. A lassú 286-os AT-k is kiszorulnak a piacról. Eddig többnyire a 10, 12, 16 és 20 MHz-es AT-eket vették, hogy olcsó munkahelyi gépekként használják őket. E szerepet nemsokára elveszítik. A jövőben olcsó házi számítógépekként fognak piacra kerülni, és ott a kínálatból véglegesen kiszorítják majd az XT-eket. Másrészt egy olyan piacra nyomulnak be a 20 MHz-es 386SX gépek, amely eddig az „igazi” 80386-osoké volt. Azok a felhasználók, akik nagyobb sebességre és nagyobb teljesítményre vágyának – anélkül, hogy ezért túl sok pénzt kellene kiadniuk –, egy 20 MHz-es vagy 25 MHz-es 386-os helyett SX-gép mellett fognak dönteni. Egy „valódi” 80386-os processzor lényegesen előnye SX-öccsével szemben az, hogy nemcsak belső programutasításokat és adatokat dolgoz fel 32 bites adagokban (erre az SX is képes), hanem a memóriát is 32 bites címűszen keresztül kezeli, míg egy SX kifelé csak 16 bittel dolgozik, úgy, mint a 286-os AT-k. Az IBM első PC-jében is hasonló busszerkezetű

processzor volt, az Intel 8088, amely két 8 bites adagra bontotta a vele egyébként azonos Intel 8086 processzor 16 bites adatait. Ezért akkoriban az amerikai számítógépes szakzsajtó „brain damaged”-nek, vagyis „agysérült”-nek csúfolta a 8088-at. Az MS-DOS operációs rendszer alatt alig vehető észre a valódi 386-osok és gyorsabb hozzájárulása. Csak a speciális 386-os üzemmódban és valódi 32 bites szoftvercsomagok esetén válik nyilvánvalóvá a teljesítménykülönbség. Eddig viszonylag kevés a 386-os üzemmódot valóban kihasználó program: például a Windows 3.0 verziója, s a különféle 32 bites változatok, így az Unix V/386 és a PC-MOS 1386. A 386SX-ek rendelkeznek a 386DX-ek ösz-

CHIP-sebességteszt

Műszaki adatok

Cobra
Processzor: 20 MHz-es Intel 80386SX
BIOS: Phoenix 80386 ROM BIOS PLUS Version 1.10 25
Memória: 640 Kbyte alap + 1408 extended
Floppymeghajtó: 1,2 Mbyte Chimon (japán)
Chimon: 3 1/2 colos Conner CP 3300 (malaj gyártású, 42 386 976 byte)
Videokártya: 16 bites Chips and Technologies VGA (GW VGA)
Monitor: 14 colos, színes VGA (Hyundai HCM 401)
Csatlakozók: 1 soros, 1 párhuzamos, 1 game, bővíthetleges: 2x8 bites és 6x16 bites
Tápegység: TWN (tajvani, 200 W)
Billentyűzet: 101 gombos, angol kiosztású (noname, tajvani)
Gyártó/forgalmazó: Cobra
Ár: 139 ezer Ft
Garancia: 12 hónap

CHIP-értékelés

Osztályzat: Cobra	
Teljesítmény:	● ● ●
Felszereltség:	● ● ● ●
Kezelhetőség:	● ● ● ●
Dokumentáció:	● ● ● ● ●
Árfekvés:	● ● ● ● ●
Ami nekünk tetszik: – jó minőségű monitor	
Ami nekünk kevésbé tetszik: – bizonytalan működés	

Legjobb érdemjegy: 5 pont (CHIP)

szes funkciójával, így a virtuális tárkezeléssel, a 32 bites aritmetikával és a virtuális 8086 működési móddal, amellyel a DX és az SX processzorok több 8086-os processzorra oszthatók fel. De egy 386SX-gép csak 16 Mbyte memóriát képes megcímezni - ugyanannyit, mint egy 286-os AT -, míg egy valódi 386-os gép 4 Gbyte-ot, mivel az Intel nemcsak az adatvezetékekkel, hanem a címvezetékekkel is spórolt a 80386SX chipnél: az eredeti 32 címvezetékkel az SX változatnál csak 24-et tartottak meg. A 386SX-gépek a valódi 386-osokkal együtt előnyben vannak az AT-ekkel és XT-ekkel szemben, mert egy egyszerű szoftvermeghajtó is elég számukra, hogy az 1 Mbyte feletti memóriát expande memóriaként tudják használni, míg az AT-eknek és az XT-eknek jóval bonyolultabb programra (e számunkbeli DOS 5.0-cik-

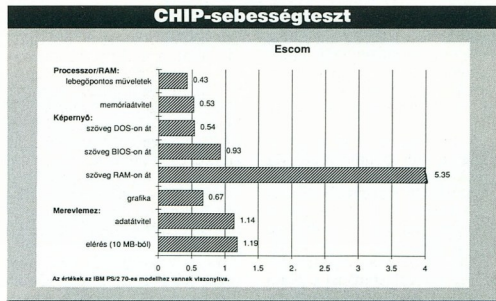
künk is szól erről), vagy EMS-kártyára van szükségük. A 386SX gépeknek Windows 3.0 alatt is van egy jelentős előnye a 286-os AT-ekkel szemben: nemcsak Windows-programokkal lehetséges a multitasking (több, egyidejűleg a memóriában levő program közeli egyidejű futása), hanem a szokásos DOS-programokkal is, mivel minden DOS-program (illetve task) számára egy saját memóriával rendelkező, virtuális 8086-os gép hozható létre. Tehát egy 386SX gépen sorozatlevel készíthető egy szöveg-szerkesztővel, közben egy táblázatkezelővel hosszadalmas számításokat végeztethetünk a háttérben, és egy compilerrel újrarendezhetjük valamelyik nagy programunkat. 286-os AT-vel csak akkor dolgozhatunk így, ha a szövegszerkesztő, a táblázatkezelő és a compiler is valódi Windows 3.0-programok. Amilyen gyorsan fel-

tűntek a 20 MHz-es 386SX gépek, ugyanolyan gyorsan el is tűnhetnek. Az AMD amerikai chipgyártó, amely Intel 80286-kompatibilis processzorait is készíti, bemutatott egy processzort, amely állítólag 100 százaléki kompatibilis az Intel 80386DX-chipjeivel. Amint ez a processzor nagyobb darabszámban lesz kapható, az Intelnek is csökkentenie kell majd árait, s a 386DX gépek ára utolérheti az SX-ekét. Egy 16 MHz-es 386SX-gép 20 MHz-essé alakításához lényegében elég kicserélni az utamód kvarcot, valamint a processzor és a chipkészlet 16 MHz-es változati helyett 20 MHz-eseket berakni. Néhány gyártó ezért olyan 20 MHz-es 386SX gépeket dobott piacra, amelyekben a 16 MHz-es processzort egysze-

rűen 20 MHz vezérli. Azért, hogy elvezessék a processzorban keletkező többlettőt, egy önálló hűtőttestet erősítenek rá. Mivel a 16 MHz-es processzorokat nem ilyen magas frekvenciára tervezték, ezért az ilyen „fel-fűrés” rendszerint negatív hatását, azaz rövidíti az élettartamukat. Tesztünk gépei-nek egyikét sem tuningolták így.

A műszaki adatoknál és az áraknál a cégek által megadott információk alapján dolgoztunk.

A gépekbe az előzetes vizsgálódások után IBM PC-DOS 5.0-t költöztettünk be (saját, 386-os gépekhez való EMS-meghajtójával), a tesztméréseket is ez alatt végeztük. Első tapasztalataink igen kedvezőek az új DOS-verzióval. Várhatóan rövid időn belül a -

Műszaki adatok

Escom

Processzor: 16 MHz-es Intel 80386SX

BIOS: 386SX-BIOS (C)1989 AMI

Memória: 1 Mbyte

Floppymeghajtó: 1,2 Mbyte-os Chinon (japán)

Merovlemez: 3 1/2 colos Quantum ProDrive LPS (52 094 976 byte)

Videokártya: 16 bites VGA, 512 Kbyte RAM-mal (1024 x 768)

Monitor: 14 colos, színes VGA (1024 x 768)

Csatlakozók: 2 soros, 1 párhuzamos

Tápegység: Seventeam (Tajvan), 200 W

Billentőüzet: 107 gombos Escom, angol kiosztású

Gyártó/forgalmazó: Escom

Ár: 167 120 Ft

Garancia: 12 hónap

CHIP-értékelés

Osztályzat: Escom

Teljesítmény:	● ● ●
Felszereltség:	● ● ● ●
Kezelhetőség:	● ● ● ●
Dokumentáció:	● ● ●
Árfekvés:	● ● ● ●

Ami nekünk tetszik:
- nagy ház

Ami nekünk kevésbé tetszik:
- nagy ház
- gyánús videokártya-monitor pár

Legjobb érdemjegy: 5 pont (CHIP)

4 éve a

COBRA COMPUTER

kinálatában, 4 éve a hazai piacon !

star AZTECH

nyomtatók és számítógépek

első hazai forgalmazójaként és piaci bevezetőjeként kínáljuk e márkák teljes választékát.

Minőségük, népszerűségük és hazai ismertségük is bizonyítja, hogy

az idő minket igazolt !

COBRA COMPUTER
1097 Budapest, IX., Illatos út 7. * 1446 Budapest Pf. 438.
Tel: 1476-582 Fax: 1277-871 Tx: 22-3739

Képviseletek:

Debrecen (Szabó János) * Tel: 52/31-802
Dunajváros (Molnár Gábor) * Tel: 25/17-887
Miskolc (Főgel Árpád) * Tel: 46/59-417

lehetőségeit teljes mértékben kiaknázni képes – 386SX és a feletti processzorú gépek többségén DOS 5.0 fog futni, így ez adja a legtöbb információt olvasóinknak. Persze ahhoz, hogy elég hely maradjon a memóriai igényes alkalmazások számára, legalább 1-1,5 Mbyte memóriával kell felszerelni e gépeket – enélkül tulajdonképpen kár is megvenni egy ilyen teljesítményű PC-t. Egyetlen értelmes oka lehet annak, ha valaki mégis kevesebb memóriát kér a vételkor: később bővíti fel a memóriát, vagy pedig más forrásból olcsóbban jut a több-lethez, mint a gépet kínálógégnél. E számunk DOS 5.0-val foglalkozó cikkében további információk találhatóak a DOS 5.0 Microsoft-és IBM-változatának összehasonlításáról, itt csak döntésünket említjük meg: következő teszthejünkben várhatóan a Microsoft-variantokat szolgál majd alapul, bár a tesztek szempontjából nem látszik lényeges különbség a két változat között.

A méréseknél a gépek BIOS-ának setupjában kikapcsoltuk a rendszer-BIOS és a video-BIOS RAM-ba másolását (shadow-zását), hogy azonos feltételeket teremtsünk. Bár a 386SX feletti processzoroknál a lapozás lehetősége miatt a shadow-zás akkor is megy, ha azt sem a rendszer-, sem a video-BIOS nem támogatja, XT-ken és 286-os AT-ken ez többnyire nincs így. A shadow-zás olykor memóriakezelési gondokat okoz (hirtelen kicsit sokan akarják a 640 Kbyte és 1 Mbyte közti területet hasznosítani), s csak a BIOS-on és a DOS-on keresztüli szövegkiírások gyorsítja – szinte minden DOS-program közvetlenül ír a video-RAM-ba, s a grafikán, valamint a rendszer-BIOS funkcióin alig gyorsít valamit a shadow-zás (pontosabban: azokat igen hatékonyan gyorsítja, de az intelligensebb, összetettebb programok sebességén ez alig látszik meg). Mindezen okok miatt – egyelőre – csak alkalmanként mérjük a shadow-zás melletti sebességeket. Egyetlen probléma maradt: a video-BIOS-ok egy része – beállítás ide vagy oda – mereven shadow-zza magát, ami meg is látszik teszteredményeinken. A szöveges kiírások sebességét (CHIP BIOS és DOS, Qapuls VIDEO) ezért kellő fenntartással érdemes szemlélni.

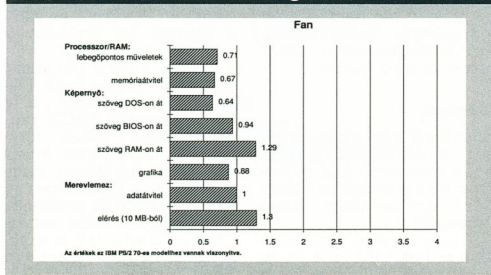
A sebességtesztekhez a CHIP Benchmarkon kívül a Qapuls 2.69c verzióját (CPU, VID, MATH), a Landmark Speed Test 1.14 verzióját (LM), a Coretest 2.4 verzióját (DTR, AST, TTJ, PJ) és a Dhrystone III-at használtuk. Nézzük a gépeket, általában használt becenevük szerint ábécébe sorolva.

Acer

Az Adatrend által forgalmazott Acer 1120SX jellemzői dióhéjban: lapos asztali doboz, esztétikus külső, megbízható, de igen lassú működés, nem teljesen kompatibilis BIOS. A VGA monitora igen jó minőségű.

A tesztek során azt is vizsgáljuk, hogy a gépeken használható-e azok a segédprogramok, amelyekkel az 5 1/4 colos DD floppykat, tehát a többnyire „360 K”-sként emlegetett lemezeket 720, illetve 830 Kbyte-osra lehet formálni. Ez ugyan nem közzismert lehetőség, de egyre többen élnek vele. A DOS-kézikönyvekben (az ősi DOS-okat és a DR-DOS-t kivéve) megtalálható a FOR-

CHIP-sebességteszt

Műszaki adatok

Fan
Processzor: 20 MHz-es Intel 80386SX
BIOS: ROM-BIOS (C)1989 AMI
Memória: 1920 Kbyte, 16 Kbyte cache
Floppymeghajtó: 1,2 Mbyte-os Epson (malaj gyártású)
Merevlemez: 3 1/2 colos Seagate (IDE, szingapúri gyártású, 88 842 240 byte)
Videokártya: 16 bites OTI VGA (1024x768)
Monitor: 14 colos, színes multisync Cheer VGA (tajvani, 1024x768)
Csatlakozók: 1 soros, 2 párhuzamos, 1 game
Tápegység: WHC (200 W)
Billentyűzet: 102 gombos, angol kiosztású
Gyártó/forgalmazó: Fan
Ár: 167 500 Ft
Garancia: 24 hónap, beszállításos

CHIP-értékelés

Osztályzat: Fan	
Teljesítmény:	● ● ● ●
Felszereltség:	● ● ● ●
Kezelhetőség:	● ● ●
Dokumentáció:	● ● ●
Ártekvés:	● ● ● ●
Ami nekünk tetszik:	- nagy teljesítmény - kedvező ár
Ami nekünk kevésbé tetszik:	- gyenge monitor - fura billentyűzet

Legjobb érdemjegy: 5 pont (CHIP)

PHILIPS

távközlésben is a legnagyobbak között.

PROFESSZIONÁLIS MODEMEK

- 9600 bit/sec (V29, V32)
- 14 400 bit/sec (V33)

Magyarországi disztributor:

SCI-MODEM Kft.

Tanácsadás, telepítés, szerviz
 Megbízhatóság, szakértelem

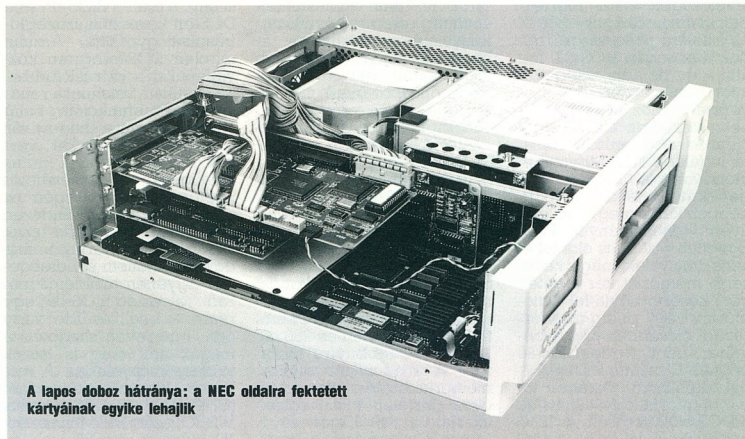
SCI-MODEM Német-Magyar Számítástechnikai és Kereskedelmi Kft.

1364 Budapest, Pf. 113.

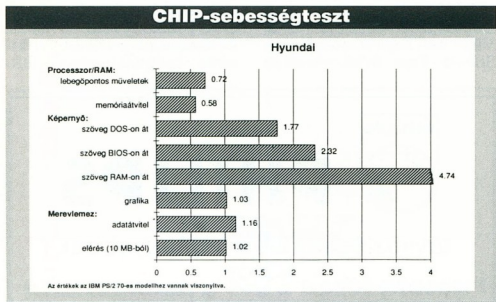
Telefon/fax: 182-1590

MAT külső DOS-parancs leírásában a sávszám (/t:xx) és a szektorszám (/n:yy) megadására szolgáló két paraméter és azok jelentése. Azonban segédprogram nélkül a FORMAT mindig hibajelzéssel tér vissza, s nem képes elvégezni a formattálást. Az általunk ismert ilyen segédprogramok közül eddig a FORM720.EXE - 720.COM pár és a 800.COM vált be legjobban; csak nem teljesen kompatibilis gépeken fordult elő probléma használatukkor (nem lehetett formattálni velük 720, illetve 830 Kbyte-os lemezt, olykor pedig még írni-olvasni sem tudták azokat). Az Acer-gép ez utóbbit produkálta, vagyis a súlyosabb fokú inkompatibilitást.

Mivel egyébként ez a gép

A lapos doboz hátránya: a NEC oldalra fektetett kártyáinak egyike lehajlik

megfelelően működött, egy nagy nevű cég nem teljesen kompatibilis, kissé borsos árú, de megbízható termékét ismertük meg benne.

Cansys

Rendkívül szép, a gép szokásos méretű dobozától kezdve, a monitoron át a billentyűzetig a sötétszürke különböző árnyalataiban játszó összeállítás.

A szép kivitelű, Lynx márkájú színes VGA monitoron a kép háttere függőlegesen csúszkóz, ez a háttér színétől, valamint a fényerő és a kontraszt erősségétől függően jól jól látható, hol csak alig észrevehető.

A CHIP sebességteszt futása alatt képernyőmód-váltásokkor csúnyán beremeg a kép. Ez az effektus csak feltételezett fényerő mellett, egyes szoftvereknél tapasztalható, a szokásos használat alatt igen ritkán lép fel. Mivel a CHIP Benchmarkot Microsoft C-ben írták, van egy tipikus e jelenség okára. A Microsoft C „keményen” kezeli a grafikus kártyákat, közvetlenül a hardverig lenyúlva, vagyis módváltáskor nem a BIOS-t hívja meg, s mellőzi a képernyő kikapcsolását is. Ez minden kártyánál több-kevesebb villódzással, rángással jár – ez utal a „több” volt igaz. Ez mindenesetre azt jelzi, hogy

nem teljesen korrekt működésű a VGA kártya, és/vagy a monitor túl érzékeny a szinkronjelek hibáira.

Rejtély, hogy a Landmark teszt miért jelzett csak 13,6 MHz-et a sebességre – a 16 MHz-es órajelű 386SX processzoroknál ennél több „pontot” szokott adni. A gép sebessége egyébként olyan, amilyen egy tisztességes 16 MHz-es 386SX-től elvárható. A képernyőkezelés sebességmérései adatairól az az érzésünk, hogy – miként a Hyundai-gépnél – a VGA-kártya BIOS-a a setupban felkínált menüpont ki-bekapcsolása ellenére megegyezően shadow-zza magát.

A gép dobozán elől helyezték el a biztonsági zárat, a fóliás resetgombot (felette a hozzá tartozó LED-et), a fóliás turbógombot a LED-jével, a MHz-kijelzőt, s felette a merevlemez aktivizáló LED-et. Az órajelet kijelző LED-ek 20 MHz-et mutattak (turbo üzemmódban), pedig méréseink szerint valójában csak 16 MHz-cel futott a gép.

A sok bővíthető ellenére a beépített kártyák és a szűk belső tér miatt csak egyetlen, félmagas bővíthető maradt szabadon a gépben.

Cobra 386SX

A Cobra gépe szokásos méretű asztali házban helyezkedik el. Ugyanolyanban, mint

Műszaki adatok

Hyundai
Processzor: 20 MHz-es Intel 80386SX
BIOS: Phoenix/BIOS A386 Verzió on T1.01.02
Memória: 1,5 Mbyte (640 Kbyte + 384 Kbyte fenntartott + 512 Kbyte extended)
Floppymeghajtó: 1,2 Mbyte-os, 1/3 magas Canon (japán)
Merevlemez: 3 1/2 colos, Maxtor 7080 AT (IDE, 85 106 688 byte)
Videokártya: 16 bites VGA
Monitor: színes 14 colos Hyundai VGA (1024x768)
Csatlakozók: 2 soros, 1 párhuzamos; bővíthetőhelyek: 1x8 és 4x16 bit
Tápegység: Hyundai, Németországban bevizsgált
Billentyűzet: 101 gombos, angol kiadású
Gyárta/ forg.: Hyundai, Singal
Ár: 157 200 Ft (2 Mbyte RAM-mal)
Garancia: 6 hónap

CHIP-értékelés

Osztályzat: Hyundai

Teljesítmény:	● ● ● ● ●
Felszereltség:	● ● ● ● ●
Kezelhetőség:	● ● ● ● ●
Dokumentáció:	● ● ● ● ●
Árfekvés:	● ● ● ● ●

Ami nekünk tetszik:
 – nagy teljesítmény
 – egyenletesen jó minőségű részegységek

Ami nekünk kevésbé tetszik:
 – késedelmes szervíz

Legjobb érdemjegy: 5 pont (CHIP)

ELENDER Kft.1037 Budapest, Zeyk D. u. 14.
Tel.: 168-7234; Fax: 186-2157

a Fan Kft-é és a Qwerty-é – ám a gépek belseje már különböző. Mindenestre érdekes volt egy szobában látni a három, külsőre csak címkeikben, feliratokban különböző jószágot.

A gép monitora Hyundai gyártmányú, hasonló a Signal által forgalmazotthoz, de állítható a függőleges képmérete is. Ez volt a gép legjobb részegysége. A Cobra gépéhez adott angol nyelvű dokumentációk: az alaplapról 78 oldal, 11 oldal a monitorról, és 32 oldalas parányi füzetke a VGA kártyáról. Az alaplap doksjája gondos munkát tükröz, a VGA kártyához járó segédprogramokat viszont a merevlemezén adták (ejnye-ejnye) a gépéhez, noha a füzetke „diskette”-ekről ír (s nyilván nem a merevle-

mez-gyártók adják termékeikhez a Cobra-gép GW-VGA-jának segédprogramjait).

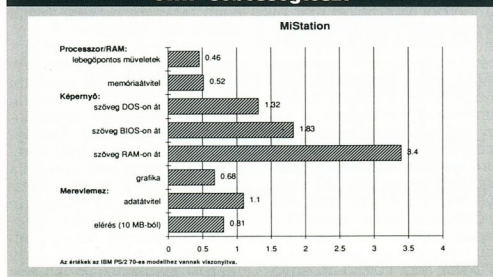
A testsorozatban ez volt az egyetlen gép, amellyel több kellemetlen tapasztalatot is szereztünk, olyanokat, amelyek alapján végkövetkeztetésként ezt a gépet nem ajánlanánk olvasóinknak. Tulajdonképpen semmi drámai esemény nem történt. A sebességtesztekben feltűnően lassúnak bizonyult, 20 MHz-es órajele ellenére; a billentyűzete egy alkalommal megmakacsolta magát, és a „se kép, se hang” jelszót követve hallgatott – másnap helyrejött; néhányszor nem sikerült bootolnia, később nem egyszer „Hard disk controller failure” hibával akadt ki indításkor. Lehet,

AT 286–12/16 számítógép

- 1 MB RAM
- 1,2 MB floppy meghajtó
- 44 MB winchester
- soros/párhuzamos illesztő
- 101 gombos billentyűzet
- **14” monochrom monitorral:** 54 900 Ft
- **VGA monitorral:** 75 900 Ft
- **VGA 1024×768 monitorral:** 83 900 Ft

Az árak ÁFA nélkül,
6 hónap csereszavatossággal,
előrendelésre, 10 napos szállítással
értendők.
Azonnali szállítással + 5%.

CHIP-sebességteszt

Műszaki adatok

MiStation 3S

Processzor: 16 MHz-es Intel 80386SX

BIOS: Phoenix 80386SX ROM BIOS PLUS Version 3.10 00 (R2.01.02)

Memória: 1 Mbyte (640 + 384 Kbyte extended)

Floppymeghajtó: 1,44 Mbyte-os Teac (thai/földi gyártású japán)

Merevlemez: 3 1/2 colos Conner CP 3044 (szingapúri gyártású, 42 366 976 byte)

Videokártya: alaplap VGA, 1024×768

Monitor: színes, 14 colos Mitac VGA

Csatlakozók: 1 soros, 1 párhuzamos, bővíthetők: 2x16 bites

Tápegység: Kantex (bevizsgált)

Billentyűzet: 101 gombos, angol kiosztású Mitac billentyűzet

Gyártó/forg.: Mitac/Interag

Ár: 122 600 Ft (monokrom VGA-val, merevlemez nélkül)

Garancia: 24 hónap

CHIP-értékelés

Osztályzat: MiStation

Teljesítmény: ● ● ● ●

Felszereltség: ● ● ● ●

Kezelhetőség: ● ● ● ●

Dokumentáció: ● ● ● ●

Ártekvés: ● ● ● ●

Ami nekünk tetszik:

- egyenletesen jó minőségű részegységek, hosszú garancia
- bőszékes dokumentáció

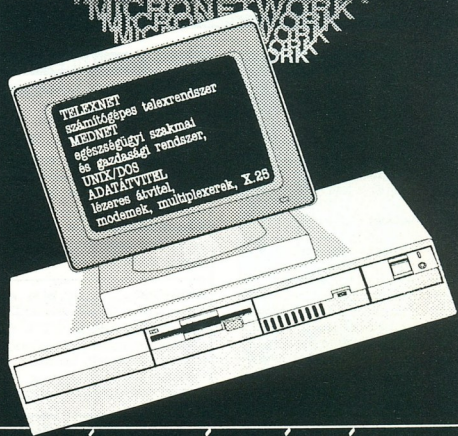
Ami nekünk kevésbé tetszik:

- nem szabványos billentyűzet-csatlakozó

Legjobb érdemjegy: 5 pont (CHIP)

MICRONETWORK

SYSTEMS (BUDAPEST) KFT.

MEGBÍZHATÓ HÁTTÉRREL!

Bp. 1026 Endrődi Sándor u. 44/a Telefon:176-4371 Telefax:176-4371

hogy ilyen jellegű hiba okozta azt, hogy a Windows lemerevedett az Excel installálása közben. E hibák fellépte amál is inkább érdekesebb, mert a gépnek minden részegységén ott díszelgett egy-egy címke az előkészítést végző személy jelzésével és a dátummal. Bár a tesztelt gépek egyik legokosboba volt, emny gyengeséget ez sem indokol – reméljük, hogy nem széria-hibáról van szó, s csak az általunk tesztelt példánnyal adóttak gondok.

Escom

Hatalmas, tekintélyt sugárzó méretű, asztali kivitelű ház, megbízható, ám meglehetősen lassú működés. Egy ilyen nagy doboz jól jön, ha meg akarjuk törni a gépünket

minden jóval – második me-revlemezéssel, streamerrel, scannervezélő kártyával, há-lózi kártyával, speciális gra-fikus vezérlővel (és még le-hetne folytatni) –, de többny-ir csak nyitni a kis írástulzo-kon és a szűkös lakásokban. E „big case” mellett „slim ca-se”-ben is árulják az Escom 386SX gépeit – a vevők több-sége feltehetően inkább azt választja.

A Qaplus által kijelzett 15,99 MHz-es órajel ellenére a Landmark csak 12,8 MHz-et ismert el neki, pedig a Land-mark-teszt nem szűkmarkú-sá-gáról ismert, általában töb-bekevesebb „prémiumot” ad a gépeknek – kirívó példaként 150 MHz körüli értékeket mér a 33 MHz-es 486-osoknál. A monitorán ugyanolyan bere-megést-villogást tapasztal-

tunk, mint a Cansys gépé-nél.

Az Escom SX a tesztek so-rán megbízhatóan működött. Megfelelő dokumentációt adnak a géphez.

Fan

Viszonylag olcsó, de igen gyors gép, a jó minőségű VGA kártya mellé elég gye-nge színes VGA monitorral, és különleges billentyűzettel.

A sebességtesztokban igen jól szerepelt, ami nagyrészt a 20 MHz-es óra-jelű processzornak és a me-mória-cache-nem köszön-hető. A gép doboza az Qwerty-gép és a Cobra-gép édestestvére, elején kulcs-csal, három LED-del (táp, turbo, merevlemez), két gombbal (turbo, reset), egy 3 1/2 colos floppy meghaj-tónak és három félmagas meg-hajtónak elegendő helyvel, amelyből az egyiket már el-foglalta az 5 1/4 colos floppy-meghajtó. A doboz teteje a két oldalsó gomb megnyo-mása után könnyedén fele-melhető, így a könnyű szerel-hetőség ellenüllyozza a ha-gyományos formaterv egy-hangsúgát.

A gépben általunk jó minő-ségűnek ismert Oak VEGA kártya volt, 512 Kb-ye video-me-móriával, s színes Cheer VGA monitorral. E monitormárká-val egyszer már találkoztunk, s akkor sem volt jó a benyo-másunk róla. Rosszul állja a fényerőt és a kontraszt felerős-ítését, de alaphelyzetben is kellemetlenül elmosódott a betűk körvonala. Mivel ez a jelenség az észrevehetőség határan van, eleinte nem is tudni, hogy mi a bajunk a képpel, de az élelenség mindvégig zavaró, a monitor bármilyen beállítás mellett. Huzamosabb munkára nem sok jót ígér az ilyesmí... A gép billentyűzetét a Fan kiszálto szakembere „szilikongumis, rendkívül hosszú élettartamú” szerkezetként jellemezte. Ez talán igaz is rá, mindenesetre mi a teszt végéig nem tudtuk megszokni azokat a rugalmas visszalökéseket, amikkel a gombok lenyomására vála-szol – akkor már inkább ve-szünk egy második billentyű-zetet a géphez, ha az első lerobban, többre várhatóan nem lesz szükség.

Ennek ellenére jó benyo-mást szereztek a gépről: kedvező áron nagy teljesí-ményt nyújt, s bizalomger-jeszto a 24 hónapos garancia is. A géphez jogtízta DR-DOS-t adnak, de ennek le-mezein és dokumentációján kívül mást nem kaptunk a géphez. A VGA kártyához, a cache-hez, a monitorhoz és a merevlemezhez egy-egy kis fűzetet adnak.

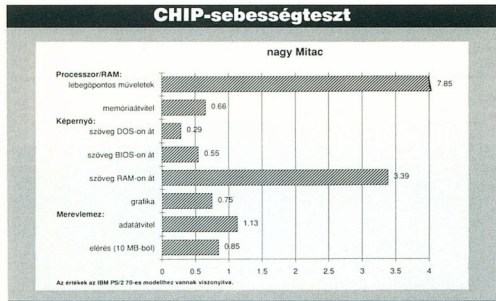
Hyundai

A Signal Kft. forgalmazza ha-zánkban a koreai Hyundai óriáségit IBM PC-kompatibi-lis számítógépeit. Az Ifabon mutatták be először e gépe-ket, hatalmas standon, látvá-nyos, filmszerű animációval, kellőképpen felkeltve az ar-ra járók – köztük a CHIP mun-katársai – figyelmét.

A Hyundai Super 386Stc egyszerű, de kellemes kül-sejű, szokásos méretű asztali házba van beépítve. A leg-feljebb rajta a harmad ma-gasságú 5 1/4 colos floppy-meghajtó. Ez – a szokásostól eltérően – nem kallantýval záródik, hanem kis, téglá ala-kú nyomógombbal. Kezélé-se a következő: be kell rakni a lemezt, tövig kell nyomni a nyomógombot, majd – hasz-nálat után – a nyomógomb újból megnyomására kive-hető a lemez. A floppy-meg-hajtó alatt további két, nagy méretű meghajtónak van sza-bad hely. A ház elejének bal oldalán, felülről lefelé három LED jelzi ki a merevlemez működését, illetve az órajel magas (turbo) avagy alacsony (turbo nélkül) állapotát. A ház elejének jobb oldalán fent a nagy méretű, vialógókész „ki-be” kapcsolósomb található, alatta pici, élénkzarga reset-gomb. A gép külső összképe kellemes, harmonikus – ez volt a tesztünkben résztvevő egyik legszebb gép.

A ház hátulján a monitor-hoz is van tápsatlakozó – kár, hogy a hozzá való veze-téket csak kétszeri táfelelónálás és ígérte, valamint to-ábbi késés után kaptuk csak meg. Lehet, hogy a vevőkkel volt előfeldajla a Signal szer-vizárgófalca, lehet, hogy a mint más cégeknel – tesztünk idejére esett a nyári szabadsá-golások nagy része, min-denesetre nem sok jót ígér

CHIP-sebességteszt

Műszaki adatok

Mitac MPC 2386E
Processzor: 20 MHz-es Intel 60386SX, Intel 80387SX
BIOS: Phoenix 60386SX ROM BIOS Version 3.07 (R3 00.02)
Méret: 640 × 384 Kb-ye
Floppy-meghajtó: 1,2 MB-os Panasonic (japán), 1,44 MB-os Teac (japán)
Merevlemez: 3 1/2 colos Conner CP 3044 (42 366 976 byte)
Videókártya: alaplapú VGA, 1024x768
Monitor: színes Mitac VGA (14")
Csatlakozók: alaplapon: 2 sor, 1 párhuzamos; bővíthető-lepek: 1x8 bites és 5x16 bites
Tápegység: Phihong (tajvani)
Billentyűzet: 101 gombos, angol kiosztású Mitac billentyűzet
Gyártó/forr. Mitac/Interag
Ár: 177 400 Ft (monokrom VGA-val, 1,44-es floppy-meghajtó és koprocesszor nélkül)
Garancia: 24 hónap

CHIP-értékelés

Osztályzat: Mitac MPC 2386E

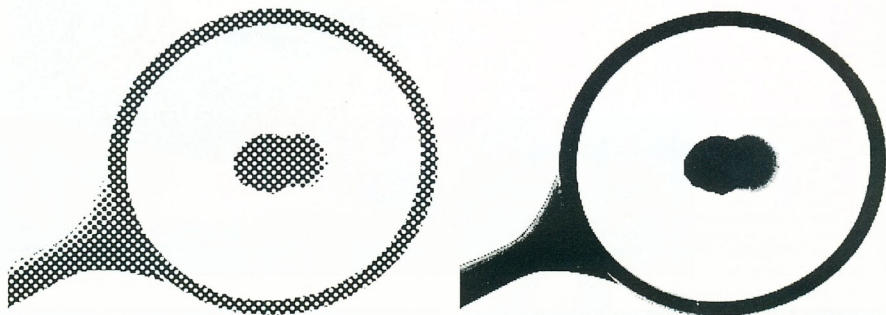
Teljesítmény:	● ● ● ● ●
Felszereltség:	● ● ● ● ●
Kezelhetőség:	● ● ● ● ●
Dokumentáció:	● ● ● ● ●
Árfekvés:	● ● ● ● ●

Ami nekünk tetszik:
– egyenletesen jó minőségű részegységek, hosszú garancia
– bőséges dokumentáció

Ami nekünk kevésbé tetszik:
– nem szubványos billentyűzet-csatlakozó

Legjobb érdemjegy: 5 pont (CHIP)

VAN, AKI ERŐSEN SZERETI...

LaserMaster typesetterek. Nagyobb felbontással nyomtató levilágítók.

PageScan nyomtató – A2-es méret, 1000 dpi, 35 font, 5 lap/perc, PostScript

LaserMaster typesetter – A3-as méret, 1200/400 dpi, 135 font, 14 lap/perc

LaserMaster typesetter – A4-es méret, 1000/800 dpi, 135 font, 8 lap/perc

Ha a PageScan és a LaserMaster typesettereket a hagyományos nyomtatókkal összevetjük,
a következő egyszerű eredményre jutunk.

A2-es, A3-as méretben: lényegesen kedvezőbb az árak, sokkal egyszerűbb a használatuk, filmre és papírra egyaránt lehet velük nyomni. **A4-es méretben:** az összehasonlítás szinte elvégezhetetlen, mert ennek a típusnak nincs versenytársa.

És még valami: **LaserMaster Series III. Professional Printer Controller**-ek segítségével nagy felbontású nyomtatás lehetséges HP, Canon, Brother stb. nyomtatókon is! (800/600/400 dpi, 135 font, 8 lap/perc).

Tehát:

Igényes belső kiadványok készítéséhez nélkülözhetetlen a

LM LASERMASTER™
CORPORATION

és a

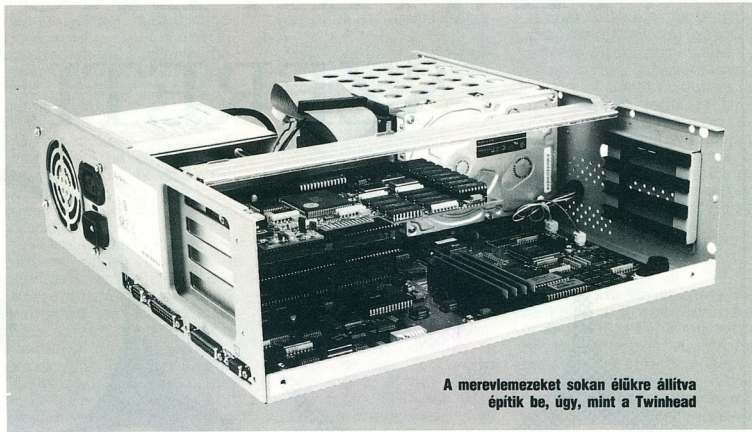
MONTANA

Számítástechnikai Tanácsadó és Szolgáltató Kft.

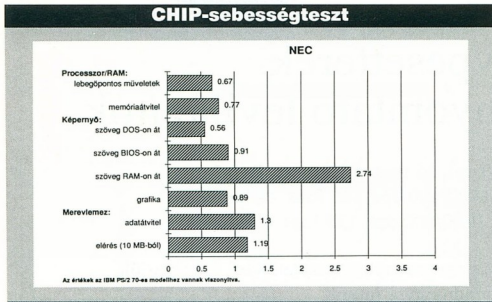
1054 Budapest V., Steindl Imre u. 6. Telefon: 111-3035, 131-3558, 131-3556. Telefax: 153-4631.
6724 Szeged, Csongrádi sugárút 22. Telefon: 62-11796. Telefax: 62-22-261.

a vevők utólagos kiszolgálásának esetére az, hogy a CHIP – nyilvánosságra kerülő – tesztelése során ilyen hozzáállást tanúsítottak.

A sebességtesztekből látjuk, hogy a gépben memória-cache (gyorsítótár) is volt, a szállítólevél tanúsága szerint 16 Kbyte. Az Intel 80486-os processzorba 8 Kbyte cache-t építenek be, ami a legtöbb alkalmazás esetén igen jó hatásokkal gyorsítja a programok futását. A 16 Kbyte ennek a duplája, tehát nem kevés. Azonban a szaksajtóban megjelent elemzések alapján közölt, hogy ez az egyprogramos (singletasking) környezetekre igaz, s multitaszking esetén – például az a Windows 386-os üzemmódban, valamint Unix alatt még in-

A merevlemezeket sokan élükre állítva építik be, úgy, mint a Twinhead

Műszaki adatok

NEC
Processzor: 20 MHz-es Intel 80386SX
BIOS: Phoenix 80396 ROM BIOS PLUS Version 1.10.85
Memória: 2 Mbyte (640 Kbyte alap + 384 fenntartott + 1024 extended)
Floppymeghajtó: 1,2 MB-os Chinon, 1,44 MB-os NEC (japán)
Merevlemez: 3 1/2 colos NEC D3661 (109 664 256 byte)
Videokártya: 800x600x16-os felbontású VGA, Phoenix BIOS-szal
Monitor: NEC MultiSync 2A
Csatlakozók: 1 soros, 1 párhuzamos, 5 bővíthetők: 2x32 és 3x16 bites; hálózati kártya
Tápegység: TDK (japán)
Billentyűzet: 101 gombos, német feliratozású
Gyártó/forg.: NEC/Adatrend
Ár: 247 ezer Ft, a monitor külön 74 ezer Ft
Garancia: 18 hónap

CHIP-értékelés

Osztályzat: Nec	
Teljesítmény:	● ● ● ●
Felszereltség:	● ● ● ● ● ● ● ●
Kezelhetőség:	● ● ● ●
Dokumentáció:	● ●
Árkvés:	● ● ●
Ami nekünk tetszik:	- nagy teljesítmény
Ami nekünk kevésbé tetszik:	- német nyelvű dokumentáció és német kiosztású billentyűzet - a floppymeghajtó beszerelése

Legjobb érdemjegy: 5 pont (CHIP)

kább – még 128 Kbyte memória-cache is kevésnek bizonyul, legalább 256 Kbyte-ra van szükség. Persze mindig főleg pénzkérdés.

A gép mindvégig kifogástalanul működött. Jogtiszta MS-DOS 4.01-et adnak hozzá, dokumentációval és installáló lemezekkel. Teljesítményét és minőségét tekintve kedvező az ára.

MiStation 3S

Az Interag által forgalmazott *Mitac MiStation 3S*-t hálózati munkagépként ajánlják (a Novell bevizsgálását jelző piros címkével a hátulján) – ennek megfelelően kevés bővítésre van lehetőség. Parányi, asztali kivitelű „sub-baby” ház, rajta jökora színes Mitac VGA monitor. 3 1/2 colos floppymeghajtó, 16 MHz-es órajelű 386SX, ehhez képest egészen tisztességes sebességmérési eredmények, kifogástalan működés – ez a gép jellemzőinek rövid összefoglalása.

A gép dobozának elején balra három LED-et helyeztek el egymás alatt: a gép működését, a merevlemez aktivitását és a turbo üzemmódot jelző LED-eket. Ezekről balra található a fóliás resetgomb, középen a mikrolemmez-meghajtó, jobb oldalt a „ki-be” kapcsológomb, a doboz jobb oldalán a billentyűzet nem szabványos csat-

lakozása és az egércsatlakozó. A gép BIOS-ában jelszava védelemmel állíthatunk be.

Terjedőben vannak a nem szabványos csatlakozású billentyűzetek. A Mitac-gépeken is ilyen házi szabványú megoldással találkozhatunk, igaz, ez következetesen egyfajta – és következetesen eltér például az NEC-gép mégnél is kisebb átmérőjű csatlakozójától.

A géphez bőséges, angol nyelvű dokumentációt (28 oldal külön a billentyűzethez; 5 nyelvű, 32 oldalas a színes VGA monitorhoz; 14 oldalas áttekintő füzetek a DOS-hoz; az MS-DOS 4.01-hez 117 oldalas parancs-referencia kézikönyv; 116 oldalas MS-DOS felhasználói kézikönyv; végül a gép 228 oldalas kézikönyve) adnak. Az alapvető VGA vezérlő extra üzemmódokra is képes. Az MS-DOS 4.01 installáló lemezei mellett két segédprogram is jár a géphez: az MCACHE lemez-cache szoftver és az ADM merevlemez-kezelő program (a SpeedStorhoz és a Disk Managerhez hasonló lehetőségekkel, s az általa létrehozott partíciók különböző jelszóval védhetők illetéktelenek ellen).

Ez egy kifogástalan kivitelű, megbízható, 16 MHz-es 386SX PC, hosszú, 24 hónapos garanciával az alapárban. Minőségét tekintve kedvező az ára.

A „nagy” Mitac

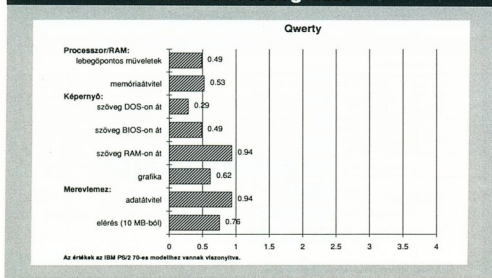
Az Interag által forgalmazott *Mitac MPC 2386E* háza szokásos méretű, asztali kivitelű, színes Mitac VGA monitorral, 5 1/4 és 3 1/2 colos floppy meghajtókkal. A teszthez egyetlen koprocesszoros gépe, bőséges kiegészítőkkel.

A gép kulccsal zárható az illetéktelenek ellen. Doboznak elején balra a kulcsos zár, a ki-be” kapcsológomb és a működést jelző LED, a resetgomb, a turbogomb és a hozzá tartozó LED található. Ezekről jobbra helyezkedik el a két floppy meghajtó, amelyek közül a 3 1/2 colosat élére állították; a doboz jobb oldalán a billentyűzet nem szabványos csatlakozása és az egércsatlakozó található.

A monitoron szabályozható a fényerő és a kontraszt, a kép helyzete vízszintes és függőleges irányban, valamint – 800x600-as és 1024x768-as üzemmódban – a kép függőleges mérete is. A gép BIOS-ában jelszavas védelmet állíthatunk be.

Ez volt a teszthez résztvevő gépek közül az egyetlen, amelyben aritmetikai koprocesszor is volt – ennek megfelelően kiemelkedőek a CHIP-sebességteszt „CPU” és a Quapius „Whetstone” mérési eredményei. A géphez Mitac-perszonalizált Microsoft Windows 3.0 és Mitac Logiotech egér is jár, valamint 24 hónapos garancia az alapárban. Dokumentációja a MiStationéhez hasonló bőségu, alapvető VGA-ik és kiegészítők azonosak.

CHIP-sebességteszt

Műszaki adatok

Qwerty

Processzor: 16 MHz-es Intel 80386SX.

BIOS: SKY COMPUTER Gmbh, (C)Datatech 386E BIOS Ver 4.26 1988, 91011790N

Memória: 640 Kbyte alap + 384 shadow

Floppymeghajtó: 1,2 Mbyte-os Mitsubishi (thai földi gyártású japán).

Merevlemez: 3 1/2 colos Seagate ST157A (44 486 656 byte)

Videokártya: GW VGA

Monitor: monokróm, 14 colos Datas VGA

Csatlakozók: 2 soros, 1 párhuzamos, 1 game, bővíthelyek: 2x8 bit, 6x16 bit

Tápegység: WHC (200 W)

Billentyűzet: 101 gombos, angol kiosztású

Gyártó/forgalmazó: Qwerty

Ár: 88 900 Ft

Garancia: 6 hónap

CHIP-értékelés

Osztályzat: Qwerty

Teljesítmény: ● ● ●

Felszereltség: ● ●

Kezelhetőség: ● ● ● ●

Dokumentáció: ●

Árfekvés: ● ● ● ●

Ami nekünk tetszik:

– kedvező ár

Ami nekünk kevésbé tetszik:

– csúf címkek, hiányzó gomb a monitor hátulján
– hiányzó dokumentáció

Legjobb érdemjegy: 5 pont (CHIP)

SCO

THE SANTA CRUZ OPERATION

UNIX™/XENIX™
rendszerek PC/AT számítógépeken.

UNIX, Open Desktop™, X Window rendszerek kialakítása,
DOS programok futtatása UNIX környezetben.
Hálózatok kialakítása:
TCP/IP, NFS, LAN Manager

Az ARECO Kft. az SCO® termékek hivatalos magyarországi képviselője.

HA SCO – akkor ARECO!

Felvetelre keresünk:

- fiatal, érettségizett, számítástechnikai ismeretekkel rendelkező munkatársakat (jogosítvány szükséges)
- fiatal, UNIX ismeretekkel rendelkező szakembereket

Budapest II., Frankel Leó u. 26. III/1.
Postacím: 1325 Bp., Pf. 168.
Telefon: 116-9450, 116-2287
Telefax: 142-7453, 116-9450

ELEKTROSOFT Kft.

5000 Szolnok, József A. u. 6-8.
Tel.: (56) 42-880, 44-999
Fax: (56) 44-222

elektro
soft

AHOL MINDENT ELÉRHET...

- ALACSONY ÁR
- MEGBÍZHATÓ MINŐSÉG
- TELJES KISZOLGÁLÁS
- GARANCIÁN TÚLI SZERVÍZ

AJÁNLATUNK:

AZTECH

számítógépek

stair

nyomtatók

TELJES VÁLASZTÉKBAN!

A tesztek során mindvégig kifogástalan működésű volt ez a gép, csak a nem szabványos billentyűzet-csatlakozót vethetjük a szemére. Minőségét és kiegészítőit tekintve kedvező az ára.

NEC

Az Adatrend által forgalmazott NEC PowerMate SX/20 márkás, nagy teljesítményű gép benyomását keltette bennünk. Igen lapos asztali kivitelű ház, esztétikus, de felelős külső, japánosan rafinált szereléstechnika, nagy teljesítményű hardver, kis hibával, és gondos kivitelű *Benutzerhandbuch*-hal – vagyis német nyelvű felhasználói kézikönyvvvel. A billentyűzet is német feliratokkal van ellátva, a japán NEC cég nagyobb dicsőségére. A billentyűzet csatlakozója nem szabványos.

A NEC gép merevlemeze nem IDE felületű, ezért tesztprogramunk is észrevette a rajta lévő két hibát. E két hiba meglepte nem meglepő (sőt!) egy ekkora me-

revlemezről, viszont az egyik a lemez legelejére „ült be”: a 3. cilinderen, az 1. fejnél található. Ez DOS 5.0 alatt nem okozott gondot, de MS-DOS 3.30 alatt csak két logikai partícióra lehetett osztani a lemezt, a harmadikat nem lehetett létrehozni. Az IDE winchiknek tehát komoly erénye az automatikus önjavítás – igaz, ennek olyan veszélye is van, mint egyes gyógszereknek: ha kimerülnek a tartalékok, a baj esetleg robbanásszerűen tör ki.

Ránézésre szembeütő volt, hogy a gépnél sötétebb szürke floppymeghajtó jóval „beljebb csuszott” a kelletről, nagy rést hagyva maga alatt-előtt. A gondosan szerelt gépbelső mellett ez különösen kirívó volt, bár a gyógszereknek: ha kimerülnek a tartalékok, a baj esetleg robbanásszerűen tör ki.

A Landmark teszt által adott kiugró sebességi érték magyarázata csak memória-cache lehet, hiszen a Qaplus – precízió – 20,01 MHz-et adott meg a tesztelekor óra-

jelként. Ez tehát 20 MHz-es 386SX, cache-sel. A Dhrystone III ezt a gépet hozta ki elsőnek (a védett módi működésben), s ezzel összefügg, hogy a CHIP-tesztben ennek a gépnek volt a leggyorsabb a memóriaátvittele. Ez gyors buszt jelez. Ennek talán az a háttere, hogy ezt az alaplapot feltehetően egész gépcsaládba beépítették, erre vallanak a 32 bites (tehát valódi 386/486-os) csatlakozósávú bővíthetők, s az, hogy a processzort külön kártyán helyezték el.

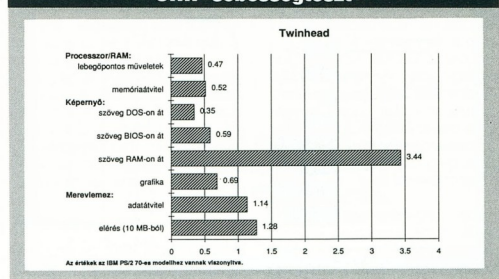
Qwerty

Szokásos asztali kivitelű ház, monokrom VGA monitor, szokatlan működésű BIOS, összességében egy olcsó kivitelű, de megbízható gép.

A gép doboza a Fan és a Cobra gépének édestestvére, de belül azért itt is más rejtezik. Az egyébként szolid megjelenésű összeállításon elég ríktó színfoltokat alkotnak a Qwerty élelenszárga alapon piros felirattal címkei. Ha én megvenném ezt a gépet, az első dolgom lenne ezeket leszedni – vagyis kár volt felrakni.

A Qaplus által jelzett „15,99 MHz”-hez képest egészen tisztességes sebességet ért el a tesztekben ez a gép. A BIOS-ának setupja szokatlan módon, ablakokban jelenítette meg üzemeit és menüit, néhol pongyola, sőt hibás angolsággal. A monitor hátulján a *Nor. Rev.* aláírási gomb hiányzott, a helyén kis lyuk, mögötte színes drótok

CHIP-sebességteszt

CSÚCSTECHNOLÓGIA ELÉRHETŐ ÁRON

Magyarországon a legolcsóbban

Star[®] lézernyomatok, Canon[®] fénymásolók árusítása

fénymásoló és lézernyomtató festékkazetták újratöltése garanciával (kék és barna színben is)

ÚJ FESTÉKKAZETTÁK

Budapesten ingyenes kiszállítás és géptisztítás

CompuDrug Standard Kft.

1101 Budapest, Népliget, Planetárium
Telefon: 1-331-576, 1-341-164

Árusítás, újratöltés utánvétellel is!

Érdeklődésükre postafordultával válaszunk

részletes megrendelő árajánlatot nyomtatványt kérek

Star lézernyomtatóról

Canon fénymásolóról

Festékkazettákról

Vállalat neve:

Címe:

Ügyintéző neve, tel. sz.:

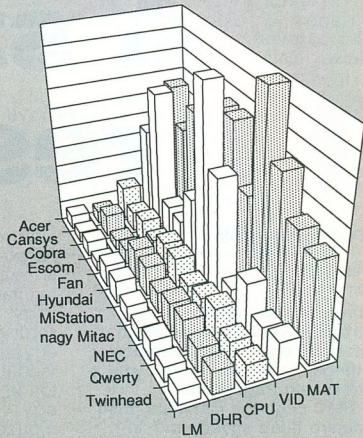
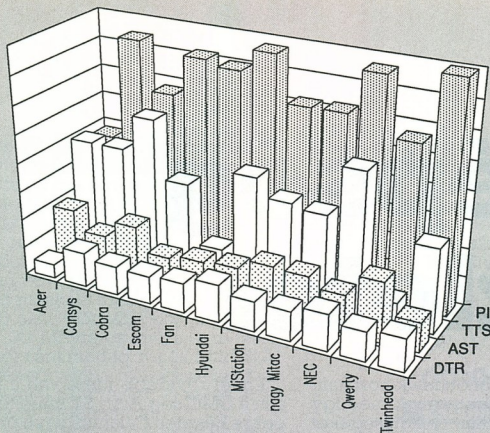
Műszaki adatok

Twinhead
Processzor: 16 MHz-es Intel 80386SX
BIOS: Phoenix 80386SX ROM BIOS PLUS Version 1.10 20
Memória: 640 Kbyte alap, 1024 extended
Floppymeghajtó: 1,44 Mbyte-os Teac (japán)
Merevlemez: 3 1/2 colos Quantum (104 515 884 byte)
Videokártya: 16 bites PVGA VGA
Tápegység: Liton (tajvani, bevizsgált)
Billentyűzet: 101 gombos, angol kiosztású Twinhead
Gyártó/forgalmazó: Twinhead/Westimp
Ár: 298 400 Ft
Garancia: 36 hónap

CHIP-értékelés

Osztályzat: Twinhead	
Teljesítmény:	● ● ● ●
Felszereltség:	● ● ● ●
Kezelhetőség:	● ● ● ●
Dokumentáció:	● ●
Ártekvés:	● ● ●
Ami nekünk tetszik: – egyenletesen jó minőségű részegységek – igen hosszú garancia	
Ami nekünk kevésbé tetszik: – német nyelvű dokumentáció	

Legjobb érdemjegy: 5 pont (CHIP)

	Coretest			Dhrystone			Caplus			Landmark		
	DTR	AST	TTS	PI	DHR	DHR	CPU	VID	MAT	LM	LM	LM
Acer	304.4	27.9	5.7	3.781	2309	5552	8910	56.8 K	19.1			
Cansys	743.1	18.3	5.7	7.432	4089	3251	13771	42.3 K	13.6			
Cobra	624.7	27.2	7.5	5.742	1631	4138	3259	54.6 K	19.9			
Escrom	602.4	15.3	4.6	7.17	2749	3034	3196	39.6 K	12.8			
Fan	647.6	17.6	1.6	6.979	5574	5057	6885	65.6 K	28.6			
Hyundai	811.5	18.9	5.7	7.736	5301	5057	16935	65.6 K	29.5			
MiStation	851.4	24.2	4.8	6.155	3744	3251	11552	41 K	19.6			
nagy Mitac	650.2	23.7	4.6	6.187	5103	4138	2567	716.2 K	17			
NEC	800	19	7.1	7.658	5502	5552	4896	62.1 K	26			
Qwerty	640.6	30	1.1	5.648	4230	3501	2612	46.7 K	20.1			
Twinhead	711.8	14.8	4.2	7.955	4070	3251	3196	42.2 K	19.8			

DTR: Data Transfer Rate – merevlemez adatátviteli sebessége (Kbyte/s, nagy blokkokkal mérve). **AST:** Average Seek Time – átlagos elérési idő (ms – a kisebb érték jobb). **TTS:** Track-to-track Seek – sávról sávra lépés ideje (ms – a kisebb érték jobb). **PI:** Performance Index – összehasonítási érték, a DTR, az AST és a TTS súlyozott átlaga. **DHR:** Dhrystone II teszt – lefedett módú működés sebessége (lefutások száma). **LM:** Landmark Speed Test – egy 286-os AT-nek milyen orajel kéne ilyen sebességhez (MHz). **CPU:** Dhrystone mérés valós módban (lefutások száma). **VID:** video-ÍKOS kártya sebessége (karakter/s). **MATH:** Whetstone-teszt – lebegőpontos műveletek sebessége (lefutások száma).

látszottak. A géphez nem kaptunk semmi dokumentációt.

Twinhead

Esztétikus, lapos asztali ház, tökéletesen megbízható, de viszonylag lassú működés. Ez utóbbi érthető is, a Qaplus kijelente nekünk, hogy 15,99 MHz-es orajelét mér, vagyis ez csak 16 MHz-es gép volt. Merevlemezét a Coretest összesítésében („PI”) a leggyorsabbnak mérte, elsősorban az átlagos elérési idő alapján. A CHIP sebességteszt mérése szerint a Fan gépének Seagate winchijé viszont hajszál-nnyival rövidebb átlagos elérési időt produkált – mindenesetre ennek a gépnek volt a egyik leggyorsabb merevlemez a tesztelt gépek közül.

Kellemes benyomást hagyott bennünk a Twinhead-gép, abszolút kifogástalan működése és tisztességes sebesség-eredményei alapján. Egyetlen hibája a *Bediener-handbuch*, amivel orrbavágják az angolhoz szokott magyar felhasználókat – pedig a

Twinhead egy feltörekvő tajvani cég, s Tajvan mostanában „angol nyelvenlétet” (legalábbis kifelé, exportra). A billentyűzet csatlakozója nem szabványos. A gépre nyújtott 36 hónapos garancia a leg hosszabb volt a mezőnyben.

Összegezés

Az a véleményünk alakult ki, hogy minden 386SX gép egyenlőség – szemben például az előző számunkban tesztelt olcsó 286-os AT-ekkel. Ez a gépek teljesítményére, kiegészítőikre, árakra és minőségükre is igaz. Ilyen kategóriájú gép vételekor sokkal nagyobb körültekintésre és – lehetőség szerint – alaposabb próbálgatásra van szükség. Bár tudjuk, hogy nehéz megfogadni, de azt tanácsoljuk mindenkinek: ne nyugodjék bele a német nyelvű kézikönyvek és német kiosztású billentyűzetek nyűgébe, és ragaszkodjon a megszokottabb és használhatóbb angol kivitellhez.

Bérces László

PLANTRADE

PLANTRADE
Marketing és Konzultációs Kft.
1134 Budapest, Hiba u. 3-5.
Telefon: *129-7007, 140-9788
Telefon + fax: 120-9281
Telex: 22-3449

MAGYAR-ANGOL Kft.

NAGY RAKTÁRKÉSZLETTel,
KEDVEZŐ ÁRAKKAL
ÉS BEMUTATÓTEREMMEL VÁRJUK
KEDVES VÁSÁRLÓINKAT!

SZÁMÍTÓGÉPEK

AZTECH
COMPUTERS

NYOMTATÓK

sitair

DTG OUTPUT TECHNOLOGY CORPORATION

WINCHESTEREK

Q
Quantum

IRODATECHNIKAI BERENDEZÉSEK,
TELEFONOK, TELEFAXOK,
MÁSOLÓGÉPEK STB.

A szépség részletei

DTP-programok párbaja

Két nagy teljesítményű elektronikus kiadványszerkesztő program áll egymással szemben a CHIP-párviadalban: az Aldustól a piacot vezető PageMaker, és a DMC cégből a Calamus. Első pillantásra talán egyértelmű, ki lesz a győztes...

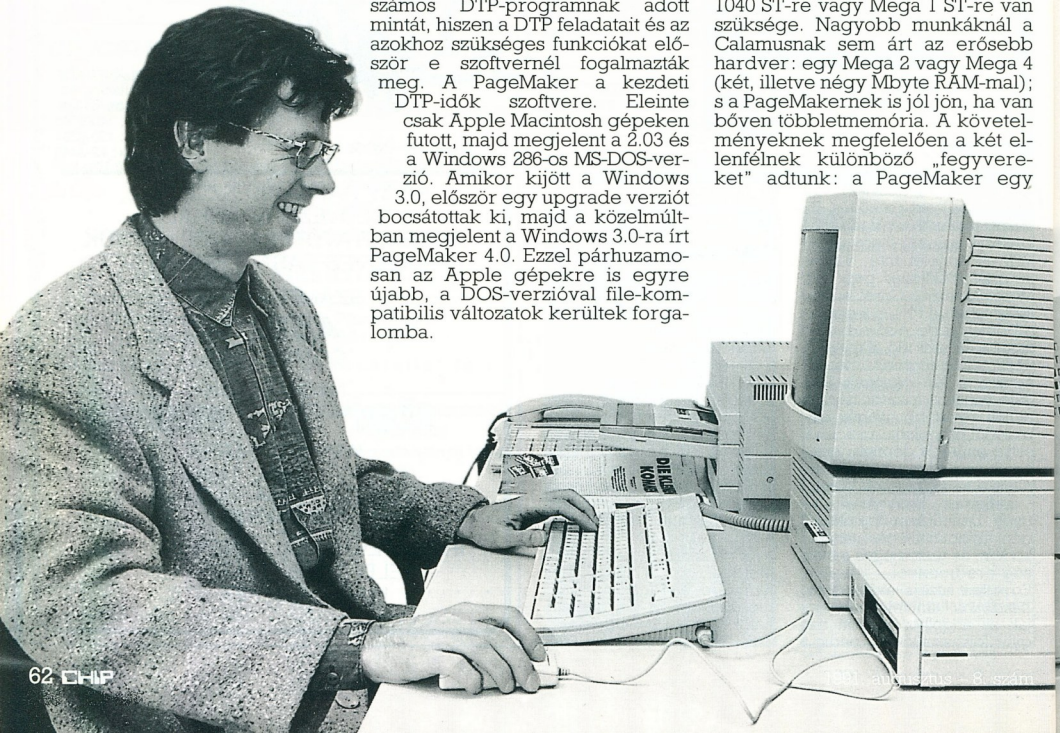
Az első évek eufóriája után elcsitulak a lelkesedés hullámai, az asztali kiadványszerkesztő (DTP) programok felhasználói megismerték

elektronikus segítő társaik korlátait. Persze ezek a programok még így is szinte korlátlan lehetőségeket nyújtanak: egy igényes folyóiratot vagy könyvet éppúgy meg lehet segítségükkel tervezni, mint egy egyszerű szórólapot. A CHIP a párviadalhoz két programot választott ki a DTP-programok piacáról: egy klasszikus szoftvert egy újonccal, a piac vezetőjét egy frissen a csúcsra törővel, egy 2300 márkásat egy körülbelül 800 márkába kerülővel szemben. Tehát a „puskapor” már elég is az izgalmas párbajhoz.

A PageMaker minden bizonnyal számos DTP-programnak adott mintát, hiszen a DTP feladatait és az azokhoz szükséges funkciókat először e szoftvernél fogalmazták meg. A PageMaker a kezdeti DTP-idők szoftvere. Eleinte csak Apple Macintosh gépeken futott, majd megjelent a 2.03 és a Windows 286-os MS-DOS-verzió. Amikor kijött a Windows 3.0, először egy upgrade verziót bocsátottak ki, majd a közelmúltban megjelent a Windows 3.0-ra írt PageMaker 4.0. Ezzel párhuzamosan az Apple gépekre is egyre újabb, a DOS-verzióval file-kompatibilis változatok kerültek forgalomba.

Ennél rövidebb ideje van a piacon a DMC cég Atari ST számítógépekre készített Calamus nevű programja. Ifjú kora ellenére sok dicsőretet gyűjtött be, s gyorsan elterjedt ez a szoftver. Ebben annak is nagy szerepe volt, hogy árához, valamint a hozzá szükséges hardver költségeihez viszonyítva valóban professzionális teljesítményekre képes.

A két program hardverigénye természetesen különböző: a PageMaker 3.5 Macintosh-verziójának német kiadása 1 Mbyte memóriával és merevlemezrel felszerelt gépen fut, a Calamusnak 1 Mbyte-os Atari 1040 ST-re vagy Mega 1 ST-re van szüksége. Nagyobb munkáknál a Calamusnak sem árt az erősebb hardver: egy Mega 2 vagy Mega 4 (két, illetve négy Mbyte RAM-mal); s a PageMakernek is jól jön, ha van bőven többletmemória. A követelményeknek megfelelően a két ellenfélnek különböző „fegyvereket” adtunk: a PageMaker egy

Motorola 68030 processzorral, 4 Mbyte memóriával és egy 80 Mbyte-os merevlemezzel felszerelt Apple Macintosh IICX 4/80-on futott. A szakember egy Apple színes monitoron dolgozott, egy Apple NTX PostScript lézerpriinteren kinyomtatva pedig papíron is meggyőződhett munkája minőségéről – mind-az 30 ezer márkába kerül. A Calamus 30 Mbyte-os merevlemezzel, monokróm monitorral és Atari SLM 804 lézernyomtatóval felszerelt Atari Mega 4 ST-n futott. A teljes ár itt mintegy 6500 márká.

A CHIP-párbaj szabályainak megfelelően a szoftvereket gyártó vagy terjesztő cégek egy-egy szakemberre áll szemben egymással. Az egyetlen cél: a CHIP által kijelölt feladatot a lehető legrövidebb idő alatt kell megoldaniuk a párviadalban részt vevő programok segítségével. A CHIP figyelemmel kíséri, és jegyzőkönyvbe veszi a feladat megoldásának módjait, a fellépő problémákat, valamint azt, hogyan a versenyzők a nehézségeket le-

küzdik. A szakembereknek a használt szoftvert úgy kell ismerniük, mint a tenyerüket. Ha valamelyikük kudarcot vallana, akkor azt a program nehéz kezelhetősége és bonyolultsága rovására írjuk – hiszen az átlagfelhasználó ilyen helyzetben nyilván nem boldogulna. A párbaj feladatai (lásd később) mindennapos DTP-problémákhoz igazodnak.

00:00

Calamus

Klaus Garms elindítja a Calamust. Megnyitja az oldalformátum beállítására szolgáló menüt. Itt dupla oldalas laptikörre kell előkészítenie a Calamust. A képernyőn megjelenik egy üres oldalpár. Garms az áttekinthető dolgok elkészítését részesíti előnyben, ezért a jobb oldali táblázattal kezdi munkáját. Egérrel meghúzza a táblázat keretét, s a Calamus szövegszerkesztőjében begépelni a táblázat szövegét. Nemsokára megjelenik a táblázat a képernyőn. Garms a tipométerét nyúl – a tipográfia e hagyományos, vonalzószertű mérőeszközét az elektronika korában sem lehet nélkülözni. A tipométerrel a mintalapon pontosan kiméri a táblázat helyét. A megállapított értékeket közli a Calamusszal. Most még hiányoznak a különböző tabulátorbeállítások, amelyeket Garms a táblázat egy felhagyított részletén végez el. Így egészen pontosan tud dolgozni. Ezután betölti a szükséges betűtípusokat, beállítja a sortávolságot és a hasábszélességet.

méterrel leméri a széleket és a hasábszélességet. A képernyőn megjelenik az úgynevezett tükörlap, amelyen a tördelési vázlat további részleteit lehet rögzíteni: két, egyenként háromhasábos oldalt kell kialakítani. Hess a bal oldallal kezdi. Egérrel kijelöl egy szövegkeretet, kiválasztja a betű típusát és méretét. A szöveg bevitelét után addig tolja el a szöveg keretét, amíg annak helye meg nem egyezik a mintalappal. A PageMaker által állandóan mutatott vonalzóhoz igazodik, és segédvonalakat is használ. Végül a szöveget a jobb oldalra másolja át. Ezután megelevení az oldalpárt, beállítja a címsor helyét és kikeresi a szükséges betűtípust. A betűméret és a címpozíció néhány korrekciója után, úgy tűnik, elégedett a címmel, és hozzákezd a rovatcím elkészítéséhez. 16 perccel elteltével beállítja az írásjel tönusértékét, a tördelési tervnek megfelelően a betűt, és aláhúzza a szót. Reinhard Hess most az alcímhez és a főcímhez fog hozzá: rögzíti a szövegbeállítást, kiszedi és elhelyezi a szöveget.

A résztvevők

Az Aldus cég PageMakerével Reinhard Hess (balra) DTP-tanácsadó vett részt az izgalmas párviadalban. A Calamus gyártója, a DMC cég szakértőként a rendszer tervezőjét, Klaus Garmsot küldte a ringbe (jobbra).

PageMaker

Reinhard Hess elindítja a PageMaker-t, és ő is az oldalak megszerkesztésével kezdi a munkát. Typo-

Információs szám: 107

Feladatok és megoldások

REPORT

DMC Calamus

DIE KLEINEN KOMMEN

Spial-Computer Atari Lynx und Nintendo Game Boy

Spial, Spial und Spawenung - nach dafin können Computer vergan. Das schreibende Vergleichen war wichtig, um die an die Kleinen mit die Spial-Computer Atari Lynx und Nintendo Game Boy.

100 000 000

Das ist ein sehr viel kleinerer Computer als der PC. Die Kleinen sind aber sehr wichtig. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer.

Die Kleinen sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer.

Die Kleinen sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer.

112 CHIP

No 10 - Oktober 1990

REPORT

DIE KLEINEN KOMMEN

Spial-Computer Atari Lynx und Nintendo Game Boy

Spial, Spial und Spawenung - nach dafin können Computer vergan. Das schreibende Vergleichen war wichtig, um die an die Kleinen mit die Spial-Computer Atari Lynx und Nintendo Game Boy.

100 000 000

Das ist ein sehr viel kleinerer Computer als der PC. Die Kleinen sind aber sehr wichtig. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer.

Die Kleinen sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer.

Die Kleinen sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer. Sie sind die ersten Schritte in die Welt der Computer.

2

No 10 - Oktober 1990

A Calamus betütüpusai igen közel vannak a mintához (balra)

A PageMaker a szöveget könnyedén futtatja a kép köré (jobbra)

A feladatok

A CHIP a mindennapi tipográfiai gyakorlatban felmerülő problémákból válogatott. A két résztvevőnek a CHIP német kiadásának 1990. októberi számából két oldalt (a 112. és a 68. oldalt) kellett a lehető legpontosabban újból elkészítenie. Ez a két oldal jó pár izgalmas DTP-akadályt állított a párbajozó felek elé.

1. feladat: ASCII-szöveg beolvasása és elosztása egy három-három hasábos oldalpáron.
2. feladat: a TIFF formátumú kép beolvasása és elhelyezése a bal oldalon, másfél hasáb szélességben. Természetesen a szöveg lehetőleg folyja körül a kör alakú képet - tehát a szöveget formára kellett szedni.
3. feladat: a szöveg három sor magasú iniciáléval (kezdőbetűvel) kezdődjön.
4. feladat: a hasábokat lénival kellett egymástól elhatárolni.
5. feladat: néhány DTP-program nehezesen bánt a táblázatokkal - kíváncsiak voltunk, hogy ezzel párbajozóinknak is lesz-e gondja.
6. feladat: egy képaláírást kellett 10 százalékos tónusú raszterre helyezni.
7. feladat: a rovat címét 30 százalékos tónussal kellett szedni.
8. feladat: a jobb oldali, technikai adatokat tartalmazó táblázatot inverzben kellett kiszedni.
9. feladat: gyakran előfordul, hogy egy szöveg bizonyos bekezdéseire fel akarjuk hívni a figyelmet - ezért kértünk egy jelzőnyilat a szövegbe.
10. feladat: oldalszámozás nélkül olyan egy folyóírat, mint tojás a sárgája nélkül; erről tényleg nem mondhattunk le.

A megoldások

Mindkét eredmény igazodik a megadott CHIP-oldalhoz. A Calamusé szinte pontosan egyezik az eredetivel, ez főként a betűkre igaz. A PageMaker a konturszedésben mutatta meg erősségét: a szöveg egyetlenesen folyja körül a képet.

00:35
Calamus

Klaus Garms ekkor kezdi a munkát a címsoron. Megjeleníti a bal oldalt, ott meghatározza a szöveg területét, a betütípust és -méretet, valamint a sortávolságot. Nagy műgonddal dolgozza át a címsort, csökkenti a betűk távolságát és a szöveg szélességét. Mintegy 15 perc múlva fog hozzá a rovatcím

készítéséhez. Ehhez újra meghúz egy szövegkeretet, és az előírás szerint pozicionálja. Százalékban beadja a tónusértéket, előállítja és pontosan elhelyezi az aláhúzást.

PageMaker

Reinhard Hess hozzáfog az iniciálé elkészítéséhez. Létrehoz egy különálló nagybetűt, és félreteszi, amíg nincs rá szüksége. Előveszi a tipo-

méret, és megnézi, hogy milyen magasán kezdődik a szövegrész. Beolvassa a file-ban már meglévő szöveget, amely először még csak az első hasábszám jelenik meg. Ez nem hiba, hiszen még nem állította be a betű megfelelő típusát és méretét. Miután elhelyezte az iniciálét, Reinhard Hess meghatározza a szöveg folyását. Ehhez az egérgombot nyomja meg minden hasáb után, miközben figyelembe veszi a jobb oldalon a táblázat és a keretes

anyag helyét. Ellenőrzi a sortávolságot és a szöveg egyenletességét – most már zavartalanul folytatható be a szöveg az oldalakra. Hess a start után mintegy háromnegyed órával szedi ki a szerző nevét, a szövegtől elválasztja egy vonallal. Oldalváltás: és ő most lát hozzá a keretes anyaghoz.

01:00

Calamus

Klaus Garms utólag egy választóvonalat illeszt a táblázatba. Most itt az ideje, hogy beolvassa a megadott szöveget. Az editorban ellenőrzi a szöveget, a hibás szavakat a keresés és kicserélés funkció segítségével dobja ki. A jobb oldali keret gyorsan pozicionálható; a hozzá tartozó szöveget az editorban vágja ki a törzsszövegből, és átmásolja a saját helyére. Mintegy 75 perc telik el a munka kezdete óta, amikor hozzáfog az alcímhez és a főcímhez: begépel a szavakat, középre állítja őket, gondoskodik a megfelelő tagolásról, és aláhúzza az alcímet.

PageMaker

Reinhard Hess meghatározza a keret nagyságát és pozícióját, kiemeli a szövegből a hozzá tartozó szöveget és behelyezi a keretbe. Elégedett lévén a szöveg képével, elkészíti az inverz feliratot. Nagy lendülettel fog a táblázathoz. A szokásos módon meghúzza a szöveg keretét, és begépel a szöveget; még egy kis ide-oda tologatás, és kész. A képnec a bal oldalon alul kell megjelennie: Hess ott fenntartotta a szükséges helyet, és most beolvassa a képet – eddigi munkája 78 percig tartott. Végül egérrel utólag meghúzza a kép körvonalait, a szöveget a kép köré folytatja. A hasábok közötti választóvonalakat (léniákat) kézzel jelöli ki.

01:30

Calamus

Miután megvan a főcím, Klaus Garms átvísi a szöveget a bal oldalon szintén kijelölt hasábkobba. Következnek a léniák, valamint a szerző nevének kiszedése az aláhúzás-

sal együtt. Csak az iniciálé és a jelzőnyíl hiányzik még – mindkettő néhány percen belül megjelenik a képernyőn.

PageMaker

Reinhard Hess a táblázatot kiegészíti a képaláírással, beírva a szöveget. Ezt követi a bal oldal jobb hasábján lévő jelzőnyíl, amelyet a Macintosh egyik billentyűkombinációjában készen megtalál. Már készíti is az első próbanyomatot.

02:11

Calamus

Klaus Garms a balról a jobb oldalra másolja át a hasábokat. Ezután következik a táblázat és a keret méretének korrigálása. Garms hozzátesszi a szürke tónusú képaláírást a szöveghez. Miután a szöveg a kívánt módon folyik a jobb oldalon, teljes befejezéséhez közeledik a technikai adatokat tartalmazó keret.

PageMaker

A mintapéldány és a nyomtatvány közötti néhány eltérés korrigálása után egy második nyomtatással Reinhard Hess befejezi a párviadalt.

02:35

Calamus

Garms ellenőrzi az elválasztásokat a szövegben, elvégez egy-két korekciót, mielőtt hozzálátna az oldalak számozásához. A jobb oldal kész lapszámozását átmásolja balra, hogy időt spóroljon. Mintegy háromórás munka után jut el oda, hogy elkészítse a bal oldalt a kép számára, amelyet a beolvasás után invertál. Ekkor felmerült egy probléma: a Calamus nem tud tetszőleges körvonalakat kijelölni, csak téglalapokat. Ahhoz, hogy a szöveg a kör alakú kép körül folyjon, Klaus Garmsnak sok egymás mellé helyezett téglalappal kell a körhöz közelítenie. Végül három óra és 32 perc múltán Klaus Garms is befejezi a párviadalt.

Jan Vollmuth

Végeredmény

Az óra környékén kimutatta, hogy konkurenséhez képest körülbelül egy órával volt többre szükségére Klaus Garmsnak, hogy a CHIP tavaly októberi számának két oldalát pontosan lemásolja a Calamus-szal. De vajon döntő kritériumnak lehet-e tekinteni az időt ebben a párviadalban? Egyértelműen kijelenthetjük, hogy nem! Az időtartam túlságosan is függött a két szakember eltökéltségétől: attól a módtól, ahogy a feladatot megközelítették, a pontosságtól, ahogy a tördelési terv különböző elemeit elhelyezték, és attól, hogy mennyire merítették ki a program funkcióit. Csak egy helyütt játszott az idő ténylegesen szerepet: amikor a képet körül kellett folytatni a szöveggel. Mivel a Calamus 1.10 verziója csak téglalapokat tud kezelni, Garmsnak egy trükket kellett megfogalmaznia: kicsiket lépve, sok egymás mellé és fölé helyezett téglalappal közelített a félkörhöz. Ez az aprólékos munka 25 percébe került, míg Reinhard Hess a PageMakerrel percek alatt túljutott a problémán.

Ha közelebbről szemügyre vesszük a két szakember eredményét, megállapíthatunk néhány minőségbeli különbséget. Ez különösen a betűtípusokra áll, e tekintetben a Calamus-anyag szinte pontosan megegyezik a mintával – Garms aprólékos munkájának köszönhetően. Rendszeresen használta a tipométert, hogy távolságokat mérjen: kézi úton tízmilliméterekkel csökkentette a betűk távolságát; újból és újból kipróbált különböző betűtípusokat, míg megtalálta a megfelelőt. A párviadal végén újra sok időt fordított arra, hogy a szöveg elhelyezését ellenőrizze. Ehhez egy trükköt alkalmazott, amely egyszerűen megmutatta, hogy mennyire egyezik meg a minta és a másolat: egymásra helyezte az eredetit és a nyomtatványt, és így még a kisebb pontatlanságokat is észrevette, amelyeket azonnal korrigált.

Kisebbráfördítással dolgozott Reinhard Hess. Ő megelégedett azzal, hogy megközelítette az eredetit: a betűk nem pontosan egyeznek meg a mintával, és néhány szöveges hasáb kissé hosszabb a többinél.

Látható: ahhoz, hogy jó eredményeket érjünk el egy DTP-programmal, nagy türelemre, tipográfiai tudásra és pontos munkára van szükség, legfőképpen a részletekben.

FUNAI japán televízió 51cm. OSD rendszer, EURO
scart 60 program, távérzésélés, átdácsolás 23.999,- + ÁFA
FUNAI televízió 36cm on screen display 35.999,- + ÁFA
FUNAI videorekorder HQ 21.599,- + ÁFA
FUNAI videokamera HQ 59.999,- + ÁFA
SAMSUNG TV 51cm multistystem OSD 23.999,- + ÁFA
SAMSUNG TV 51cm multistystem OSD 25.999,- + ÁFA
SAMSUNG videorekorder LCD-s távérzésélővel 19.999,- + ÁFA
PHILIPS televízió 51cm multistystem 29.999,- + ÁFA
STARLUX televízió 36cm Touchka képernyő OSD 18.999,- + ÁFA
PANORAMA televízió 36cm OSD 18.399,- + ÁFA
Canon F80 fax 39.999,- + ÁFA
Scener frítő 2 literes 3.599,- + ÁFA

GOLDSTAR televízió 55cm on-screen display 25.999,- + ÁFA
GOLDSTAR televízió 51cm Euro scart 22.999,- + ÁFA
GOLDSTAR videorekorder HQ 19.199,- + ÁFA
GOLDSTAR/SILVA Hi-Fi musiccenter CD és normál
lemezzátszó equalizer, rádió, duplikációs magnetofoon
valamint 2*50 Watt hangfal 15.999,- + ÁFA
GOLDSTAR autórádió és magnetofoon 2*25W sztereo,
automata állomáskészlet, oda-vissza játszó, 24 állomás
program, LCD kijelző 7.999,- + ÁFA
GOLDSTAR mikrohullámú sütő, 23 digitális, forgó-
tányér, elektronos hőmérő ft, 9 program 15.999,- + ÁFA
GOLDSTAR mikrohullámú sütő 21, forrólevegős,
grillezővel kombinálva forgótányérral 1400 Watt 23.999,- + ÁFA

CHINON TS-3000 3D asztali scanner, IMG. PCTF file-ok
16 szírkéseszi DPI, + szoftver 34.999,- + ÁFA

Mátrixnyomtatók

STAR LC-20 9 tint A4 17.999,- + ÁFA
STAR LC-15 9 tint A3 29.999,- + ÁFA
STAR LC-20 9 tint A4 24.999,- + ÁFA
STAR LC24-15 24 tint A3 36.999,- + ÁFA
STAR LC200 szines 9 tint A4 24.999,- + ÁFA
STAR LC24-200 24 tint 33.999,- + ÁFA
STAR LC24-200CL szines 24 tint 36.999,- + ÁFA
STAR FR-10 INDUSTRIE 9 tint 39.999,- + ÁFA
STAR FR-15 INDUSTRIE 9 tint 46.999,- + ÁFA
STAR XB24-10 BUSINESS 24 tint 47.999,- + ÁFA
STAR XB24-15 BUSINESS 24 tint 55.999,- + ÁFA
Lapetető az összes típusozhoz 7.499,- + ÁFA

Festőkészletű minden típusoz!

Lézernyomtatók

STAR LS-04 inkt. tonner 88.999,- + ÁFA
STAR LS-08 inkt. tonner 109.999,- + ÁFA
Valamint az összes STAR model megrendelhető!
Mannesman MT-81 printer 12.999,- + ÁFA
NEC P7 printer A3-as 24 tint 39.999,- + ÁFA
EPSON FX-1050 festékszalgal 399,- + ÁFA
-10 % engedm. magnetofoon, rádió, equalizer, 2*25 Watts hangfal. 5.999,- + ÁFA
3M DSDD Popy 5 1/4 489,- + ÁFA
3M DSHD Popy 5 1/4 779,- + ÁFA
3M DSDD Popy 5 1/4 199,- + ÁFA
3M DSHD Popy 5 1/4 349,- + ÁFA
NORIS Diskbox 10 5 1/4 119,- + ÁFA
NORIS Diskbox 50 5 1/4 349,- + ÁFA
NORIS Diskbox 100 5 1/4 + zsr. 449,- + ÁFA
NORIS Diskbox 40 3 1/2 349,- + ÁFA
NORIS Diskbox 80 3 1/2 + zsr. 449,- + ÁFA

COMMODORE C 64 I Supergame set

(Joystick + 3 game) 11.999,- + ÁFA
COMMODORE C 64 II 11.999,- + ÁFA
COMMODORE Floppy 1541 12.999,- + ÁFA
3 1/2" Datavette 1.599,- + ÁFA
PHILIPS 12" mono monitor 8.799,- + ÁFA
COMMODORE tápegység 1.999,- + ÁFA
COMMODORE 14" color monitor 18.399,- + ÁFA
Joystick quickshot IIPlus mikrow. 499,- + ÁFA
COMMODORE AMIGA 501 4.799,- + ÁFA
COMMODORE AMIGA 500 35.999,- + ÁFA
Commomre PAL modulátor 2.399,- + ÁFA
AMIGA 1084 stereo color monitor 23.999,- + ÁFA

Ez a reklámlap a DOCUTYPE kiadványszerkesztő rend- szerrel készült 49.999,- + ÁFA

PANASONIC KXT-2632 üzenerőgőztel telefon 13.999,- + ÁFA
PANASONIC KXT-2365 telefon 5.999,- + ÁFA
PANASONIC KXT-2355 telefon 4.999,- + ÁFA
FUNAI japán műholdvevő 40 csatorna, sztereo, 1,2
dB LNB, távérzésél. 19.999,- + ÁFA
SIGNAL SATELLITE antenna offset 90 cm 3.599,- + ÁFA
SIGNAL SATELLITE antenna offset 110 cm 5.599,- + ÁFA
FUNAI műholdvevő készlet antenna offset 90 cm 22.399,- + ÁFA
FUNAI műholdvevő készlet antenna offset 110 cm 23.999,- + ÁFA
ADACHI videokazetta E-180 high grade 159,- + ÁFA
BAFEX videokazetta 200 pere high grade 319,- + ÁFA
PROXY musiccenter, lemezzátszó, duplikációs
magnetofoon, rádió, equalizer, 2*25 Watts hangfal. 5.999,- + ÁFA
INFRA ernyő gépkocsiszívó 2.399,- + ÁFA
BROTHER AX-110 fropóg 16.999,- + ÁFA
AEG Olympia Cerrera elektronos fropógép 19.999,- + ÁFA
SHARP Z30 fényásomás 49.999,- + ÁFA
SHARP 7500 fényásomás 79.999,- + ÁFA
SHARP 7750 fényásomás 189.999,- + ÁFA
SHARP 7850 fényásomás 189.999,- + ÁFA
Casio SF-4000 6.999,- + ÁFA
Casio SF-4110 6.999,- + ÁFA
Casio SF-7500 12.999,- + ÁFA
Casio SF-9500 18.999,- + ÁFA
HEXAGLOT Magyar, Angol, Német, Francia,
Olasz, Spanyol elektronikus szótár 4.799,- + ÁFA
PANASONIC KXF-50B (5995) exportra 69.999,- + ÁFA
PANASONIC KXF-90B (6995) exportra 59.999,- + ÁFA
BROTHER PF2200 (2995) exportra 29.999,- + ÁFA
BROTHER varrógép VX310 I program 15.999,- + ÁFA
BROTHER varrógép VK860 I program 17.999,- + ÁFA
BROTHER varrógép VZ2080 I program 22.999,- + ÁFA
MASTER japán faxpapír 50m 299,- + ÁFA
MASTER japán faxpapír 30m 199,- + ÁFA

WEARNES AT CL-286/16

Szines VGA monitor, 102g taszt,
40MB winchester, 1.2MB floppy 79.999,- + ÁFA

PHOENIX AT/16

Szines VGA monitor, 102g taszt,
40MB winchester, 1.2MB floppy 74.999,- + ÁFA

Technológiai, gyártáselőkészítő,
összevont szűkítés számító,
közvetlen költség elemző program rendszer

Anyag-féltés, késztermék torzadatok nyilvánartása
(kb. 40 jellemző).

Késztermék és féltés beépítési struktúrák létrehozása:
A beépítési struktúra felépítése inaktív módon történ-
nie. Uj elem felrakása, vagy egy meglévő felrakó or-
rát módosító graf. azonnal járólakozási a képernyőre. Meg-
adhatók egymást helyettesítő elemek, ún. "variációk".

Anyag- és késztermék állapotok nyilvánartása:
A képernyőre felrajzolók beépítési graf bármelyik ponján
lekedrézhető, ill. módosítható az adott ponnohoz tartozó
anyag-féltés norma mennyiség.

Elkészítendő vele az "alponcizott" darabjegyzék, az
összevont anyag és féltés szükséglet jegyzék. Összevont
a bruttó nettó, végleges hulladék mennyiséget.

Anyag-féltés alkatasz, jegyzékek és vezérlők Auta-
nyok/ készítés. Közleltető egységevel, vagy a "teljes"
beépítési graf alapján.

Műveletek időmőra, megmunkálógép, gyártásüzem,
művelési utasítás adatainak nyilvánartása;

Műanyagok művelethez megadható több száz soros művelet
utasítás.

Változtató és munkalapok készítése egységevel és a "teljes"
művelési orra.

Féltés-késztermék számvétel összevontok készítése.
Termelési programok összevont anyag-féltés, ill.
normál kód szűkítésének megírásához.

A normál kód szűkítés homógén géppontpontként vala-
mennyi költségjegyzékben is részletező.

Féltés-késztermék költség költségének számítása el-
számoló, utolsó bezerzési ill. prognosztizált északon.

Féltés-késztermék közvetlen költségének meghatá-
rására.

Bevezetés féltés-késztermék költségének kiadás-
tárazás (sejtjei érdekléshez is használható).

A program Newell halozaton, sztereotipus számít. terminál-
územel.

99.999,- + ÁFA

Országos csomagkártd hálózat,
utánvéttel.

Amíg a készlet tart!

Nagykereskedőknek,
csopartos vásárlóknak
további engedmeyek!

Komplex raktárkészlet nyilvánartató és számoló programrendszer

A készlet nyilvánartásánzt tetszőleges számú raktárliban lehet minimum és maximum
képlet határokat figyeeltével.
A forgalom kezelésél 400 féle, a felhasználói lista is megadható mozgásának tetzi
kényelmesség. Analitikus listák, gyűjtések, albonított gyűjtések főkönyvi szám,
költéség, munkaszám, szállítólevélszám, bizonylatysm szerinti. Definiálható
kapcsolatok mozgásnévszámok, költéséghez és munkaszámhoz között a fő-
könyvi feladatokhoz.

A forgalom listázásokor tetszőleges időntervallumot lehet megadni /év, hó, nap/,
ily lehetőség van napi, vagy akár többéves forgalom listázására és gyűjtésére. A
programnak több mint 150 féle tovább paraméterezhető lista kimenete van.
A program figyeelt a Novell hálózat megfont és szinkronizálása az egyes tételkhez
való hozzáférésért, így tetszőleges számú terminálton lehet számlázni, vételezni, listá-
zni egyidőben.

99.999,- + ÁFA

Központ: SIGNAL Szervezési és Számítástechinikai Vállalat

Bp. XIII. Csata u. 8. T/F 1-296-0271, 1-297-4271, 1-208-339

DISKONT partnereink:

G-COMP KFT.	Tapolca	Petőfi út 26. Tel/Fax (87)12-240
G-COMP KFT.	Kalocsa	Csupó I. út 2. Tel/Fax (64)62-075
IDEA DISCOUNT	Szombathely	Kisfaludy S. u. 1. Tel: (94)14-292313
SIGNAL KFT.	Budaest	M. H. Utca 1. Tel/Fax (89)24-340
FOTOREXPRESS	Budaest	III. Hímtó utca 10. Tel/Fax 168-4211
IDEA DISCOUNT	Zalaegerszeg	Sallai l. 8.
VILLKÉR	Nagykanizsa	Hevesi Sándor út 6. T/F (93)111-414
WISNETY Áruház	Debrecen	U. S. u. 1. T/S (2)18-579
Híradóstechnika	Makó	Kálvin u. 13. T(65)11-943
BODEX	Szolnok	Vereghy park 8 T/F (56)44-905
ITV DISCOUNT	Móhács	Szabadság út 5/A T(71)120-33

Róbert Károly körút

DISCOUNT SIGNAL logo

Csata utca

Tar utca

BOMBUS

Mohács utca

Lehel út

Hun utca

Nyitvatartás 9 - 18 - ig
Szombaton 9 - 14 - ig

Turbo (?) Borland

Hazai gondolatok a Turbo Pascal 6.0-ról

A Turbo Pascalt (röviden TP-t) 3.0-s verzióján keresztül ismertem meg, és azóta is híven követem verzióról verzióra. A CHIP Magazin márciusi számában olvastam a program értékelését, és meglepett, hogy a cikk szerzője el volt ragadtatva az új verziótól. Azokhoz szeretnék szólni, akik még nem döntöttek el, hogy befektessenek-e kb. 500 DM-et az új változat kedvéért.

Közismert, hogy a TP 3.0-ról 4.0-ra való áttérés sok fejtorést okozott, hiszen a fejlesztők a kompatibilitást csak egy segédkönyvtár (TURBO3.TP) hozzáfűzésével tudták megőrizni. A 4.0-nál új alapokra helyezték a kódgenerátort, és esküdöztek, hogy nem lesz több ilyen nagy váltás. (Ennek a váltásnak az eredménye, hogy még a mai napig is cipelik a könyvtárat a programcsomagban, holott valószínűleg már senki sem használja, az új felhasználók pedig azt sem tudják, mit keres ott ez a file.)

Az 5.0 és 5.5 verziókra való áttérésre a fejlesztők valóban megtartották ígéretüket. Installáláskor mint régi ismerőst kezelhették a programot. A kódgenerátor felülről kompatibilis módon beépítette magába az objektumorientált programozás lehetőségét, miközben a felhasználó által meghívható menük és ezek kezelése lényegében nem változott. Mindenkinek nyugodtan ajánlhattam: törölje le a régi változatot az új installálása után.

Ismerőseim közül most is sokan fordultak hozzám: álljanak-e a 6.0-ra? Meg kell hogy mondjam, nekem családám okozott a TP 6.0. Az első családom rögtön az installálás után ért: teljesen megváltozott a felhasználói felület. Tudom, ezek csak néhány napig jelentenek problémát, de sokak számára nehéz elfelejteni a már beidegződött modulatokat, és sokszor csak másodpercek töredéke az, amit cserébe nyereséggel kapunk. Meggyőződésem, hogy már az 5.0 felhasználói interféjével is közel járt a Borland ahhoz a szinthez, amikor már a hardver határolja be a lehetőségeket. Az egyetlen, ami igazán hiányzott, az az egész „beidomítása” az editorba. Úgy gondolom, hogy az igazán hasznos dolgokat – így az egész használatát – a régi editorba is beépíthették volna, de akkor talán nem lehetett volna ilyen csinnadkrávval beharangozni a TVISION könyvtárat.

Márpedig reklámra szükség volt, hiszen aki a közelimúltban számítógépes szakállalton járt, az láthatta: az egyetlen szabvány a Windows 3.0 grafikus

Egyik olvasónk lapunkhoz írt levelében érdekes véleményt fogalmazott meg a Borland nagy sikerű Turbo Pascaljáról. Ő is megerősíti azt a tapasztalatunkat, hogy a piaci siker, az eladási növekvő száma ellenére bizony egyre többen morognak a Turbo Pascal és a Turbo C++ szaporodó hibái, gyengéi miatt. Bár a levél május 21-i keltezésű, aktualitását – sajnos – még nem vesztette el.

felülete. (Még ha mellékeltek volna a könyvtárat...) Akkor, amikor az IBM-kompatibilis világ úgy döntött, hogy itt az idő a Macintosh komputerek egységes, mindent átszövő, grafikus alapú operációs rendszerének lemásolására, igen kétséges vállalkozásnak tűnik egy karakteres alapú új standard bevezetésére tett kísérlet.

Nem akarok nagyon belemenni az érthetetlen apró részletekbe. Például miért jelöli az INSERT módot a vonal alakú, az OVERWRITE módot pedig a blokk alakú kurzor, amikor teljesen általánosan pont fordítva használják? Vagy miért volt fontos a help meghívására az egész jobb gombját teljesen lefoglálni, amikor feltételesen, hogy a programozók az idő teltével egyre kevesebbet használják, míg az általános blokk-kijelölésnél a billentyűzethez kell visszatérni? Nos, az editorok „jobbágáról” természetesen sokat lehetne vitatkozni, de nem érdemes, hiszen ezek egy szint fölött teljesen szubjektívek. Annál kevésbé a compilerek kódgenerátor része.

Jörg Schieb úr egy helyült a következők írja: „...a Borland fordítóprogramjai mindig is a kényelmükről, nem pedig „sportosságukról” voltak közismertek”. A cikk írója talán elfelejtette, hogy a Microsoft cég már régen teljes compilerszaládjával mellett a TP 3.0 csak a gyorsasága révén terjedhetett el? Emlékszem, hogy a Microsoft cég fenn hirdette „optimalizált” compilereit, miközben a TP 3.0 verziója 2-2,5-szer gyorsabb volt a tesztek során, úgy, hogy a leírásban még csak meg sem említették a kódgenerátor „optimalizált-ságát”. Hogy áll a helyzet ma? A 486-os gépek lassan már nem számítanak kuriózumnak, de a TP 6.0 még arról sem tud, hogy léteznek 386-os processzorok. Egy közönséges Fortran compiler egy 16 MHz-es 386-os koprocesszoros gépre 3,5-3,7-szer gyorsabb kódot generál, mint a TP 6.0.

A könyvtárak készítői pedig kapkodhatják a fejüket, mert a TPU file-ok különböző verziói nem kompatibilisek egymással. Ez sok, kis szoftverhálózat készült, de nagyon ügyes könyvtárat ítélt halálra. Például a 3.0-hoz létezett egy

Super Turbo nevű könyvtár, amely a 64 Kbyte-os határt szüntette meg olyan értelemben, hogy akár 200 Kbyte-os tömböt is definiálhatott a felhasználó. Az 5.5-ös verzió kiadásakor több külföldi szoftverházban végigbongésztem az 5.0-hoz tartozó könyvtárakat, sajnos, ez a könyvtár sem frissült fel többé. Mivel sokszor kell 64 Kbyte-nál nagyobb tömböket kezelnem, számomra az is furcsa, hogy amíg a Microsoft-programoknál már évek óta van lehetőség nagy tömbök megadására, addig a TP 6.0 még mindig kűszkódik a 64 Kbyte-os szegmenshatárral.

Mindenesetre a tény az, hogy a TP 6.0-nál a Borland csak a cícomát fejlesztette, és a kódgenerátorhoz érdemben hozzá sem nyúlt. Ugyancsak a CHIP márciusi számában, a 73. oldalon, a C programokat összehasonlító cikkben olvashatjuk, hogy a Borlandból kivált szakemberek Jensen and Partners International cégjelzést most TopSpeed néven csináltak olyan kivételes gyorsaságú compilereket, mint a TP 3.0 volt a maga idejében. Felvetődik a kérdés: lehet, hogy a „Turbo” stratégia TopSpeed néven folytatódik, és a Borland egyre inkább lenehezedik, a Microsofthoz hasonlóan? Remélem, egy 6.2 verzió hamar válaszolni fog erre a kérdésre.

Horváth Viktor

Két megjegyzést fűzünk olvasónk leveléhez. Jörg Schieb, olvasónk által is idézett megjegyzésének valószínű oka az, hogy a Turbo Pascal 3.0 ugyan sokkal gyorsabb kódot generált annak idején, mint a Microsoft compilerei, de azért voltak még nála is jóval gyorsabbak, például a Watcom C-compilerének akkori verziói. Igaz, hogy Pascalban – tudunkkal – nem volt (illetve nincs) vetélytársa a TP 3.0-nak (illetve 6.0-nak), de Schieb úr megjegyzése nem a TP-re, hanem általában a Borland fordítóprogramjaira vonatkozott. A TVISION-t pedig aligha a Windows 3.0 lefőzésének céljával készítették – viszont például a FoxPro és a DOS 5.0 hasonló megoldásai jelzik, hogy a minden gépen kielégítő sebességű, és az alkalmazások túlyomó részének tökéletesen megfelelő szoveges alapú alkalmazásokat nagyon praktikus kiépítés. A főverző-váltást (6.0-ra) ez persze nem indokolja. Kíváncsian várjuk mások hozzájárulásait, de az igazi választ csak a Borland-compilernek újabb verzió adhatják meg. – A szerkesztő

**Szolgáltató, Kereskedelmi és Fejlesztő Kft.
holland-magyar vegyes társaság**

1125 Budapest, Városcsúti út 23/b.
postacím: 1501 Budapest, Pf. 4.
Telefon/Telefax: (36-1)73-3811
fiókegylet/iroda: 2040 Budaörs, Szabadság út 121.

Vege a kőkoroszkai adatátviteli módszereknek, nem kell többé floppykat, mágnesszalagokat küldözgetnie két számítógép között,

ITT a

BLAST

a világ kiemelkedően leghatékonyabb, legsokoldalúbb, 100%-osan hibamentes helyi és távadatátviteli szoftverterméke!

Kifejlesztette a Communications Research Group (U.S.A.).

Hazánkban kizárólagos joggal terjeszti a COMFORT Kft.

A különböző verziók már 21 000 Ft-tól kaphatók!

Szívesen adunk bővebb információt, kérjük, telefonáljon!

A világ kiemelkedően leghatékonyabb, legsokoldalúbb, 100%-osan hibamentes helyi és távadatátviteli szoftverterméke!

Hazánkban kizárólagos joggal terjeszti a COMFORT Kft.

A BLAST kommunikációs szoftver jellemzői:

- 150-nél többféle számítógép operációs rendszeren használható,
- 30-nál több monodimenzionos támogat,
- világszerte 50 000-nél több referenciához,
- olcsó hardverigényű a vonali összeköttetéshez,
- tömörített adatátvitel, automatikus hibakorrekció,
- teljes duplex módú vonalhasználát,
- különböző terminálemulációk,
- KERMIT, XMODEM, YMODEM és egyéb protokollok támogatása,
- rutin adatátvitel automatizálhatósága,
- forgalmi naplózás,
- a kezelése egyszerű, de magyar szakirodalom és tanfolyam is segíti a betanulást.

Ha még nem rendelkezik a szükséges hardver-eszközökkel, ezek beszerzésében is rendelkezésükre állunk.

Komplex számítógépes adatátviteli végpontok árai:

1. IBM-PC XT, 640KB RAM, 360KB FDD, 20MB HDD, mono monitor, 101-es billentyűzet, 2400 baudos modem, soros/párhuzamos port, BLAST kommunikációs szoftver: **ára: 69 900 Ft**
2. MicroVAX-II, 5MB RAM, 332MB Winchester, 80MB szalagkazetta, 8 soros vonal, 2400 baudos modem, 5 VT-320-as terminál, 1-8 felhasználós VMS, BLAST szoftver: **ára: 2 699 900 Ft**

A BLAST a Communications Research Group tulajdona.
A MicroVAX, VMS a Digital Equipment Corporation védjegyei.
Az IBM-PC az IBM védjegye.

„Ha a megbízhatóság döntő...”

A CHIP Magazin folyamatosan teszteli a piacon tavasszal megjelent Mitac-gépeket. Ezek kizárólagos forgalmazója az Interag Informatika. Sugár Mihály üzletág-igazgatót kérdeztük az Interag üzleti sikereiről, versenytársakkal való kapcsolatairól, tapasztalatairól.

CHIP: Egy cégnek, ha fejlődni akar, nagyon pontosan figyelemmel kell kísérnie a piac mozgását. Milyen információk alapján ítéli meg jelenlegi helyzetét az Interag, és milyen tapasztalatokat gyűjtött eddigi működése során?

Sugár: Nagyon érdekesek a tapasztalataink. Eddig mintegy 120-130 konfigurációt adtunk el február óta, amit - figyelembe véve az árkategóriákat és azt, hogy még mindig nem fejeződött be a gépek bevezetése a piacra - a cég pozitívan értékel. Ez az eladási szám már elegendő ahhoz, hogy bizonyos következtetéseket vonhassunk le a piac megosztásáról.

A legfontosabb tapasztalat az, hogy pozitív felhasználói visszajelzéseket kapunk. Aki tőlünk vásárol gépet, kivétel nélkül elégedett. Vannak felhasználóink, akik meglehetősen konfigurációs és teljesítményigényes alkalmazásban használják a gépeinket. Nálunk támadt egy-két olyan kétely és probléma, amit nekünk kellett eloszlatni, s ezt meg is tettük. Kezdetben a korlátozott számú konfiguráció csökkentette a kombinációk lehetőségét. Meggyőződünk arról, hogy nem rendszer-problémákról van szó, hanem a korábbi koprocesszorok kompatibilitásának, illetve hibamentességének kérdése merült fel. Meghibasodásaink - a kezdeti időszakban egyik-két monitorhívást kivül - vagy kompatibilitási problémáink nem voltak. A szoftver-ellátottságra sem panaszkodtak vásárlóink. Így elmondhatjuk, hogy mind az irodai alkalmazásokban, mind a CAD-CAM és hálózati alkalmazásokban a felhasználóink egyértelműen elégedettek.

CHIP: Készítettek-e felmérést az első pár hónap adatai alapján a felhasználók megosztásáról?

Sugár: Ilyen kimutatást nem készítettünk, de hogy kinek adtunk el gépeket, az nyomon követhető: nagyon sok magánembernek, kis- és magáncégeknek. Nagy szolgáltató cégek, egészségügyi intézmények, önkormányzatok is a vevők köréhez tartoznak. Előzetes el-

képzeléseinket igazolja a gyakorlat, miszerint mi a kis- és közepes vállalkozások partnere vagyunk. Hosszabb távú tervünk a nagyvállalati és banki szféra megcélzása is, de úgy gondoljuk, ehhez jelentősebb piaci referencia szükséges.

CHIP: Kiket tart versenytársainak az Interag?

Sugár: Mi nem a nyugati minta szerint tartunk valamely céget versenytársnak, miszerint az a cél, hogy minél inkább visszasarjósítsuk a piaci részesedését. Úgy gondoljuk, hogy azok a versenytársaink, akikkel együtt azonos minőségű kategóriába sorolnak a felhasználók. Azok váltak konkurenciává, akik a Mitac nyugat-európai és amerikai disztribútorai számára is versenytársak.

A legtöbb kategóriában összeütöztünk a velünk egy mezőnyben versenyző modellel, az ALR-rel. De ez a versengés nem szándékos, hiszen a céget barátunknak tekintjük. A Tannonnal is elég erős a verseny, aztán találkoztunk ebben a mezőnyben a Philipsszel, a Siemensszel és újabban az Acerrel is.

CHIP: Mostanában föltűntek a Mitach hasonló hangzású nevek is, s ez megzavarhatja a vásárlókat.

Sugár: Igen, több nagyon hasonló név is létezik. Az Interag által kizárólagos joggal forgalmazott számítógépcsalád márkaneve: MITAC.

A hangzásukban hasonló nevek okoznak némi fejfájást, mert sok esetben azok a vásárlók, akik a mi marketing-munkánk által kerültek kapcsolatba a gépekkel, de nem rendelkeznek olyan szakmai érdeklődéssel, hogy ne zavarja volna meg őket a névhasznosság, összekaverték a számítógépeket. Néhány üzleti lehetőséget el is vesztettünk emiatt. Sajnos tudatos image-rombolással is találkozhattunk az országban. De a Mitac által kívánt műszaki hátteret és garanciát csak az Interag gépei biztosítják. Tehát felhívom minden Mitac-kezdő figyelmét, hogy a többféle hasonló hangzású márkánév miatt vásárlás esetén győződjön meg arról, hogy melyikről van szó. S ezután kérem a cégeket is, akik ezeket a gépeket forgalmazzák, hogy megfelelő ismertetővel lássák el termékeiket, amiből kiderülne a minőségi különbségek is, s a vásárlókat sem tévesztik meg.

A Mitac 4-5 éves szlogenje - amit mi átvettünk, és nagyon aktuálisnak, fontosnak tartunk - ez: „Ha a megbízhatóság döntő...” Mi ezt a megbízhatóságot a továbbiakban is képviseljük.

Ivanov Péter

Az ALAPLAP

augusztusi számának tartalmából:

- A hónap témája: **Virusvadászat**
- Kártyaparti melankóliában szenvedőknek
- Tiszta Fred, a kapitány
- PC-planetárium
- Helyes-e a Nyelvész?
- Vonalban lenni
- A mágneslemezen: A SoundBlaster I.

Felix, a kincskereső

RAJESZKÖZÖK A GÉPESÍTETT ÉS A HAGYOMÁNYOS MÉRNÖKI TERVEZÉSHEZ

Plotter hegy, adapter, plotter papír, plotter tus, plotter kellekék, mérnöki ceruzák, körzők, vonalzők, csőtollak, szerkesztőeszközök széles választékban kaphatók a 1136 Bp., Sallai Imre u. 24. sz. alatt, a BIT&S Kft.

„MARS” Mérnöki Rajeszköz Szakboltjában!

Tel.: 06-60-33555

A minőséget garantálják a STAEDTLER és a SCHNEIDER világ színvonalú termékei!

BIT&S
Computer Ltd.

1021 Budapest, Törögató u. 2-4.
Postacím: 1501 Budapest, Pf. 7.
Tel./fax: 176-2778

R&M COMPUTER-ASPECT
Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

1112 Budapest, Hermánd u. 29. /12.
Telefon/fax: 185-6190

XT alaplap 10MHz, Turbo, 640KB RAM	6 500 Ft
AT alaplap 80286-12MHz, 1MB RAM	12 600 Ft
AT alaplap 80286-12MHz	7 600 Ft
AT alaplap 80286-16MHz, 1MB RAM	15 000 Ft
AT alaplap 80286-16MHz	10 000 Ft
AT alaplap 80386-33MHz, 4MB RAM, 64K cache	84 000 Ft
AT alaplap 80386-25MHz, 4MB RAM, 64K cache	77 000 Ft
AT alaplap 80386-40MHz, 4MB RAM	108 000 Ft
AT alaplap 80386SX-20MHz, 1MB RAM	43 000 Ft
AT alaplap 80486-25MHz, 2MB RAM 128K cache	160 000 Ft
Modul 1MB RAM, SIMM v. SIP	5 000 Ft
Modul 256KB RAM, SIMM v. SIP	1 250 Ft
Co-Processzor 387-12	11 500 Ft
Co-Processzor 387-20	25 900 Ft
Co-Processzor 387-25	28 200 Ft
Co-Processzor 387-33	29 700 Ft
Co-Processzor 387-40	30 400 Ft
TEAC 1,2 MB floppy disk-drive	6 500 Ft
TEAC 1,44 MB floppy disk-drive + 5,25" tok	6 400 Ft
Winchester KALOK 20MB-40ms 3,5"	14 900 Ft
Winchester ST 251-1	22 100 Ft
Winchester ST 157 A AT BUS 44MB-28ms	18 900 Ft
Winchester ST 1144 AT BUS 140MB	44 900 Ft
Winchester ST 1102 AT BUS 80MB	34 700 Ft
2 x 360KB floppy kórt	1 520 Ft
XT Multi I/O kártya (floppy Contr; Game; Clock)	1 600 Ft
AT I/O kártya (2 soros/1 párhuzamos + Game)	1 600 Ft
WD 1005 FDD/HDD kontroller + kábel	4 100 Ft
WD 1002 HDD kontroller + kábel	4 500 Ft
IDE AT BUS FDD/HDD kontroller	1 600 Ft
IDE AT BUS FDD/HDD kontroller + I/O	2 600 Ft
Monochrom monitor 14"	8 000 Ft
Color monitor 14"	13 000 Ft
VGA monitor (1024 x 768) 14"	28 000 Ft
VGA kártya 16bit + 256KB RAM (800 x 600)	5 100 Ft
VGA kártya 512KB RAM (1024 x 768)	8 400 Ft
Mono-grafikus printer kártya	1 600 Ft
Color/Monochrom-Dual Display kártya	1 900 Ft
Monitor filter 12"	630 Ft

Monitor filter mono 14"	700 Ft
Monitor filter color 14"	7 200 Ft
VGA filter üveg 14", földelt	2 000 Ft
Ház baby + 200W táp	6 800 Ft
Ház torony + 200W táp	10 500 Ft
Tápegység 200W baby házhoz	4 500 Ft
Tápegység 200W torony házhoz	6 100 Ft
Szűnetmentes táp UPS 550VA	28 000 Ft
Szűnetmentes táp UPS 1000VA	63 000 Ft
Archnet kártya 8 bit Coax Star	4 600 Ft
Archnet kártya 8 bit Coax Bus	5 400 Ft
Archnet kártya 16 bit Coax Star	8 400 Ft
Archnet kártya 16 bit Coax Bus	9 200 Ft
Ethernet kártya NE 1000 8 bit W/Boot ROM	11 500 Ft
Ethernet kártya NE 2000 16 bit	14 300 Ft
Activ Hub 4p. Coax	6 800 Ft
Activ Hub 8p. Extern	12 400 Ft
Passiv Hub 4p.	1 550 Ft
Hiдем Modem 1200 kártya	7 500 Ft
Hiдем Modem 2400 kártya	11 500 Ft
Hiдем Modem Extern 2400	15 200 Ft
3M floppy disk 5,25" DS/DD	560 Ft
3M floppy disk 5,25" DS/HD	930 Ft
3M floppy disk 3,5" DS/DD	940 Ft
3M floppy 3,5" DS/HD	1 600 Ft
Tasztatúra 101 gombos, angol	3 000 Ft
GM 6 Mouse	1 800 Ft
GM 6000 Mouse	3 600 Ft
Mouse Microsoft komp.	1 800 Ft
1-2 párh. Printer Switching Box	2 200 Ft
1-4 párh. Printer Switching Box	3 500 Ft
Printer kábel - 1,8M, 25 eres	400 Ft
R&M AT számítógép 286-12/16MHz 1 MB RAM	
40MB winchester AT BUS	
1,2 vagy 1,44MB floppy-drive + kontroller soros/párhuzamos kimenet	
baby ház + 200W táp	
101 gombos tasztatúra	
monochrom 14" monitor + MGP kártya	59 900 Ft
R&M AT számítógép 286-16/20MHz 1MB RAM a fenti konfigurációval	
VGA lejár (1024 x 768 felbontással) - monitor 14"	62 800 Ft
- kártya 512KB RAM	28 200 Ft
STAR A4-es 9 tűs nyomtató NX-1001 (LC-20)	18 500 Ft
STAR A3-as 24 tűs nyomtató NX-2415 (LC-2415)	44 000 Ft
EPSON LX-800 nyomtató	21 000 Ft

Áraink nagykereskedelmi árak, ÁFA-t nem tartalmaznak!

A DOS 5.0 rejtelmelmei – I.

Hosszú várakozás és sok, véglegesnek kikiáltott béta- és gamma-teszt változat után végre Magyarországra is megérkezett a Microsoft DOS 5.0 végleges változata. Az IBM Magyarországi Kft. szíveségéből megkaptuk a PC-DOS 5.0 verziót is, így semmi akadálya nem volt annak, hogy összevetve teszteljük e két operációs rendszert.

Előre kell bocsátanunk, hogy nem két DOS-verzióról van szó, hanem többről. Erdemes megismerkedni az eltérésekkel. Még nem jelentek meg a perszónifikált DOS 5.0 változatok Magyarországon (Compaq, Tandon stb.), ezeket beérkezésük után ismertetjük majd. Az IBM PC-DOS két változata teljesen egyenértékű. Mindkettő három lemez, csak egyik változata 720 Kbyte-os, a másik pedig 1,2 Mbyte-os floppykon található. Az első lemez bootlemez. Akkor indítható az installációs folyamat, ha erről bootolunk. A Microsoft DOS 5.0 verziója hat 360 Kbyte-os lemezen érkezett, de létezik ennek 3 db 720 Kbyte-os, illetve 3 db 1,2 Mbyte-os lemezen lévő verziója is. Magyarországra – különböző importőrök révén – a következő verziók kerültek be:

- USA-verzió, aminek az a különbözőzető jege, hogy installáláskor nem kínálja fel a nemzeti karakterkészleteket és billentyűmeghajtókat;
- International verzió, ez viszont felkínálja a nemzeti karakterkészleteket – köztük a magyart is – EGA és VGA monitorok, valamint 102 gombos billentyűzetmeghajtó esetén.

Mindkettő úgynevezett upgrade és OEM változat. Ez azt jelenti, hogy a gépen kell már valamilyen DOS-változatnak lennie, amikor az installálást elindítjuk, és egy lemezen – a hatodikon – található az elterjedt szoftverek és hálózatok meghajtásához szükséges segédprogramok új verzióit. Létezik egy lemezrel kevesebből álló – úgynevezett disztributív – változat is, amelyből hiányzik a meghajtóprogramokat tartalmazó lemez. (Az IBM DOS már eleve sem tartalmazza!)

Az installálás előtt nem árt megfontolnunk a következőket: ha Speedstorral, vagy Disk Managerrel formattáltuk a merevlemezünket, akkor le kell cserélni ezek eredeti meghajtóprogramját az MS-DOS 5.0 hatodik lemezén található új verzióra. Az aláhúzás karakter (") végű névvel ellátott file-okat az ugyanazon lemezen található EXPAND.EXE programmal ki kell bontani tömörített formájukból. Ez a program kompatibilis az MS- és a PC-DOS-ban. Ugyancsak

kompatibilis az MS-DOS hatodik lemezén található többi program. A két-DOS-verzió a file-ok dátumai és idői alapján is megkülönböztethető: ez a két érték MS-DOS esetén 91-09-4 5.00a, PC-DOS esetén pedig 91-09-5 12.00p.

Szintén fontos, hogy installálás előtt a hálózati meghajtó gépünkben lévő shell programjait is le kell cserélni. Az MS-DOS hatodik lemezén lelhetjük meg a következő programokhoz a szükséges segédanyagokat: IPX.OBJ, NET.EXE, NETS.COM, amely a Novell SHGEN lemezének segítségével képes előállítani az új környezetre alkalmas hálózati héjat. A Microsoft hálózat alkalmazói is megtalálják a szükséges segédprogramokat.

Az installálásnál mindkét DOS-verzió esetében, ha létező DOS-ra tesszük fel, akkor a SETUP /U-val kell elindítani az installálást. Az MS-DOS esetén egy formattált vagy formattálatlan üres lemez is készenlétben kell tartani, hogy elmenthesse arra a korábbi partíciók táblájára és rendszer adatait egy esetleges későbbi visszaállításához. Ha erre az „uninstall” lemezre rábootolunk, akkor visszateszti a régi DOS-verziót, amely problémamentesen működik tovább. Az IBM PC-DOS-nak nincs ilyen szolgáltatása! Ha megszakad a Microsoft DOS installálása, akkor a gépi indításkor ezt az uninstall lemezt kéri és felajánlja, hogy folytassa-e az installálást, vagy pedig visszategye a régi rendszert. A PC-DOS-nál ilyenkor elakad a folyamat, és a folytatás attól függ, hogy milyen állapotban akadunk el. Sajnos, olyan eset is lehetséges, hogy elvész a merevlemez tartalma.

Van még egy fontos tudnivaló. A rejtett DOS file-ok a lemezen fizikailag most már akárhova kerülhetnek. De a kompatibilitás megőrzése érdekében a DOS eltakarja és a hagyományos programok számára hozzáférhetetlenné teszi az első cilindert. Így ha régebbi lemezdiagnosztikai futtatunk, vagy pedig a PCTools Compress programját erőszakkal rá a merevlemezre, akkor ezek *Sector not found* hibahüvelyekkel leállnak. Csak a Norton Utility 6.0 és a PCTools 7.0 képes az ilyen lemezek korrekt kezelésére!

A CONFIG.SYS file-t és az AUTO-EXEC.BAT-ot automatikusan létrehozta az installáló program. Ezt az ötletet a DR-DOS-ból merítették, miként jó pár segédprogram ötletét is. Ha a nemzetközi változatot installáljuk, akkor a magyar nyelv és a magyar billentyűkészítés választása esetén a következőképpen fog kinézni az autoexec.bat file-unk:

```
ECHO OFF
PROMPT $P$g
PATH C:/WINDOWS/C:/DOS;
SET TEMP=C:/DOS
MODE CON CODEPAGE PREPARE==
(852) C:/DOS/EGA.CPI
MODE CON CODEPAGE SELECT=852
KEYB HU,C:/DOS/KEYBOARD.SYS
A magyar karakterkészletre alkalmas kibővített feladatokkal rendelkező MODE parancsot, eléggé szokatlan paraméterezéssel!
A config.sys is tartalmaz újdonságokat, beleértve a nyelvválasztást is:
FILES=30
DEVICE=C:/HIMEM.SYS
DEVICE=C:/DOS/SETVER.EXE
DEVICE=C:/DOS/EMM386.EXE 7186
AUTO
DEVICE=C:/MOUSE.SYS
DOS=HIGH
COUNTRY=036,C:/DOS/CO-UNTRY.SYS
DEVICE=C:/DOS/DISPLAY.SYS
CON=(EGA,,1)
BUFFERS=20
```

Ha jót akarunk magunknak, ne használjuk a magyar nyelvi opciót, mert az csak a Microsoft elméleti szakembereivel kompatibilis, az elterjedt hazai kiadásokhoz nem. Amint a mellékelt AUTOEXEC.BAT-ból látható, a 852-es kelet-európai kód táblát használja, billentyűzete pedig egy sohasem használt, ősi írógépkiosztást követ.

Jó pár régebbi szoftvercsomag kifejezetten utálja a 101/102 gombos billentyűzetet, mert nem készült fel az extend ROM BIOS-ra. Ez eddig nem volt gond, de az új DOS alapértelmezésben nem készült fel erre. Ilyenek a Lotus szoftverház régebbi kibocsátású szoft-

Szerződjön
velünk:

kedvez-
ményeket
kap!

A PROCOMP
TAIWAN
nagykereskedelmi
áron szállít
számítógépeket
és
perifériákat
(komplett szettekét
és alkatrészeket
egyaránt).

Legyen
az Ön cége is
a
dealerünk!

PROCOMP
TAIWAN

Irodánk címe:
1107 Budapest,
Szállás u. 21
Telefon: 147-1590
Telefax: 157-0284

Az IBM PC-DOS
5.0 International
verziója már
az installálósor
felajánlja
a magyar
karakterkészlet
és billentyűzet
használatának
lehetőségét

A Microsoft DOS
5.0 shellje

Az IBM PC-DOS
5.0 shellje

IBM DOS Version 5.00

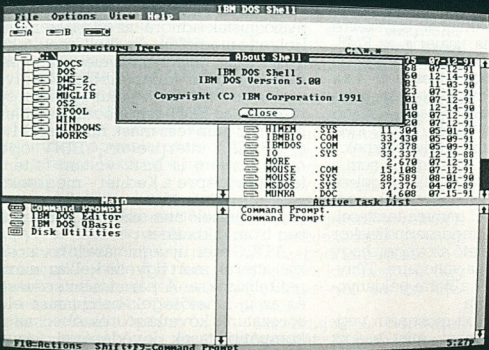
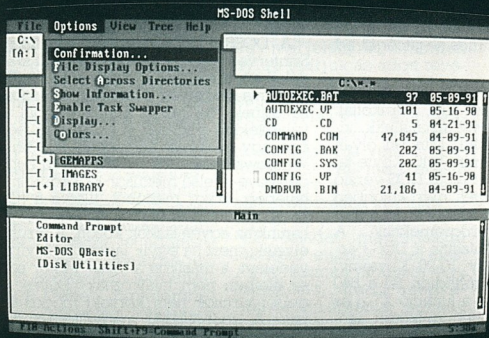
IBM DOS version 5.0 supports international keyboards.

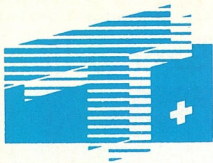
If the correct keyboard is selected, press ENTER.

To choose a different keyboard, use the ARROW keys to select it, and then press ENTER.

Belgian	Hungarian	Swedish
Brazilian	Icelandic	Swiss (French)
Canadian French	Italian	Swiss (German)
Czech	Japanese (English)	Turkish
Danish	Latin American	UK English
Dutch	Norwegian	US Default
Finnish	Polish	US English
French	Portuguese	Yugoslavian
German	Slovak	
Greek	Spanish	

ENTER-Continue F1-Help F3-Exit ESC-Previous Screen

**T + T SZÁLLÍTÁSI
ÉS KERESKEDELMELI KFT.**
1193 Budapest, Csillag u. 1.
Postacím: 1701 Bp. Pf. 66.
Tel./fax: 127-4968

SZÁMÍTÓGÉP SZETTEN

Raktárról kínáljuk a következő számítógép részegységeket:

PC 386:

- Monitorozó ház + táp
 - 80386-33/64 K Cache alaplap
 - 2 MB RAM
 - 80 MB HDD + vezérlő
 - 2 Soros/párhuzamos port
 - MGP kártya
 - 101 gombos billentyűzet
 - 14" papírféhr monitor
- Ára: 150 000 Ft + ÁFA

NYÁRI AKCIÓ!

EGA KÁRTYA + EGA MONITOR
ÁRA: 22 000 Ft + ÁFA

Kézpénzfizetés esetén
1 000 Ft kedvezmény!

10 db fölötti vásárlás esetén
további 1 000 Ft kedvezmény!

Az alkatrészcsomagot
tételenként szállítjuk,
és 1 év jótállást vállalunk
a részegységekre.

Raktárról kínálunk még
hálózat kiépítéshez
szükséges alkatrészeket,
szerelési anyagokat.

SZOFTVER

DOS 5.0 – IBM- és Microsoft-változatban

verei, az IBM DisplayWrite III DTP szövegszerkesztő DOS-változata (mind a mai napig), és néhány kezdeti Borland-program. Az új DOS-ba is beépítettek egy végskijárót. Ha nincs beállítva az ANSI.SYS, akkor a CONFIG.SYS-t ki kell egyeztetni a következő parancssorral: SWITCHES = /K

Ha pedig van ANSI.SYS, akkor azt a /K opcióval kell beírni:
DEVICE = ANSI.SYS /K

Figyeljük meg, hogy a DOS a verzió-kompatibilitást biztosító SETVER.EXE-t device driverként tölti be. Így kell tenünk az új EMS meghajtóval, az EMM386.EXE-vel is. Paraméterként az engedélyezett EMS memória méretét, valamint az AUTO, vagy pedig az ON, illetve OFF parancsszavakat lehet megadni, amelyekkel az EMS állapotát befolyásolhatjuk. Ez menet közben is átállítható, ehhez EXE file-ként, hagyományos módon kell elindítanunk ugyanezt a programot a megfelelő opciókkal. Egyébként: ha nem vagyunk tisztában egy parancs lehetőségeivel, akkor /? opcióra minden parancs segítségével ad magáról.

AHIMEM.SYS is új, nem azonos a Windows által felrakottal. Ha Windowst installálunk, vigyázzunk, ne írjuk fölül! Minden olyan gépen, amely több mint 640 Kbyte-tal rendelkezik, használata az új DOS-verzió alatt feltétlenül szükséges, mert különben nem marad helyük az igencsak terjedelmes DOS-tól a programoknak. A DOS = HIGH parancs utasítja a DOS-t arra, hogy egy mintegy 10-20 Kbyte-nyi modulon kívül maga töltődjön fel a 640 Kbyte-os határ fölé. Ez a funkció XT-n és régebbi AT gépeken nem működik, azokon kevésbé érdemes átállni az új DOS-ra.

Az új DOS és az EMS kapcsolat nem éppen baráti. Csak olyan EMS meghajtó használható hozzá – természetesen csakis 286-os gépen, hiszen 386-os gépekhez adják az EMM386.EXE nevű meghajtót –, amelyk három kívánalomnak egyszerre tesz eleget. Először is: ismerje az EMS-kezelés mellett az EMS XMS-en keresztüli elérését is; másodsor: fusson a 4.xx DOS-verzió alatt; és végül legyen kompatibilis az MS-Windows 3.0-val. E rövid idő alatt eddig csak a TEMS (Turbo EMS 286) felelt meg ezeknek a feltételeknek.

A most kibocsátott DOS-verziók sem a korábban elterjedt béta-, illetve jelzés nélküli gamma-teszt példányokkal nem azonosak 100%-ig. A gamma-tesztetek 1991. július 1. után rendszerintáskor kiírják azt a figyelmeztető szöveget, hogy szereljék le a végleges változatra. Tényleg szereljék le ezeket a korai példányokat a végleges verzióra.

Úgy tűnik, a Microsoft most nem végzett olyan barkácsolmunkát, mint a 4.xx DOS kiadásakor. Ez látszott a hivatalos és nem hivatalos béta- és gamma- tesztválto-

zatokon is, amelyek kikerültek a fejlesztő-laboratóriumból. Az átállás várhatóan kevesebb áldozatba fog kerülni, mint a 3.xx változatról a 4.xx változatra való váltáskor, annak ellenére, hogy a memóriakezelésben véghezvitték néhány forradalmi változtatást. A szoftver-inkompatibilitásokról sorozatunkban részletesen fogunk szólni. Most végyük sorra néhány alapvető újdonságot.

A SETVER parancs segítségével egy adott program esetén lehet változtatni a DOS által visszaadott verziószámot, amit hagyományos módon az operációs rendszertől rendszerhívással lekérhetünk. Ezzel jó pár program futása válik problémamentessé az új környezetben. Figyelni kell arra, hogy a program overlay file-jeira is meg kell adni a kompatibilitási opciókat, ha azok nem adat jellegűek. A rendszer újraindításától él az új beállítás. Ami erre a rendszerre a módosításig vagy pedig az újraindításig igaz. A rendszerfile-okban egy külön egységben, a kompatibilitási táblában könyveljük ezeket.

A DOSHELL is átalakult egy kicsit. Szintervetzőjének továbbra sem volt szándékban figyelembe venni a munkaergonomiá szabályait. Maradtak a csiricsaré színek, de némi slappossággal és választékkal enyhítve. A DOSHELL egyben egy multistak átkapcsoló is. Mint a Windows esetén, ha multistak van engedélyezve a felső menüsor legördülő menüjében, akkor menüből, illetve a [Ctrl Esc] billentyűkombinációval kapcsolhatunk az egyes taskok között. A vírusok élvezik, mert ha egyik taskon fut a vírusvédelem, a másikon a vírus, akkor soha az életben nem találkoznak! Egyes régebbi vírusok nem korrek módon futnak. A boot-rekord megváltozásával a bootvírusok is ugyanazokkal a problémákkal találják szembe magukat, mint a régi PCTools Compress-programok. Sajnos, sok esetben ez a rendszer és a merevlemez tartalmának teljes elvesztésével is járhat.

A másik kellemes változás, hogy a mazochisták editora, az EDLIN a múlté. Helyette megjelent egy kellemes, teljes képernyős, billentyűműveleteiben részben WordStar-kompatibilis, menüvezérlésű editor. Ezt egy kis segédprogrammal, az EDIT parancssal lehet hívni, de ez nem tesz mást, mint meghívja a QBASIC interpretert, /EDIT opcióval. Magam is lusta voltam feltelni több tesztgépre a Keditet – megszokott szövegszerkesztőmet –, és a képernyőfont-letöltések után ezen is kényelmesen írom cikkeimet.

A DOS ezen új verziójára fokozatosan kell átállni, mert figyelni kell az inkompatibilitásokra. A parancsismertetések és az új lehetőségek bemutatása előtt sorozatunk következő részében az inkompatibilitások kivédésével fogunk foglalkozni.

Kis János

Sorozatunkban korábban megjelent dr. Vargovcsik Károly Rövid táví előrejelzés számítógépes támogatással című cikke, amely az ismert adatokon alapuló döntés-előkészítéshez ad javaslatot.

A munkafolyamat megszervezése a kapacitások kihasználásának megtervezésével tehető teljessé. Ehhez nyújt segítséget az alábbiakban ismertetendő módszer.

Egy konkrét időszakra való tervezés legfontosabb szempontja általában az adott idő alatt elérhető nyereség. A korábban ismertetett tervezési módszerek azonban egy adott termékhez adott nyereségterülettel rendelkeznek, és nem veszik figyelembe a rendelkezésre álló erőforrások kihasználtságát, terhelhetőségét, az adottságokban rejlő lehetőségeket. E szempontot háromféle-képp lehet figyelembe venni a tervezési folyamatban:

- ha feltételezzük, hogy gyakorlatilag korlátlanul áll rendelkezésre erőforrás (a feladat nem köti le az összes kapacitást), akkor a ráfordítási arányok meghatározásával elkészíthetjük egy adott feladathoz a legkisebb költségű ütemtervet;
- a feladatokat az állásidő csökkentése céljából a válalait határidők figyelembevételével úgy osztjuk el, hogy minél egyenletesebben legyenek lekötve a kapacitások;
- kiszámíthatjuk, hogy az átfutási idő növelése esetén mennyivel lesz egyenletesebb a terhelés, mennyi a költségcsökkenés. Így különböző rendelések teljesítési sorrendjének helyes meghatározásával pénzt és időt takaríthatunk meg, és a válalási határidőket e szerint határozhatjuk meg.

FÓRUM

kisvállalkozóknak

Gyártókapacitás tervezése

A megoldás elve

A tervezés első lépése most is a hálótér megrajzolása. Olyan ábrát készítünk, ahol a tevékenységeket egy-egy nyíl jelöli, majd minden nyílra felírjuk az adott tevékenységhez tartozó idő- és kapacitásszükségletet. A végrehajtás során a munkafolyamat kezdőállapotából a végállapotba vezető optimális utat kell megkeresni úgy, hogy a rendelkezésre álló erőforrások korlátait ne lépjük túl jelentősen.

E feladat megoldására többféle eljárás ismeretes. Az itt használt módszer egy szimuláció, amely megkeresi a probléma néhány megoldását, és kiválasztja közülük a legjobbát. Nem biztos, hogy a kapott eredmény minden lehetséges megoldás közül a legjobb, de kiszámítható, hogy milyen valószínűséggel optimális. Természetesen minél több esetet számolunk végig a géppel, annál biztosabban kapunk jó megoldást.

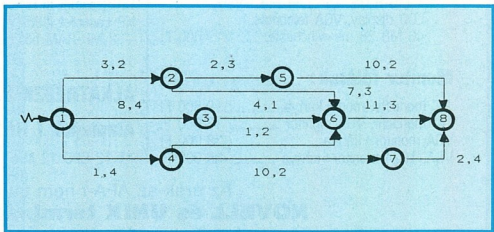
A számítógépes megoldás lépései a következők: - meghatározzuk az adott időpontban megkezdhető tevékenységek listáját. Egy tevékenység akkor számít megkezdhetőnek, ha minden őt megelőző tevékenység befejeződött, és van még szabad kapacitás; - listából kiválasztunk egy tevékenységet és azt ütemezzük;

- új listát állítunk össze, majd az eljárást a következő tevékenység kiválasztásával folytatjuk. Ha már minden tevékenységet ütemeztünk, előremegyünk a leg hamarabb befejeződő tevékenység végére, és azt befejezettek tekintjük. Fel szabadítjuk a lekötött kapacitást. Új tevékenységlistát készítünk, és újra ütemezzük;
- a fenti lépéseket mindaddig ismétljük, amíg minden tevékenységet el nem végeztünk. Ekkor kiszámítjuk az átfutási időt;
- több lehetőséget végigszámolunk, és a legrovidebb átfutási idejű lesz a megoldás.

Ez a módszer feltételezi, hogy egy erőforrás kapacitása a végrehajtás során mindvégig állandó maradjon. Ha ez nem teljesül, a feladatot két részre kell bontani azon a ponton, ahol a kapacitás megváltozik, és mindkét részt külön kell megoldani.

Esettanulmány

Legyen egy munka hálótér a következő:

Minden tevékenységet kezdő- és végpontja azonosít. Az ábrában feltüntetjük az idő- és kapacitásszükségleteket is. Például az 1-2 tevékenység 3 időegység alatt végezhető el 2 egység kapacitással.

A rendelkezésre álló kapacitás 6 egység. A hálóban nem lehet egyetlen olyan tevékenység sem, amely ennél többet igényel. A végrehajtott kapacitás minimális szintje 4, mert két olyan tevékenység is van, ami ennyit vesz igénybe.

Mintapélda

A program betöltése és a RUN parancs kiadása után

KAPACITASTERVEZÉS HALÓTERV ALAPJÁN 1.0 VERZIÓ

szöveg jelenik meg. Adjuk meg a hálótér adatait:

- A kapacitás nagysága: ? 6
- A tevékenységek száma összesen: ? 11
- Ad meg a 1. tevékenységet (kezdőpont végpont): ? 1,2
- időszükséglete: ? 3
- kapacitásigénye: ? 2
- Ad meg a 2. tevékenységet (kezdőpont végpont): ? 2,5
- időszükséglete: ? 2
- kapacitásigénye: ? 3

És így tovább. Van olyan tevékenység, ahol csak időigény van (például a beton

VÁLLALKOZÁS ÉS PIAC

szilárdulásának időszakában nem lehet dolgozni). Ilyenkor a kapacitásigény értelem szerűen 0.

Az adatok beadása után a gép felajánlja a javítási lehetőséget:

Akarsz adatot változtatni (i=igen, n=nem)?

Ha minden adat helyesen van a gépben, akkor meg kell adni, hogy hány lehetőséget számoljon végig a gép:

A probaszámítások száma: ? 10

Itt egy olyan számot kell megadni, amely ahhoz elég nagy, hogy a megoldást jó-nak fogadjuk el, de ahhoz még elég kicsi, hogy elfogadható idő alatt választ kapjunk. Kezdetnek javasolt egy 10 körüli szám, majd a finomításán ezt fokozatosan növelhetjük.

Meg kell még adni azt is, hogy kérünk-e a számítás eredményeiről papírra másolatot.

Ezután a gép elvégzi a számításokat, és minden

próbaszámítás időszükségletét kiírja. Végül az alábbi táblázatban megadja a legjobb megoldást:

Ha a felhasználható kapacitás: 6, akkor a legjobb megoldás időszükséglete = 30

A tevékenységek ütemezése:

sorszám	kezdopont	bef.pont	kezdesse	befejezese
8	1	4	0	4
9	4	6	0	4
...				

Ezután választhatunk a következő lehetőségek közül:

- befejezzük a munkát;
- új adatokat adunk meg (új feladatot);

- változtatjuk a kapacitás nagyságát (az átfutási idő lerövidítésére);

- növeljük a próbálkozások

számát (jobb megoldást keresve);

- újra futtatunk változatlan adatokkal.

Pál János

HCH Hun Comp

Elektronikai Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.

1116 Budapest, Mohai út 37.

Tel. & fax: 185-4186

6000 Kecskemét, Villám I. u. 16.

Tel.: (76) 29-388

TELJES GÉPÖSSZEÁLLÍTÁSOK:

- 1. XT-12 számítógép**
640 KB RAM, 360 KB FDD,
84 gombos bill. 23 000 Ft
- 2. BABY 286 CPU 12/16 MHz**
1 MB RAM, 1,2 MB FDD, HDC/FDC,
101 gombos bill. 32 000 Ft
- 3. BABY 286 CPU 16 MHz**
mint a 2. tételnél 34 000 Ft
- 4. TOP BABY 286 CPU-16 NEAT**
mint a 2. tételnél 36 000 Ft
- 5. BABY 386 SX, CPU 16 MHz,**
mint a 2. tételnél 48 000 Ft
- 6. TOWER 386 CPU 25 MHz**
mint a 2. tételnél 76 000 Ft
- 7. TOWER 386 CPU 25 MHz, CACHE**
mint a 2. tételnél 86 000 Ft
- 8. TOWER 386 CPU 33 MHz, CACHE**
mint a 2. tételnél 99 000 Ft
- 9. TOWER 486 CPU 25 MHz, CACHE**
mint a 2. tételnél 219 000 Ft
- 10. TOWER 486 CPU 33 MHz, CACHE**
mint a 2. tételnél 299 000 Ft
- 11. LA 30A Laptop 286, 12 MHz**
1 MB RAM, 3,5" 1,44 MB floppy,
LCD display, VGA felbontás,
20 MB 28 ms winchester 179 000 Ft
- 12. LA 35 Laptop 386SX, 16 MHz**
1 MB RAM, 3,5" 1,44 MB floppy,
LCD display, VGA felbontás,
40 MB 28 ms winchester 219 000 Ft

Monitor felárak:

- 14" monochr. mon.+kártya 9 500 Ft
- 14" monochr. VGA monitor 17 000 Ft
- VGA monitor+kártya 33 000 Ft
- VGA, 1024 monitor+kártya 39 000 Ft

Winchester felárak:

- 20 MB (MFM) 17 000 Ft
- 40 MB (AT BUS) 18 000 Ft
- 80 MB (SCSI) 32 000 Ft
- 80 MB (AT BUS) 32 000 Ft
- 124 MB (AT BUS 15 ms) 43 000 Ft
- 200 MB (AT BUS 15 ms) 69 000 Ft
- 338 MB (ESDI ST 4384E) 155 000 Ft
- 676 MB (ESDI ST 4766E) 290 000 Ft
- 1 GB (SCSI M-2266) 390 000 Ft

RAM - bővítések

- RAM bővítés 2 MB-ra (80ns) 5 900 Ft
- RAM bővítés 4 MB-ra (80ns) 17 700 Ft
- RAM bővítés 8 MB-ra (80ns) 41 300 Ft

Szünetmentes tápegységek:

- UPS akku-kártya (USA) 19 000 Ft
- UPS akku-kártya (Emmerson, USA) 24 000 Ft
- UPS 500 W (SINUS) 32 000 Ft

Nyomtatók:

- EPSON LX-400 9 tű 21 000 Ft
- EPSON LX-550 24 tű 40 800 Ft
- EPSON DF-X-5000 168 000 Ft
- HP LaserJet III, 1MB 189 000 Ft
- HP LaserJet IIIP, 512 KB 125 000 Ft
- 2 MB RAM bővítő-kártya 35 000 Ft

ALKATRÉSZKÍNÁLATUNKBÓL

Alaplapok (RAM nélkül)

- XT 12 CPU 12 MHz 4 300 Ft

- AT 286 CPU 12 MHz 8 600 Ft
- AT 286 CPU 16 MHz 10 500 Ft
- AT 286 NEAT CPU 16 MHz 12 500 Ft
- AT 286 NEAT CPU 20 MHz 14 500 Ft
- AT 386SX CPU 16 MHz 31 000 Ft
- AT 386SX CPU 20 MHz 36 000 Ft
- AT 386 CPU 25 MHz 49 900 Ft
- AT 386 CPU 25 MHz,
64 KB CACHE 66 000 Ft
- AT 386 CPU 33 MHz,
64KB CACHE 74 000 Ft
- AT 486 CPU 25 MHz,
128KB CACHE 165 000 Ft
- AT 486 CPU 33 MHz 229 000 Ft
- EISA 486 CPU 33 MHz
256 KB CACHE,
64 MB on Board 345 000 Ft

Koprocesszorok:

- 80287-10 19 000 Ft
- 80287-12 26 010 Ft
- 80387 SX-16 30 000 Ft
- 80387-20 39 000 Ft
- 80387-25 45 600 Ft
- 80387-33 52 800 Ft

VGA monitorok:

- VGA (640x480) 30 000 Ft
- SVGA (1024x768, Tri-sync) 33 000 Ft
- CTX (1024x768, multisync) 44 000 Ft
- Sony 1402E Trinitron 75 000 Ft

Floppy meghajtók:

- 5,25" 360KB 5 000 Ft
- 5,25" 1,2 MB 6 500 Ft
- 3,5" 1,44 MB 6 500 Ft

Az árak az ÁFA-t nem tartalmazzák. Garancia: 6 hónap

NOVELL és UNIX terminálok, hálózatok igény szerint!

```

10 RPM KAPACITASTERVEZES HALOTERV ALAPJAN
20 DIM K(10),Z(10)
30 DIM L(200),P(200),W(200)
40 DIM G(200),N(200),R(200)
50 DIM T(200),J(200),I(200)
60 FOR V=1 TO 20
70 PRINT
80 IF V<12 THEN 100
90 PRINT TAB(20)"Kapacitastervezes haloterv alapjan"
100 NEXT V
110 INPUT "A kapacitas nagysaga ":SS
120 S=INT(VAL(SS))
130 IF S < 0 THEN 2500
140 PRINT
150 INPUT "A tevekenysegek szama oszazesen ":NS
160 PRINT
170 N=INT(VAL(NS))
180 IF N < 201 THEN 220
190 PRINT "A tevekenysegek szama max. 200 lehet. Kerem, adj a meg ujra."
200 PRINT
210 GOTD 150
220 FOR X=1 TO N
230 W(X)=0
240 NEXT X
250 FOR X=1 TO N
260 CLS
270 PRINT
280 PRINT "Kerem, adj a meg a";X";. tevekenyseg kezdopontjat ":
290 INPUT XIS
300 PRINT
310 I(X)=INT(VAL(XIS))
320 PRINT "Kerem, adj a meg a";X";. tevekenyseg vepontjat ":
330 INPUT XIS
340 PRINT
350 I(X)=INT(VAL(XIS))
360 IF I(X) < G(X) AND I(X) > 0 THEN 410
370 PRINT "A kezdopont szama loyen kisebb, mint a vegponte.
380 PRINT "Kerem, adj a meg ujra."
390 PRINT
400 GOTD 280
410 W(X)=I(X)+1
420 PRINT TAB(3)"Idoszukseglete ":
430 INPUT XIS
440 PRINT
450 T(X)=INT(VAL(XIS))
460 PRINT TAB(3)"Kapacitasigenye ":
470 INPUT XIS
480 PRINT
490 R(X)=INT(VAL(XIS))
500 NEXT X
510 PRINT
520 GOSUB 2870
530 PRINT
540 INPUT "Akar adatot valtoztatni ( I-Igen, N-Nem ):":VIS
550 IF VIS="I" THEN VIS="I" ELSE IF VIS="n" THEN VIS="N"
560 IF VIS="I" OR VIS="N" THEN 600
570 PRINT "Csak I-t, vagy N-et fogadok el. Kerem, gpejle ujra."
580 PRINT
590 GOTD 540
600 IF VIS="N" THEN 630
610 GOSUB 2600
620 GOTD 510
630 PRINT
640 INPUT "A probaszamitasok szama ":ES
650 E=INT(VAL(ES))
660 PRINT
670 INPUT "Irfjan ki az eredményeket nyomtatásra ( I-Igen, N-Nem )":PRS
680 IF PRS="I" THEN PRS="I" ELSE IF PRS="n" THEN PRS="N"
690 IF PRS="I" OR PRS="N" THEN 740
700 PRINT
710 PRINT "Csak I-t, vagy N-et fogadok el. Kerem, gpejle ujra."
720 PRINT
730 GOTD 630
740 Z(1)=999999
750 K(8)=0
760 FOR X=1 TO N
770 IF R(X) > S THEN 2500
780 NEXT X
790 FOR X=1 TO 10
800 PRINT
810 NEXT X
820 CLS
830 PRINT
840 PRINT "A probaszamitasok eredményei"
850 PRINT
860 PRINT "Proba szama Idoszukseglete"
870 PRINT
880 IF PRS="N" THEN 940
890 PRINT
900 LPRINT TAB(5)"A probaszamitasok eredményei"
910 LPRINT
920 LPRINT TAB(5)"Proba szama Idoszukseglete"
930 LPRINT
940 FOR B=1 TO E
950 F=INT(RND(1)*10000)
960 D=F
970 GOSUB 1800
980 FOR X=1 TO N
990 IF G(X) < 0 THEN 1010
1000 GOSUB 2200
1010 NEXT X
1020 IF C=0 THEN 1910
1030 LPRINT 2270
1040 K(1)=K(1)+1
1050 P(K(1))=W(T(W(C)))
1060 L(K(1))=W(C)
1070 GOSUB 2310
1080 G(W(C))=1
1090 A=A-R(W(C))
1100 C=0
1110 GOTD 980
1120 IF K(8)=1 THEN 1500
1130 K(9)=0
1140 FOR X=1 TO N
1150 IF G(X) > 0 THEN K(9)=1
1160 NEXT X
1170 IF K(9)=1 THEN 2500
1180 PRINT TAB(4)B;TAB(23)M
1190 IF PRS="N" THEN 1210
1200 LPRINT TAB(4)B;TAB(23)M

```

```

1210 IF Z(1) < M THEN 1240
1220 Z(1)=M
1230 Z(2)=D
1240 NEXT B
1250 U=2
1260 PRINT
1270 PRINT "Ha a felhasználható kapacitás :";S";, akkor"
1280 PRINT "a legjobb megoldás idoszukseglete :";Z(1)
1290 PRINT
1300 INPUT "Ussze le az ENTER-t a folytatashoz";CRS
1310 CLS
1320 PRINT
1330 PRINT TAB(13)"A tevekenysegek utemeze "
1340 PRINT
1350 PRINT "Sorszam Kezdopont Bef.pont Kezdes Befejezese"
1360 PRINT
1370 IF PRS="N" THEN 1470
1380 LPRINT
1390 LPRINT TAB(5)"Ha a felhasználható kapacitás :";S";, akkor"
1400 LPRINT TAB(5)"a legjobb megoldás idoszukseglete :";Z(1)
1410 LPRINT
1420 LPRINT
1430 LPRINT TAB(18)"A tevekenysegek utemeze "
1440 LPRINT
1450 LPRINT TAB(5)"Sorszam Kezdopont Bef.pont Kezdes Befejezese"
1460 LPRINT
1470 F=Z(2)
1480 K(8)=1
1490 GOTD 970
1500 GOSUB 2430
1510 CLS
1520 PRINT
1530 PRINT
1540 PRINT TAB(30)"MENU"
1550 PRINT
1560 PRINT TAB(20)"1 - Befejezen"
1570 PRINT TAB(20)"2 - Uj adatok megadasa"
1580 PRINT TAB(20)"3 - Kapacitasertek valtoztatasa"
1590 PRINT TAB(20)"4 - A probalkozasok szamának novelese"
1600 PRINT TAB(20)"5 - Ujra futtatás ugyanilyen adatokkal"
1610 PRINT
1620 INPUT "A valasztott folytatás :";QS
1630 Q=INT(VAL(QS))
1640 IF Q < 4 AND Q > 0 THEN 1680
1650 PRINT "Csak 1,2,3,4,5-ot fogadok el. Kerem, gpejle ujra."
1660 PRINT
1670 GOTD 1540
1680 IF Q=2 THEN 1680
1690 IF Q=1 THEN CLS:END
1700 IF Q=5 THEN 740
1710 IF Q=3 THEN 1760
1720 PRINT
1730 INPUT "A probaszamitasok szama :":ES
1740 E=INT(VAL(ES))
1750 GOTD 740
1760 PRINT
1770 INPUT "A kapacitas nagysaga ":SS
1780 S=INT(VAL(SS))
1790 GOTD 740
1800 REM ** INITIALIZALAS **
1810 FOR X=1 TO N
1820 G(X)=N(I(X))
1830 P(X)=0
1840 L(X)=0
1850 NEXT X
1860 M=0
1870 K(1)=0
1880 IF K(1)=0 THEN 1910
1890 A=S
1900 RETURN
1910 IF K(1)=0 THEN 1120
1920 K(2)=0
1930 IF P(1)=P(2) THEN K(2)=1
1940 A=A-R(L(1))
1950 M=P(1)
1960 IF K(8)=0 THEN 2060
1970 ST=M-T(L(1))
1980 PRINT TAB(2)L(1);TAB(14)I(L(1));TAB(24)J(L(1));
1990 PRINT TAB(36)ST;TAB(45)M
2000 IF PRS="N" THEN 2030
2010 LPRINT TAB(7)I(1);TAB(19)I(L(1));TAB(29)J(L(1));
2020 LPRINT TAB(41)ST;TAB(50)M
2030 U=U+1
2040 IF U < 14 THEN 2060
2050 GOSUB 2430
2060 FOR X=1 TO N
2070 IF J(L(1)) < I(X) THEN 2090
2080 G(X)=G(X)-1
2090 NEXT X
2100 K(4)=2
2110 IF K(4) > K(1) THEN 2160
2120 P(K(4)-1)=P(K(4))
2130 L(K(4)-1)=L(K(4))
2140 K(4)=K(4)-1
2150 GOTD 2110
2160 K(4)=K(4)-1
2170 P(K(4))=0
2180 L(K(4))=0
2190 K(1)=K(1)-1
2200 IF K(2) < 0 THEN 1920
2210 GOTD 980
2220 IF R(X) > A THEN 2260
2230 IF R(X) > A THEN 2260
2240 C=C+1
2250 W(C)=X
2260 RETURN
2270 F=INT(F*E/100)
2280 P=(F/10000)*INT(F/10000)*10000
2290 C=INT(F/10000)*C+1
2300 RETURN
2310 K(5)=K(1)
2320 IF K(5)=1 THEN 2420
2330 IF P(K(5)) > P(K(5)-1) THEN 2420
2340 K(6)=P(K(5)-1)
2350 P(K(5)-1)=P(K(5))
2360 P(K(5))=K(6)
2370 K(6)=P(K(5)-1)
2380 L(K(5)-1)=L(K(5))
2390 L(K(5))=K(6)
2400 K(5)=K(5)-1

```

VÁLLALKOZÁS ÉS PIAC

```

2410 GOTO 2320
2420 RETURN
2430 PRINT
2440 U=U+1
2450 IF U < 15 THEN 2430
2460 INPUT "Usse le az <ENTER>-t a folytatashoz":U
2470 PRINT
2480 U=1
2490 RETURN
2500 CLS
2510 PRINT
2520 PRINT
2530 PRINT "A halozat hibas, a kapacitas tul kicsi."
2540 PRINT "Igy nincsen megoldas."
2550 PRINT
2560 PRINT
2570 PRINT
2580 INPUT "Usse el az <ENTER>-t a folytatashoz":CRS
2590 GOTO 1510
2600 REM ** ADATMODOSITO RUTIN **
2610 PRINT
2620 INPUT "A javitando tevekennyseg sorszama :":XJS
2630 KJ=INT(VAL(XJS))
2640 IF XJ > 0 AND XJ < N+1 THEN 2690
2650 PRINT "A tevekennysegok szama 1 es";N;" kozott lehet."
2660 PRINT "Kerem, gepelje ujra."
2670 PRINT
2680 GOTO 2620
2690 INPUT "A jo kezdopont :":KJS
2700 KJ=INT(VAL(KJS))
2710 INPUT "A jo vegpont :":VJS
2720 VJ=INT(VAL(VJS))
    
```

```

2730 IF KJ < VJ THEN 2770
2740 PRINT "A kezdopont szama legyen kisebb a vegpontenal."
2750 PRINT
2760 GOTO 2690
2770 INPUT "Idoszukneglete :":SJS
2780 SJ=INT(VAL(SJS))
2790 INPUT "Kapacitasigenye :":PJS
2800 PJ=INT(VAL(PJS))
2810 I(XJ)=KJ
2820 J(XJ)=VJ
2830 T(XJ)=SJ
2840 K(XJ)=PJ
2850 PRINT
2860 RETURN
2870 REM ** ADATOK LISTAZASA **
2880 V=0
2890 CLS
2900 PRINT
2910 PRINT "Sorazam Kezdopont Vegpont Idoigeny Kap.igeny"
2920 PRINT
2930 FOR X=1 TO N
2940 PRINT TAB(2) X;TAB(13) I(X);TAB(25) J(X);TAB(35) T(X);TAB(47) R(X)
2950 V=V+1
2960 IF V < 15 THEN 3010
2970 V=0
2980 PRINT
2990 INPUT "Usse le az <ENTER>-t a folytatashoz":CRS
3000 PRINT
3010 NEXT X
3020 PRINT
3030 RETURN
    
```


SZÁMÍTÁSTECHNIKAI SZAKÜZLET
1135. Bp. XIII., Béke u.11.

Tel/fax: 140-9195 Üzenet/fax: 132-3256

HYUNDAI SZÁMÍTÓGÉP

S 286E AT alapgép 69.900 Ft

1 MB RAM
1,2 MB Floppy drive
1 soros, 1 párhuzamos port
6 bővíthető hely
EGA kártya
101-es Chicony billentyűzet
14" EGA monitor

**HYUNDAI LAPTOPOK, MONITOROK,
SZÁMÍTÓGÉPEK, MODEMEK, NYOMTATÓK**
teljes választékkával várjuk kedves vendőinket!

NAGYOBB DARABSZÁM ESETÉN JELENTŐS
KEDVEZMÉNYT ADUNK!
Lízingelési lehetőség!

NYITVATARTÁS: hétfőtől péntekig 9-17 óráig
Áraink AFA-t nem tartalmaznak, de a garanciát magukban foglalják!

SCREEN MACHINE

ami digitalizál

PCX, TIF, TGA, BMP, GIF formátumok
PAL, NTSC, SECAM input jelek
C, Pascal, SDK, SB interface
DTP és Image-adatbázisok
Valós idejű megjelenítés

PC verzió: 195 eFt, Mac verzió: 216 eFt
viszonteladói kedvezmény!

COREL DRAW 2.0 : 48 eFt
SuperBase 4 Windows : 66 eFt
Autodesk Animator : 44 eFt

Screen Machine
authorized distributor

EIZO, Sigma Designs,
HP, Pacific Data dealer

1035 Budapest Szentendrei út 26. IV/20 Telefon&Fax:(06-1)-188-42-82

A nagy vírusvadász

A Scan-család Magyarországon

McAfee amerikai antivírus-szakember programcsomagja – a Scan, a Clean, a rezidens VShield, valamint a hálózati NetScan program – alapszoftvernek számít Magyarországon. Az érdekeltek eddig is hozzájutottak – több-kevesebb késéssel – az újabb változatokhoz.

Arra azonban senki nem gondolt, hogy ha nemcsak a saját gépén használja, hanem például egy cégnél is, ezt csak akkor teheti, ha kifizeti a regisztrálási díjat. Erre sokáig nem volt mód, most azonban már erre is lehetőség nyílik. S ami nem elhanyagolható szempont: a regisztrált verzió tulajdonosai további fél évig mindig megkapják az újabb változatokat is.

McAfee is beszállt a víruskereső programok színháborújába. A Scan 77 már 240 vírus keresésére képes, de végösszegzésben 505 darabot jelez. Ennek az egyik oka az, hogy az egyes vírusok mutánsaiból hámat-négyet is azonos néven ismer fel. Dr. Szegei Imre víruszakértő segítségével éles vírusokkal ellenőriztük a McAfee-készlet szerkesztőségünkbe érkezett legújabb, 77-es verziószámot viselő készletét (a TopSoft Kft-től

kaptuk meg). Érdekes dolgokat tapasztaltunk, melyek a program előnyeire, de hátrányaira is vallottak. A Scan program vizsgált verziója felismer néhány olyan vírust, amit a hozzá mellékelte VIRLIST.TXT file nem tartalmaz, például a ZK900 és a YAP vírust. Úgy tűnik, hogy nem egységesen aktualizálták a VIRLIST.TXT és a Scan program információit.

Bár már sokszor leírták, de most is beigazolódtott az a megállapítás, hogy elsődleges víruskeresőként az adott területen készült programokat kell alkalmazni. Az a sejtés, hogy a viszonteladói hálózaton keresztül McAfee kapcsolata Kelet-Európával nem valami jól működik, most ismét bebizonyosodott. A program aktualizálása során azt tapasztaltuk, hogy az információ Kelet-Európából és a hackerek köréből nagyon nehezen jut el McAfee-hez. Ennek megfelelően a Scan program nem

ismeri fel a USSR 7808, a USSR 144, a USSR 789m July 13, a USSR 1193, a USSR 483, a Badboy, a Black Jec, a DARTH, a Gremlin, a Hero, az INCOM, a Pare, a Rat, a Socha, a Horse, a Dart Vader (sic!), a Print Screen 1024, a DataRape, a 10 pass 3, a Horse, az Albania, a 644, a Kiev 493, a Scorpio, a V200, és a Creeping Death vírust. Ezek a vírusok már megvannak az európai vírusszakértők adatbázisában, ahonnan dr. Szegei Imre is megkapta, így furcsa, hogy éppen a legnagyobb amerikai vírusszal foglalkozó szakértői team nem tudja beszerezni (a Thunderbyte és a PC-Scan víruskereső program felismerik a felsorolt vírusokat is).

Sajnos, a Clean irtási algoritmus elég lassan gyarapodik. Inkább a törést ajánlja fel, de az is előfordul, hogy csak a .COM vagy pedig csak az .EXE verzióját ismeri fel ugyanannak a vírusnak. Nem

ismerjük a valóban professzionális Pro-Scan terméket, így csak találgatni tudunk, hogy nem annak tartogatójak-e piacpolitikai okokból a több vírust irtó változatot.

A NetScan jelenlegi verziója Novell hálózaton néhány installáció esetén hibásnak bizonyult. Elakadt a NET\$OS file-okon és nem lehetett továbbléptetni. Különben csak annyival tér el az alapváltozattól, hogy a boot szektor ellenőrzése elmarad. Más esetekben a FAIL F betűje továbbblokte a megakadásból.

A VShield rezidens programon (az egykori ScanRes) sokat javítottak, ennek ellenére jó pár program továbbra sem bírja ki a jelenlétét. Ezért, ha lehet, kerüljük használatát. Miként a McAfee-programoknak az a lehetőségét is, hogy az egyes file-okat a megfelelő opciók felhasználásával úgynevezett ellenőrző kóddal egészítsük ki. Ugyanis ezt sok program nem bírja ki, illetve a védett programoknál sok esetben elindíthatja a bűntető mechanizmusokat.

Mindennek ellenére a McAfee-programok továbbra is olyan alapszoftverek, amelyek legfrissebb változatainak ott kell lennie minden számítógép-használó gépében, mert a legerjedtebb alapvírusok felismerésével kielégítő védelmet ad.

Kis János

abC – ÖNKRITIKA

Pethő Ádám: abC

Elég szomorú, hogy – bár gyengéd célzasként hónapokkal ezelőtt adtam már egy tiszteletpéldányt *abC* című könyvemből a CHIP Magazin szerkesztőségének – saját kezemmel kell megemlékeznem a hazai számítástechnikai szakkönyvpiacra és „gyöngyszeméről”, hogy az Olvasó is megtudhassa végre az igazságot. Feltehetően senki nincs az országban, aki jobban ismerné e könyv összes gyengeségét, mint én – most aztán vagy az öntömjézéses undorító bűnébe esem, vagy sokkal ledorongolabb kritikák fogok írni saját agyszüleményemről, mint tenné ezt egy átlagosan elszánt ellenségem (nota bene, a CHIP munkatársaitól – esetleg – még némi jóindulatra is számíthatnék).

Kezdjük az elején! A cím alkalmas rá, hogy egy pillanatra felkeltsse a vásárlók figyelmét, de nem derül ki belőle rögtön, hogy miről szól a könyv. A címlap terve legalábbis vitatható, nyomtatása nagyon gyenge. Rögtön szembetűnik a szedés zsúfoltsága, alig marad hely a margókon. Sebből lenne egy kicsivel kisebb betű, kicsivel kisebb szedéstűk, hogy szellősebb legyen a szöveg. Meglátszik, hogy a kötet nem szakképzett szedő kezéből származik. A szöveg stílusa a könyvet száraz tartalma ellenére elfogadható olvasmánnyá teszi: a szerző – szokása szerint – kicsit bő lére eresztette mondanivalóját (a szerző megjegyzése: pedig nem kilóra fizettek). Egyszer-egyszer viszont túl tömörre sikerült a magyarázat, nem is beszélve a felbukkanó értelmetlen félmondatokról (például a 63. oldalon az egymásba ágyazott inklúzió emlegetésének egymásba ágyazása). Szerencsés a könyv fejezetbeosztása. Minden C-tankönyvek anyja, a Kermighan-Ritchie szerzőpáros műve kevésbé összeszedett, nehezebb egy-egy kérdéskört megtalálni benne. De e szigorú, téma szerinti beosztás szűk pályára kényszeríti az olvasót. A tárgyutató hol hiányos, hol túl sok

is van benne (olyan oldalakra is hivatkozik, amelyeken az adott kérdéskör még hírből sem szerepel). Az oldalszámok is gyakran tévesek, egy-két oldallal arrébb valóban szerepel a vonatkozott téma.

A könyv erénye az az alaposág, amellyel a szerző egy-egy kérdéskör mögöttes részét – a magas szintű nyelvi megfogalmazás mögött gépi szinten rejlő lényegét – mutatja be. Számos olyan csapdát is megismertet az olvasókkal, amelyet csak komolyabb programozói gyakorlattal kerülhetnének el (például: mi történik rossz paraméterlista megadása esetén függvényhíváskor, vagy: hogyan jön létre egy pongyolán előkészített tömb). Hasznosak az egyes könyvtári függvénycsaládok filozófiáját bemutató részletek, ezekhez az ismeretekhez nehezen lehet hozzájutni effajta segítség nélkül. Tanulságos olvasmány a *C programozási trükkök* fejezet a haladottabb programozók számára; ennek legnagyobb értéke talán az a törekvés, hogy a szerző igyekszik a teljesen illegális módszereknek is legális (de legalábbis olvasható) keretet adni. Hasznos az assembly interface bemutatása. A szerző a kérdés egyik szakértőjeként ismert, ezért nem meglepő, hogy elég sok ravaszkodást is bemutat. Igaza van a hosszú pointerek részletes tárgyalásában: ez egy igen kényes témakör, amellyel a fellelhető szakirodalom egyáltalán nem foglalkozik.

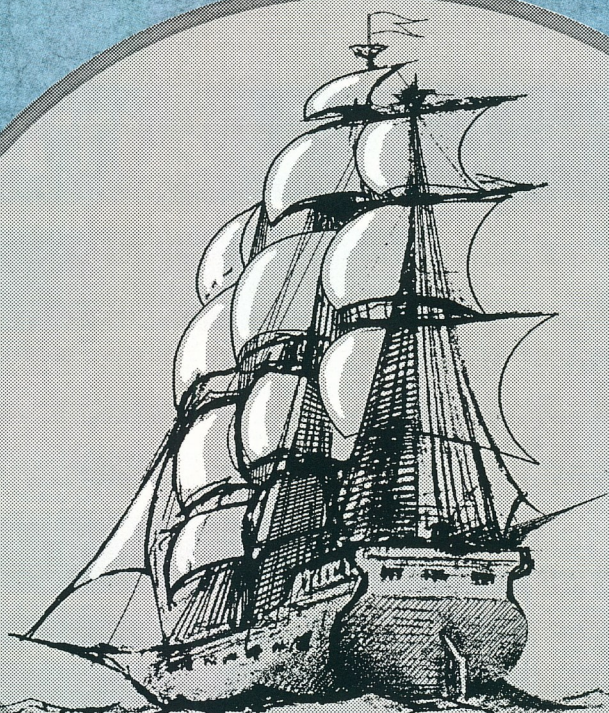
Nagy erénye a könyvnek a rengeteg példaprogram. Különösen sok szó esik a pointerek használatáról, érdekelte, hogy ezek a C nyelv legfontosabb eszközei. De a példák nem mindig kiérleltek. Illusztrálnak ugyan (hogyan illusztrálnának), mégis találni olyat, amely kevés munkával is elegánsabbá, szebbé lehetett volna tenni. Ez mondható el például a lánckezelést bemutató függvénycsomagról, de még a trükkök között bemutatott *trace()* csomagról, és a legtrükkösebb részről, az alokkálást nyomon

követő eljárások csoportjáról is. A kötet legsúlyosabb szakmai hibája a bizonyos fokú elavultság. Hosszú volt az átfutási idő (a szerző megjegyzése: *nem a kiadó hibájából...*). Így az 1988-ban még korszerű Microsoft C 4.00 fordító 1990-re már kövültté vált, még akkor is, ha a legtöbb információ felhasználható a 6.00 verziónál is. Hiányzik némi komolyabb utalás a Turbo C-re: hiába nem szereti a szerző a Borland-programokat (amiről egyébként elég sokat tud jajongani), olyan erőtű és színvonalú, méltán népszerű eszközökről van szó, amelyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ugyancsak hasznos lenne némi C++ áttekintés, de erre már azt mondhatnánk: abban nem az a lényeg, hogy van eppár új lehetőség, hanem az objektumorientált programozás, ami viszont nem egy kiegészítő fejezet témaköre, inkább egy könyv tárgya lehetne.

Végeredményben: ez a kötet nem marad el a szerző eddigi munkái mögött – ha leszámítjuk a rengeteg kisebb-nagyobb hibát, ami bizony javításra szorulna. (A szerző megjegyzése: magának, recenzius úr, fogalma nincs arról, milyen elege is lehet egy embernek a saját marhaságaiból, ha már két éve nézegeti azokat. A könyv lektorát, Szerberényi Imrét joggal marasztalhatná el az olvasó a sok hibáért. De nem lenne igaz, mert a szöveg nyomdai előkészítése közben szinte teljesen átírtam a szöveget, amelyet azután ő nem is látott – tehát nem tehet semmiről.)

Pethő Ádám, szerző és recenzius

A CHIP csak annyival egészíti ki a fentieket, hogy a ránk vonatkozó megjegyzés jogos, de Pethő úr ön-maga megítélésében valamivel szélsőségesebben fogalmazott, mint mi tettük volna könyve alapján. Amiket leírt, azokat mi is így láttuk (olvastuk), de a Szerző precíz, kiméltelen ön-boncolása láttán úgy éreztük, hogy tapintatlanság lenne kivenni a kezéből.

MCMXCI

Az emberiség számára az óceán évezredekken keresztül talány volt; zavarbaejtően hatalmas és misztikus. Bátor tengerészek, bejárva az ismeretlent, megfejtették számunkra a legtöbb titkot, de maradt felfedezni való elég.

Mégis a hajózás napjainkban már veszélytelen, ha a hajós a megfelelő felszerelést használja.

A számítástechnika a felhasználók számára sokáig ugyanolyan titokzatos volt, mint az óceán.

Mára már a személyi számítógépek világában sok titok lelepleződött, de ma is megfelelő iránytű kell, hogy a tengerszéli lehetőség közül Ön a munkájához legalkalmasabbat választhassa ki.

Mi összegyűjtöttük a világ minden tájáról azokat az eszközöket és tudást, amellyel Ön a helyes irányt választhatja.

MŰSZERTECHNIKA

...a titkok tudója!

Központ: 1108 Bp., Venyige u. 3. Tel.: 147-6590 Fax: 157-0418 Levélcím: 1475 Bp. Pf 225
Bemutatóterem: 1075 Budapest, Király u. 1/d Tel.: 122-1623 Fax: 122-5099

ÁBÉCÉDÉ, RAJTAM

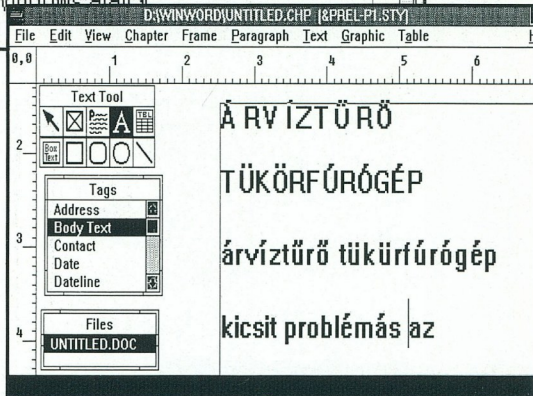
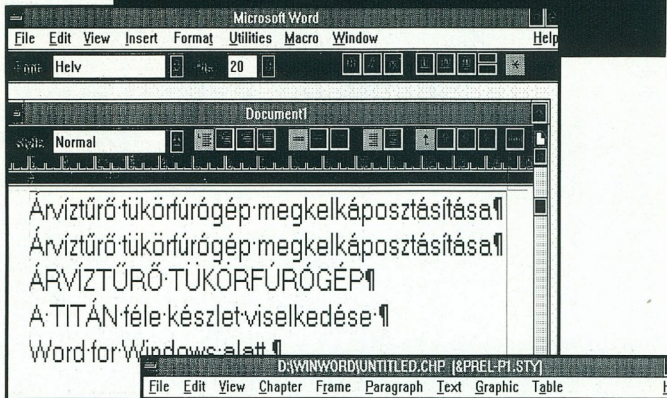
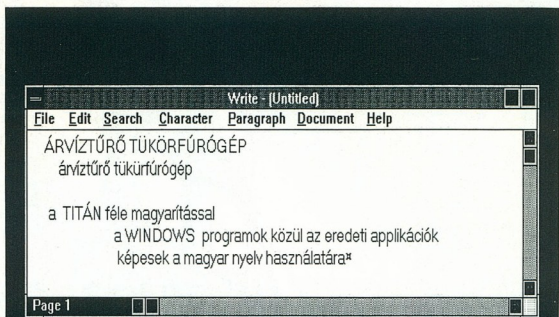
A Windows magyarítása nehezebb, mint a GEM rendszere, ugyanis nem a hagyományos ASCII kódkiosztást alkalmazza, hanem az annál jóval bővebb ANSI verziót.

Szerencsére a hazai forgalmazók hallgatólagosan megegyeztek egy kódkiosztásban, ami a CWI kód és az ANSI sajátos keveréke: ez az ANSI-HU3. Ennek kidolgozásáért a Titán Kft.-t illeti a dicséret. Az aPlus – a Windows-szoftverek hazai forgalmazója – szerencsére nem akarta feltalálni a spanyolviaszt, hanem ugyanezt a kiosztást alkalmazza. Létezik még ugyan egy harmadik megoldás, amit a Microsoft fogadott el Prágában a közelmúltban (ez a 852-es kódlap), de ennek alkalmazását a hazai DTP szakma – meglévő programjai és betűkészletei miatt – várhatóan „bojkottálni” fogja.

Különösen nehéz a probléma akkor, ha figyelembe vesszük a Windows szabványoktól eltérő módon dolgozó – ne adj’ isten, eltérő formátumot is alkalmazó – programokat. Különösen hírhedt e tárgyban a Ventura és a PageMaker. Ha belemlyünk a Ventura karakterkiosztásába, akkor megbolondul az egyenlőtlensége. A PageMaker 4.0 a képernyőre a kicsinyített fontok nagy részét saját, PostScript-szerű monitorfontjaiból generálja, ami normál ANSI kiosztású. Formátumának feltérésén most dolgoznak a hazai szoftverek.

A másik probléma a magyarításoknál a bevitt állományok átvitele az egyes programok között. Sajnos, itt sok esetben nincs olyan betöltőrutin, amelyik gond nélkül átvinné az összes szükséges extra karaktert. Például emiatt problémás a magyarított Winword, a Ventura for Windows és a PageMaker közötti kommunikáció.

További gond, hogy a Windows csakis saját billentyűmeghajtót fogad

KEZDÉ

Magyarul tanul a Windows

TITÁN Számítástechnikai Szolgáltató és Fejlesztő Kiszűzöttezet

Microsoft(r) Windows(r) 3.0 magyar kiegészítő programcsomag
-installáló program. [KOMPLETT]

Regisztrációs szám:900000

A magyar kiegészítés installálásának feltételei:

(Ha az alábbiak közül nem teljesül mindegyik, akkor ne kezdjen hozzá az installáláshoz!)

1. A számítógépen a Windows 3.0 installálva legyen.
2. A Windows-hoz esetleg pluszban használt betűket képernyő és HP II-t egyaránt törölni kell.
Ezeket az installálás után újra betöltheti. Ha nem tudja, hogy van-e ilyen, akkor installálja újra a Windows-t és úgy kezdjen hozzá a magyar kiegészítés installálásához.
3. Tudnia kell a Windows rendszert tartalmazó katalógus pontos elérési útját
4. A képernyők közül a CGA, UGA, EGA, HERCULES és IBM 8514 típusokat, a nyomtatók közül az EPSON 9 és 24 tús és a HP Lj II típusokat támogatja a kiegészítés.
Ezektől eltérő típushoz külön megrendelés alapján kaphat kiegészítést.
5. A Winchester-en elegendő szabad hely kell legyen a fontok tárolására.

A folytatáshoz nyomjon egy Enter-t.

```
H U N P O S T S C R I P T 1 . 0
A l a p k é s z l e t a k é p e r n y ő k k ő z
M i c r o s o f t ( r ) W i n d o w s ( T M ) 3 . 0

A magyar kiegészítés installálásának feltételei:
=====

/*** Valamilyen feltétel hiányában, ne kezdjen az installáláshoz !
1. A számítógépen a Windows 3.0 installálva legyen.
2. Az <UPDATE> program a WINDOWS alapinstallációját feltételezi.
   Ha az ékezetes karakterkészlet installálása sikertelen, akkor
   a WINDOWS újra installálása után ismét eljehet meg újra az ins-
   tallálást.
3. Tudnia kell a Windows rendszert tartalmazó katalógus pontos
   elérési útját.

A monitor vezérlő kártya típusa, a kívánt azonosító számmal:

1. CGA    2. UGA    3. EGA    3. HERCULES /EGA/  4. IBM8514 : 3
_____ a P L U S X F T _____

A régi fontok letörölhetők ? ( I / N ).
```

el. Ezekből három van forgalomban. Közülük legrosszabbul sikerült a Titán Kft. meghajtószoftvere, legjobb az aPlus megoldása, de a célnak megfelel a Novotrade-tól kikerült Robotron kiosztású billentyűmeghajtó is.

Eddig két magyarító készletet volt módunk tesztelni. Az egyik az aPlus PostScript-, azaz HunScript-csomagja. Az általunk vizsgált esetekben korrektnek bizonyult. Némi gondot okozott, hogy amikor a menüből állományba printeltünk, akkor az

Adobe Illustrator EPS állományába „pakolta ki” az oldalt, amit viszont nem ismertek a PostScript printernek. A megoldás itt az volt, hogy Venturába vagy Arline-ba EPS-ként kellett betölteni az oldalt, majd onnan normál PostScript printerállományként kinyomtatni. Ha a WIN.INI-ben közvetlenül ártított a kimenetet, akkor korrekt nyomtatóállományt állított elő.

Az aPlus készletének volt még egy alapproblémája: hihetetlenül kevés képernyőfontot adnak hozzá. A meg-

oldás egyszerű, de dupla költséggel jár. Meg kell venni a Titán-féle kiegészítést. Ott a lemezen megtalálhatjuk az ANSIHU3.CSD állományt, ami megadja azt a lehetőséget, hogy akár a Corel Draw WFNBOSST programja, akár pedig a Bitstream Fontware for Windows segítségével bővíthessük képernyőfontjainkat.

A Titán billentyűmeghajtó-programja nehézsége miatt nem nyerte el tetszésünket. Ugyanakkor a 9 tús Epson, a 24 tús Epson és a HP LaserJet meghajtói korrekten működtek együtt a legtöbb Windows-programmal. Arra azonban senki sem gondolt, hogy a teljes alapértelmezés is lehetővé tegye szoftverből kapcsolva ezeknél a billentyűmeghajtóknál. Például az Excel, ha nem tudunk visszamenni alapértelmezésbe, akkor meglehetősen furcsán viselkedik, a nyílak hatására mező helyett sort vált. Ugyancsak gond, hogy a rendszer üzenetablakában nem mindig sikerül visszatérni az alapbillentyűzetre, s egy backslash (/) kiadása is gondot okozhat. Ilyenkor csak az [Alt 92] marad, ha ezt elfogadjuk a program. A Titán meghajtójának erőssége a sok hozzáadott font és a generáláshoz szükséges defináló állományok.

A két program képes egymás mellett élni. Ilyenkor a javasolt sorrend a következő. Először az aPlus-meghajtót kell installálni, s kémi kell a fontok törlését, majd pedig a Titán magyarító készletét. Ez felteszi a nyomtató meghajtóit, a fontokat és – sajnos, kötelezően – a billentyűmeghajtót. Végül ismét az aPlus bővítést installáljuk, most a fontok törlése nélkül, s ekkor ez felteszi a PostScript bővítést és a billentyűmeghajtót. Végül a Windows setupjából kiválasztjuk a megfelelő printer-meghajtót és portot. Ezzel a módszerrel a legtöbb elérhető Windows-alkalmazás használhatóan tud magyarul – a bevezetőben említett korlátokkal. Várható, hogy a sok hivatásos és amatőr próbálkozó előbb vagy utóbb megoldja ezt az alapproblémát is, miként a GEM és a DOS alkalmazásoknál már sikerült.

Kis János

CSERECSONDA

Egyre nagyobbak a lemezkapacitással szembeni elvárások. Ezeket az igényeket az adatbázisok, a grafikus és képi információk növekvő száma és mérete táplálja.

E két problémára kínál új megoldást a kaliforniai SyQuest Technology cég SQ555 cserélhető lemezes, félmagas, 5 1/4 colos SCSI meghajtója. Az SQ555-öt beépíthető és külső egységként, a PC-ken kívül Atari-, Apple- stb. gépekhez is forgalmazzzák. A SyQuest meghajtói hálózati munkaállomásokban és file-szerverekben is alkalmazhatók. A Novotrade Szerviz Kft. a közeljövőben kíván kizárólagos disztribútori szerződést kötni a SyQuesttel az amerikai cég termékeire. Az SQ555 egy példányát két lemezzel és egy átlagos, 286-os AT-vel 6k bocsájtották a CHIP rendelkezésére, két heti tesztelésre.

Az SQ555 vezérléséhez SCSI kontrollerre van szükség. Ha a befogadó gépben nem lenne ilyen, akkor a meghajtóhoz adott kártya rakható be a rendszerbe. Az SQ555-ben 44 Mbyte-os, cserélhető SQ400 lemezek használhatók – egyszerre természetesen egy. Mivel a DOS eddigi verziói nincsenek felkészítve a cserélhető merevlemezre, ezért külön meghajtóprogram gondoskodik az SQ555-tel végzett lemezműveletek megfelelő beállításáról a DOS egészébe. Nem meglepő, hogy a különféle lemezdiagnosztikai programok, sebességtesztetek többsége valamilyen hibát jelez az SQ555 vizsgálata során: ez csak a szokatlan

konstrukciót jelzi, nem pedig valódi működési rendellenességet.

Érkezésukkor a lemezek már formattálva voltak, rajtuk az operációs rendszer bootolásához szükséges file-okkal. A teszteléshez használt 286-os AT setupjának átállítása után az SCSI vezérlő gondoskodott róla, hogy az SQ555-be rakott lemezzel is bootoljon a gép. A lemezek felpörgéséhez 15, leállításukhoz mintegy 8 másodperc szükséges. Csak mozdulatlan lemezt lehet kivenni a meghajtóból. A lemez forgását a meghajtó LED-je jelzi, de úgy tűnt, hogy mechanikailag nincs védeve az óvatlan kivétel ellen – mi nem próbáltuk kiszedni működés közben, a lemez sérülés veszélye miatt. Ez az egyetlen olyan pont, ahol szerintünk nem megbízható a konstrukció, hiszen a LED elromolhat, erős fényben tévedhet a gép kezelője, vagyis a veszély (ha kicsi is) fennáll. A file-okat a megszokott módon lehet felmásolni és visszaolvasni lemezekről-lemezekre, s ezekről programok indítása sem volt gond. Kéznél levő diagnosztikai programjaink nem tudtak megbirkózni az SQ555 sajátos felépítésével, illetve meghajtóprogramjával, így csak lemezssebesség-méréseket tudtunk végezni rajta – az eredmények jók voltak, ami megegyezett szubjektív benyomásainkkal.

A formattáláshoz és az ellenőrzéshez a SyQuest meghajtóhoz adott segédprogram használható, amely igen gyorsan tudta le feladatait. A cserélhető merevlemezekhez képest

szokatlanul nagy sebesség érzete a tesztelés egész ideje alatt jellemző volt az SQ555-re. Az adattáviteli sebességre 270 és 480 Kbyte/s közötti értéket adtak meg a különféle tesztprogramok, az átlagos elérési időre 22 és 32 ms közöttieket. A mellékelt segédprogram vizsgálata nem jelezett semmiféle hibát a lemezen. Ez nem meglepő, mert a lemezhibákat a SQ555 meghajtóprogramja kezeli le, a felhasználó számára észrevétlenül – az IDE (avagy AT felületű) merevlemezhez hasonló módon. A tesztek alatt semmilyen írási vagy olvasási hibát nem tapasztaltunk, az SQ555 dokumentációja szerint ezermilliárd beolvasott bit közül egy hibás várható (a javíthatatlan hibákat tekintve). Ez a szokásos merevlemezre megadott értékeknek felel meg. Az MTBF értékét a SyQuest 30 ezer üzemórán adja meg az SQ555-re, ami kétharmada vagy fele a szokásos merevlemezének. Minimum 10 ezer berakási-kivételi ciklust specifikáltak az SQ400 lemezekre, valamint minőleum padlóra való 75 cm-es veszélytelen ejtési magasságot (ezt nem teszteltük).

Az SQ555 meghajtó ára (SCSI kártyával, installáló lemezzel, dokumentációval – kit formájában) 48

ezer Ft (+ ÁFA), az SQ400 lemezeké darabonként 8700 Ft (+ ÁFA), s a Novotrade Szerviz Kft. szervizhálózata általi beszerelése (mintegy 1150 Ft munkadíjért) esetén 12 hónapos jótállást vállalnak. Ezek az árak nagyobb háttértár-igény esetén olcsóbb tárolást jelentenek a hagyományos merevlemezekhez képest. A SyQuest meghajtója korlátlanul növelhető lemezkapacitást tesz elérhetővé, de azért mondjuk 10 darab SQ400 nem ugyanaz, mint egy 440 Mbyte-os merevlemez. Egyrészt több, mert a lemezek hordozhatók, levédhetők véletlen felülírás és vírusok ellen, elzárhatók páncél-szekerénybe; s kevesebb, mert a több lemezen elhelyezkedő adatok csak a lemezek cserélgetésével érhetők el, s a nagy winchik jóval gyorsabbak az SQ555-nél. Vizsgálataink során semmiféle bizonytalanságot, hibát nem tapasztaltunk. Reméljük, hogy kedvező benyomásaink egy ismételt, hosszabb időtartamú, rendszeres szállítgatással kombinált tesztoszorozattal tudjuk majd megerősíteni. Az Egyesült Államokban bejelentették a 80 Mbyte-os SQ lemezek piacra hozatalát, ithoni megjelenésük szeretnénk majd azokat is bemutatni.

Bérces László

A tavaszi vásári „évd” egyik legtöbbet vitatott kiállítása volt az Ifabo. Lapunk hasábjain néhányan kifejtették véleményüket a Hungexpo intézkedései és a kiállítás mellett és ellen. Hogy teljes legyen a kép, most a nagy rivális, a Compair képviselőjét szólatartjuk meg.

CHIP: Mi a benyomása a tavaszi bemutatókról?

Ihrig: A Hungexpo által rendezett kiállítások általában a kiegyensúlyozott folytonosság érzetét keltezték bennem. Az Ifabót – mint engem leginkább érdeklő és érintő fórumot – nagy kiállításnak tartom, amelyen nagyon szépen berendezett standokkal, sok külföldi cég vett részt.

CHIP: Ön a Compexpo révén elsősorban a Compair sikerében érdeklét. A két szakkiallítás – az Ifabo és a Compair – viszonyáról eddig eléggé ellentmondásos vélemények hangzottak el. Egyesek szerint a két kiállítás megfér egymás mellett, mások azt mondták, hogy a „győz a jobb” alapon az Ifabo maradt fenn, s voltak, akik a számszerűségben megnyilvánuló fölény alapján az Ifabót tartják sikeresnek.

Ihrig: Számszerűségét tekintve nem kérdőjelezem meg az Ifabo nagyságát. Még akkor sem, ha tudom, hogy az idei Compair-en kiállítani szándékozók területigénye e pillanatban már 50%-kal több a tavalyinál, és mutatóink fél évvel a kiállítás előtt jobbak, mint az Ifabónak ugyanebben az időszakban voltak. Nem hiszem, hogy a számok mindent kifejeznek, de tavaly a Compair-en körülbelül 300 kiállító volt 8000 négyzetméteren (nettó), jelenleg 220 jelentkezőnk van, több mint 12 000 négyzetméterre.

Az érdemi – az „érde-

EGYÜTT VAGY EGYMÁS ELLEN

Ihrig Péter
egyetemista korában,
egy évfolyamtársa révén,
éjszakai alkalmi munka során
ismerkedett meg
a számítástechnikával,
s azóta is kitart mellette
kritikus odafigyeléssel,
félő szeretettel.

mi” szót hangsúlyoznám – érdeklődés nemhogy csökkent volna a Compair iránt, éppen ellenkezőleg, növekedni látszik. Nem akarok számszerű fölényt lobogtatni, mert annak nincs értelme. Nem tudok több Magyarországon szóba jöhető céget felvonultatni, mint amennyi osztrák céget – speciális marketingmunkával – az ECI idehozott. Szerintem viszont ideje lenne odafigyelni a magyar kiállítók véleményére is. Ha szakkiallításról, a nemzetközi cégek felvonultatásáról, egészséges konkurenciáról van is szó, ezek a bemutatók ne a kiállításszervezők nemzetközi tornái legyenek.

A magyar kiállítók jelentős része már az Ifabo után megfogalmazta, hogy a Hungexpo önkényes, erőszakos gazdasági lépést tett azzal, hogy a számítástechnikai cégeket távolmaradásra készítette a BNV-ről. Hadd interpretáljam véleményüket! A Hungexpo üzlet akart csinálni, s mivel önálló hazait nem tudott kitalálni, külföldről hozott segítséget. Az Ifabo aligha lesz magyar vásár, hiszen nem különbözik semmelyik ilyen jellegű bemutatótól, csupán a helyszín Budapest. Szakvásár jellegét hangsúlyozni értelmetlen, hiszen felmerül a kérdés, miért van bécsi és magyar Ifabo is egymás mellett. Miben különbözik a kettő? A magyar szó használatakor arra gondolhat, hogy nem a résztvevők, hanem az érdekeltség arányát tekintve az. Legyen magyar egy nemzetközi elismertségre hivatkozó kiállítás úgy, hogy szem előtt tartja a hazai gazdasági, kereskedelmi, tudományos értékteremtési folyamatokat, soha nem téveszti szem elől a nemzetgazdasági érdekeket.

CHIP: Hogyan fogadták-
nők az Ifabó megrendezé-
sének gondolatát és az
előkészületeket?

Ihrig: Meglepetésünk-
re az Ifabót előkészítő rek-
lámkampányban a számítá-
stechnika szó szinte nem
is szerepelt. Vélemé-
nyem szerint, ha egy
szakkiallítás rendezése-
kor azt a kifejezést, ami-
nek a fórumot fémjelnie
kellene, nem szerepelt-
tek, akkor a látogatókat fél-
revezetik, s a kiállítóknak
is kárt okoznak. Az átlá-
gos magyar látogató szá-
mára az „informatika”
szóból nem derül ki, hogy
ez a számítástechnika is
magaiban foglalja. Így egy
vásár öncélú magamuto-
gatássá válhat, mert nem
teljesíti a nevében foglalt
követelményeket. Magya-
rán szölvá: ezen apró
technikai hiba miatt el-
vész a lényeg – a nyilvá-
nosság, amelyre oly nagy
szükségünk lenne a világ-
gazdasághoz való felzár-
kózás útján. Értünk meg
végre, nemcsak a nem-
zetközi szakvásárok mi-
nőségéhez, hanem a vilá-
ggazdaság színvonalá-
hoz is fel kell zárkóznunk.
Ehhez pedig nemcsak ki-
rakatdömpinggel felvo-
nuló kiállítások kellenek,
hanem olyan fórumok,
amelyeken a hétköznapi
ember is találkozik a
csúcstechnológiával, és
az élmény hatására a kö-
zeljövőben esetleg alkalm-
mazza is azt; másrészt a
gazdaság húzóágazatát je-
lentő számítástechnikai
cégek ösztönzést kapnak
a fejlődésre. Természe-
tesen nem elhanyagolható
az sem, hogy ezeken a
kiállításokon a hazai
számítástechnikai cégek
üzletkötési lehetősé-
gük kell legyen, hiszen
nem az elmaradásunkat,
az idegen érdekeknek
való kiszolgáltatottsá-
gunkat hivatottak bemutatni.

CHIP: Ön szerint tehát a

nyilvánosság, a hétközna-
pi ember és a csúcstechno-
lógia találkozásának le-
hetőségét a BNV biztosít-
hatná, ahonnan eltanács-
olták a számítástechnika-
kat.

Ihrig: A BNV alatt a látó-
gatók szinte vadásztak –
szerencsére sikerrel – a
számítástechnikai stan-
dokra. A magyar cégek
megoszlottak: akik – sze-
rintem dicsérendően –
előleg erőszakosak voltak,
azok ott lehettek, azok
pedig, akik betartották a
Hungexpo utasításait,
megrövidültek, s szán-
dedüktől függetlenül a
látogatók nagy részét is
megrövidítették.

CHIP: A BNV – nevében
is benne rejlik – vásár, s
erről nem is mondott le.
Nem véletlen, hogy a
VOSZ elnöke, Palotás János
sem értett egyet az általa
képviselt informatikai
cégek száműzésének
gondolatával.

Ihrig: A diktatórikus kitil-
tással semmiképpen nem
lehet egyetérteni. Termé-
szetesen azzal igen, hogy
a rendelkezésre álló terü-
letet maximálják. A sze-
rencsére már hazánkban
is népszerű iparág, a szá-
mítástechnika száműzése-
vel az egész vásár káro-
sul. Elmaradnak azok a
látogatók, akik elsősor-
ban ezt a vásárt ismerik,
s az itt bemutatott újdonsá-
gok hatására egy évben
egyszer – az ősi BNV-t is
tekintve kétszer – kinyit-
nák a pénztárcájukat,
hogy háztartásukban is
megvalósulhasson a tech-
nika forradalom. A vásá-
rok sajátossága az is,
hogy felkeresik egymást
a cégek vezetői (nemcsak
tisztelőtadás céljából). A
számítástechnikai stan-
dokat meglátogatják
azok is, akiknek – talán
elfoglaltságuk miatt –
nem jut eszükbe a csúcstechno-
lógia megismerésének
gondolata. A véletlen
sok olyan találko-

zást hoz létre, amelyre
csak ilyenkor kerülhet
sor. Hol vagyunk mi
olyan helyzetben, hogy
ezeket a véletlenszerű
lehetőségeket kihagy-
hatnánk?

CHIP: Ön most a számítá-
stechnikai cégek BNV-
ról való eltanácsolását pa-
naszolja. Pedig ezzel a
kényszerű távolmaradás-
sal megnöhet a Compair
kiállításra jelentkezők
száma.

Ihrig: Itt és most nem gon-
dolhatunk pusztán az üz-
letpolitikai számításokra.
Az „itt”-et figyelembe kell
venni, de a „most” pillá-
natnyilag törlendő egy
tisztességes, nemcsak
részleges hasznót hajszo-
ló üzletlemben szótárháló.
Esetünkben méltányolható
a Hungexpo törekvése
a sikerre, a nyereségre, a
rendelkezésre álló kiállítá-
si terület minél gazdasá-
gosabb kihasználására.
Figyelembe kellene azon-
ban venni, hogy normális-
nak mondható üzleti tő-
rekvéseik milyen követ-
kezményekkel járnak a
magyar számítástechnikai
cégek, sőt a nemzetgaz-
daság sorsának alakulásá-
ban. Ne értsen félre, nem
akarom védőpajzs alá he-
lyezni a számítástechnikai
vállalkozásokat. Távól áll
tőlem az egészségtelen
védővamos gazdaságpoli-
tika gondolata. De az Ifa-
bó Bécsben és Pesten
nem a külföldi vállalko-
zóktól lett naggyá, ha-
nem a túlnyomórészt
osztrák jelenlévőktől,
akik közvetítői szerepük
és magyarországi jelen-
létük, helyzetük révén
biztos hasznót remélhet-
nek ma is.

CHIP: Térjünk vissza a
két szakkiallítás viszo-
nyára.

Ihrig: Egyrészt nem kel-
lene a kiállítót szem-
beállítani, másrészt a ki-
állításszervezőknek sem
kellene egymás ellen
dolgozniuk. Lehet, hogy

a statisztikai mérleg az
Ifabó sikerességét igazo-
lja majd. Pedig valami-
ben ez a fórum aligha
kerülhet a Compair fölé:
a magyar számítástechni-
kai cégekkel, kiállítók-
kal kialakított kapcsola-
trendszerre gondolok.
Ez a munkakapcsolat
már nyolc-, de minimum
ötéves múltra tekinthet
vissza. Kezdeté tehát arra
az időre tehető, amikor
ezek a vállalkozók a gaz-
daságirányítás fejlődést
akadályozó gájtait első-
ként próbálták átörömi. Az
új gazdasági értékek
megteremtésében játszott
óriási szerepükről nem
sok szó esik azok köré-
ben, akik elsősorban az
ezen a téren megnyilvá-
nuló lemaradásunkat
hangsúlyozzák.

CHIP: Tehát ön azt
mondja, hogy a kiállítá-
sok megférnek egymás
mellett?

Ihrig: A Hungexpo vezér-
kara is tudja: az az érde-
kük, hogy mindkét kiállítá-
s minél nagyobb, impo-
zánssá legyen. A Compair
mást is nyújt a hazai
számítástechnikának a ki-
rakaton, a kiállításán túl.
A Compairen adjuk át a
szakmai okleveleket, itt
minősítik az arra érdemes
termekeket kiváló árúvá,
ekkor tartják meg a Neu-
mannrendezvényeket és
más konferenciákat. A
belső fórumon, hanem
nemzetközi megmértetés-
ben. Mindkét kiállítást
jogosultnak tartom: az
Ifabót az ECI által megva-
lósítható módszer miatt
látványosnak, a Compair
élt pedig a valóságos
nemzetközi és magya-
rországi gazdasági vi-
szonylatban reálisnak és
hasznót hozóknak.

CHIP: Az ön szavaiból
úgy tűnik, hogy apostoli
mentalitással védi a ma-
gyar számítástechnikai
cégeket. Ennek ellent-
mond az, hogy a Compair
részben idegen,

azaz amerikai érdekelt-ségű vállalkozás.

Ihrig: Igen, a Compexpo amerikai-magyar vegyes vállalat. A cég amerikai tulajdonosa magyar személyiség, komoly üzlet-ember, aki a Compfair-nek legalább annyit ér, mint a Hungexpónak az ECI, az országnak viszont még többet. Amerikai partnerünk elkötelezettje a magyar gazdasági és politikai fellendülésnek, tevékenysége számszerű adatokkal nem is mérhető. Partnerünk minden amerikai és magyar kapcsolatot igyekszik felhasználni arra, hogy a magyar gazdaság vérkeringése meginduljon. Magyarán szólva: a Compexpo amerikai-magyar felállása mögött a magyar gazdasági érdekek nagyon is

kézzelfogható képviselő-tet hűződik meg.

CHIP: Hogyan látja cége és a Compfair jövőjét?

Ihrig: Nincs mitől tartanunk. Jelen vagyunk a többi pesti és vidéki kiállításokon is. Kiállítóinkkal egy éven belül többször is találkozunk. Olyan kapcsolatokat alakítottunk ki az évek során a cégekkel, hogy azt nehéz lenne ki-kezdni. Ezt a munkaviszonyt egy egyszerű meg-jelenésű külföldi kiállító aligha tudja túlcicálni. A mindennapos problémák megoldásában is partner-ek vagyunk: ha kell, egy éjszaka alatt felállítunk egy standot. Csomagter-veket dolgozunk ki, hogy a szakvásárok mellett hol és milyen formában cél-szerű kiállítani, s ehhez kedvezményeket is nyúj-

tunk. És talán még valami! Úgy gondoljuk, ne legyen a hazai kiállító szegény-rokon. És nemcsak istápo-lásukról van szó, hanem egy olyan iparág harca kész érdekképviseletéről, amely – véleményem szerint – fejlődőképes, vá-ratlan csodák produkálá-sára hivatott, s amely még nem tudott igazán kibon-takozni.

CHIP: Ezek szerint a Compexpo magyar érde-keltségét állítja szembe a Hungexpo, illetve az ECI nemzetközi irányultságá-val?

Ihrig: Nyitott, kiállító- és látogatócentrikus marke-tingszempléletünkre épít-keze vállaljuk a nemzet-közi megmérettést. Min-denre – így például a Hungexpo privatizálásá-ra is – éber szemekkel

figyelünk. Azon munkál-kodunk, hogy a kiállítási szakma rendszerváltásá-nak előnyei elsősorban a kiállítók és a kiállítók látogatói javára szolgáljanak. Nemzetközi rendezvényeink, kiállításaink arculatá-ban szeretnénk hangsúlyt adni magyar mivoltunk-nak és érdekeinknek, hazai ízűeknek, színe-inknek. Végül azt vall-juk: a kiállítás-szervezők közös célja legyen, hogy együtt küzdjenek a ma-gyar gazdaság fellendül-léséért, a szakkiallítás rendezői munkálkodja-nak a számítástechnika talpon maradásáért, ami – véleményem szerint – előbb-utóbb forradalma-sító erővel hatja át gon-dolkodásunkat, életün-ket.

Kovács Nóra

3M

TANDEM

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
1132 Budapest, Visegrádi u. 6.
Tel.: 112-8064
Fax: 111-3669
Tx.: 22-3369

MODEL 2024 LCD
kivetítő panel **1 19 000 Ft**

- IBM EGA/CGA-kompatibilis
- 16 árnyalatos színszimuláció
- CHIP on GLAS technológia

MODEL 2080 LCD
kivetítő panel **259 000 Ft**

- IBM EGA/CGA-, PS/2 VGA-
- OLIVETTI és ITNT – kompatibilis
- MACHINTOS-, II-, SE-, plus-,
- 512/128K – kompatibilis
- extra 720×480 pixel
- infravörös távirányító
- bemutató szoftver

3M kivetítő panelek – AZ ELEVEN MEGOLDÁS

**Amit mindenki keres,
az most a P & D Softnál
megkapható!**

Actor 3.0 **64 900 Ft + ÁFA**
Objektum orientált fejlesztő környezet Windowshoz
Az Actorral a fejlesztés a lehető leghatékonyabban történhet,
minden további segédprogram nélkül

PC Tools deluxe 7.0 **16 500 Ft + ÁFA**
A legsikeresebb segédprogramrendszer legújabb változata
Új funkciókkal a DOS 5.0-hoz, Windowshoz és Novellhez

QEMM 386 5.1 **9 200 Ft + ÁFA**
Nagy hatékonyságú memória menedzser és optimalizáló
Munkára fogja a 386-os gép memóriájának minden egyes byte-ját

QRAM **6 650 Ft + ÁFA**
A QEMM pontos megfelelője AT286 számítógépekhez
A maximumot hozza ki minden IBM AT-kompatibilis gépből

dBXL 1.3R Diamond **14 900 Ft + ÁFA**
A világ leggyorsabb dBASE III Plus szuperklónja
A legjobb dBASE alternatíva még mindig upgrade áron kapható

Quicksilver 1.3R Diamond **34 900 Ft + ÁFA**
A leghatékonyabb dBASE III Plus-kompatibilis compiler
Az egyetlen lehetőség a továbblépéshez UNIX és Oracle felé

Lahey Personal Fortran77 **9 900 Ft + ÁFA**
A PC Magazine technikailag legjobbnak tartott programnyelve

Valamint még 2 500 féle termék a P&D Softtól.

Kérje részletes katalógusunkat!
P&D Soft Kft.
1016 Budapest, Szirtes út 26/a. II/7.
Tel./fax: 185-6868

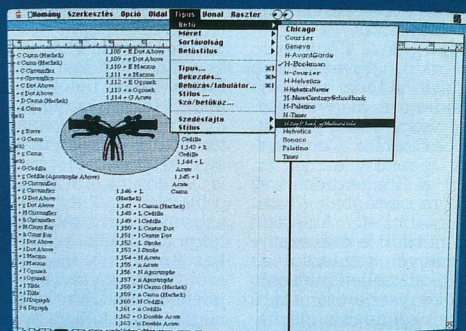

„Mekegtünk” egy keveset

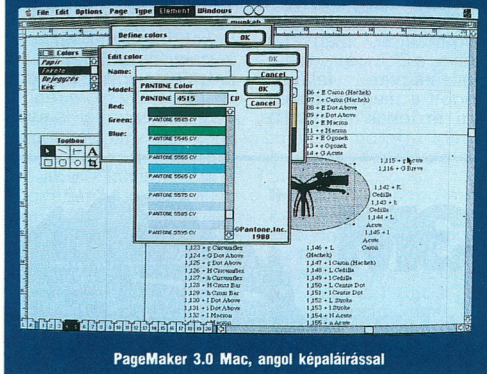
Apple Macintosh – PC-s szemmel

Ha DTP-vel foglalkozunk, akkor előbb vagy utóbb találkozunk azzal a problémával, hogy Apple Macintoshra vagy IBM PC-kompatibilis gépre alapozzuk-e a rendszerünket. Mit tud kezdeni a vérbeli PC-s egy Macintoshsal? Szerkesztőségünk erre kereste a választ.

Az Apple-gépek gyorsak és igazán „képre termettek”, de ellenük szól a magas áruk. No meg azt sem árt figyelembe venni, hogy egyelőre viszonylag kevés a hasonló gépet alkalmazó nyomda és kiadó. Így aztán le kell mondanunk a PC-knél már bejáratott szakmai konzultációiról és a szoftverek barkácsolásáról. A Macintosh magyarországi megjelenését a technológiai embargó is késleltette, emiatt legálisan még tavaly is nagyon kevés gép jöhetett be az országba. A CHIP tesztes céljából kapott egy „Mac” rendszert, amely lehetőséget adott a szerkesztőség PC-n nevelkedett gárdájának, hogy összehasonlítsa a két rendszert megismerhesse korlátaikat. A rendelkezésünkre álló hardver- és szoftverkiépítés arra alkalmatlan volt, hogy a rendszer fotó- és képfeldolgozási tulajdonságait is vizsgálhassuk, de remélhetőleg rövidesen erre is lehetőségünk nyílik.

A PageMaker 3.0 Mac magyar változata

PageMaker 3.0 Mac, angol képaláírással

A PC-nkről

A PC-nk egy ALR Business Veisa 386-os gép volt. Ezen a Windows 3.0 verziót installáltuk MS-DOS 3.3 operációs rendszer alatt. A Windowsra először az aPlus PostScript meghajtó-programját és a Titán, majd az aPlus magyar billentyűzetmeghajtó programját és a két fontkészlet egyesítésével készített magyar fontkészletet telepítettük. A nyomtatást file-ba végeztük, az ellenőrzésre NEC Silentwriter 890 PostScript nyomtatót használtunk. Mivel meghiúsult a közvetlen

Mac – PC kapcsolat – tudniillik a szoftvert kölcsönadó Gaiger Kft.-nek nem volt megfelelő csatlakozója a mi Veisa-inkhoz –, ezért 1,44 Mbyte-os DOS formátumú floppy-n vittük át az adatokat.

Testszövegeként részben élő magyar szöveget, részben pedig a WordPerfect CHARACTER.DOC file-ját használtuk. A képeket az Adobe Illustrator 1.1 PC-re készült verziója, valamint a német QuarkXPress példái közül választottuk.

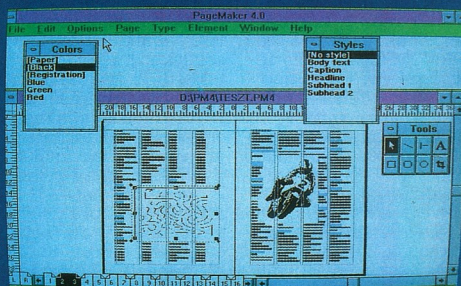
Először – az átlagos magyar felhasználó logikáját követve – PC-ről Macre

próbáltunk szöveget át-
vinni. Ehhez az MS-Word
5.5-öt használtuk a szer-
kesztőségben amúgy is
használt CWI kiosztású
kódkészlettel. Az ebben
előállított szöveget a
MacWrite II magyarított
verziója ékezet helyesen
vette át. Két eltérést ta-
pasztaltunk, ami viszont
egy egyszerű keres-cse-
rél makróval még a leg-
analfabétább felhasználó
által is pillanatok alatt
megoldható probléma. Ha
ezt a formátumot válasz-
tottuk a Macwrite export
funkciójában, akkor ha-
sonló módon rutinszerű-
en lehetett az anyagokat
PC-re átvinni. A segédp-
rogrammal a PC floppy
kezelése abszolút felhasz-
nálóbarát.

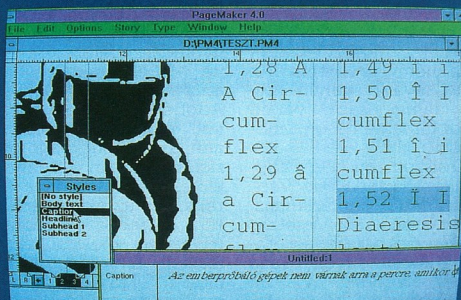
A szövegátvitel kipró-
bálása után első lépésként
az ismert közegeben dol-
gozó, azaz PC-s szoftvere-
ket próbáltuk ki. A Win-
dows alatt dolgozó Page-
Maker elég lassúnak bizi-
onyult. De az is tény, hogy
az újságok „venturás” tör-
delőinek életét megkeserí-
tő hasábozást pillanatok
alatt meg lehet vele csinálni.
Utána ezek a hasá-
bok tetszés szerint pakol-
hatók tovább.

A képek elhelyezésé-
nél már jobban oda kel-
lett figyelni, mert a Page-
Maker logikája eltér a Ven-
tura logikájától. A betöltött
képek nem érdekes elő-
re grafikus keretet csinálni,
hanem csak akkor, amikor
betesszük az oldalba. A program
hármas és négyes verziója je-
lentősen eltér egymástól. A
4.0 valamivel emberibb,
könnyebben kezelhető.
Ebben már megtalálhatjuk
a képfeldolgozás elemeit
is. Az egyes részek színei a
Pantone nyomdai színskála
értékeinek megfelelően állí-
thatók be. Ugyanakkor az is
látható, hogy a digitális nyom-
dai képfeldolgozás – külön-
ösen a színes – csak kény-
szerből került a PC-re.

Szerkesztőségünk tör-
delőjének unszolására azt
is vizsgáltuk, vajon meny-
nyire egyszerűen lehet
egy szabálytalan alakú
képet körülíratni szö-
veggel. A PageMaker 3.0-
ban ez még – a Venturá-
hoz hasonlóan – alapszabály-
keretekkel való közelíté-
ssel végezhető el, ami
elég nehézkes és lassú
munka. A 4.0-nál ezen je-
lentősen javították. Itt már
menüből is elérhető az

A PageMaker 4.0 PC oldalnézeti képe

A PageMaker 4.0 PC szövegszerkesztő ablaka

Informatikai Kft.

1077 Budapest, Wesselényi u. 13. Telefon&fax: 142-0934

AT-286 16/21 MHz: 1 MB RAM, 1,2 Floppy,
MULTI I/O (2s/1p/1g FDC+HDC), BABY ház
+ táp+ LED kijelző, 101 g. klaviatúra:
AT 286-16/21 MHz:

38 700 Ft + ÁFA*
39 600 Ft + ÁFA*

Monochrome 14" monitor+ MCGP vezérlő
VGA 1024 x 768 monitor + 800 x 600 vezérlő
VGA 1024 x 768 monitor + vezérlő
MODEM + FAX kártya
ARCNET kártya 8 bit STAR
8 portos aktív HUB
Serial mouse (3 gombos)

10 620 Ft + ÁFA*
36 360 Ft + ÁFA*
40 400 Ft + ÁFA*
27 200 Ft + ÁFA
4 800 Ft + ÁFA
13 000 Ft + ÁFA
2 800 Ft + ÁFA

*AKCIÓARAINK készpénzfizetés esetére!

Egyéb fizetési kedvezmények! 12 hónap GARANCIA! AZONNALI szállítás!
Takarékösztövezteti HITEK! Vizsgateladónak nagy kedvezmény!

alapvető opciók, és kézzel már csak a körvonalakhoz kell igazítani a szöveget. De továbbra is nehézséget jelent, hogy csak 4 körvonal ponttal lehet megközelíteni az alakzatot, igaz, hogy ezeket szabadon tologathatjuk.

A fontok kijelölése, átállítás a szokott utat követi. Miként a venturások megszokhatták, itt is lehet az egyes bekezdések beállításainak „Format” neveket adni, és akkor az erre való hivatkozással egyszerűbbé válik az élet. A 3.0, a 4.0 PC és Mac-verziója a publikációk szintjén kompatibilis. Egyedül – a Windows karakterkészletétől függően – az ékezetes karakterekkel van némi probléma. Az alacsonyabb verzió file-ait a magasabb verzió problémamentesen „megeszti”.

Tetszett, hogy a PageMaker már önálló szövegszerkesztőt is tartalmaz, amelyben az esetleg szükséges pótszedést emberi körülmények között lehet elvégezni. Viszont kissé szokatlan a fontkezelése. Ugyanis az ékezet-helyesen kinyomott szöveg a monitoron hol a CWI megszokott kalapjával, hol pedig tisztességesen jelennek meg. Ennek az az oka, hogy a program vegyesen használja a bit-térképes monitorfontot, a vektorfontot és – ha installálva van – a Type Manager fontjait is. Az azok is magyarázhatók, akkor semmi baj, de ha nem, akkor csak addig látjuk ékezet-helyesen, amíg van olyan fontja, utána pedig a helyettesítő fontból kapjuk meg a kalapokat. A szövegszerkesztő rész fontját a preferenciák között mi választhatjuk meg, így az ékezet-helyes.

Próbáink során a hasábozott oldalakkal nem volt gond, és kiválóan alkal-

mas a bulvárlapoknál használt zászlós tördelésre is, aminek a Venturával sokat kell kinlódni a keretekkel. A PageMakerrel ez csupán egy kézmozdulat. A tónusokat és rasztereket is korrektül használják, viszont sok múlik a nyomtatón, hogy ki tudja-e ezt nyomtatni. A PC-s verzió továbbra is egy vemhes anyatétű sebességével nyomtat, ami kissé idegesítő. A PostScript meghajtók közül a később beérkezett Titánéval lényegesen kevesebb gond volt, mint a korábban tesztelt aPlus PostScript driverrel, mert a torzított betűket is elfogadhatóan adja vissza. Ugyanakkor a magyar ékezetek sajnos – nyomdászkifejezéssel élve – „ékezetidegenek” azaz mindegyik típusra az Adobe sajátos „nyuszifüleit” pakolja fel, sokszor nem a neki megfelelő pozícióra, és nem is a hozzáillő ékezetet. Viszont a karakter és az ékezet sohasem kalandozik elfogadhatatlanul messze egymástól. A lementett PS file-t a QMS SuperScript emulátorral is problémamentesen sikerült feldolgozni. Ilyenkor csak képet ne adjunk neki, mert akkor órákig elvan magában, és alaposan lestrapálja a merevlemezt! Rádadásul lyukasra nyomtatja a papírt, ha mátrixnyomtatóval próbálkozunk...

A táblázatok editálására a 4.0 tartalmaz egy önálló editorprogramot. Sajnos, itt is megvan az a bosszantó hiba, ami a Ventura Professional eddigi összes verziójában: a táblázat egy „kutrícijába” csak egy bekezdés írható. Ha kemény „Return” karakter zárja a bekezdést, az automatikusan újabb célalt jelent. Ki gondol végére arra, hogy néha jegyzetet is kell írni a cella rovartba?!

Nem véletlen, hogy a

Ezúton mondunk köszönetet az alábbi cégeknek, amiért lehetővé tették és segítették munkánkat! A *Graphisoft Kft-től* kaptuk a Macintosh II FX gépet egérrel és billentyűzettel, a *Gaiger Kft.* egy 16 colos, színes Supermac tördelőmonitorral segített, a programokat az *aPlus* (Windows és PageMaker PC-s verzióihoz magyar PostScript meghajtó), a *Gaiger Kft.* (Aldus PageMaker 3.0 teljes német verzió Macre, QuarkXPress 3.0 német verzió), a *Jura Kft.* (AccessPC Mac v.1.0 – DOS floppykezelő program, SAM Virus Clinic for Mac, Suitecase II. v. 2.08 fontmanager for Mac, Norton Utilities for Mac, magyar fontkészlet és billentyűmeghajtó a Macintoshra, Aldus PageMaker 3.0 magyar (kivétel-szótár nélküli) Macre, QuarkXPress 3.0 magyar verzió, MacWrite II 1.1 angol és magyar verzió), a *Microsoft Deutschland GmbH.* (MS-Word 5.5 PC-re), a *Műszertechnika Rt.* (WordPerfect 5.1 A és B verziója PC-re, Bitstream Fontware for WP 5.1, WordPerfect Screenfont Editor), a *Titán Kft.* (Aldus PageMaker 3.0 és 4.0 International PC-re, valamint ennek a Windowsnak a magyar PostScript meghajtója, Adobe Type Manager for PC magyar fontkészletekkel, Adobe Illustrator 1.1 PC-re, Ventura Publisher for Windows 3.0 „GOLD” International Edition, Ventura Publisher for GEM/DOS 3.0 International Edition „GOLD” – mindkettő PC-re) bocsátotta rendelkezésünkre. Sajnos dokumentációt a hardver kivételével semmihez sem kaptunk...

Macintoshot használók nem igényelték a PageMaker 4.0 magyar változatának elkészítését. Ugyanis ott minimális az eltérés a 3.0 és a 4.0 között. Ez érthető is, mivel a szoftvert eredetileg a Macintosh-család gépeire írták. Itt is minden elérhető, amit a PC-n meg tudunk tenni. Ugyanakkor a lehetőségei néhány jó képkorrigáló funkcióval bővültek, amivel a kép tónusát, raszterezését a PC-s verzióhoz képest jóval részletesebben lehetett megváltoztatni. A Macintoshra készített verzió ugyanakkor megdöbbentően gyors. Felülődés volt a SUPERMAC A3-as monitoron végigcsinálni ugyanazokat az oldalakat, amiket a PC zsebkendőnyi VGA-ján. (Ugyanakkor ószintén meg kell valla-

nom azt is, hogy a PC-világ inkompatibilitásai miatt betegesen irtózom a nagyméretű monitoroktól. Megérzésem – sajnos – bégizagolódt. A tesz végen megpróbáltunk betudatóra installálni a belőtt Windows konfiguráción egy nagyméretű VGA monitort. Tönkre is „ette” a beállított szoftverek magyar fontkészleteit.)

A nagy monitor ellenére a változásokat szinte valós időben lehet szemlélgetni. Ugyanannak az oldalnak az elkészítése itt – kizárólag a PC-n szerzett tapasztalatokra hagyatkozva – mintegy nyolcadnyi időbe telt, mint előzőleg. A képek körülfolyatása azonban itt is a négy pont pozicionálásával megy, és csak szabályos körvonalaknál hoz igazán gyors eredményt.

Mind a PC-, mind a Mac-verzió ideális uralpok, névjegyek és a nyomdai gyakorlatban akcidentaszedésnek nevezett igényes aprónyomatványok készítésére. Kisebb eltérésektől eltekintve a két verzió grafikus kezelési felületei szinte tökéletesen azonosak. Ugyanakkor a szövegbevitelnél ha a PC-ről jövünk át, célszerű azt átfuttatni a MacWrite-on, vagy ahogyan a Kurir szerkesztőségében teszik, az MS-Wordön. A Macintoshra készített verzió nem okozott csalódást. Viszont kíváncsian várjuk, hogy egy gyors 486-os géppel fel lehet-e úgy gyorsítani a Windowst, hogy elérje a „gyalog” Mac-verzió sebességét.

A Mac-ről

Járt utat a járatlanért el ne hagyj! – figyelmeztet a közmondás. Mi mégis elhagytuk a PageMaker jól ismert világát egy olyan programért, amely tudomásunk szerint még csak Macintoshra létezik. A QuarkXPress 3.0-ról van szó. Ennél a programnál van egy érdekes véde-

lem, amit inkább kellemtelenségnek neveznénk. Csak a saját billentyűmeghajtójával működik, és csakis egyfelé. Így a magyar változatot nem tudtuk kipróbálni a német, és a németet sem a magyar meghajtóval.

Mivel a magyar változatnak csak az alaprendszert kaptuk meg, a bővítményeket a németből emeltük át. Például a német változat képkönyvtármenedzserre kiválóan összedolgozott a magyarral. Képanyagunkat is onnan vettük. A szövegeket PC-n WordPerfect 5.1-gyel állítottuk elő, majd lemezzre mentettük. A lemezzről olvastuk be a MacWrite-ba, majd onnan konvertáltuk a Quarkba.

Ha van a betűknek művésze, úgy a QuarkXPress programcsomag a tördelés Paganinije. Neve sajnos még nem cseng annyira ismerősen a felhasználók előtt. Kizöldgőző ismerték az Aldus PageMaker hibáit, és igyekeztek tanulni belőle. Így sikerült egy majdnem ideális programot alkotniuk.

A szöveget és a képeket a QuarkXPress is

blokkokban kezeli, és ezeket a blokkokat tetszésünk szerint rakosgathatjuk az oldalon. Végre egy igazi valós idejű tördelőprogrammal dolgozhatunk, ahol szinte minden parancs elérhető a monitorról!

A tördelőprogramok egyik alapvető problémája, hogy a szedéstükört csak kitétetett fokkal (tehát 45, 90, 180 fokkal) képesek elforgatni. A Quark viszont... Amikor felfedeztük ezt a lehetőséget, akkor már gyerekként volt akár tizedfoknyi pontossággal elforgatni a kijelölt szövegrészt. Az eredményt ráadásul úgy lehet leolvasni a monitor-ernyőről, hogy a szöveg betűtípus- és ékezet helyesen olvasható, és ez zorrallal korrigálható is! Ezt csinálja valaki utána!

Természetesen a képek is forgathatók. A képkivágás módja sem mindennapi! A teljes képet a rendelkezésre álló keret mögött mozgathatjuk, miközben magából a képből csak annyit látunk, amennyi a keretbe belefér. Így nem kell azzal szórakozni, hogy a kivágást a Ventura módszerével

külön megadjuk. (Nem aránytartó keret, és utána kézzel beírjuk a papíron kiszámított méretet. Ez a Ventura-filozófia...) Itt az egér és az ikonok segítségével minden elintézhető. Csak az elforgatás szövegét kell kézzel beírni. Ha a képet alakítani akarjuk, sarokgömbölyítések és más kész alakzatok, keretek között menüszerűen válogathatunk.

Először – mivel nem volt leírásunk a programról – nem tudtuk megfajteni a teljes körűszedés lehetőségét, és alapértelmezésben a program csak balról szedte körül a a szövegbe helyezett grafikát. A megoldást később leltük meg, amikor a szedésjellemzőket változtattuk. Ugyanis nem elég bekapcsolni a körülíráshoz szükséges opciót, a szedésjellemzőket is át kell állítani. Utána a gép automatikusan felvesz egy sokszöveget, ami meg lehetően nagyvonalúan követi a képet. Ennek az a nagy előnye, hogy míg a PageMaker csak négy – illetve néhány esetben nyolc – pont tologatásá engedte meg a körülírást állítására, itt már egy

MACRODA

SZÁLLÍTÁS RAKTÁRRÓL

RENDSZERVÁLTÁS A SZÁMÍTÁSTECHNIKÁBAN!

A MŰLT

Eddig PC-k (XT-től 486-ig), alkatrészek, perifériák, nyomtatók és egyéb kiegészítők forgalmazásá-
val foglalkoztunk.

Fénymásolók, faxok, telefonok, írásvetítők,
irodai vagyonvédelmi rendszerek,
Video kaputelefonok

A 3M TERMÉKEK HIVATALOS DEALERE!

A JELEN

Most mindezeket hálózatba kötve,
telepítve, bevizsgálva TPA- és
jogtiszta DEC-rendszerekbe
is integráljuk.

Kérje részletes árlisátnk!

MACRODA KERESKEDELMI KFT.
1016 Budapest, Sártes utca 28/a
Telefon: 186-5782, 186-5886
Fax: 186-5886
Tx.: 22-5375

**AZ ÉRDEKLŐDÖKET VÁRJUK IRODÁNKBAN
ÉS A MEGNYÍLÓ BEMUTATÓTERMÜNKBEN!**

sokszög segíti a munkánkat. A sokszög pontjainak segítségével kézzel gyakorlatilag soronként tudjuk állítani a szöveg és a kép közötti határt. Így szinte kézi monítorhoz hasonló finomság érhető el ennél a kényes nyomdai műveletnél.

A program a képeket többféleképpen tudja kezelni. Az első módszert az Artline 1.0 DOS/GEM DTP-szoftver fejlesztői találták ki, és innen terjedt el. Ennek az a lényege, hogy felvehető egy úgynevezett képkönyvtár, amit a könyvtármenedzser-program vezérel. Ebből aztán az egész segítségével tudunk váltogatóni, és beilleszthetjük az oldalra a megfelelő képet. Ez kiválóan alkalmas például cégemlékmák, rajzolt és digitalizált iniciálék, grafikus rovatócímek tárolására. A másik, hagyományos megoldás pedig az, hogy valamilyen más program által előállított képet importálunk az alkalmazásba. Egy dolog azonban látszik: valódi képedításhoz ezt a programot nem készítették fel. Vi-

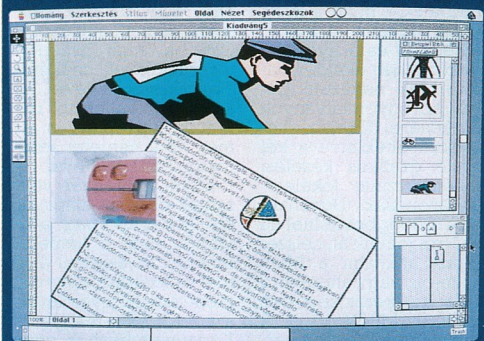
szont a Macen ott vannak erre a célra a más gyártótól származó, már híressé vált digitális retus-programok.

A program logikus, könnyen megtanulható. Kezdetben kissé zavaró lehet, hogy valóban csak arra kell figyelni, amit csinálunk. Például a szöveg betöltésénél csak ki kell jelölni a megfelelő szövegdobozt, és aztán a szöveg üzemmódban letenni a kurzort. Utána ha szövegimporttal behozzuk a kívánt szedést, oda kerül, ahova valóban akarjuk. Minden különösebb cirkusz nélkül.

A program (és a többi most tesztelt Mac-program) kifogástalanul együtt dolgozik a Sutica II. v. 2.08 fontmanagerral, nagymértékben kibővíve a programok lehetőségeit a hazai forgalmazótól megvásárolható magyar ékezetes fontokkal.

Összegzésül

Sajnos, némi problémánk volt a tesztelt rendszerrel: a kezdeti próbálkozása-

A QuarkXPress 3.0 magyar változata számára a szöveg elforgatása sem akadály

inkor gyakori volt, hogy a rendszer „elszállt”. Kihívtuk a hardver szállítójának a szakemberét, de ő sem volt képes magyarázatot adni a problémára. Mindenesetre ezek a zavarok egyre ritkultak, és a teszt vége felé teljesen meg is szüntek. Nemhiába mondják, hogy a gépnek lelke van!

Ha már így belemerültünk a Macintosh rejtelmeibe, érdemes megállni egy szóra a magyar karakterkészlet problémá-

jánál. A magyar karakterkészlet a Macintosh-gépeken sincs szabványosítva. Szinte a szokás-jog alapján alakult ki három kiosztás. A legelterjedtebb a Jura Kft.-é. Ezzel egyidejűleg a lapkiadói világban is kifejlődött egy karakterkészlet. És végül létezik egy harmadik, amelyikben a Mac-szoftverek gyártói éppen a közelmúltban állapodtak meg. Úgyhogy itt is kezd teljessé válni a kódkaosz.

A Mac-világ másik sajátossága, hogy a fontok nem az egyes programok fontjai, hanem a rendszer részét képezik. A rendszerbetű a Chicago, amelynek a magyarítása külön feladat. A szoftverek esetében hasonló a helyzet, mint most a White-water Resource Editor megjelenésével lett az MS-Windows-alkalmazásoknál. A rendszerüzemeltetk viszonylag korrekten és egyszerűen átirhatók a megfelelő editorprogrammal. Ugyanakkor ennek ismeretében jóval kevesebb, a gyártó által kifejlesztett nemzeti verzió létezik, mert nem kifertőződik a kis példányszámú kiadások elkészítése. Egy jogos példány átirásával készülnék a cseh, lengyel

KOVÁCS

KOVÁCS ACÉL- ÉS FÉMSZERKEZET KÉSZÍTŐ RT.
1208 Budapest, Csibuk u. 49.
Levelezési cím: 1734 Budapest, Pf. 102.
Telefon&fax: 147-7628, 113-0292

PRINTER ÁLLVÁNY

Görgős, fémvázas, műanyagbevonattal, különböző színű laminált bútorlappal, irratórtó kosarakkal készült.
Mérete: 630 x 690 x 620 mm

MDI TÍPUSÚ SZÁMÍTÓGÉPÁLLVÁNY

Fix műanyag talppal, fémvázas, műanyagbevonattal, különböző színű laminált bútorlappal készült.
A monitorhelyezésére szolgáló tartólap magassága állítható! Szükség esetén kapcsolható a printer állványhoz.
Mérete: 1080 x 740 x 840-1140 mm

Információs szám: 118

és ki tudja, milyen nyelvű változatok az adott országban.

IBM PC-n és Macintoshon egyaránt meglévő, és kisebb-nagyobb - leggyakrabban - legújabb automatikus - karakterkód-konverzióval használható szoftverek:

Microsoft Word

WordPerfect 4.1, 4.2, 5.0, 5.1

Aldus PageMaker 3.0, 4.0

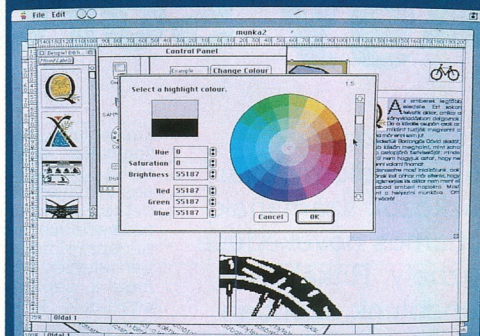
Adobe Illustrator

Xerox Ventura Publisher Professional 3.0

WordStar

A képfájl-ok a TIFF formátumon, valamint a MacPaint és az Adobe Illustrator EPS fájl-okon keresztül vehetők át.

A Mac egyre inkább bevonul a DTP és a CAD világába. Mindenütt ott a helye, ahol gyorsan kell nagy mennyiségű képi információval vagy vektorgrafikával dolgozni. De az ára még mindig nagyon magas. Eppen ezért - legalábbis Magyarországon - kevés helyen tudnak tiszta Mac alapú rendszereket létrehozni. Inkább a PC-ből és Mac-ből vegyesen felépített rendszereké a jövő. A szerkesztőségi teszt megmutatta, hogy PC és Macintosh képes egymással együttműködni, a kész és félkész adatfájl-okat cserélni. Ezt jelentősen megkönnyíti az, hogy léteznek alapszoftverek, szövegszerkesztők és DTP-alkalmazások, CAD-programok és kommunikációs szoftverek egymással adat-

A QuarkXPress 3.0 német verziójánál a kép színeinek beállítását a monitoron az operációs rendszer kontrollpanelje végzi

kompatibilis változatban mindkét géptípus elterjedt operációs rendszereire. Sőt, az újabb Novell-változatok már támogatják a Mac-PC-nagygépes rendszerek létreho-

zását is. A Mac megtalálta helyét a professzionális alkalmazások között, kitöltve a PC születési hibái által hagyott alkalmazás-technikai űrt.

Kis János

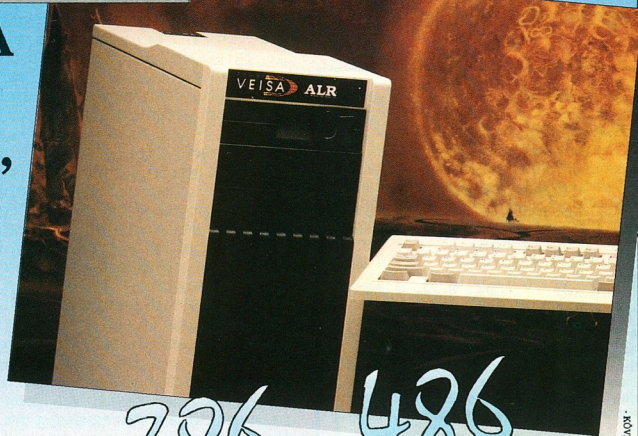
ALR®

A NAGYBETŰS SZÁMÍTÓGÉP

PowerVEISA
1990: az év
számítógépe,
az ideális
hálózati
server

Californian Technology Corp.
 1015 Budapest, Donáti u. 5/C.
 Tel: 201-4395 Fax: 201-1495

...386...486

INDISZTER DISTRIBUKTOR

Információs szám: 181

Egy sorozat elé

A számítógépek és más informatikai eszközök számának rohamos növekedése közhely. Ritkábban gondolunk azonban arra, hogy ez az alkalmazók, felhasználók körének teljes megváltozását is jelenti. A szűk szakmai elitet a laikusok serege váltja fel. Tömegek kerülnek kapcsolatba a számítógépekkel otthon, munkahelyen, hivatalban, iskolában.

Kapcsolatba kerülnek, de igen bizonytalan érzéssel: hiszen egy olyan új eszközzel van szó, amelynek alkalmazásáról nem állnak rendelkezésre generációk tapasztalatai, kezelése nem hagyományozódik apáról fiúra. Az iskolai oktatásban jelenleg kevesen ismerkednek meg a gépekkel, s a legtöbben egyoldalú, programozási (BASIC!) ismereteket kapnak. (Ne firtassuk most, hogy ebben mennyire ludas az iskolai géppark összetétele, a tanárképzés, az átfogó fejlesztési elképzelés hiánya és a tanárok.)

A kezdő felhasználó mindenestre tanácstalan. Nem tudja, hogy mire használható a gépe; nem tudja, hogy felmerülő problémái közül melyiknek kezeléséhez talál „kész” megoldást; nem tudja, hogy ezek közül melyik van méretére szabva; nem tudja, hogy a piacon kapható csillogó-villogó szoftvercsodák közül melyiket válassza; nem tudja, tanuljon-e programozni vagy sem, s ha úgy dönt, hogy igen, nem tudja, milyen nyelven lenne érdemes?

A kezdő felhasználó megpróbál magán segíteni. Tanul. Tanul önről; tanul családi, baráti segítséggel; tanul a munkahelyén; tanul méregdrága, háromnapos tanfolyamon; tanul vajtűfülkékben írott könyvekből. Tanul rengeteg vargabetűvel és kudarccal.

Sorozatunk Neki (Önnek) – a Kezdő Felhasználónak – próbál segíteni. Nem programozni akarjuk megtanítani! Abban kívánunk ötleteket adni, hogyan lehet konkrét, mindennapi problémák megoldására a gépet felhasználni, jól megírt, kész programcsomagok felhasználásával.

Igen kevés elismeretet tételezünk fel: a DOS legelemibb parancsain kívül (DIR, CD, COPY stb.) gyakorlatilag semmit. Ezekre is csak azért van szükségünk, mert a gép, illetve a programok használatát megtanulni csak a gép mellett lehet. Javasoljuk tehát, hogy a cikkekhez gép mellett olvassa, használja.

Az adatkezelés alapjai, adatbázisok

Gondoljuk csak el, mennyi-mennyi adattal van dolgunk mindennapjainkban. Valamilyen módon nyilvántartjuk könyveinket, lemezeinket, bélyegeinket. Használunk neveket, címeket, telefonszámokat. A kereskedő kimutatást vezet szállítóiról, vevőiről, árukészletéről, forgalmáról. A tanárnak tudnia kell diákjai adatait, jegyeit. Az iparos rögzíti szállítóinak adatait, kinnlevőségeit, a munkáját ütemező határidőket. Az ügyvéd, az orvos ügyfélköre adatait őrzi meg. S ekkor még nem is beszélünk a vállalatok, intézmények személyi, eszköz-, pénzügyi stb. nyilvántartásáról.

Hatalmas tömegű információt tartunk nyilván fejben, kis noteszokban, akkuratúsan vezetett dossziékban, vagy cetlikben. Telefrunk gondosan megvonalkázott íveket, előre nyomtatott rubrikákat, gyártjuk a különböző cédulákat, miközben az ilyen típusú adatok tárolása, feldolgozása a számítógépek „legősibb mestersége”!

Nézzük meg, mit várunk el egy számítógépes adatnyilvántartó/feldolgozó rendszertől, mennyivel tud(hat) többet jól bevált céduláinknál, füzetjeinknél.

1. Legyen képes a rendszer arra, hogy meghatározzuk benne a nyilvántartandó adatok szerkezetét, típusát. Például egy könyvtári nyilvántartás esetén eldönthessük, hogy a könyvekről a következő adatokat tartjuk nyilván: szerző, cím, kiadó, kiadási év, témakör.

Ezzel meghatároztuk egy úgynevezett „rekord” szerkezetét, amely – egy újabb fontos fogalom – különböző mezőkből áll.

2. Természetes követelmény, hogy a tárolni kívánt adatokat beírassuk; a rontott, vagy megváltozott rekordokat legyen módunk kijavítani; illetve a feleslegessé vált (selejtezett, eladott stb.) adatokat ki tudjunk törölni az adattálmányból. Azaz: például egy kész-

1054 Budapest,
Bajcsy-Zsilinszky út 52.
Tel.: 131-8920
Fax: 131-0994
Telek: 22-6404

Kereskedelmi és
Szolgáltató Kft.

SZÁMOLJON VELÜNK!

- CIMCO szárazmártások 49 000 Ft-tól
- UNIOR műszerészfogók 800–950 Ft
- TCP 24/50W Weller páka 3 876 Ft
- STANNOL forrasztóon 0,8 1,0 1 200 Ft
- Riasztóközpontok, rendszerek 6 500–20 000 Ft-ig
- Mini PLC programozható logikai vezérlő 60 781 Ft helyett 33 712 Ft
- 30 MHz-es kétsugaras oszcilloszkóp 262 500 Ft helyett 58 008 Ft

**RENDKÍVÜLI ÁRENGEDMÉNYES AKCIÓ
amíg a készlet tart!**

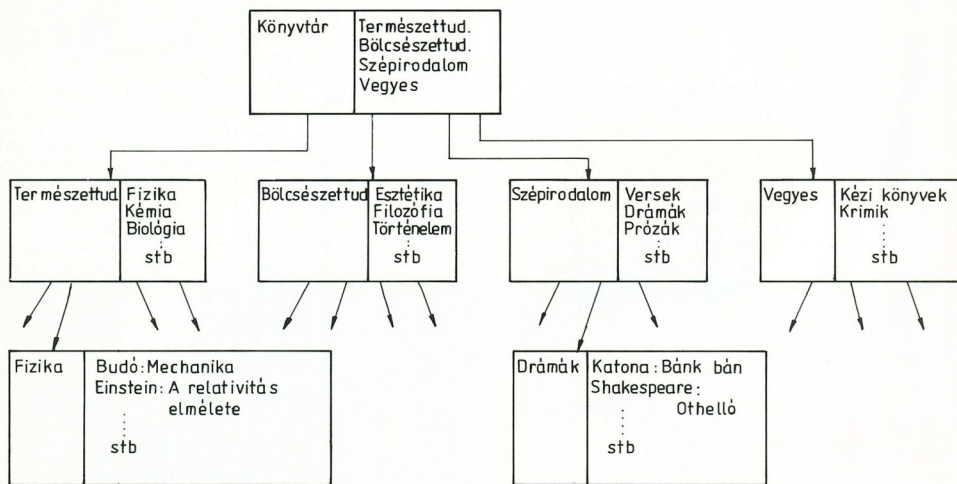
- IC-k, ellenállások, kondenzátorok
- Csatlakozók, foglalatok, relék
- Taszttatúrák, monitorok, floppyk

ÁRAINK RUGALMASAK, ALKUDJON, ÉRDEMES!

Információs szám: 134

Információs szám: 158

1.ábra

letnyilvántartás használatakor új beszerzést be tudunk vezetni adataink közé, egy termék átváltozása esetén csak a megváltozott adatot kelljen javítani, s ha egy termék már nem készletezünk, egyszerűen eltüntethessük listánkból. E tevékenységeket összefoglalóan az adatállomány karbantartásának, aktualizálásának nevezzük.

3. Hasonlóan magától értetődő elvárás, hogy a rendszer (az adatbáziskezelő) legyen képes az adatok általunk meghatározott formában való megjelenítésére, kinyomtatására. Azaz: nyilvánartásunkat nézegethessük a képernyőn egyesével és táblázatban, teljes vagy szűkített információt kapva. Ha szükséges, ezeket az adatokat papíron is megkaphassuk, tehát például egy leltárkimutatás legyen kinyomtatható is.

4. Talán a legfontosabb szolgáltatás (s ebben lesz a számítógép a legjobb) az adatok közötti keresés, általunk meghatározott szempont(ok) szerinti válogatás, a valamilyen kulcs(ok) szerinti rendezés. Azaz: könyveinkről készült adatállományunk legyen a szerzők és a címek szerinti rendezett (majd meglátjuk, hogy ez a lehetelmény teljesíthető!). Gyorsan lehessen választ kapni arra a kérdésre, hogy Rejtő Jenő *Csontribrigád* című műve

megtalálható-e könyvtárunkban. Gyors választ várunk el arra is, hogy milyen természetgyógyászati témakörbe illeszkedő munkáknak nyilvánartva rendszerünkben. 5. Kényelmi szolgáltatás lehet, hogy bizonyos operációs rendszerbeli funkciókat (file-ok másolása, törlése, átnevezése stb.) az adatfeldolgozó rendszeren belül is képesek vagyunk elvégezni.

E funkciókat, szolgáltatásokat az úgynevezett „adatbáziskezelő” szoftverek nyújtják számunkra. Kezdetben – a számítástechnika hőskorában – e rendszerek hierarchikus elven szerveződtek. Az egyes elemek „szülő-gyermek” kapcsolatban álltak egymással, mint azt az 1. ábra mutatja egy leegyszerűsített könyvtári rendszer példáján.

Ebben a felépítésben könnyen, gyorsan ki tudunk keresni egy adott témakörbe illeszkedő könyvet, vagy könyveket. De egy olyan kérdésre, amelyet nem a fa-struktúrára rendező elve szerint tettünk fel, kimondottan nehéz a válasz. Például egy polihisztor hajlamú szerző műveinek összegyűjtése ebben a szisztemában időt rabló feladat.

Legközelebb a relációs adatbázisokkal foglalkozunk. Ezek egyikevel, a dBase-zel közelebbről is megismerkedünk.

Bánhegyesi Zoltán

Programkönyvtár IBM/PC számítógépre több mint 1500 kiváló shareware és PD programból álló választékkal!

Programok 199 Ft-tól 359 Ft-ig! (+ÁFA)

Játékok, utility, üzleti stb. programok
36 témakörben!

Magánvevőknek készpénzért vagy postán, utánvéttel szállítunk. Vállalatok, intézmények 8 napos átutalási határidővel vásárolhatnak.

FIGYELEM! ÚJ!

Kívánságra díjtalan katalóguslemezlet küldünk! Több ezer Standard Software programcsomag! (Ashton-Tate-től Wordstar-ig)

Márkás számítógépek, számítógép-hálózatok!

Cégünk az **ALR** számítógépek hivatalos dealere!

Árainkból:
ALR BusinessVEISA 386/33 Model 101 194 000 Ft
ALR NOTEBOOK PC 386SX-16 267 800 Ft
ALR 486SX-486 Hívjon!!!
Teljes IBM PS/1, PS/2 választék Hívjon!!!
Hewlett-Packard termékek Hívjon!!!
Tallgrass, Optikal disk termékek Hívjon!!!

Kiváló minőségű, olcsóbb számítógépek már 39 900 Ft-tól!
Részlegességek és azokból összeállított tetszés szerinti konfigurációk.

PANNONSOFT KFT.

Apple

Nagyszerűen egyszerű ...
egyszerűen nagyszerű ...

Macintosh számítógépek

Kiadványszerkesztés,
multimédia,
számítógépes műszaki tervezés,
irodai alkalmazások.

Graphisoft Kereskedelmi Kft.

Az Apple Computer, Inc. magyarországi
képviselője

H-1146 Budapest, Hermina út 35.
Telefon: 121-6693, 121-1223 Fax: 121-1223

Vandálok alkonya

A Magyar Távközlési Vállalat a France Telecom támogatásával az idegenforgalmi idényre 300, aktív memóriakártyával működtethető telefonkészüléket szerelt fel az országban. A kártya szíve egy mikroprocesszor, amit 50, illetve 120 tarifaegységgel töltenek fel. A tarifaegység megfelel egy számaláló-impulzusnak, és amikor a kártya az érintkezői segítségével kapcsolatba kerül a telefonkészülék elektronikájával, a rendszer ennek értékét csökkenti. A telefonkészülék folyadékkristályos kijelzőjéről leolvashatjuk, hogy mennyit telefonáltunk. A kártyák védőburkolatban (az első 300 ezer darab nagy része még anélkül) kerülnek forgalomba. A kimerült kártya eldobható, illetve a gyűjtők fogják értékelni ezt az első magyar kiadást. És a legfontosabb: nincs miért szétverni a telefonokat!

Az aktív memóriás telefonkártya bevezetésével átugrottunk egy fejlődési fokot, a mágnescsíkos kártyákét.

Várhatóan az aktív memóriakártyák más területeken (akár a banki elektronikában, akár az egészségügyben) is megtalálják helyüket. Ugyanis – típusától függően – hitelkártyaként vagy akár az egészségügyi alapadatokat tartalmazó „mobil kórlap”-ként is felhasználhatók, hiszen ezek intelligens adathordozók, amelyek képesek számítástechnikai eszközökkel való közvetlen kommunikációra.

Ilyen hírek hallatán mi is reménykedni kezdünk, hogy gyorsan javul a már-már „mesébe illő” magyar telefonhelyzet. Ezt erősíti az is, hogy a Magyar Távközlési Vállalat egy külföldi (ITI – Irish Telecommunication Investment plc.) és három magyar kereskedelmi bankot (az OTP, az OKHB és az MHB) hívott segítségül terve megvalósításához. 1991. június 25-én írták alá ezek a cégek az INVESTEL gazdasági társaság alapító okiratát.

A gazdasági társaságnak két fontos feladatot szánnak.

Egyrészt szorosán együttműködve a Magyar Távközlési Vállalattal felülvizsgálja, ellenőrzi annak fejlesztési elképzeléseit, másrészt alacsony kamatozású pénzforrásokat kell keresnie, és a cég pénzt célszerűbben kell forgatnia.

Az ITI, az Ir Távközlési Vállalat saját pénzügyeete különösen jó partner ebben, hi-

szen amellet, hogy rendkívül tőkeerős cég, nagy szerepe volt a magyarhoz egykor nagyon hasonló ír távközlési hálózat tovább fejlesztésében.

Ezzel a támogatással remélhetően megvalósulnak a Magyar Távközlési Vállalat azon elképzelései, hogy nemcsak a telefonhálózatot, hanem a korszerű adat- és szövegkommunikációs szolgáltatásokat is fejlessze.

ALR

Advanced Logic Research, Inc.

Az Ön megbízható partnerei

ALR ...

...teljesítmény
...bővíthetőség
...elérhető árak

Powerflex 286-16

- 80286-16 CPU
- 21 MHz Landmark 0.99
- 1 MB RAM, 4 MB-ig bővíthető
- 1.2 MB floppy drive
- 101 gombos billentyűzet
- 14" monochrome monitor
- 40 MB winchester

Business Veisa 386-33

- 80386-33 CPU
- 64 K cache
- 57 MHz Landmark 0.99
- 4 MB RAM, 8 MB-ig bővíthető
- 1.2 MB floppy drive
- 80 MB winchester
- 101 gombos billentyűzet
- 14" monochrome monitor

ALR gépeket is leolcsósítban a MIKROPO-tól.

Kérje tájékoztatónkat!

MIKROPO Kiszövetkezet 1065 Nagymező u. 51.
Tel.: 112-7830 Fax: 112-4431

Információs szám: 146

Országos hálózatunk kínálja:

A SyQuest Technology nagyszerű, cserélhető merevlemez-meghajtója és a floppy lemez könnyedségével kezelhető 5.25 inch-es, 44 Mbyte-os merevlemeze:

meghajtó (SQ555): **48 000 Ft**
44 Mbyte-os lemez (SQ400): **8 700 Ft**

Címeink:

- 1053 Budapest, Magyar u. 12-14, tel.: 117-3551, tx.: 22-7621
1083 Budapest, Szigony u. 9. (Kereskedelmi Iroda és Szerviz)
Tel./fax: 134-3153
- 3525 Miskolc, Fazekas u. 1-3, tel.: (46)21-488
4034 Debrecen, Holló László u. 14, tel.: (52)32-863
8000 Székesfehérvár, Széchenyi u. 15/a, tel.: (22)12-711
9700 Szombathely, Szalonok u. 31, tel.: (94)14-519
6724 Szeged, Csongrádi sugárút 76, tel.: (62)13-377
7100 Szekszárd, Rákóczi u. 132, tel.: (74)12-322

NOVOTRADE
SZERVIZ KFT.

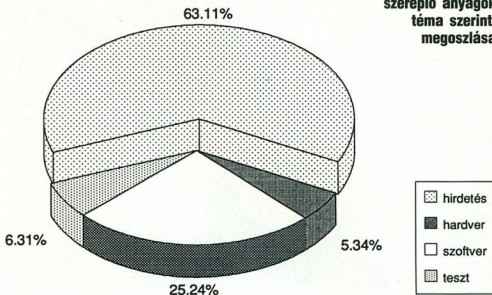
Információs szám: 161

CHIP CLUB TOPLISTA

1. Pannosoft hirdetés – 91/1, 35. (48 %)
2. Periféria hirdetés – 91/1, 95. (29 %)
3. Íme a DOS 5.0 – 91/2, 71. (33 %)
4. Panosoft hirdetés – 91/2, 89. (31 %)
5. MS-DOS-tól az OS/2 keresztül a UNIX-ig – 91/1, 30. (22 %)
 - Bő-bájós bélés pécénkbe – DR-DOS 5.0 – 91/1, 76. (22 %)
 - Cansys hirdetés – 91/2, 17. (27 %)
6. A Windows 3.0 kihívója – OS/90 – 91/2, 94. (25 %)
 - Huncomp hirdetés – 91/1, 51. (20 %)
 - Netrend hirdetés – 91/1, 43. (20 %)
7. A munkaállomások királya: a Sun – 91/1, 86. (19 %)
 - Microsoft Word fo Windows – 91/2, 12. (23 %)
 - CPU hirdetés – 91/1, 38. (19 %)
 - Cansys hirdetés – 91/1, 57. (19 %)
8. R&M Aspect hirdetés – 91/5, 39. (27 %)

A sorrend mindig a beküldött kártyák abszolút számának felel meg, illetve a százalék azt jelöli, hogy az adott hónapban a beküldött kártyák hány százalékán kértek az adott anyagról információt.

A toplistában szereplő anyagok téma szerinti megoszlása

A hitlistánkban csak az idén megjelent anyagok szerepelnek. Továbbra is a hirde-

tések vezetnek, reméljük, a cégek elegendő információval honorálják ezt az érdeklődést.

A cikkek területén erősen eltolódott az érdeklődés a szoftverek, és azon belül is az új operációs rendszerek irányába. Természetesen ezt figyelembe vesszük következő számaink tervezésénél, sőt ezt már ebben a számunkban is megtettük (DOS 5.0-ról szóló írásunk).

Kellemes meglepetés, hogy néhány olvasónk a régebbi számainkban megjelentekről utólag is kér információkat, és ezáltal módosítja az eddigi felméréseinket. A cégek számára is tanulságos lehet, hogy az olvasók nem csak a kiemelt (kiállítás) hónapokban szeretnének informálódni, érdeklődésük egyre egyenletesebbé válik. Véleményünk szerint sokkal komolyabb az az érdeklődés, amelyik most jelentkezik egy tavalyi hirdetés iránt.

Folyamatosan érkeznek a 91/6. számunkban megjelent kérdőívek – szerencsére kitöltve, sokszor hosszú levél kíséretében. Vannak napok, mikor szinte üres a postaládánk, aztán másnap még a szomszédé is tele van olvasói kérdőívekkel. Már hozzálátunk ezek feldolgozásához is, hogy minél hamarabb alakíthassuk újságunkat olvasóink igényeihez. A beigért floppykat természetesen folyamatosan postázzuk.

CHIP CLUB

A CHIP Számítógép magazin információs szolgálata

Levelezési cím: 1399 Budapest, PF. 701/422

Szeretnék további információt kapni a CHIP Számítógép magazin számában megjelent alábbi termékekről illetve szolgáltatásokról:

101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112
113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124
125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136
137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148
149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160
161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172
173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184
185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196
197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208
209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220
221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232
233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244
245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256
257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268
269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280
281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292

Jelölje meg az újságban található információs számot!

Az olvasó az információs kártya kitöltésével és beküldésével hozzájárul, hogy információszolgáltatás céljából az adatait harmadik félnek továbbítsuk.

Név:

.....

Lakcím:

.....

Foglalkozás:

.....

Munkahely:

.....

Munkahely címe:

.....

Telefon:

.....

Számítógépének típusa:

.....

A **CHIP** is **TUNGSRAM-MAX** floppykat használ!!!

MAGAZINE

Computer in the Studio Hello, who is playing? 6
 Some critics maintain that music has not changed but modern electronics plays an ever increasing role in improving quality.

Two Composers Zorán and the Computer? Zoran Stevanovits is asked about the relations of technology and music.

Pictures of Chaos 14
 Autodesk have again tested their creativity in a new field combining computer art with the purest science, entertainment with the description of deep mathematics.

HARDWARE

CHIP Test: Manager Mouse 36
 Testing of Logitech Mouse.

PC Versus MAC 38
 Comparison of Configurations and Concepts. Apple computers have scored very well for years in the long fight for user's favour.

CHIP Test: Group SX 46
 Testing of 386SX PCs. CHIP organized a SX test with eleven participants.

Super Replacement 82
 The SQ855 type 5 1/4" SCSI drive with replaceable disk produced by the Californian SyQuest Technology.

SOFTWARE

CHIP Test: Gold shines brighter 19
 Ventura 3.0. Many Hungarians were looking for the new version of Xerox Ventura Publisher.

Look at the Windows 23
 Ventura 3.0 - for Windows.

Facelift and Adobe Type Manager 26
 for Windows 3.0
 A new program type has appeared on the market of DIPs: Adobe Type Manager and Bitstream Facelift can generate and Change fonts in the middle.

Wordperfect 5.1 32
 Not many foreign word and data processing systems can accurately write Hungarian characters without the need for changing or re-writing the programme. Word Perfect can.

Details of Beauty 62
 Two high-capacity electronic DTP systems confront each other in this CHIP-duel: the market leader PageMaker of Aldus and Calamus of DMC.

The Mysteries of DOS 5.0 - Part 1. 70
 DOS 5.0 - IBM and Microsoft Versions A long-awaited novelty in Hungary: the final version of DOS 5.0

The Big Virus Hunter 77
 The Scan Family in Hungary McAfee have joined forces with other virus scanning programmes. Their Scan 77 is capable of scanning 240 types of viruses.

Playing MACbeth 86
 Apple Macintosh through the Eyes of a PC user. CHIP has received a 'Mac' to test, which offered an opportunity for the editorial staff being used to PCs to compare the two systems and learn about their limitations.

APPLICATION

A,B,C - Hungarian Characters for Windows 80
 Giving Hungarian characters for Windows is more difficult than to the GEM systems.

VENTURE AND MARKET
 CHIP Forum for Small Entrepreneurs 73
 Production Capacity Planning.

Together or Against One Another 83
 One of the most disputed exhibitions this spring was Ifabó. The floor is given now to the representative of Compair, Mr Péter Irsing.

MISCELLANEOUS COLUMNS

News and Topicalities 11, 24, 43, 44, 94
 Report 68
 Book Review - abC by Ádám Pethő 73
 Contents in English 97
 CHIP-CLUB news 86
 Tips for Beginners 92
 Advertisers 97
 CHIP preview 98
 Impressum 98

HIRDETŐINK

Allegro	76
Alltrade	47
Aplus	37
Areco	59
Aspect	69
Ázsió-Mikrotrade	34
Basy	33
Bit & S	69
Cansys	87
Cédrus	69
CHIP-boltok	22
CHIP-Autodesk	B/3
Cobra	52
Comfort	68
Compudrug S.	60
CTC	91
Digitrade	34
Elektrosoft	59
Elender	55
Escom	44
Fan	29
Faxtor	17
Gaiger	25
Grafisoft	94
Huncomp	74
Hepta	29
Interag	B/2
Jura	35
Kontakt	B/4
Kovács Kft.	90
Lézer Színház	11
Macroda	89
Magév-Rainbow	92
Mawex	50
Micronetwork	55
Mikropro	95
Montana	57
Műszertechnika	79
Novotrade	95
Omikron	35
Pannosoft	93
P&D Soft	85
Plantrade	61
Procomp	71
Qwerty	29
Recognita	37, 45
SCI-Modem	53
Signal Computer	76
Signal Szervezési	66
Standard Computronics	85
Tandem	16
Tungsrám	96
Trading Consultants	45
T + T	72
Westimp	43

CHIPKEDD MAGAD!

Bogár a kockán

Hosszú kihagyás után folytatjuk népszerű rejtvényorosozatunkat. Érde-
 mes gondolkodni, mert a sikerélmény mellett nyemi is lehet!

Képzelnék magunk elé egy drótból készült kockát. A kocka egyik
 csúcsában tanyázik egy bogár, a vele szemközti csúcsban pedig
 kedvenc csemegéje található. Soklábú barátunk - érthető módon - át
 szeretne jutni eleségéhez. Legyengült állapotára való tekintettel a
 repülés szóba sem jöhet, csak az éleken közlekedve juthat el a kívánt
 csúcsba. Bogarunk szellemi képességei sem a régiéek: sem előrelátás-
 ra, sem tanulásra nem képes. Emiatt az egy csúcsból kiinduló élek
 közül teljesen véletlenszerűen választ útvonalat. Viszont következetes:
 ha egy élen elindult, azon végig is megy (egységnyi idő alatt), csak a
 csúcsokban változtat irányt.

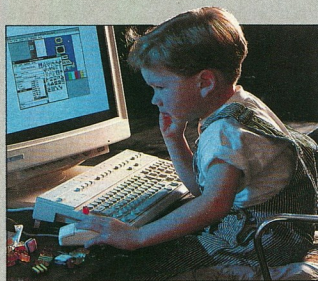
Kérdésünk marmost a következő: átlagosan mennyi idő alatt jut
 bogarunk táplálékához, s várhatóan hány élen megy végig? (Ezen a
 következőt célszerű érteni: indítsunk például az adott csúcsból 100
 (vagy sokkal több) bogarat, s mérjük meg mindegyikük idejét (lépés-
 számát). Az így kapott adatok átlaga egy közelítő válasz lehet kérdé-
 sünkre.)

Bár a feladat természetesen - némi matematikai ismeret birtokában
 - számítógép nélkül is megoldható, megfektésként elsősorban szelle-
 mes, elegáns programokat, algoritmusokat várunk, a számszerű érté-
 kek mellett.

A legjobb megoldás beküldőjét egy doboz (10 darab) nagy kapaci-
 tású (1,2 Mbyte-os HD) Tungsrám floppyval jutalmazzuk.

A beküldési határidő 1991. szeptember 20.

Bánhegyesi Zoltán

Visual BASIC Windows-programozás kezdőknek

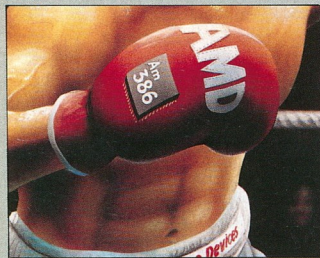
Vége a Windows hatszáz program-funkciójával való sziszifuszi küzdelemnek - a Visual BASIC leegyszerűsíti a kezelési felület és a belső programlogika kivitelezését.

Úgy tűnik, a Microsoft az SDK és DDK hibáiból tanulva, ezek alternatíváját kínálja most.

DTP

Folytatjuk a 91/8. számunkban elkezdett DTP-tesztet. Ezúttal a Microsoft Word for DOS, a Microsoft Word for Windows és az IBM DTP for OS/2 kerül nagytitkos alá.

A kihívás AMD kontra Intel

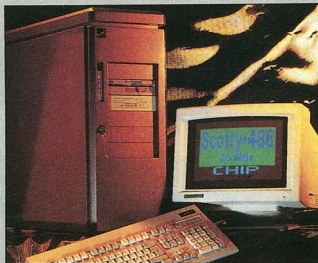

Nagy a zaj a PC-piacon. Két szuper-processzor érkezett. Az AMD 386-os másolata és az Intel válasza, a 486SX, amely - a gyártó elképzelése szerint - egy új számítógép-generáció alapját képezi. Bemutatjuk az új processzorokat, és az első CHIP által tesztelt 486SX számítógépet.

Súlypontban: a CAD

A szeptemberi CAMP '91 kiállítás kapcsán CAD-szoftverek tesztjeit mutatjuk be: alapszoftvereket és alkalmazásokat - kezdőknek és profiknak.

A CAD-alkalmazásokhoz már komoly tudású gépek szükségesek. Számos, magyar piacon kapható munkaállomás tesztje mellett többek között bemutatjuk a Scotty Tower Station 25-öt is.

Kevés az új a szabványoknál

Új irányzatok - például az IBM XGA szabványa - befolyásolják a számítástechnika eseményeit. Profi grafikus szabványokat mutatunk be: TIGA, XGA, Super VGA, Edsun.

Az aktualitásokról eredő változtatás jogát fenntartjuk.

A szerkesztőség címe:

1091 Budapest, Üllői út 59., III. emelet 1.

Levelezési cím:

1399 BUDAPEST PF. 701/422.

Telefon: (36-1) 113-3591

Telefax: (36-1) 113-3591

Főszerkesztő: **Ivanov Péter**

Főszerkesztő-helyettesek: **Bérces László,**

Noé Gábor

Művészeti szerkesztő: **Sütő Kálmán**

Tördelőszerkesztő: **Lucz Zoltán**

Olvasószerkesztő: **Dervenkár István**

Szerkesztő: **Berke Viola**

Főmunkatárs: **Kis János**

Szerkesztőségi titkárno: **Tóth Ildikó**

Olvasói információs szolgálat vezetője:

Noé Gábor

Fotók: **PRO foto**

Kiadó: CT PRESS KIADÓ KFT., Budapest

A kiadásért felel: Ivanov Péter ügyvezető

Hirdetésfelvétel:

CT PRESS KIADÓ KFT., Budapest

Levelezési cím: 1399 BUDAPEST PF.

701/422. Telefon: (36-1) 113-3591; tele-

fax: (36-1) 113-3591

Terjeszti a Magyar Posta

és a CT Press Kiadó Kft.

MEGJELENIK HAVONTA, ára 198 Ft

Előfizethető megrendelőlevélben a Ki-

adónál:

CT PRESS KIADÓ KFT., Budapest

Levelezési cím: 1399 BUDAPEST PF.

701/422. Telefon: (36-1) 113-3591; tele-

fax: (36-1) 113-3591

Előfizetési díj fél évre: 1188 Ft (6 szám),

egész évre (12 szám) 2138 Ft (10% ked-

vezmény)

Előfizethető továbbá bármely hirdapke-

zesítő postahivatalnál és a Hírlap-előfize-

zési és Lapellátási Irodánál (HELIR Bp.

XIII., Lehel u. 10/a - 1900 közvetlenül

vagy postautalványon, valamint átutalás-

sal a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelz-

sámra. Előfizetési díj fél évre: 1188 Ft (6

szám), egész évre (12 szám) 2376 Ft.

A szedés TEXTÁR fényeszdő program-

mal készült.

Szinbontás és montírozás:

Reprostudio Franz Danek Kft.,

1097 Budapest IX., Külső Mester u. 82.

Tel.: 147-1349

Nyomás: Bohmann Druck und Verlag

KG., A-1111 Wien, Leberstrasse 122.

Tel.: (43) 1 74 15 95,

Fax: (43) 1 74 15 95 183

A Német Szövetségi Köztársaságban:

Copyright © „CHIP” VOGEL Verlag und

Druck KG, Würzburg, Bundesrepublik

Deutschland

A Magyar Köztársaságban:

Copyright © „CHIP” ComputerTechnik

Press Kiadó Kft., Budapest, Magyaror-

szág

A közölt cikkek fordítása, utánnyomása,

sokszorosítása, valamint adatrendszer-ek-

ben való tárolása kizárólag a kiadó enge-

délyével történhet. A megjelentetett cikke-

ket szabadalmi, vagy más védettségre való

tekintet nélkül használjuk fel.

TERVEZZEN VELÜNK

Az Autodesk Ltd. és a CHIP Számítógépes magazin
közös AutoCAD rajzpályázata

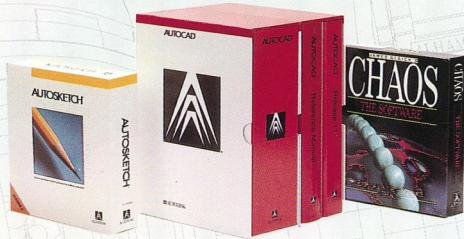
A pályázatra beküldhető bármilyen témájú, AutoCAD-del készített rajz (.dwg), amely nem haladja meg egy floppy terjedelmét. Kérjük, egy rövid mellékletben ismertesse, hogy a rajz milyen célból és milyen módszerrel készült.

A rajzokat az Autodesk és a CHIP szakemberei közösen értékelik, elsősorban a frappáns rajzi megoldások és az esztétikai megjelenés alapján.

Beküldési határidő: 1991. október 10.

(1399 Budapest Pf. 701/422)

A legjobb rajzokat a Compfairen kiállítjuk, ahol az érdeklődők szavazhatnak is a nekik legjobban tetsző munkákra. A legtöbb szavazatot kapott rajz alkotója közönségdíjban részesül.

Nyeremények:

- I. díj: AutoCAD Release 11
- II. díj: AutoSketch
- III. díj: Chaos The Software

Az I-VI. helyezettek a CADUserre, a dobogós helyezettek pedig a CHIP Magazinra is kapnak 1-1 éves előfizetést.

Figyelem! A versenyen való indulásnak nem előfeltétele a saját gép és saját szoftver használata!

A versenyen indulóknak szeptember 25-27. között a Budapesti Kongresszusi Központban megtartandó CAMP '91 kiállításon konzultációs lehetőséget biztosítunk.

(Az Autodesk a későbbiekben reklám céljából felhasználhat rajzokért honoráriumot fizet.)

AUTODESK

A JÓ ÜZLET ITT KEZDŐDIK...

Arulattervezés

Computergrafika
Digitális tervezés
Multimédia

Kiállítás

Sajtóhirdetések
Kiadványok
Prospektusok
Plakátok

Fotó
Videó

 Macintosh
Hardware–software értékesítés
Oktatás–betanítás

Kontakt

DESIGN STÚDIÓ

1011 BUDAPEST, FŐ ÚTCA 7. TEL.: 201-9191, 201-0130 FAX: 201-0130